

STVARANJE, PATRIJARSI I PROROCI

Naslov originala:

**The Story of Patriarchs and Prophets
as illustrated in the Lives of Holy Men of Old
By Ellen G. White**

Istorija patrijaraha i proroka
prikazana u životu svetih ljudi iz starine
Elen G. Vajt

Prevod sa engleskog jezika:

Milan Šušljić

Lektura:

prof. Tomislav Stefanović

Odgovara i uređuje:

Miodrag Živanović

Dizajn korica:

Biljana Šnjegota

Tehničko uređenje:

Slavko Šnjegota

Izdaje i štampa:

»Preporod« Beograd

Tiraž 1000

ISBN 86-423-0144-9

Predgovor

Izdavači preporučuju ovo delo s uverenjem da će rasvetliti važnu tematiku koja pobuđuje sveopšte interesovanje, tematiku čije se rasvetljavanje očekuje s velikim nestrpljenjem; nude ga čitaocima s nadom da će ih tako upoznati s istinama o kojima se malo zna, ili bolje rečeno, koje su potpuno zanemarene. Veliki sukob između istine i zablude, između svetlosti i tame, između Božje vladavine i neprijatelja svake pravednosti, koji pokušava da uzurpira božansku vlast, predstavlja prizor koji sigurno privlači pažnju svih svetova. Ovaj sukob besni kao posledica greha, i u svom razvoju treba da prođe kroz određene faze, ali će se na kraju završiti na veliku slavu Božju i na uzdizanje onih koji verno služe Bogu. To je tako jasno kao što je sigurno da je Biblija božansko otkrivenje usmereno ljudima. Ovo delo naglašava važne odlike sukoba u koji je uključeno i otkupljenje sveta.

Postoje posebne epohe u kojima ova pitanja pobuđuju posebno zanimanje, pa je zato izuzetno važno da odredimo svoj odnos prema njima. Jedno od tih razdoblja je i naše vreme, jer nam svi znaci govore da možemo gajiti nadu da se ova duga borba približava kraju. Međutim, izgleda da su mnogi i danas skloni da proglase bajkama one delove biblijskog izveštaja koji prikazuju kako se naš svet uključio u taj veliki sukob; drugi, iako odbacuju tako krajnja stanovišta, ipak te delove izveštaja smatraju zastarelim i nevažnim, pa postaju skloni da ih zanemare.

Međutim, ko ne bi pozeleo da otkrije tajne uzroke te čudne pobune; da razotkrije njen duh, da odredi njene domete, da izbegne njene posledice? Ovo delo bavi se tim temama. Ono se trudi da istraži upravo one delove Božje reči, koji su najčešće zanemarivani. Ono otkriva novo značenje obećanja i proročanstava svetih spisa, dokazuje opravdanost Božjeg postupanja prema buntovnicima i prikazuje prekrasnu milost kojom je Bog otvorio put spasenja grešnom čoveku. Tako nas ovo delo prenosi u ona istorijska razdoblja u kojima je Bog svoje planove i namere jasno otkrivao svom izabranom narodu.

Iako se bavi tako uzvišenim temama, temama koje potresaju srce i bude duboka osećanja, knjiga je po stilu i jeziku vrlo jednostavna i neposredna. Mi je preporučujemo svima onima koji uživaju u proučavanju Božjeg plana otkupljenja ljudskog roda i koji pokušavaju da otkriju svoje mesto u Hristovom delu pomirenja; ali je nudimo i ostalima nadajući se da će se zainteresovati za ovu duhovnu problematiku.

Neka ova knjiga donese blagoslov onima koji je čitaju, a njihove stope uputi uskim putem koji vodi u život, iskreno žele.

Izdavači

Uvod

Ovo delo bavi se biblijskom istorijom, temom koja i nije nova, ali koja je ovde predstavljena tako da dobija novo značenje, jer pisac prikazuje izvor akcija, razotkriva važnost određenih poduhvata, obasjava novom svetlošću neka zbivanja koja su u Bibliji samo spomenuta. Na taj način opisani prizori postaju živopisniji i trajno se utiskuju u sećanje. Sve to učinjeno je da se uz pomoć biblijskih izveštaja potpunije prikaže Božji karakter i Njegove namere; jasnije razotkriju sotonine podmukle zamke i sredstva kojima će njegova moć konačno biti savladana; da bi se izložile pogledu ljudske slabosti i videlo kako je Božja milost osposobila čoveka da pobedi u borbi sa zlom. Naravno, sve je to u skladu s onim što nam je Bog već otkrio o svojim namerama, kada nam je objašnjavao istine svoje Reči. Način na koji nam je Bog davao ta otkrivenja već je poznat – i potvrđen Njegovom rečju – kao jedan od brojnih metoda kojima se Bog i danas služi da bi svoja uputstva objavio sinovima ljudskim. Iako danas nije više onako kako je bilo u početku, kada je čovek u svojoj svetosti i nevinosti dobijao pouke od samoga Stvoritelja, njemu ipak nije uskraćeno božansko poučavanje koje dobija preko Božjeg predstavnika, Svetoga Duha. I zato čujemo apostola Pavla kako objašnjava da je određeno božansko »prosvetljenje« prednost koju uživaju Hristovi sledbenici; da su oni »prosvetljenjem« postali »zajedničari Duha Svetoga«. (Jevrejima 10,32; 4,6) I Jovan naglašava: »I vi imate pomazanje od Duha Svetoga!« (1. Jovanova 2,20) Hristos je obećao svojim učenicima kada se spremao da ih napusti da će im poslati Svetoga Duha kao Utešitelja, koji će ih voditi na svaku istinu (Jovan 14,16.26).

Da bi pokazao kako će se ispuniti ovo obećanje dato Crkvi, apostol Pavle, u dvema poslanicama, objavljuje da su određeni darovi Duha povereni Crkvi da se Hristovo Telo usavršava i poučava sve do kraja vremena (1. Korinćanima 12; Efescima 4,8-13; Matej 28,20). Ali to nije sve; veliki broj jasnih i izričitih proročanstava najavljuje da će u poslednje dane doći do posebnog izlivanja Svetoga Duha i da će Crkva u doba Drugog Hristovog dolaska, kao svoje završno iskustvo, dobiti »svedočanstvo Isusovo«, odnosno duh proroštva (Dela 2,17-20.39; 1. Korinćanima 1,7; Otkrivenje 12,17; 19,10). U svemu tome prepoznamo dokaze Božjeg staranja i Njegove ljubavi prema Njegovom narodu, jer je prisutnost Svetoga Duha kao Utešitelja, Učitelja i Vodiča, sa Njegovim ne samo uobičajenim, već i neobičnim načinima delovanja, Crkvi koja se suočava s opasnostima poslednjih dana mnogo neophodnija nego u bilo koje drugo vreme njenog postojanja.

Pismo govori o različitim kanalima preko kojih će Sveti Duh delovati na srce i um ljudi da bi prosvetlio njihov razum i usmerio njihove korake. Ono spominje vizije i snove. Na taj način Bog će ostati u vezi sa sinovima čovečjim. Evo jednog takvog obećanja: »Čujte sada reči moje: prorok kada je među vama, ja ću mu se Gospod javljati u utvari i govoriću s njim u snu.« (4. Mojsijeva 12,6) Na taj način je natprirodno znanje bilo prenošeno i Valamu. Zato on kaže: »Kaže Valam sin Veorov, kaže čovek kojemu su otvorene oči, kaže koji čuje reči Božje i koji zna znanje o Višnjemu, i koji vidi utvare Svemogućega i kada padne otvorene su mu oči.« (4. Mojsijeva 24,15.16)

Postalo je zato vrlo zanimljivo istraživati svedočanstva Svetoga pisma o delotvornosti s kojim će se, u skladu s Božjim planom i namerama, Sveti Duh pojavljivati u Crkvi u vreme razdoblja iskušenja. Pošto je plan spasenja bio prihvaćen, Bogu je, kao što smo videli, postalo moguće da, koristeći se službom svoga Sina i svetih anđela, preko provalije koju je produbio greh nastavi da održava vezu sa ljudima. Ponekad je s njima razgovarao licem u lice, kao sa Mojsijem, ali mnogo češće preko snova i vizija. Izveštaji o takvim vezama nalaze se na mnogim istaknutim mestima u svetim spisima i odnose se na sve naraštaje. Nadahnut proročkim duhom, Enoh, sedmi od Adama, gledao je u budućnost, unapred očekujući Hristov drugi dolazak u slavi i veličanstvu i uzvikivao: »Gle, ide Gospod s hiljadama svetih anđela svojih!« (Juda 14) »Naučeni od Svetoga Duha govoriše sveti Božji ljudi.« (2. Petrova 1,21) Iako je ponekad, kada je duhovnost naroda opadala, izgledalo kao da se delovanje duha proroštva skoro i ne zapaža, ono je ipak obeležavalo sve velike krize u iskustvu Crkve, i epohe koje su označavale prelaz iz jednog sistema u drugi. Kada je započela era obeležena Hristovim utelovljenjem, otac

Jovana Krstitelja ispunio se Svetim Duhom i počeo da proriče (Luka 1,67). Simeonu je bilo pokazano da neće videti smrti sve dok ne ugleda Gospoda; i kada su roditelji doneli Isusa u Hram da bude obrezan, Simeon, kojeg je Sveti Duh doveo u Hram, uzeo Ga je na ruke i blagoslovio, izgovarajući proročanstva koja su se odnosila na Njega. Ana, proročica, koja se u tom času pojavila, govorila je o Njemu svima koji su čekali spasenje u Jerusalimu (Luka 2,26.36).

Izlivanje Svetoga Duha koje je trebalo da prati napore Hristovih učenika na propovedanju Jevanđelja, prorok je najavio sledećim rečima: »I posle ću izliti duha svojega na svako telo i proričaće sinovi vaši i kćeri vaše, starci će vaši sanjati sne, mladići će vaši viđati utvare. I na sluge ću i na sluškinje u one dane izliti duha svojega i učiniću čudesa na nebu i na zemlji, krv i ogranj i pušenje dima. Sunce će se pretvoriti u tamu i mesec u krv pre nego dođe veliki i strašni dan Gospodnji.« (Joilo 2,28-31)

Petar se, na dan Pedesetnice, pozvao na proročanstvo dok je objašnjavao sjajne prizore koji su se tada odigrali. Razdeljeni jezici, kao ognjeni, spustili su se na svakog učenika; oni su se ispunili Svetim Duhom i počeli govoriti drugim jezicima. A kada su ih rugači optužili da su se napili novoga vina, Petar je odgovorio: »Ovi nisu pijani kao što vi mislite, jer je tek treći sat dana; nego je ovo ono što kaza prorok Joilo!« Onda je izričito naveo proročanstvo, onako kako je zapisano u Knjizi proroka Joila. Izostavio je jedino reč »posle« u početku teksta, tako da je proročanstvo sada glasilo: »I biće u poslednje dane, govori Gospod, izliću od Duha svojega na svako telo, i proreći će sinovi vaši i kćeri vaše i mladići vaši videće utvare i starci vaši sniće snove.«

Očigledno je da je toga dana počeo da se ispunjava samo onaj deo proročanstva koji se odnosio na izlivanje Svetoga Duha; da nije bilo staraca koji bi sanjali snove, niti mladića i devojaka koji bi imali vizije ili proricali; nije bilo čuda, krvi i ognja i dima; Sunce nije potamnelo niti se Mesec pretvorio u krv, ali da je ono što se događalo predstavljalo ispunjenje reči proroka Joila. Isto je tako očigledno da se proročanstvo o izlivanju Svetoga Duha nije ograničilo na tu jednu priliku, jer ovo proročanstvo pokriva sve vreme, od toga dana pa sve do nailaska velikoga dana Gospodnjega.

Dan Pedesetnice, međutim, predstavljao je ispunjenje i drugih proročanstava, osim Joilovoga. Toga dana su se ispunile i reči samoga Isusa Hrista. U svom poslednjem govoru pre raspeća, On je rekao učenicima: »I ja ću umoliti oca, i daće vam drugoga utešitelja, da bude s vama uvek... Duha istine.« (Jovan 14,16.17) »A utešitelj, Duh Sveti, kojega će otac poslati u ime moje, on će vas naučiti svemu.« (Jovan 14,26) »A kada dođe on, Duh istine, uputiće vas na svaku istinu.« (Jovan 16,13) Kada je vaskrsnuo iz mrtvih, Isus je rekao svojim sledbenicima: »I gle, ja ću poslati obećanje oca svojega na vas; a vi sedite u gradu jerusalimskome dok se ne obužete u silu s visine.« (Luka 24,49)

Na dan Pedesetnice učenici su se tako nadahnuli silom s visine. Ali, ovo Hristovo obećanje, kao i Joilovo proročanstvo, nije se odnosilo samo na tu priliku, jer im ga je On, samo u drugom obliku, ponovo dao kada je obećao da će biti s njima uvek, do kraja sveta (Matej 28,20). Marko nam otkriva u kojem smislu i na koji način je trebalo da Gospod bude s njima. On kaže: »I oni iziđoše i propovedaše svuda i Gospod ih potpomogaše i reč potvrđivaše znacima koji su se potom pokazivali.« (Marko 16,20) I Petar je, na dan Pedesetnice, posvedočio da će delovanje Svetoga Duha, kojem su bili svedoci, biti trajno. Kada su obraćeni Jevreji zapitali apostole: »Šta da činimo, ljudi braćo?« Petar je odgovorio: »Pokajte se, i da se krstite svaki od vas u ime Isusa Hrista za oprostjenje greha i primićete dar Svetoga Duha, jer je za vas obećanje i za decu vašu i za sve daljne koje će god dozvati Gospod Bog naš.« (Dela 2,37-39) To nas svakako uverava da će Sveti Duh delovati u Crkvi u sva buduća vremena, sve dok Božja milost bude pozivala ljude da prihvate Hristovu ljubav koja im oprašta grehe. Dvadeset i osam godina posle toga, u pismu Korinćanima, Pavle nastavlja raspravu o istoj temi. On kaže (1. Korinćanima 12,1): »A za duhovne darove neću vam, braćo, zatajiti«, toliko mu se činilo važnim da ta tema bude pravilno shvaćena u Hrišćanskoj crkvi. Pošto je naglasio da je Duh jedan, iako deluje na različite načine, pošto je objasnio na koje načine delovanja misli, služi se simbolikom ljudskog tela s njegovim različitim udovima, da bi prikazao kako je Crkva ustrojena i koje različite službe i darove ima. I kao što telo ima različite udove, od kojih svaki obavlja svoju posebnu funkciju, zajednički doprinoseći postizanju opšteg cilja i delujući kao jedinstvena i skladna celina, tako i Duh treba da deluje preko različitih kanala u Crkvi koja sačinjava savršeno organizovano duhovno Telo. Pavle zatim nastavlja tumačenje: »I jedne, dakle, postavi Bog u Crkvi prvo apostole, drugo proroke, treće učitelje, a potom čudotvorce, onda darove isceljivanja, pomaganja, upravljanja, različite jezike.« (1. Korinćanima 12,28)

Izjava da je Bog postavio neke u Crkvi znači mnogo više od toga da je samo, ukoliko okolnosti budu bile povoljne, otvorio put da se pojave darovi Duha. To znači da duhovni darovi treba stalno da budu deo zdravog duhovnog sastava Crkve. Ukoliko se u Crkvi ne bi osetilo aktivno delovanje duhovnih darova ona bi postala

slična ljudskom telu čiji su udovi, usled bolesti ili neke nesreće, ostali nepokretni ili bez snage. Kada se jednom pokažu u Crkvi, darovi Duha treba da ostanu u njoj sve dok ih Bog svojom odlukom ne ukloni. Međutim, nemamo izveštaja da je On to ikada učinio.

Posle pet godina isti apostol piše i Efescima o istim darovima, jasno iznoseći njihov cilj, svedočeci time da oni moraju nastaviti svoje delovanje sve dok se postavljeni cilj ne dostigne. On kaže: »Zato govori: izišavši na visinu zaplenio si plen i dade dare ljudima... i On je dao jedne apostole, a jedne proroke, a jedne jevanđeliste, a jedne pastire i učitelje da se sveti pripreve za delo službe, na sazidanje tela Hristova, dokle dostignemo svi u jedinstvo vere i poznanje sina Božjega, u čoveka savršena, u meru rasta visine Hristove.« (Efescima 4,8.11-13)

U apostolsko doba Crkva nije dostigla stanje jedinstva o kojem se ovde govori; i posle tog vremena, mračna senka velikog duhovnog otpada vrlo brzo počela je da pokriva Crkvu. Za vreme tog nazadovanja nije moglo da bude dostignuto savršenstvo u Hristu, odnosno jedinstvo vere. Ono neće ni biti dostignuto sve dok poslednja poruka milosti ne bude okupila, iz svakog kolena i naroda, plemena i jezika, iz svakog društvenog sloja, iz svake otpale organizacije, ljude usavršene u svakoj jevanđeoskoj reformi, koji čekaju dolazak Sina čovečjega. I zaista, ako će Crkvi u njenoj istoriji ikada biti potrebni svi blagoslovi svakog sredstva određenog da je uteši i usmeri, da je ohrabri i zaštiti, onda će to biti usred opasnosti poslednjih dana kada će sile zla, usavršene u svom zlokobnom poslu dugim iskustvom i obučavanjem, pokušati da prevare svojim lažima, ako bude moguće, čak i same izabrane. Zaista će se u pravo vreme ispuniti posebna proročanstva o izlivanju sile Svetoga Duha na vernike Crkve poslednjeg vremena!

Međutim, prema savremenoj literaturi koja se čita u hrišćanskom svetu, obično se smatra da su darovi Svetoga Duha bili namenjeni samo apostolskom vremenu; da su jednostavno bili dati da bi se Jevanđelje ukorenilo i da su, pošto se Jevanđelje jednom učvrstilo, postali nepotrebni i da su u skladu s tim uskoro morali da nestanu iz Crkve. Apostol Pavle upozorava hrišćane svoga vremena na »tajnu bezakonja« koja je već na delu, na činjenicu da će posle njegovog odlaska grabljivi vuci ući u Crkvu i da neće štedeti stado; da će iz same Crkve ustati ljudi koji će govoriti izopačenu nauku i pokušavati da učenike povuku za sobom (Dela 20,29.30). Prema tome, neprihvatljivo je da će darovi, dati Crkvi da bi je zaštitili od tih zala, biti povučeni u poslednje vreme kao da su obavili svoj zadatak, iako će oni tada, u tim okolnostima, biti mnogo potrebni nego u vreme apostola.

U Pavlovom pismu Korinćanima nalazimo još jednu izjavu koja pokazuje da popularno shvatanje privremenosti darova ne može da bude pravilno. Pavle upoređuje sadašnje, nesavršeno stanje hrišćana sa slavnim, besmrtnim stanjem koje će hrišćani konačno dostići. On kaže: »Jer nešto znamo i nešto prorokujemo. A kada dođe savršeno, onda će prestati što je nešto.« (1. Korinćanima 13,9.10) On opisuje sadašnje stanje upoređujući ga s detinjstvom, sa njegovim slabostima i nesavršenstvom misli i dela, i savršenim stanjem, koje je slično zreloom dobu, sa jasnijom vizijom, ozbiljnošću i snagom. On ubraja duhovne darove među naše potrebe u sadašnjem, nesavršenom stanju, koje nećemo imati kada se budemo preobrazili u savršeno stanje. »Tako sada vidimo kao kroz staklo u zagonetki, a onda ćemo licem k licu; sada poznajem nešto, a onda ću poznati kao što sam poznat.« (1. Korinćanima 13,12) Zatim nabraja koje će vrline biti neophodne i u savršenom stanju, koje će postojati i na Nebu. Biće to vera, nada i dobročinstvo, odnosno ljubav; »ovo troje, ali je ljubav najveća među njima.« (1. Korinćanima 13,13)

To objašnjava i izjavu u osmom stihu: »Ljubav nikada ne prestaje!« Dobročinstvo, nebeska vrlina ljubavi, nastaviće da postoji večno; biće to vrhunac slave čovekovog budućeg, besmrtnog stanja; ali »proroštvo ako će i prestati«; što znači, doći će vreme kada proroštvo više neće biti potrebno, pa će i duh proroštva, darovan da pomogne Crkvi, prestati da deluje; »jezici ako će i umuknuti«; to znači da dar jezika neće više biti neophodan; »razuma ako će i nestati«; znanje, ne svako, već ono koje predstavlja posebni dar Duha, postaće nepotrebno, kada se pokaže savršeno znanje koje ćemo dobiti u večnom svetu.

Prema tome, ako prihvatimo mišljenje da su duhovni darovi nestali zajedno sa apostolskim vremenom, zato što više nisu bili potrebni Crkvi, onda prihvatamo i stav da je apostolsko doba bilo dečje, nesavršeno doba Crkve, kada je sve posmatrano kao kroz »staklo, u zagonetki« i da je sledeće razdoblje, u kome su grabljivi vuci provaljivali u Crkvu ne štedeći stado, kada su se u samoj Crkvi pojavljivali ljudi koji su govorili izvrtutu nauku, odvlačeći učenike, predstavljalo vreme savršenog videla i znanja i da je upravo tada nesavršeno, dečje znanje apostolskog hrišćanstva postalo prošlost! Setimo se, naime, da će duhovni darovi prestati da pomažu Crkvi tek onda kada ona dostigne savršenstvo, kada više neće biti potrebni. Međutim, niko, trezveno razmišljajući, nikada neće prihvatiti mišljenje da je apostolsko doba, po duhovnom uzrastu, u bilo čemu niže od bilo kojeg drugog kasnijeg razdoblja! Ako su duhovni darovi bili potrebni tada, u apostolsko doba, onda su sigurno mnogo potrebni sada, u vreme posletka!

Među duhovne darove za koje apostol Pavle u svojim poslanicama Korinćanima i Efescima kaže da deluju u

Crkvi, on sam ubraja pastire i učitelje, pomagače i upravitelje. Svi ti darovi su, s druge strane, prihvaćeni kao darovi koji se i danas zapažaju u Crkvi. Zašto onda, ne bi bili priznati i ostali, uključujući darove vere, lečenja, proricanja i tako dalje? Ko je ovlašćen i sposoban da povuče liniju i da kaže koji su darovi povučeni iz Crkve, a koji su ostali, iako su, u početku, svi ravnopravno bili darovani Crkvi?

Tekst u Otkrivenju 12,17. naveden je kao proročanstvo da će delovanje duhovnih darova u poslednje dane biti obnovljeno. Proveravanje može da potvrdi ovu misao. Tekst govori o ostatku ženinog potomstva. Pošto je žena simbol Crkve, njeni potomci su pojedinci, vernici iz svih vremena. Ostatak njenog potomstva su pripadnici poslednjeg naraštaja hrišćana, oni koji će živeti na Zemlji u vreme Hristovog drugog dolaska. U tekstu se zatim kaže da ti hrišćani »drže zapovesti Božje i imaju svedočanstvo Isusa Hrista«. Svedočanstvo Isusa Hrista je prema tekstu u Otkrivenju 19,10. »duh proroštva«, koji se mora shvatiti kao duhovni dar, spomenut pod imenom »dar proroštva«. (1. Korinćanima 12,9.10)

Davanje duhovnih darova Crkvi ne znači da svaki pojedinačni vernik treba da ima sve darove. Apostol o tome kaže: »Eda li su svi apostoli? Eda li su svi proroci? Eda li su svi učitelji?« Odgovor je negativan, nemaju svi iste službe, već se darovi dele vernicima prema Božjoj slobodnoj proceni (1. Korinćanima 12,7.11). Za te darove jasno je rečeno da ih je Bog postavio u Crkvi. Ako je neki pojedinačni dar dobila samo jedna jedina osoba u Crkvi može se kazati da je on u Crkvi, da ga Crkva ima na raspolaganju! Prema tome, i Crkva poslednjeg vremena treba da ima i veruje da ima svedočanstvo Isusa Hrista ili dar proroštva.

Još jedan biblijski tekst, koji opisuje poslednje vreme, jasno objavljuje ovu činjenicu. Apostol započinje svoje izlaganje rečima: »A za čase i vremena, braćo, nije vam potrebno pisati, jer i sami znate jamačno da će dan Gospodnji doći kao lupež po noći.« (1. Solunjanima 5,1) Malo dalje, apostol dodaje: »Ali vi, braćo, niste u tami da vas dan kao lupež zastane.« (1. Solunjanima 5,4) Zatim, u vezi s tim, savetuje Crkvi: »Duha ne gasite. Proroštva ne prezirite. A sve kušajući, dobro držite.« (1. Solunjanima 5,19.20) Odmah zatim se moli da oni koji su dobili duhovne darove, pa i dar proricanja, budu sačuvani bez krivice za dolazak Gospoda Isusa Hrista.

Na temelju ovih tekstova, zar nije opravdano naše verovanje da će se dar proroštva pokazati u Crkvi poslednjeg vremena? Da će preko njega biti dato veliko videlo, da će preko njega mnogi saveti biti pravovremeno upućeni vernicima?

U svemu treba postupati u skladu s apostolskim pravilom: »A sve kušajući, dobro držite!« Sve treba ispitivati prema Spasiteljevom merilu: »Po rodovima njihovim poznaćete ih!«

Pozivajući se na to merilo i primenjujući ga na dar koji se naziva duhom proroštva, ovu knjigu preporučujemo svima koji veruju da je Biblija Božja reč i da je Crkva duhovno Telo kojem je Glava Hristos.

Jurija Smit

I deo STVARANJE I POČETAK ISTORIJE ČOVEČANSTVA

1. poglavlje ZAŠTO JE GREH BIO DOZVOLJEN?

Bog je ljubav.« (1. Jovanova 4,16) Ljubav je Njegova priroda, Njegov zakon. Tako je uvek bilo i tako će uvek biti. **»Visoki i uzvišeni, koji živi u večnosti«,** čiji su **»putevi... večni«,** ne menja se. Kod Njega **»nema promenjivanja ni menjanja videla i mraka«.** (Isaija 57,15; Avakum 3,6; Jakov 1,17)

Svako pokazivanje stvaralačke sile je izraz beskrajne ljubavi. Božja vrhovna vlast donosi izobilje blagoslova svim stvorenim bićima. Psalmista kaže:

*»Silna je ruka tvoja, i visoka desnica tvoja.
Blagost je i pravda podnožje prestolu tvojemu,
Milost i istina ide pred licem tvojim.
Blago narodu koji zna trubnu poklič!
Gospode, u svetlosti lica tvojega oni hode.
Imenom se tvojim raduju vas dan,
I pravdom tvojom uzvisuju se.
Jer si ti krasota sile njihove...
Jer je od Gospoda odbrana naša,
I od svetoga Izrailjeva car naš.«*

(Psalam 89,13-18)

Istorija velikog sukoba između dobra i zla, prikazuje Božju nepromenljivu ljubav, od vremena kada je započeo na Nebu, pa sve do konačnog slamanja pobune i potpunog uklanjanja greha.

Vladar svemira nije bio sam u svom delu dobročinstva. Imao je saveznika – saradnika, koji je znao da ceni Njegove namere, s kojim je mogao da podeli radost koju je osećao donoseći sreću stvorenim bićima. »U početku beše Reč, i Reč beše u Boga i Bog beše Reč. Ona beše u početku u Boga.« (Jovan 1,1.2) Hristos, Reč, Jedinorodni, bio je jedno s večnim Ocem – jedno po prirodi, po karakteru, po namerama – jedino biće koje je moglo da pronikne u sve Božje savete i namere. »Ime će mu biti: Divni, Savetnik, Bog silni, Otac večni, Knez mirni.« (Isaija 9,7) »Kojemu su izlasci od početka, od večnih vremena.« (Mihej 5,2) Sin Božji je objavio o samome sebi: »Gospod me je imao u početku puta svojega, pre dela svojih, pre svakoga vremena... kada je postavljao temelje Zemlji, tada bejah kod njega hranjenica, bejah mu milina svaki dan, i veseljah se pred njime svagda.« (Priče 8,22-30)

Otac je delovao preko svoga Sina stvarajući sva nebeska bića. »Jer kroz Njega bi sazdana sve... bili prestoli ili gospodstva ili poglavarstva ili vlasti, sve se kroz Njega i za Njega sazda.« (Kološanima 1,16) Anđeli su Božji pomoćnici, blistavi od svetlosti koja stalno zrači iz Njegove prisutnosti, koji žure da izvrše Njegovu volju. Ali, Sin, Pomazanik Božji, »obličje bića Njegova«, »sjajnost slave Njegove«, »noseći sve u reči sile svoje«, sve ih nadmašuje (Jevrejima 1,3). »Visoko mesto od početka« bilo je mesto Njegovog svetilišta (Jeremija 17,12);

»palica pravde« skiptar Njegovog carstva (Jevrejima 1,8). »Slava je i veličanstvo pred licem njegovim, sila i krasota u svetinji njegovoj.« (Psalam 96,6) Milost i istina idu pred Njegovim licem (Psalam 89,14).

Pošto je zakon ljubavi temelj Božje vladavine, sreća svih razumnih bića zavisi od njihove savršene usklađenosti s Njegovim uzvišenim načelima pravednosti. Od svih svojih stvorenja Bog očekuje službu iz ljubavi – službu koja proističe iz poštovanja prema Njegovom karakteru. On ne uživa u iznuđenoj poslušnosti; i On svima priznaje slobodnu volju da bi Mu mogli dobrovoljno služiti.

Savršeni sklad je vladao u celom Božjem svemiru, sve dok su sva stvorena bića živela u odanosti iz ljubavi. Nebeske čete radosno su ispunjavale želje svoga Stvoritelja. Uživale su da odsjajuju Njegovom slavom i da Mu upućuju izraze hvale. I dok je ljubav prema Bogu bila na prvom mestu, međusobna ljubav bila je nesebična i puna poverenja. Nijedna neusklađena nota nije narušavala nebesku harmoniju. Međutim, ovo srećno stanje se promenilo. Neko je zloupotrebio slobodu koju je Bog dao svojim stvorenjima. Greh se začeo u onome koji je, osim Hrista, uživao najveću čast kod Boga, koji je bio najviši u moći i slavi među stanovnicima Neba. Lucifer, »sin zore«, bio je prvi među heruvimima zaklanjačima, svet i neiskvaren. Stajao je u prisustvu velikog Stvoritelja, neprekidni zraci slave koja je okruživala večnog Boga počivali su na njemu. »Ovako veli Gospod Gospod: ti si pečat savršenstva, pun si mudrosti i sasvim si lep. Bio si u Edemu, vrtu Božjemu, pokrivalo te je svako drago kamenje... ti si bio heruvim, pomazan da zaklanjaš, i ja te postavih, ti beše na svetoj gori Božjoj, hođaše posred kamenja ognjenoga. Savršen beše na putevima svojim od dana kada se rodi dokle se ne nađe bezakonje na tebi.« (Jezekilj 28,12-15)

Malo – pomalo Lucifer je počeo da popušta svojoj želji za samouzvišenjem. Pismo kaže: »Srce se tvoje ponese lepotom tvojom, ti pokvari mudrost svoju svetlošću svojom.« (Jezekilj 28,17) »Govorio si u srcu svom... više zvezda Božjih podignuću presto svoj... izjednačiću se s Višnjim.« (Isaija 14,13.14) Iako je sva njegova slava poticala od Boga, ovaj moćni anđeo počeo je da je pripisuje sebi. Nezadovoljan svojim položajem, iako je slavom nadmašivao svu nebesku vojsku, usudio se da poželi poštovanje koje je pripadalo samo Stvoritelju. Umesto da se potruđi da Bogu osigura prednost u ljubavi i odanosti svih stvorenih bića, pokušao je da pridobije njihovu službu i vernost. Zavideći Hristu na slavi kojom je beskrajni Otac zaogrnuo svoga Sina, ovaj knez anđela poželeo je da stekne vlast na koju je samo Hristos imao pravo.

I tako je bila narušena savršena harmonija Neba. Luciferova sklonost da služi sebi umesto svom Stvoritelju izazvala je strepnju onih koji su ga posmatrali i koji su smatrali da Božja slava treba da bude na prvom mestu. U nebeskom savetu anđeli su se suprotstavili Luciferu. Božji Sin mu je predstavio veličinu, dobrotu i pravednost Stvoritelja i svetu, nepromenljivu prirodu Njegovog zakona. Sam Bog je uspostavio poredak na Nebu, i narušavajući ga, Lucifer će osramotiti svoga Tvorca i izazvati svoju propast. Međutim, opomena, upućena s beskrajnom ljubavlju i milošću, samo je pojačala njegovo protivljenje. Lucifer je dozvolio da ga savlada zavist prema Hristu, pa se još prkosnije opirao.

Osporavanje prvenstva Božjega Sina, i na taj način ponižavanje Stvoriteljeve mudrosti i ljubavi, obuzelo je ovog kneza anđela. Tom cilju se spremao da posveti svu snagu svog veličanstvenog uma koji je, ako se izuzme Hristov, bio prvi u Božjoj vojsci. Međutim, Onaj koji želi da volja svih Njegovih stvorenja ostane slobodna, nikoga nije ostavio bez zaštite od zavodničkog mudrovanja u kome treba pronaći opravdanje za bunu. Pre nego što se veliki sukob bude razbuktao, trebalo je da se svi jasno upoznaju s Njegovom voljom, čija su mudrost i dobrotu bili izvor sve njihove radosti.

Car svemira pozvao je nebeske vojske da se okupe pred Njim da bi pred njima mogao da objasni pravi položaj svoga Sina i pokaže u kakvom je On odnosu prema svim stvorenim bićima. Božji Sin zauzeo je mesto na Očevom prestolu i slava Večnog, Samopostojećeg okruživala je obojicu. Oko prestola okupili su se anđeli, nepregledno, nebrojeno mnoštvo »i beše broj njihov hiljada hiljada« (Otkrivenje 5,11), najuzvišeniji anđeli, pomoćnici i pođanici, radujući se svetlosti koja ih je obasjavala od Božanstva. Car je pred okupljenim stanovnicima Neba izjavio da niko osim Hrista, jedinorodnoga od Boga, ne može potpuno proniknuti u Njegove namere i da je Njemu povereno da izvrši uzvišene zahteve Njegove volje. Božji Sin je ispunio Očevu volju stvarajući sve nebeske vojske; Njemu, kao i Bogu, treba da upućuju svoje izraze poštovanja i da Mu budu odani. Hristos je trebalo da se i dalje služi božanskom silom, stvarajući Zemlju i njene stanovnike. Međutim, u svemu tome On neće pokušavati da, protivno Božjem planu, stekne moć ili uzvišenost za sebe, već će uzdizati Očevu slavu i izvršavati Njegove namere dobročinstva i ljubavi.

Anđeli su radosno priznali Hristovo prvenstvo i bacivši se na lice pred Njime, izrazili Mu svoju ljubav i obožavanje. Lucifer se poklonio zajedno s njima, ali je u njegovom srcu besneo čudan, oštar sukob. Istina,

pravednost i odanost sukobljavali su se sa zavišću i ljubomorom. Za trenutak je izgledalo kao da će ga uticaj svetih anđela povući za sobom. Dok su prijatni glasovi pesama hvale iz hiljada radosnih grla odjekivali prostorom, duh zla se naizgled povukao; neizreciva ljubav obuzela je celo njegovo biće, njegova duša se pokrenula, ujedinila s bezgrešnim obožavaocima u izražavanju ljubavi Ocu i Sinu. Međutim, brzo se vratio stari ponos prema vlastitoj slavi, ponovo ga je obuzela stara želja za prvenstvom, savladala ga je zavist prema Hristu. Visoke počasti koje su mu bile ukazivane, Lucifer nije cenio kao posebni Stvoriteljev dar, pa zato nije ni osećao nikakvu zahvalnost prema svom Stvoritelju. Uživao je u svom sjaju i veličini i pozeleo da se izjednači s Bogom. Nebeske vojske su ga volele i poštovale, anđeli su sa uživanjem izvršavali njegove naredbe, bio je odeven mudrošću i slavom koje su ga uzdizale iznad svih. Ali, Božji Sin je bio iznad njega, jednak Ocu po moći i autoritetu. Učestvovao je u Očevim savetima, dok Lucifer nije mogao na taj način da pronikne u Božje namere. »Zašto«, pitao se taj moćni anđeo, »zašto bi trebalo da Hristos uživa prvenstvo? Zašto bi trebalo da On uživa veću slavu od Svetlonoše?«

Napuštajući svoje mesto u neposrednoj blizini Oca, Lucifer je počeo da širi duh nezadovoljstva među anđelima. Delovao je potajno, prikriveno, skrivajući u prvi mah svoje stvarne namere, trudeći se da ostavi utisak da poštuje Boga. Počeo je da budi sumnju u zakone koji upravljaju nebeskim bićima, nagoveštavajući da su oni, iako, možda, neophodni stanovnicima svetova, nepotrebni anđelima koji su uzvišenija bića, pa im je njihova mudrost dovoljna kao vodič. Oni nisu bića koja bi mogla da nanese sramotu Bogu, sve njihove misli su svete, i kao što Bog ne može da pogreši, tako ne mogu ni oni! Izjednačavanje Božjega Sina sa Bogom bilo je kao nepravda prema Luciferu, koji, tako je tvrdio, ima pravo na poštovanje i slavljenje. Kada bi se on, knez anđela, popeo na svoj pravi, uzvišeni položaj, velikim blagoslovima bila bi obasuta sva nebeska vojska, jer je njegov cilj da svima obezbedi slobodu. Sada, međutim, čak je i sloboda koju su do tada uživali bila pri kraju; jer im je bio postavljen apsolutistički Vladar, čijem se autoritetu svi moraju pokoriti. Eto, to su bile podmukle laži koje su se, zahvaljujući Luciferovim lukavstvima, brzo širile nebeskim prostranstvima.

U stvari, nije došlo ni do kakve promene u Hristovom položaju ili u Njegovoj vlasti. Luciferova zavist, pogrešno prikazivanje stanja i njegova uveravanja da je jednak Hristu učinili su da izjava o stvarnom položaju Božjega Sina postane neophodna; ali, ništa se nije promenilo od samog početka! Mnogi anđeli su, međutim, bili zaslepljeni Luciferovim lažima.

Zloupotrebivši ljubav, odanost i poverenje svetih bića kojima je zapovedao, on je u njihov um znalački usađivao svoje nepoverenje i nezadovoljstvo tako da se njegovo delovanje nije ni primećivalo. Lucifer je Božje namere pogrešno tumačio i iskrivljavao da bi izazvao nesuglasice i nezadovoljstvo. Lukavo je navodio slušaocima da izraze svoja osećanja; kada bi to koristilo njegovim namerama, on bi ih ponavljao da bi dokazao da ni anđeli nisu potpuno saglasni sa Božjom vladavinom. Tvrdeći za sebe da je potpuno odan Bogu, govorio je da su neophodne promene u redu i zakonima Neba da bi se održala stabilnost Božje vladavine. I tako, trudeći se da izazove protivljenje Božjem zakonu i da svoje nezadovoljstvo prenese na anđele kojima je zapovedao, ostavljao je utisak da želi da ukloni nezadovoljstvo i da neprijateljski raspoložene anđele navede da prihvate nebeski poredak. Dok je potajno raspirivao neslogu i buntovnost, veoma lukavo je kao svoj jedini cilj predstavljao jačanje odanosti i čuvanje sklada i mira.

Duh nezadovoljstva koji je bio tako raspirivan, delovao je razorno. Iako još nije otvoreno izbijao na površinu, duh nesloge se neopaženo širio među anđelima. Bilo je onih koji su s odobravanjem primali Luciferovo suprotstavljanje Božjoj vladavini. Iako su do tada bili savršeno saglasni s poretkom koji je Bog uspostavio, postali su nezadovoljni i nesrećni što ne mogu da proniknu u Njegove nedokučive namere; nisu se slagali s Njegovom željom da uzdigne Hrista. Bili su spremni da podrže Luciferov zahtev da se u vlasti izjednači sa Božjim Sinom. Odani i verni anđeli, koji su branili mudrost i pravednost božanskih odluka, pokušali su, međutim, da ova nezadovoljna bića usaglase sa Božjom voljom. Hristos je Božji Sin; On je bio jedno s Bogom pre nego što su anđeli stvoreni. On je oduvek stajao Ocu s desne strane; Njegova vrhovna vlast, koja je donosila tolike blagoslove svima koji su se nalazili pod Njegovom blagotvornom upravom, nikada do tada nije bila sporna. Sklad Neba nikada nije bio narušen; zašto bi onda upravo sada trebalo da nastane nesloga? Verni anđeli su mogli da vide samo strašne posledice ovog raskola i usrdno su preklinjali i nagovarali nezadovoljnike da odbace svoje namere i da svoju odanost Bogu pokažu vernošću Njegovoj vladavini.

U svojoj velikoj milosti, u skladu sa svojim božanskim karakterom, Bog je dugo podnosio Lucifera. Duh nezadovoljstva i protivljenja nikada do tada nije bio poznat na Nebu. Bio je to novi element, čudan, tajanstven, neobjašnjiv. Ni sam Lucifer nije u početku bio svestan prave prirode svojih osećanja; neko vreme se ustručavao da izrazi zaključke i zamisli svoga uma; ali ih nije odbacivao. Nije shvatao kuda ga sve to vodi. Međutim, svi

napori koje je samo neizmerna ljubav i mudrost mogla da preduzme, bili su učinjeni da ga osvedoče u njegove zablude. Bilo mu je dokazano da je nezadovoljan bez razloga, ukazano na posledice njegove upornosti u protivljenju. Lucifer je shvatio da je pogrešio. Uvideo je da je Gospod pravedan »u svim putevima svojim i svet u svim delima svojim« (Psalam 145,17); da su pravedne božanske uredbe, i da ih treba priznati pred celim Nebom. Da je to učinio, spasao bi sebe i mnoge anđele. U to vreme još nije potpuno odrekao svoju poslušnost Bogu. Iako je već bio napustio položaj heruvima zaklanjača, da je bio spreman da se vrati Bogu, da prizna Stvoriteljevu mudrost, da prihvati mesto koje mu je Bog u svom velikom planu namenio, bio bi vraćen u svoju nekadašnju službu. Došlo je vreme za konačnu odluku; on je morao da se potpuno podloži božanskoj vrhovnoj vlasti ili da se odluči za otvorenu pobunu. Gotovo se odlučio na povratak, ali ga je oholost sprečila. Prevelika je bila žrtva za onoga koji je uživao tako velike počasti da prizna da je bio u zabludi, da su njegove zamisli bile pogrešne, i da se pokori autoritetu za koji je dokazivao da je nepravedan.

Milostivi Stvoritelj, ispunjen sažaljenjem prema Luciferu i njegovim sledbenicima, pokušao je da ih izvuče iz ponora u koji su srljali. Međutim, Njegova milost bila je pogrešno shvaćena. Lucifer je pomislio da je Božje strpljenje dokaz njegove nadmoćnosti, da pokazuje da će Car svemira prihvatiti njegove uslove. Ako anđeli budu ostali čvrsto uz njega, izjavio je, uspeće da dobiju sve što žele. Uporno je branio svoja stanovišta i punom snagom se bacio u veliki sukob sa svojim Stvoriteljem. Tako je Lucifer, »svetlonoša«, učesnik u Božjoj slavi, čuvar Njegovog prestola, usled prestupa postao sotona, »protivnik« Boga i svetih bića i zatirač onih koje je Nebo poverilo njegovom staranju i vođstvu.

Odbacujući s gnušanjem dokaze i usrdne pozive vernih anđela, nazvao ih je zavedenim robovima. Prednost ukazanu Hristu proglasio je nepravdom i prema sebi i prema svoj nebeskoj vojsci i najavio da se više neće pokoravati tom kršenju svojih i njihovih prava. Nikada više neće priznati Hristovu vrhovnu vlast. Odlučio je da zahteva čast koja je trebalo da mu bude ukazana i da preuzme zapovedništvo nad svima koji žele da postanu njegovi sledbenici; svima koji budu pristupili njegovim četama obećao je novu i bolju vladavinu, pod kojom će svi uživati u slobodi. Veliki broj anđela najavio je svoju spremnost da ga prihvati kao svog vođu. Polaskan naklonošću kojom su njegovi potezi bili dočekani, nadao se da će privući sve anđele, da će se izjednačiti i sa samim Bogom, i da će ga slušati sve nebeske vojske.

Odani anđeli nastavili su da i dalje nagovaraju njega i njegove istomišljenike da se pokore Bogu; iznosili su im neizbežne posledice odbijanja poslušnosti; Onaj koji ih je stvorio mogao je da nadvlada njihovu snagu i primerno kazni njihovu buntovnu drskost. Nijedan anđeo ne može se uspešno suprotstaviti Božjem zakonu, koji je svet kao i sam Bog. Pozivali su sve da ne slušaju Luciferova zavodnička razmišljanja i nagovarali njega i njegove sledbenike da se bez odlaganja vrate Bogu i priznaju grešku koju su učinili osporavajući Njegovu mudrost i autoritet.

Mnogi su bili spremni da poslušaju ovaj savet, da se pokaju za svoje neverstvo i traže da budu ponovo primljeni u okrilje naklonosti Oca i Njegovog Sina. Međutim, Lucifer je pripremao novu prevaru. Moćni buntovnik je izjavio da su anđeli koji su se sjedinili s njim već otišli suviše daleko da bi se mogli vratiti; da je on upoznat s božanskim zakonom i da zna da im Bog neće oprostiti. Objavio je da će svima koji se pokore autoritetu Neba biti oduzete sve počasti i da će biti uklonjeni sa svojih položaja. Odlučio je da se nikada više ne pokori Hristovom autoritetu. Njemu i njegovim sledbenicima, rekao je, preostaje jedino da brane svoju slobodu i da silom izbore prava koja im milom nisu bila data.

Što se sotone tiče, zaista je bilo istina da je otišao predaleko da bi se mogao vratiti. Ali, nije bilo tako sa onima koji su bili zaslepljeni njegovim prevarama. Njima su saveti i usrdni pozivi vernih anđela otvarali vrata nade; da su poslušali opomenu, mogli su se izbaviti iz sotonine zamke. Međutim, dozvolili su oholosti, ljubavi prema vođi i želji za neograničenom slobodom da pobede i tako su konačno bili odbačeni usrdni pozivi božanske ljubavi i milosti.

Bog je dozvolio sotoni da nastavi svoje delo sve dok se duh nezadovoljstva nije ispoljio u otvorenoj pobuni. Bilo je neophodno da se njegovi planovi potpuno razviju da bi svi mogli da vide njihovu pravu prirodu i nameru. Lucifer, kao pomazani heruvim, bio je veoma cenjen; nebeska bića su ga volela i zato je na njih imao snažan uticaj. Božja vladavina nije obuhvatala samo stanovnike Neba, već i svih svetova koje je On stvorio; Lucifer je zato smatrao da će privući i sve svetove kada je već uspeo da navede na pobunu nebeske anđele. On je oštromno predstavljao svoja gledišta, služeći se izvrtanjem činjenica i prevarama da bi postigao ciljeve. Bio je veoma vešt u obmanjivanju. Ogrćući se plaštom laži, sticao je prednosti. Sva njegova dela bila su tako obavijena tajanstvenošću da je i anđelima bilo teško da prepoznaju pravu prirodu njegovog delovanja. Sve dok

se to delovanje nije potpuno razvilo, nije izgledalo tako zlo kao što je bilo, a ni njegovo nezadovoljstvo nije se moglo proglasiti pobunom. Čak ni odani anđeli nisu mogli da prepoznaju njegov karakter, niti da vide kuda vodi njegovo delo.

Lucifer je u početku tako izvodio svoja kušanja da je sam ostajao neutralan. Anđele koje nije uspevaio da potpuno privuče na svoju stranu, optuživao je da su ravnodušni prema interesima nebeskih bića. Za isto delo koje je sam obavljao, optuživao je odane anđele. Trudio se da zbuni svoje slušaoce lukavim pitanjima koja su se odnosila na Božje namere. Sve što je bilo jednostavno zaoddevao je tajanstvenošću, a veštijim izopačivanjem izazivao je sumnje i u najjasnije Gospodnje izjave. Njegov uzvišeni položaj, tako usko povezan sa božanskom vlašću, davao je još veću snagu njegovim opisima.

Bog može da se posluži samo onim sredstvima koja su u skladu s istinom i pravdom. Sotona je mogao da se posluži i onim čime Bog nije mogao – laskanjem i prevarom. On je pokušao da izvrne Božju reč, da pogrešno predstavi Njegov plan vladavine, tvrdeći da Bog nije bio pravedan kada je svoje zakone nametnuo anđelima; da je zahtevajući pokornost i poslušnost od svojih stvorenja želeo prvenstveno da uzdigne sebe. Bilo je zato neophodno pokazati pred stanovnicima Neba i svih svetova da je Božja vladavina pravedna, Njegov zakon savršen. Sotona se potrudio da pokaže da želi da unapredi dobro svemira. Svi su morali su da shvate istinski karakter uzurpatora i njegov pravi cilj. Trebalo mu je dati vremena da sam razotkrije svoja pokvarena dela. Odgovornost za razdor koji je svojim ponašanjem izazvao na Nebu, sotona je pripisao Božjoj vladavini. Izjavio je da su sva zla posledica božanske uprave. Tvrdio je da želi da popravi Gospodnje uredbe. Zato mu je Bog dozvolio da pokaže prirodu svojih zahteva, da pokaže delovanje promena u Božjem zakonu koje je predložio. Trebalo je da ga osude sama njegova dela. Sotona je od početka tvrdio da nije buntovnik. Ceo svemir trebalo je da vidi pravo lice varalice.

Čak i kada ga je izbacila sa Neba, Beskrajna Mudrost nije uništila sotonu. Pošto je jedino služba iz ljubavi prihvatljiva pred Bogom, vernost Njegovih stvorenja morala je da počiva na sigurnosti u Njegovu pravednost i dobronamernost. Stanovnici Neba i svih svetova, nespremni da shvate prirodu i posledice greha, ne bi u uništenju sotone prepoznali Božju pravednost. Da je on odmah bio uklonjen, neki bi služili Bogu iz straha umesto iz ljubavi. Uticaj varalice ne bi bio potpuno uništen, niti bi duh pobune bio iskorenjen. Radi dobra celog svemira u toku svih beskrajnih vekova, da bi sotonine optužbe protiv božanske vladavine sva stvorenja mogla sagledati u pravom svetlu, da bi se Božja pravednost i milost, kao i nepromenljivost Njegovog zakona mogli uzdići iznad svakog osporavanja, on je morao da dobije priliku da potpunije razvije svoje ideje.

Sotonina pobuna trebalo je da posluži kao pouka celom svemiru u svim budućim vekovima – da trajno svedoči o prirodi greha i o njegovim strašnim posledicama. Posledice sotonine vladavine, njenog uticaja na ljude i anđele, trebalo je da pokažu kakvi su plodovi odbacivanja božanskog autoriteta. Trebalo je da posvedoče da je postojanje Božje vladavine zalag dobrobiti svih stvorenja koja je On stvorio. Sotonina pobuna trebalo je da priča o ovom strašnom pokušaju s pobunom, da bude trajna zaštita svim svetim bićima, da spreči buduće prevare o prirodi prestupa, da nikada više ne učine greh i iskuse kaznu koju on donosi.

Onaj koji upravlja Nebom je Onaj koji od početka vidi kraj – Onaj kome su tajne prošlosti i budućnosti na isti način poznate i koji, iza nesreća i mraka i propasti koje je izazvao greh, vidi ostvarenje svojih namera ljubavi i blagoslova. Iako su »obлак i mrak oko njega, blagost i pravda su podnožje prestolu njegovu«. (Psalam 97,2) Stanovnici svemira, i verni i neverni, jednoga dana to će shvatiti. »Delo je te Stene savršeno, jer su svi putevi njegovi pravda; Bog je veran, bez nepravde; pravedan je i istinit.« (5. Mojsijeva 32,4)

2. poglavlje STVARANJE

(Ovo poglavlje zasnovano je na prvom i drugom poglavlju 1. knjige Mojsijeve)

„Rečju Gospodnjom nebesa se stvoriše i duhom usta njegovih sva vojska njihova... jer on reče i postade, on zapovedi i pokaza se.« (Psalam 33,6.9) »Utvrдио si zemlju (Bože) na temeljima njenim da se ne pomesti na vek veka.« (Psalam 104,5)

Kada je izašla iz ruku svoga Stvoritelja, Zemlja je bila izvanredno lepa. Njena površina bila je ispresecana planinama, brežuljcima i ravnicaма, prošarana plemenitim rekama i prekrasnim jezerima; bregovi i planine nisu kao sada bili vrletni i krševiti, nisu obilovali strašnim strminama i užasavajućim provalijama; oštre, nazubljene ivice Zemljinog stenovitog kostura bile su prekrivene plodnim tlom, koje je donosilo raskošan zeleni rod. Nije bilo močvara ili neplodnih pustinja. Skladni žbunovi i nežni cvetovi pozdravljali su oči na svakom koraku. Uzvišice su bile obrasle drvećem, veličanstvenijim od današnjeg. Vazduh, nezagađen isparenjima neprijatnog mirisa, bio je čist i zdrav. Celokupna površina Zemlje nadmašivala je lepotom ukrasne parkove najponosnijih vlasnika palata. Anđeoske čete sa uživanjem su posmatrale prizor i radovalе se prekrasnim Božjim delima.

Pošto je Zemlja sa svojim bujnim životinjskim i biljnim svetom bila pozvana u postojanje, čovek, završno Stvoriteljevo delo, onaj za kojeg je prekrasna Zemlja i bila pripremljena, pojavio se na poprištu događaja. Njemu je bila poverena uprava nad svim što je mogao sagledati; jer »reče Bog: da načinimo čoveka po svojem obličju, kao što smo mi, koji će biti gospodar... cele zemlje... i stvori Bog čoveka po obličju svojem... muško i žensko stvori ih«.

Ovde je jasno objavljeno poreklo ljudskog roda; božanski izveštaj je tako razumljivo sačinjen da su pogrešni zaključci nemogući. Bog je stvorio čoveka po svom obličju. Tu nema nikakve misterije. Nema nikakvog osnova za pretpostavku da se čovek razvio tokom laganog procesa razvitka iz nižih oblika životinjskog ili biljnog carstva. Takvo učenje ponižava veliko Stvoriteljevo delo i spušta ga do visine čovekovih uskih, zemaljskih shvatanja. Ljudi su toliko željni da Bogu uskrate vlast nad svemirom da i čoveka unižavaju i oduzimaju mu dostojanstvenost porekla. Onaj koji je postavio zvezdano nebo iznad nas i cveće u polju obojio prefinjenom veštinom, koji je ispunio zemlju i nebesa čudesima svoje moći, kada je došao da dovrši svoje slavno delo, da postavi nekoga usred svega da vlada prekrasnom Zemljom, nije propustio da stvori biće dostojno ruke koja mu je dala život. Rodoslov našeg roda, kako je objavljen u nadahnutoj Reči, prati unazad njegovo poreklo, ne do linije razvitka od mikroba, mekušaca i četvoronožaca, već do velikog Stvoritelja. Iako je bio načinjen od praha zemaljskoga, Adam je bio »Božji sin«.

On je, kao Božji predstavnik, bio postavljen nad nižim vrstama stvorenih bića. Ona nisu mogla da shvate ili da priznaju Božju vrhovnu vlast, ali su stvaranjem dobila sposobnost da vole čoveka i da mu služe. Psalmista kaže: »Postavio si ga gospodarem nad delima ruku svojih, sve si metnuo pod noge njegove... i divlje zverinje i ptice nebeske... što god ide morskim putevima.« (Psalam 8,6-8)

Čovek je trebalo da bude sličan Bogu, i po izgledu i po karakteru. Jedino je Hristos bio »sjajnost slave i obličje bića« (Jevrejima 1,3) svoga Oca; ali je i čovek bio oblikovan po ugledu na Boga. Njegova priroda je bila usklađena s Božjom voljom. Njegov um je bio sposoban da shvati ono što je božansko. Njegove sklonosti su bile čiste, njegovi prohtevi i strasti pod kontrolom razuma. Bio je svet i srećan što nosi obličje Božje i savršeno odan Njegovoj volji.

Kada je izašao iz ruke Stvoriteljeve, čovek je bio stasit i savršeno skladan. Njegovo lice imalo je zdravu ružičastu boju i bilo ozareno sjajem života i radosti. Adam je bio mnogo viši od ljudi koji sada nastanjuju Zemlju. Eva je bila nešto niža; ipak, bila je plemenita i puna lepote. Bezgrešni par nije nosio nikakvu odeću; bio je zaogrnut ogrtačem od svetlosti i slave, onim koji nose anđeli. Sve dok su bili poslušni Bogu, odevala ih je svetlost.

Posle stvaranja, pred Adama su bila dovedena sva živa stvorenja da od njega dobiju ime; tada je ustanovio da je svakoj od njih dat životni drug. Ali, među njima »ne nađe se Adamu drug prema njemu«. Među svim stvorenjima koja je Bog načinio na Zemlji, nijedno nije bilo ravno čoveku. Zato je Bog rekao: »Nije dobro da je čovek sam, da mu načinim druga prema njemu!« Čovek nije stvoren da živi u samoći; trebalo je da bude

društveno biće. Bez društva mu prekrasni prizori i prijatna zanimanja u Edemu ne bi mogli pružiti savršenu sreću. Čak ni zajedništvo s anđelima ne bi moglo zadovoljiti njegovu želju za saosećanjem i druženjem. Nije bilo nijednog pripadnika bilo koje vrste koga bi mogao da voli i uživa u njegovoj ljubavi.

Bog je Adamu dao druga. On se postarao za »druga prema njemu« – pomoćnika koji će mu odgovarati – nekoga ko će biti osposobljen da mu bude pratilac i koji će moći da bude jedno s njim u ljubavi i saosećanju. Eva je bila stvorena od Adamovog rebra, što je simbolički ukazivalo na to da ona ne treba da vlada njime kao glava, niti da bude pod njegovim nogama kao manje vredna, već da stoji uz njega kao jednaka njemu, da uživa njegovu ljubav i zaštitu. Kao deo čoveka, kost od njegove kosti, meso od njegovog mesa, ona je bila njegovo drugo ja, što pokazuje kakvo usko zajedništvo i osećajna povezanost treba da vlada u tom odnosu. »Jer niko ne omrznu kada na svoje telo, nego ga hrani i greje.« (Efescima 5,29) »Zato će ostaviti čovek oca svojega i majku svoju i prilepiće se ženi svojoj i biće dvoje jedno telo.«

Bog je obavio prvo venčanje. Začetnik ove ustanove je Stvoritelj svemira. »Ženidbu da drže svi u časti!« (Jevrejima 13,4) Bio je to jedan od prvih Božjih darova čoveku i jedna od dve ustanove koje je Adam, posle pada, poneo iz Raja. Kada se u ovom odnosu božanska načela priznaju i poštuju, brak postaje blagoslov; on čuva neporočnost i sreću ljudskog roda, on zadovoljava čovekove društvene potrebe, on uzdiže čovekovu fizičku, intelektualnu i moralnu prirodu.

»I zasadi Gospod Bog vrt u Edemu na istoku, i onde namesti čoveka kojeg stvori.« Sve što je Bog stvorio bilo je savršeno lepo i naizgled nije bilo izostavljeno ništa od onoga što bi moglo da doprinese sreći svetog para; ipak, Stvoritelj im je dao još jedan zalog svoje ljubavi, zasadiвши vrt, posebno namenjen njima za dom. U ovom vrtu bilo je raznovrsnog drveća, mnoga od njih obilovala su mirisnim i ukusnim voćem. Bilo je tu divne vinove loze prekrasnog izgleda, koja je rasla u visinu, i čiji su se ogranci savijali pod teretom primamljivog ploda bogatih i raznovrsnih boja. Adam i Eva trebalo je da tako usmeravaju vinove loze da oblikuju senice i načine sebi stan, od živog drveta prekrivenog lišćem i plodom. Bilo je mirisnog cveća svih boja u izobilju. Usred vrta stajalo je drvo života, nadmašujući slavom sva ostala stabla. Njegov plod bio je sličan zlatnim i srebrnim jabukama i imao je moć da produžava život.

Stvaranje je sada bilo dovršeno. »Tako se dovrši nebo i zemlja i sva vojska njihova.« »Tada pogleda Bog sve što je stvorio i gle, dobro beše veoma.« Edem je blistao na zemlji. Adam i Eva su imali slobodan pristup drvetu života. Nikakva mrlja greha ni senka smrti nisu kvarili lepotu stvaranja. »Kada pevahu zajedno zvezde jutarnje i svi sinovi Božji klikovahu.« (O Jovu 38,7)

Veliki Gospod postavio je temelje Zemlji; On je odenuo celi svet odećom lepote i ispunio ga onim što je bilo korisno čoveku; On je stvorio sva čudesa na zemlji i u moru. Veliko delo stvaranja bilo je dovršeno za šest dana. I Bog »počinu u sedmi dan od svih dela svojih koja učini, i blagoslovi Bog sedmi dan, i posveti ga, jer u taj dan počinu od svih dela svojih, koja učini«. Bog je zadovoljno pregledao dela svojih ruku. Sve je bilo savršeno, dostojno svog božanskog Začetnika. On je počinuo, ne kao onaj koji se umorio, već kao Onaj koji je zadovoljan plodovima svoje mudrosti i dobrote i izražavanjem svoje slave.

Pošto je počinuo sedmoga dana, Bog ga je posvetio ili odvojio kao dan odmora za čoveka. Sledeći Stvoriteljev primer, i čovek je trebalo da počiva u taj sveti dan, i dok bude posmatrao nebesa i Zemlju da razmišlja o Božjem velikom delu stvaranja; dok bude zapažao dokaze Božje mudrosti i dobrote da se njegovo srce ispunjava ljubavlju i poštovanjem prema Stvoritelju.

Blagosiljajući sedmi dan, Bog je u Edemu podigao spomenik svom delu stvaranja. Subota, dan odmora, bila je poverena Adamu, ocu i predstavniku ljudskog roda. Njenim svetkovanjem, kao činom zahvalnosti, trebalo je da svi koji borave na Zemlji priznaju da je Bog njihov Stvoritelj i njihov zakoniti Suveren; da su oni delo Njegovih ruku i podanici Njegove vlasti. Tako je ova ustanova dobila spomeničku prirodu, namenjenu celom čovečanstvu. U njoj nije bilo ničeg simboličnog, niti je bila ograničena na bilo koji narod.

Bog je video da je Subota bitna za čoveka, čak i u Raju. Bilo mu je neophodno da jednoga dana u sedmici stavi na stranu svoje interese i poslove i potpunije razmatra Božja dela, da razmišlja o Njegovoj moći i dobroti. Subota mu je bila potrebna da se življe podseti na Boga, da se probudi njegova zahvalnost, jer sve što ima i u čemu uživa dolazi iz velikodušne Stvoriteljeve ruke.

Bog je odredio da Subota usmeri misli čovekove na Njegova dela stvaranja. Priroda govori čovekovim čulima,

objavljajući da postoji živi Bog, Stvoritelj, Vrhovni Vladar svega. »Nebesa kazuju slavu Božju i dela ruku njegovih glasi svod nebeski. Dan danu dokazuje i noć noći javlja.« (Psalam 19,1.2) Lepota kojom je odevena Zemlja predstavlja zalog Božje ljubavi. Mi je možemo zapažati u večnim bregovima, u dostojanstvenom drveću, u rascvetalim pupoljcima i nežnom cveću. Sve nam to govori o Bogu. Subota, dan odmora, stalno ukazujući na Onoga koji je sve stvorio, poziva čoveka da otvori veliku knjigu prirode i da u njoj prati Stvoriteljevu mudrost, silu i ljubav.

Naši praroditelji, iako stvoreni bezazleni i sveti, nisu bili lišeni mogućnosti da čine zlo. Bog ih je učinio slobodnim moralnim bićima, dao im je sposobnost da cene mudrost i dobronamernost Njegovog karaktera i pravednost Njegovih zahteva, dao im je potpunu slobodu da Mu se pokore ili da Mu uskrate poslušnost. Trebalo je da uživaju u društvu Boga i Njegovih svetih anđela; ali, pre nego što im bude obećana večna sigurnost, morala je da bude iskušana njihova odanost. U samom početku čovekovog postojanja bila je postavljena brana želji za popuštanjem samome sebi, toj kobnoj strasti koja je predstavljala uzrok sotoninog pada. Drvo poznanja dobra i zla, koje je stajalo u blizini drveta života usred vrta, trebalo je da posluži kao proba poslušnosti, vere i ljubavi naših praroditelja. Bilo im je dozvoljeno da slobodno jedu sa svakog drugog drveta, ali zabranjeno da okuse sa ovoga, pod pretnjom smrtne kazne. Trebalo je, dakle, da budu izloženi sotonskom kušanju. Ali, ako budu izdržali probu, biće zauvek stavljeni izvan njegovog domašaja i uživaće trajnu Božju naklonost.

Bog je čovekovu podložnost zakonu proglasio neophodnim uslovom samog njegovog postojanja. On je bio podanik božanske vlasti, a vlasti ne može biti bez zakona. Bog je mogao da stvori čoveka bez sposobnosti da krši Njegov zakon; On je mogao da zaustavi Adamovu ruku, da ne dodirne zabranjeni plod; ali, u tom slučaju čovek ne bi bio slobodno moralno biće, već samo automat. Bez slobode izbora, njegova poslušnost ne bi bila dobrovoljna, već iznuđena. Njegov karakter se ne bi mogao razvijati. Takav pristup bi se suprotstavljao Božjem planu postupanja sa stanovnicima drugih svetova. Bio bi nedostojan čoveka kao razumnog bića i samo bi podržao sotoninu optužbu o Božjoj samovoljnoj vladavini.

Bog je čoveka stvorio kao čestito biće; dao mu je plemenite karakterne osobine, bez ikakve sklonosti prema zlu. Snabdeo ga je visokim intelektualnim sposobnostima i na svaki način ga podsticao da ostane veran gospodarju. Poslušnost, savršena i trajna, bila je uslov njegove večne sreće. Pod tim uslovom mogao je da ima pristup drvetu života.

Dom naših praroditelja trebalo je da bude uzor drugim domovima kada njihova deca budu krenula da nastanjuju celu Zemlju. Taj dom, koji je ukrasio sam Bog, nije bio neka blistava palata. Ljudi, u svojoj oholosti, uživaju u veličanstvenim i skupim zdanjima i ponose se delima svojih ruku; međutim, Bog je Adama nastanio u vrtu. To je bilo njegovo boravište. Plavo nebo je bilo njegova kupola; zemlja, sa svojim nežnim cvetovima i živim zelenilom, bila je njegov pod; a lisnate grane krasnog drveća njegov baldahin. Njegovi zidovi bili su okićeni najveličanstvenijim ukrasima – delima ruku velikog Umetnika.

Okruženje svetog para pružalo je pouku za sva vremena – da se prava sreća nalazi, ne u popuštanju oholosti i u raskoši, već u zajedništvu s Bogom preko Njegovih dela. Kada bi ljudi manje pažnje posvećivali izveštačenom, kada bi više negovali jednostavnost, mnogo bi se više približili ostvarenju Božje namere prilikom stvaranja čoveka. Oholost i častoljublje nikada se ne mogu zadovoljiti, zato će oni koji su zaista mudri naći svoje istinsko i uzvišeno zadovoljstvo u izvorima uživanja koje je Bog stavio na raspolaganje svima.

Stanovnicima Edema bila je povereno staranje o vrtu, »da ga rade i da ga čuvaju«. Njihovo zanimanje nije bilo naporno, već ugodno i osvežavajuće. Bog je odredio da rad bude na blagoslov čoveku, da mu zaokuplja misli, da jača njegovo telo, da razvija njegove sposobnosti. Adam je u mentalnoj i fizičkoj aktivnosti nalazio jedno od najvećih uživanja svog svetog postojanja. A kada je, zbog neposlušnosti, bio izgnan iz svog prekrasnog doma i primoran da se bori s tvrdoglavim tlom da svakodnevno dobije hleb, upravo je taj rad, iako se veoma razlikovao od onog prijatnog zanimanja u vrtu, bio zaštita od iskušenja i izvor sreće. Iako je rad praćen umorom i bolom, oni koji ga proglašavaju prokletstvom, u zabludi su. Bogataši često s prezirom gledaju pripadnike radničke klase, ali je to u izrazitoj suprotnosti s Božjom namerom prilikom stvaranja čoveka. Šta su imanja čak i onih najbogatijih, kada se uporede s nasleđstvom koje je bilo dato dostojanstvenom Adamu? Ipak, Adam nije smeo da bude besposlen. Naš Stvoritelj, koji zna šta je za čovekovo dobro, odredio je Adamu posao. Istinsku radost života poznaju samo radni ljudi i žene. Anđeli su vredni radnici; oni su Božji službenici na usluzi sinovima čovečjim. Stvoritelj nije ostavio mesta za lenjost.

Sve dok budu bili verni Bogu, Adam i njegova pratilja trebalo je da upravljaju Zemljom. Bila im je data

neograničena vlast nad svakim živim stvorom. Lav i jagnje su se miroljubivo igrali u blizini ili ležali kraj njihovih nogu. Srećne ptice su lepršale oko njih bez straha; a kada su se njihove radosne pesme uzdizale u slavu Stvoritelju, Adam i Eva su se sjedinjavali s njima u zahvaljivanju Ocu i Sinu.

Sveti par nije predstavljao samo decu poverenu očinskom Božjem staranju, već i učenike koji slušaju nastavu sveznajućeg Stvoritelja. Primali su anđele koji su im činili posete i uživali u prednosti da budu u Božjoj blizini. Bili su puni životne snage koju im je davalo drvo života, a njihova intelektualna snaga bila je samo malo manja od anđeoske. Tajne vidljivog svemira – »čudesna onoga koji je savršen u svakom znanju« (O Jovu 37,16) – bile su im neiscrpan izvor pouka i uživanja. Nedokučivi Stvoritelj i Čuvar svega otkrivao je njihovom umu zakone prirode i pojave u njoj, koje je čovek proučavao šest hiljada godina. Oni su se družili s listom i cvetom i drvetom, doznajući od svakoga za tajne njegovog života. Adam je poznavao svako živo stvorenje, od moćnog levijatana koji se igra u vodama do sićušnog insekta koji lebdi u sunčevom zraku. On je svakome od njih dao ime i bio upoznat s prirodom i njihovim navikama. Božja slava na nebesima, bezbrojni svetovi u njihovom uređenom okruženju, »kako vise oblaci« (O Jovu 37,16), misterije svetlosti i zvuka, dana i noći – sve je to bilo dostupno proučavanju naših praroditelja. Na svakom listu u šumi i kamenu u planinama, na svakoj blistavoj zvezdi, na zemlji i u vazduhu i na nebu, bilo je zapisano Božje ime. Red i sklad svega stvorenog govorilo je o beskrajnoj mudrosti i moći. Stalno su otkrivali neku privlačnost koja je ispunjavala njihova srca dubljom ljubavlju i pozivala na novo izražavanje zahvalnosti.

Sve dok budu ostali verni Božjem zakonu, njihova sposobnost da saznaju, da uživaju i vole stalno će se povećavati. Oni će stalno sticati nove riznice znanja, otkrivati nove izvore sreće, razvijati sve jasnije zamisli o neizmernoj, nepresušnoj Božjoj ljubavi.

3. poglavlje **KUŠANJE I PAD**

(Ovo poglavlje zasnovano je na trećem poglavlju 1.Mojsijeve)

Kada više nije mogao da podstiče pobunu na Nebu, sotona je svoje neprijateljstvo protiv Boga preneo na novo područje – počeo je da kuje plan da uništi ljudski rod. U sreći i miru svetog para u Edemu gledao je viziju sjaja koji je sam zauvek izgubio. Pokrenut zavišću, odlučio je da ih navede na neposlušnost, da im nametne krivicu i kaznu za greh. Želeo je da njihovu ljubav zameni nepoverenjem, a njihove zahvalne pesme prigovorima upućenim Stvoritelju. Na taj način neće samo uvaliti ova bezazlena bića u istu bedu u kojoj se i on nalazio, već će naneti sramotu Bogu i izazvati žalost na Nebu.

Naši praroditelji bili su upozoreni na opasnost koja im je pretila. Nebeski vesnici su im prikazali istoriju sotoninog pada i njegovu nameru da ih uništi, još su im potpunije otkrili prirodu božanske vladavine koju je knez zla pokušavao da sruši. Sotona i njegovi sledbenici pali su upravo zbog neposlušnosti pravednim Božjim zapovestima. Kako je, prema tome, bilo važno da Adam i Eva poštuju zakon koji je jedini jamčio za održavanje reda i pravednosti.

Božji zakon je svet kao i sam Bog. On je otkrivenje Njegove volje, prepis Njegovog karaktera, izraz božanske ljubavi i mudrosti. Sklad između svega što je stvoreno zavisi od savršene poslušnosti svih bića, svega živog i neživog, Stvoriteljevog zakona. Bog je postavio zakone po kojima se upravljaju ne samo živa bića, već i sve pojave u prirodi. Sve je podložno utvrđenim zakonima, koji se ne mogu zanemariti. Dok je sve u prirodi podređeno prirodnim zakonima, samo je čovek, od svih stvorenja koja naseljavaju Zemlju, odgovoran i pred moralnim zakonom. Čoveku, kao vrhunskom delu stvaranja, Bog je dao sposobnost da razume Njegove zahteve, da shvati pravednost i dobronamernost Njegovog zakona i svetih obaveza koje mu on nameće; od čoveka je zahtevana nepokolebljiva poslušnost.

Kao i anđeli, stanovnici Edema su bili izloženi probi; položaj koji im je donosio sreću mogli su da zadrže jedino pod uslovom da poštuju Stvoriteljev zakon. Mogli su da budu poslušni i žive, ili da budu neposlušni i propadnu. Bog im je darovao bogate blagoslove; ali, ako budu zanemarili Njegovu volju, Onaj koji nije poštedeo anđele koji su pogrešili, neće moći ni njih da poštedi; prestup će im oduzeti Njegove darove i doneti im bedu i propast.

Anđeli su ih upozorili da se čuvaju sotoninih zamki, jer će on neumorno ulagati napore da ih zarobi. Dokle god budu poslušni Bogu, nečastivi neće moći da im nanese štetu; jer, ako bude potrebno, svi anđeli sa Neba biće poslani da im pomognu. Ako odlučno budu odbacili njegove prve pokušaje, biće isto tako sigurni kao i nebeski vesnici. Ali, ako jednom popuste iskušenju, njihova priroda toliko će se izopačiti da neće više imati ni snage ni volje da se odupru sotoni.

Drvo poznanja dobra i zla bilo je postavljeno da posluži kao proba njihove poslušnosti i ljubavi prema Bogu. Gospod im je izrekao samo jednu zabranu koja se odnosila na upotrebu svega što se nalazilo u vrtu; ali, ako u tome budu prekršili Njegovu volju, biće krivi za prestup. Sotona nije smeo da ih progoni stalnim iskušenjima; mogao je da im priđe jedino pored zabranjenog drveta. Ukoliko budu pokušali da istražuju njegovu prirodu, biće izloženi njegovim lukavstvima. Bili su pozvani da ozbiljno poslušaju opomenu koju im je Bog uputio i budu zadovoljni podacima koje je On smatrao da treba da im otkrije.

Da bi neopaženo obavio svoje delo, sotona je odlučio da se posluži zmijom kao posrednikom – maska je bila dobro prilagođena njegovoj prevari. Zmija je u to doba bila među najmudrijim i najlepšim stvorenjima na Zemlji. Imala je krila, i dok je letela blistala je zaslepljujućim sjajem, u boji uglačanog zlata. Odmarajući se među olistalim granama zabranjenog drveta i naslađujući se njegovim ukusnim plodom, privlačila je pažnju gledalaca koji su uživali u prizoru. Tako je u vrtu mira vrebao rušitelj, očekujući svoj plen.

Anđeli su opomenuli Evu da se ne odvaja od muža dok bude obavljala poslove u vrtu; s njim u zajednici biće manje u opasnosti od iskušenja. Ali, zaokupljena svojim ugodnim zadatkom, nenamerno se udaljila od njega. Shvativši da je sama, predosetila je opasnost, ali je prigušila strah, smatrajući da je dovoljno mudra i snažna da prepozna zlo i da mu se odupre. Ne obazirajući se na opomene anđela, uskoro se našla pred zabranjenim drvetom, gledajući ga radoznavo i zadivljeno. Plod je bio vrlo lep, pa se upitala zašto im ga je Bog uskratio. Sada se kušaču pružila prilika. Kao da čita njene misli, obratio joj se pitanjem: »Je li istina da je Bog kazao da ne jedete sa svakoga drveta u vrtu?« Eva se iznenadila, jer joj se učinilo da čuje odjek svojih misli. Međutim, zmija je nastavila ljubaznim glasom, kao da se potajno divi njenoj izvanrednoj ljupkosti; ni reči joj nisu bile neprijatne. Umesto da pobegne s tog mesta, Eva je oklevala radoznavo očekujući šta će joj zmija kazati. Da joj se obratilo neko biće slično anđelima, njen strah bi se probudio; ali nije mogla ni da pomisli da bi ova očaravajuća zmija mogla da bude posrednik palog neprijatelja.

Na kušačevo lukavo pitanje, odgovorila je: »Mi jedemo roda sa svakoga drveta u vrtu; samo roda s onoga drveta usred vrta, kazao je Bog, ne jedite i ne dirajte u nj da ne umrete! A zmija reče ženi: nećete vi umreti: nego zna Bog da će vam se u onaj dan kada okusite s njega otvoriti oči, pa ćete postati kao bogovi i znati što je dobro što li zlo!«

Jedući plod s tog drveta, objasnila je, oni će se uzdići na mnogo uzvišeniji nivo postojanja i imati mnogo šire znanje. Ona je jela sa zabranjenog drveta i tako stekla sposobnost da govori. Napomenula je da je Gospod ljubomorno odlučio da im ga uskrati da se ne bi uzdigli i postali jednaki Njemu. Upravo zbog njegovih izvanrednih svojstava, sticanja mudrosti i znanja, On im je zabranio da ga jedu, pa čak i da ga dodirnu. Kušač je nagovestio da se božanska upozorenja neće ispuniti; ona će ih samo zaplašiti. Zar je moguće da će umreti? Zar nisu jeli ploda sa drveta života? Bog samo pokušava da ih omete u plemenitom razvoju i u nalaženju veće sreće!

Takvo je bilo sotonino delo od Adamovih dana do sadašnjeg vremena, i on ga je uspešno obavljao. On je iskušavao ljude navodeći ih na nepoverenje u Božju ljubav i sumnju u Njegovu mudrost. On se stalno trudio da razbudi duh neučitive radoznalosti, nemirne, neugasive želje za prodiranjem u tajne božanske mudrosti i moći. U svojim naporima da istraže ono što Bog nije želeo da im otkrije, mnogi ljudi previđaju istine koje im je pokazao i koje su važne za spasenje. Sotona ih poziva na neposlušnost, navodeći ih da veruju da su prodrli u čudesne oblasti saznanja. Sve je to, međutim, samo varka! Oduševljeni svojim idejama o napretku, takvi, gazeći Božje zahteve, stupaju na put koji vodi u propast i smrt.

Sotona je rekao našim praroditeljima da će biti dobitnici samo ako budu kršili Božji zakon. Zar i danas ne slušamo slične priče? Mnogi pričaju o uskogrudosti onih koji slušaju Božje zapovesti, dok za sebe istovremeno tvrde da imaju šire poglede i veću slobodu. Šta je to ako ne odjek glasa iz Edema: »U onaj dan kada okusite s njega«, kada prekršite božanski zahtev, »postaćete kao bogovi«? Sotona je tvrdio da je primio velike blagoslove jedući zabranjeni plod, ali nije dozvolio da se sazna istina da je zbog svog prestupa postao izgnanik sa Neba.

Iako je ustanovio da greh donosi beskrajne gubitke, prikivao je svoju bedu da bi i druge uvukao u isti položaj. Tako i danas, prestupnici pokušavaju da prikriju svoj pravi karakter; mogu da tvrde da su sveti, ali upravo njihov uzvišeni položaj čini da postaju još opasniji kao zavodnici. Oni su na strani sotone, gaze Božji zakon, i navode druge da to isto čine, da bi propali.

Eva je poverovala sotoninim rečima, ali je to nije spasilo od kazne za greh. Ona je izgubila veru u Božje reči i to je izazvalo njen pad. Na sudu ljudi neće biti osuđeni zato što su čiste savesti poverovali laži, već zato što nisu verovali u istinu, jer su propustili priliku da saznaju istinu. Bez obzira na sotonina suprotna uveravanja, uvek doživljavamo nesreću kada ne slušamo Boga. Svim srcem moramo nastojati da saznamo istinu. Sve pouke koje je Bog naredio da uđu u Njegovu pisanu Reč, date su nam kao opomena i kao pouka. Date su da bi nas spasile prevare. Njihovo zanemarivanje donosi nam propast. Budimo sigurni da sve što se protivi Božjoj reči dolazi od sotone.

Zmija je ubrala plod sa zabranjenog drveta i stavila ga u ruku neodlučnoj Evi. Onda ju je podsetila na njene vlastite reči da im je Bog zabranio da diraju plod, inače će umreti. Neće je zadesiti nikakva veća šteta kada bude jela plod, od one koja ju je zadesila kada ga je dodirнула. Ne osećajući nikakve nepovoljne posledice, Eva se ohrabrila. »I žena, videći da je rod na drvetu dobar za jelo i da ga je milina gledati i da je drvo vrlo drago radi znanja, uzabra roda s njega i okusi.« Plod je bio prijatnog ukusa i dok je jela, izgledalo joj je da oseća kako je prožima nova snaga. Zamislila je da prelazi u neko uzvišenije postojanje. Bez straha je ubrala i jela. I onda, kada je sama sagrešila, postala je sotonino oruđe za izazivanje propasti svoga muža. U stanju čudnog, neprirodnog uzbuđenja, sa rukama punim zabranjenog ploda, potražila je Adama i ispričala mu šta se dogodilo. Žalost se ogledala na Adamovom licu. Izgledao je zaprepašćen i uplašen. Odgovorio joj je da je to sigurno bio neprijatelj na koga su bili upozoreni i da po božanskoj presudi ona mora da umre. Uzvratajući, ona ga je nagovarala da jede, ponavljajući zmijine tvrdnje da neće umreti. Tvrđila je da je zmija govorila istinu, jer ne zapaža nikakve znake Božjeg nezadovoljstva, već, sasvim suprotno, oseća ugodan, uzbudljiv uticaj, koji svaku njenu sposobnost prožima novim životom, onim istim, koji, po njenom mišljenju, nadahnjuje nebeske vesnike.

Adam je shvatio da je njegova životna saputnica prestupila Božju zapovest, prekršila jedinu zabranu koja im je bila izrečena kao proba njihove vernosti i ljubavi. U njegovim mislima rasplamsala se užasna borba. Žalio je što je dozvolio Evi da se udalji od njega. Međutim, delo je već bilo učinjeno; morao se odvojiti od one čije društvo mu je pričinjavalo toliku radost. Kako to da podnese? Adam je uživao u zajedništvu s Bogom i sa svetim anđelima. On je gledao slavu Stvoritelja. Shvatao je velike mogućnosti ljudskog roda ako ostane veran Bogu. Ali, sve te blagoslove izgubio je iz vida u strahu da će izgubiti taj veliki dar koji je u njegovim očima nadmašivao sve ostale. Ljubav, zahvalnost, vernost Stvoritelju – sve je to bilo nadjačano ljubavlju prema Evi. Ona je bila deo njega, i on nije mogao podneti misao o razdvajanju. Nije shvatao da je ista Beskrajna Moć koja je od praha zemaljskoga stvorila njega, živi, prekrasni oblik i koja mu je iz ljubavi podarila druga, sposobna da je nadoknadi. Odlučio se za istu sudbinu; ako ona mora da umre, i on će umreti s njom. A osim toga, pomislio je, možda je mudra zmija ipak govorila istinu? Eva je stajala pred njim, isto tako prekrasna i naizgled isto tako bezazlena kao i pre dela neposlušnosti. Izražavala mu je veću ljubav nego ranije. Nije bilo na njoj nikakvog znaka da će umreti. Odlučio je da proba. Uzeo je plod i brzo ga pojeo.

Posle prestupa i Adam je mislio da se uzdiže u neko više postojanje. Uskoro ga je, međutim, misao o grehu počela da užasava. Vazduh, koji je do tada bio blag, ujednačene temperature, kao da je počeo da šiba hladnoćom grešni par. Nestalo je ljubavi i mira i umesto toga pojavila se svest o grehu, strah pred budućnošću, golotinja duše. Nestalo je i svetlosne odeće koja ih je obavijala i da bi je nadoknadili pokušali su da sebi načine pregače, jer neodeveni nisu mogli da izađu pred Boga ni svete anđele.

Počeli su da uviđaju pravu prirodu svoga greha. Adam je prigovorio svojoj pratilji što je nerazumno napustila njegovo društvo i dozvolila da je zmija prevari; međutim, oboje su zavaravali sebe da će im Onaj, koji im je dao toliko dokaza svoje ljubavi, oprostiti taj jedan jedini prestup ili da ih bar neće tako oštro kazniti.

Sotona je likovao. On je iskušao ženu da pokaže nepoverenje prema Božjoj ljubavi, da posumnja u Njegovu mudrost i da prestupi Njegov zakon, a preko nje je savladao i Adama.

Veliki Zakonodavac, međutim, spremao se da Adamu i Evi objavi posledice njihovog prestupa. Božanska prisutnost pokazala se u vrtu. Dok su još bili bezazleni i sveti, radosno su dočekivali pojavu svoga Stvoritelja; sada su užasnuto pobešli i pokušali da se sakriju u najgušćem delu vrta. Ali, »Gospod Bog viknu Adama i reče mu: gde si? A on reče: čuh glas tvoj u vrtu, pa se poplaših, jer sam go, te se sakrih! A Bog reče: ko ti kaza da si go? Da nisi jeo s onoga drveta što sam ti zabranio da ne jedeš s njega?«

Adam nije mogao ni da porekne ni da opravda svoj greh; ali, umesto da pokaže pokajanje, pokušao je da krivicu prebaci na svoju ženu, pa time i na Boga: »Žena koju si udružio sa mnom, ona mi dade s drveta, te jedoh!« Onaj isti, koji je iz ljubavi prema Evi samovoljno odlučio da izgubi Božji blagoslov, svoj dom u Raju i večni život pun radosti, sada je, posle svog pada, pokušavao da okrivi svoju pratilju, pa čak i samog Stvoritelja, za svoj prestup. Tako je strašna sila greha!

Kada je žena bila upitana: »Zašto si to učinila«, odgovorila je: »Zmija me prevari, te jedoh!« »Zašto si stvorio zmiju? Zašto si joj dozvolio da uđe u Edem?« Ta neizrečena pitanja bila su deo njenog izgovora za greh. I tako je, kao i Adam, odgovornost za svoj pad prebacila na Boga. Duh samoopravdanja potiče od oca laži; pred njim su popustili naši praroditelji čim su se prepustili sotoninom uticaju. Isti duh se zapaža i kod svih Adamovih sinova i kćeri. Umesto da ponizno priznaju svoj greh, pokušavaju da se zaštite prebacujući krivicu da drugoga, na okolnosti ili na Boga – uzimajući čak i Njegove blagoslove kao izgovor da gunđaju protiv Njega.

Gospod je izrekao kaznu zmiji: »Kada si to učinila, da si prokleta mimo svako živinče i mimo sve zveri poljske; na truhu da se vučeš i prah da jedeš do svojega veka.« Pošto je upotrebljena kao sotonin posrednik, zmija je morala da pretrpi Božju osudu. Od najlepšeg stvorenja u polju, kome su se svi divili, morala je da postane najniže i najprezrenije biće, stvorenje koga će se bojati i koje će mrzeti i ljudi i životinje. Reči koje su joj zatim bile upućene, odnosile su se neposredno na sotonu i ukazivale na njegov konačni poraz i konačno uništenje: »I još mećem neprijateljstvo između tebe i žene i između semena tvogega i semena njezina, ono će ti na glavu stajati, a ti ćeš ga u petu ujedati.«

Evi su najavljene žalosti i patnje. Zatim je Gospod nastavio: »Volja će tvoja stajati pod vlašću muža tvogega i on će ti biti gospodar!« Prilikom stvaranja, Bog je odredio da žena bude ravnopravna sa Adamom. Da su ostali poslušni Bogu – u skladu s Njegovim velikim zakonom ljubavi – uvek bi živeli u slozi; ali greh je uneo nesklad i sada se njihova zajednica mogla održati i sačuvati sklad jedino pokoravanjem jedne ili druge strane. Eva je bila prva u prestupu; ona je popustila iskušenju odvojivši se od svog pratioca prekršivši tako božansko uputstvo. Na njeno nagovaranje i Adam je pogrešio, pa je sada bila postavljena u podređen položaj prema mužu. Da je grešni ljudski rod poštovao načela Božjeg zakona, ova osuda, iako nastala kao posledica greha, poslužila bi mu kao blagoslov; ali čovekova sklonost da zloupotrebi nadmoćnost koja mu je bila dodeljena, često je zagorčavala ženinu sudbinu i doprinosila da joj život bude težak.

Eva je bila veoma srećna kraj svoga muža, u svom edemskom domu; ali, kao nemirne savremene Eve, i ona se zanosila nadom da će se uzdići u oblasti više od onih koje joj je Bog odredio. Pokušavajući da se uzdigne iznad svog prvobitnog položaja, pala je daleko ispod njega. Slične posledice iskusiće svi oni koji su nespremni da radosno prihvate svoje životne dužnosti u skladu s Božjim planom. U svojim naporima da zauzmu položaje za koje ih On nije osposobio, mnogi napuštaju mesta na kojima bi mogli da budu na blagoslov. U svojoj želji za višim područjima, mnoge žene žrtvuju svoje žensko dostojanstvo i plemenitost svog karaktera i dozvoljavaju da ostane nezavršeno upravo ono delo koje im je Nebo odredilo.

Adamu je Gospod izjavio: »Što si poslušao ženu i okusio s drveta s kojeg sam ti zabranio rekavši da ne jedeš s njega, zemlja da je prokleta s tebe, s mukom ćeš se od nje hraniti do svojega veka, trnje i korov će ti rađati, a ti ćeš jesti zelje poljsko, sa znojem lica svojega ješćeš hleb, dokle se ne vratiš u zemlju od koje si uzet, jer si prah i u prah ćeš se vratiti.«

Nije bilo po Božjoj volji da sveti par upozna ikakvo zlo. On im je dao obilje dobra, a uskratio zlo. Ali, suprotno Njegovoj zapovesti, oni su okusili sa zabranjenog drveta i sada će nastaviti to da čine – da stiču znanje o zlu – čitavog života. Od tog vremena ljudski rod biće mučen sotonim iskušenjima. Umesto ugodnog rada koji im je do tada bio određen, dobili su strahovanja i teške napore. Biće podložni razočaranjima, žalosti i bolu, i konačno smrti.

Pod prokletstvom greha cela priroda trebalo je da posvedoči čoveku o karakteru u posledicama pobune protiv Boga. Kada je stvorio čoveka, Bog ga je postavio da upravlja Zemljom i svim živim stvorenjima. Sve dok je Adam bio odan Nebu, cela priroda mu je bila podređena. Ali, kada se pobunio protiv Božjeg zakona, podložna stvorenja pobunila su se protiv njegove vlasti. Na taj način Gospod, u svojoj velikoj milosti, prikazao je čoveku svetost svoga Zakona i naveo ga da na temelju svog iskustva ustanovi koliko je opasno ako ga, i u najmanjoj meri, zanemari.

Život ispunjen teškim radom i brigama, koji je postao čovekova sudbina, bio mu je određen iz ljubavi. Bila je to disciplinska mera koja je postala neophodna zbog greha, da bi se suzbilo popuštanje prohtevima i strastima, da

bi se razvila navika vladanja sobom. Bio je to deo Božjeg velikog plana po kome je trebalo da se čovek vrati iz ponora propasti i pokvarenosti, u koji je upao zbog greha.

Opomena, upućena našim praroditeljima: »Jer u koji dan okusiš s njega, umrećeš« (1. Mojsijeva 2,17), nije značila da moraju umreti istoga dana kada okuse zabranjeno voće. Međutim, toga dana biće im izrečena neopoziva presuda. Besmrtnost im je bila obećana pod uslovom da ostanu poslušni; prestupom će izgubiti večni život. Tog dana biće osuđeni na smrt.

Da bi osigurao svoje večno postojanje, čovek je morao da nastavi da jede plodove sa drveta života. Kada mu je to bilo uskraćeno, čovekova životna snaga postepeno je opadala, sve dok mu se život nije ugasio. Sotona je planirao da svojom neposlušnošću izazove Božje nezadovoljstvo i da onda, ukoliko ne bude dobio oprostjenje, čemu se nadao, nastavi da jede plodove sa drveta života i tako večno produži postojanje greha i bede. Međutim, posle čovekovog pada, sveti anđeli odmah su dobili naredbu da čuvaju pristup drvetu života. Oko tih anđela leljali su se zraci svetlosti u obliku blistavog mača. Nijednom pripadniku Adamove porodice nije bilo dozvoljeno da pređe tu prepreku i da se nahrani životodavnim plodovima; zato i nema besmrtnih grešnika.

Poplava zla posle prestupa naših praroditelja, u očima mnogih ljudi je strašna posledica za tako mali greh, pa zato sumnjaju u mudrost i pravednost Božjih postupaka prema ljudima. Ali, kada bi malo dublje razmotrili ovo pitanje, shvatili bi svoju zabludu. Bog je stvorio čoveka po svom obličju, kao biće slobodno od greha. Zemlju je trebalo da nasele stanovnici malo niži od anđela; ali se njihova odanost morala ispitati; jer Bog nije mogao da dozvoli da svet bude naseljen bićima koja odbacuju Njegov zakon. Ali, u svojoj velikoj milosti, Bog nije Adama stavio na tešku probu. I upravo zato što je zabrana bila tako mala, greh je postao izrazito veliki. Ako Adam nije mogao da podnese najmanju probu, ne bi izdržao ni veće iskušenje da mu je bila poverena neka veća odgovornost!

Da je neka veća proba bila određena Adamu, tada bi se oni čija su srca sklona zlu izgovarali govoreći: »To što ja činim je beznačajno, Bog ne obraća pažnju na sitnice!« Zato bi stalno bilo prestupa u onome što ljudi smatraju nevažnim i što među njima prolazi bez kazne. Međutim, Gospod je jasno pokazao da Ga vređa svaki greh, bez obzira na to koliki je.

Evi je njena neposlušnost Bogu izgledala kao beznačajno delo, kada je okusila plod sa zabranjenog drveta i nagovorila i muža na prestup; ali njihov greh je uklonio prepreke zlu koje je preplavilo svet. Ko bi u trenutku iskušenja, mogao znati kakve će užasne posledice izazvati jedan jedini pogrešni korak?

Mnogi među onima koji govore da Božji zakon ne obavezuje čoveka, uporno dokazuju da se Njegovi propisi uopšte ne mogu poštovati. Ali, ako je to istina, zašto je Adam morao da bude kažnjen za prestup? Greh naših praroditelja doneo je krivicu i žalost na svet, i da nije bilo Božje dobrote i milosti, ljudski rod utonuo bi u beznadežno očajanje. Neka se niko ne vara. »Plata za greh je smrt!« (Rimljanima 6,23) Božji zakon se ništa više ne može nekažnjeno prestatati sada, nego u vreme kada je presuda bila izrečena praocu ljudskog roda! Adam i Eva posle svoga greha više nisu mogli da ostanu u Edemu. Skrušeno su preklinjali da ostanu u domu svoje bezazlenosti i radosti. Priznavali su da nemaju nikakvog prava na to srećno boravište i zaklinjali se da će ubuduće biti savršeno poslušni Bogu. Međutim, rečeno im je da je njihova priroda postala izopačena grehom; da su umanjili svoju snagu da se odupru zlu i tako omogućili sotoni da im mnogo lakše pristupa. U svojoj bezazlenosti popustili su iskušenju; i sada, svesni svoje krivice, imaće još manje snage da sačuvaju svoju čestitost.

Pokorno i sa neizrecivom žalošću pozdravili su se sa svojim prekrasnim domom i krenuli da žive na zemlji na kojoj je počivalo prokletstvo greha. Atmosfera, nekada tako blaga i ujednačena, postala je sada podložna velikim promenama, pa ih je Gospod milostivo ogrnuo odećom od kože kao zaštitom od preterane vrućine i hladnoće.

Dok su u uvelom cveću i opalom lišću gledali prve znake raspadanja, Adam i njegova saputnica plakali su nad njima mnogo iskrenije nego što ljudi danas plaču nad svojim mrtvima. Smrt slabog, nežnog cveća zaista je bila uzrok žalosti; ali, kada je dostojanstveno drveće počelo da odbacuje svoje lišće, taj prizor ih je živo podsetio na ozbiljnu činjenicu da je smrt sudbina svakog živog stvora.

Edemski vrt ostao je na Zemlji još dugo pošto je čovek bio odvojen od njegovih prijatnih staza. Grešnom rodu je još dugo bilo dozvoljeno da posmatra dom svoje bezazlenosti, u koji su mu pristup branili anđeoski stražari. Na

vratima Raja, koja su čuvali heruvimi, pokazivala se Božja slava. Tu je dolazio Adam sa svojim sinovima da se moli Bogu. Tu je obnavljao svoj zavet poslušnosti Zakonu čije mu je kršenje donelo izgnanstvo iz Edema. Kada je poplava bezakonja preplavila svet i ljudska pokvarenost izazvala uništenje vodama Potopa, Ruka koja je zasadila Edem povukla ga je sa Zemlje. Ali, prilikom konačnog obnavljanja, kada će nastati »novo nebo i nova zemlja« (Otkrivenje 21,1), on će biti vraćen još slavnije ukrašen nego u početku.

Tada će oni koji su održali Božje zapovesti puni besmrtno snage zastajati pod drvetom života, a stanovnici bezgrešnih svetova u tom vrtu za uživanje u toku beskrajnih vekova imaće uzorak savršenog dela Božjeg stvaranja, netaknutog prokletstvom greha – uzorak onoga što bi postala cela Zemlja da je čovek ispunio slavni Stvoriteljev plan.

4. poglavlje

PLAN OTKUPLJENJA

Čovekov pad je ispunio žalošću celo Nebo. Svet koji je Bog stvorio bio je obeležen prokletstvom greha i nastanjen bićima osuđenim na bedu i smrt. Izgledalo je da nema pomoći onima koji su prekršili Zakon. Anđeli su prestali da pevaju svoje pesme hvale. Svim nebeskim dvorovima zavladała je žalost zbog propasti koju je izazvao greh.

Božji Sin, slavni nebeski Zapovednik, bio je potresen sažaljenjem prema palom rodu. Njegovo srce ispunilo se beskrajnim saučešćem kada su vapaji izgubljenog sveta doprli do Njega. Božanska ljubav, međutim, već je imala pripremljen plan prema kojem je čovek mogao da se spase. Prekršeni Božji zakon zahtevao je život grešnika. U celom svemiru postojalo je samo jedno Biće koje je umesto čoveka moglo da zadovolji zahteve Zakona. Pošto je Božji zakon isto tako svet kao i sam Bog, samo je neko jednak Bogu mogao da okaje prestup Zakona. Niko osim Hrista nije mogao da izbavi čoveka od osude Zakona i da ga ponovo dovede u sklad s Nebom. Zato je Hristos trebalo da preuzme krivicu i sramotu greha – greha koji je toliko mrzak svetom Bogu da je morao da razdvoji Oca od Njegovog Sina. Hristos je trebalo da se spusti do dubina poniženja da bi izbavio izgubljeni rod.

Pred svojim Ocem On se vatreno zauzeo za grešnika, dok su nebeske vojske očekivale ishod razgovora s neopisivom zainteresovanošću. Ovo nedokučivo pregovaranje dugo je trajalo – taj »savet mira« (Zaharija 6,13) za grešne sinove ljudske. Plan spasenja bio je sačinjen mnogo pre stvaranja Zemlje; naime, Hristos je »Jagnje, koje je zaklano od postanja sveta« (Otkrivenje 13,8); međutim, čak se i Vladar svemira morao boriti sam sa sobom da dozvoli da Njegov Sin umre za grešni rod. Ipak, »Bogu je tako omileo svet da je i Sina svojega jedinorodnoga dao da nijedan koji ga veruje ne pogine nego da ima život večni«. (Jovan 3,16) O, tajno otkupljenja! O, tajno Božje ljubavi prema svetlu koji Ga nije voleo! Ko može saznati dubine te ljubavi koja »nadmašuje znanje«? U toku beskrajnih vekova besmrtni umovi pokušavaće da shvate tajnu te neshvatljive ljubavi, diviće joj se i iskazivaće joj poštovanje.

Bog je trebalo da se pokaže u Hristu i da »svet pomiri sa sobom«. (2. Korinćanima 5,19) Čovek je postao toliko unižen grehom da više nije mogao lično da uspostavi sklad sa Onim koji je po svojoj prirodi čist i dobar. Ali Hristos, pošto otkupi čoveka od osude Zakona, mogao je da mu udahne božansku snagu koja će se sjediniti s njegovim ljudskim naporima. I tako će, pokajavši se pred Bogom, verujući u Hrista, grešni Adamovi potomci opet moći da postanu »sinovi Božji«. (1. Jovanova 3,2)

Plan, jedini koji je čoveku mogao da osigura spasenje, zahtevao je da celo Nebo učestvuje u Njegovoj beskrajnoj žrtvi. Anđeli se nisu mogli radovati kada im je Hristos objavio plan spasenja, jer su videli da će čovekovo spasenje tražiti od njihovog voljenog Zapovednika da pretrpi neizrecive patnje. Obuzeti bolom i čuđenjem, slušali su Njegove reči kako će morati da se odrekne nebeske čistote i mira, njegove radosti i slave i besmrtnog života, i da se suoči s pokvarenošću na Zemlji, da izdrži bol, sramotu i smrt. Moraće da stane između grešnika i kazne za greh; iako će ga samo mali broj među ljudima prihvatiti kao Božjeg Sina. Moraće da napusti svoj visoki položaj Veličanstva Neba, da se ponizi i pojavi na Zemlji u obliku čoveka, i da se na temelju svog iskustva upozna s tugom i iskušenjima s kojima će i čovek morati da se suoči. Sve će to biti neophodno da bi mogao da pomogne onima koji će biti kušani (Jevrejima 2,18). Kada se Njegova misija kao Učitelja bude

završila, biće predan u ruke zlih ljudi da pretrpi sve uvrede i sva mučenja kojima će ga oni, po sotoninom nagovoru, podvrgnuti. Umreće najsurevijom smrću, da bude podignut između neba i Zemlje kao grešnik koji je zaslužio kaznu. Moraće da prođe kroz dugu agoniju, tako strašnu da je ni anđeli neće moći gledati, već će velom zaklanjati svoje lice da je ne vide. Moraće da izdrži duševne patnje kada Otac bude okrenuo svoje lice od Njega, dok krivica za prestup – breme greha celoga sveta – bude počivala na Njemu.

Anđeli su se bacili pred noge svog Zapovednika i ponudili sebe kao žrtvu za čoveka. Ali, život anđela ne bi mogao da plati dug; samo je Onaj koji je stvorio čoveka mogao da ga otkupi. Ipak, i anđeli će učestvovati u planu otkupljenja. Hristos je trebalo da postane »umanjen malim čim od anđela... za smrt što podnese«. (Jevrejima 2,9) Kada bude uzeo čovekovu prirodu, Njegova snaga neće biti jednaka njihovoj i oni će morati da Mu služe, da Ga jačaju i teše u Njegovim patnjama. Trebalo je da postanu službeni duhovi, poslani da posluže onima koji će naslediti spasenje (Jevrejima 1,14), da štite podanike milosti od sile zlih anđela i od tame kojom će sotona neprestano pokušavati da ih obavije.

Kada anđeli budu posmatrali agoniju i poniženje svoga Gospoda, biće obuzeti bolom i negodovanjem i poželeće da Ga izbave od Njegovih ubica; ali neće smeti da se umešaju niti da spreče ono što će gledati. Planom otkupljenja bilo je, naime, predviđeno da će se pokvareni ljudi rugati Hristu i da će Ga zlostavljati, a i On lično je na sve to pristao kada je postao čovekov Otkupitelj.

Hristos je jamčio anđelima da će svojom smrću otkupiti mnoge i da će uništiti onoga koji ima »državu smrti«. On će vratiti carstvo koje je čovek prestupom izgubio, da bi ga otkupljeni mogli naslediti s Njime i u njemu večno nastaviti. Greha i grešnika više neće biti i nikada više neće narušavati mir na Nebu ili na Zemlji. Pozvao je anđeoske čete da se slože s planom koji je prihvatio Njegov Otac i da se raduju što će se Njegovom smrću grešni čovek pomiriti s Bogom.

A onda je radost, neizreciva radost, ispunila Nebo. Slava i blaženstvo otkupljenog sveta bacili su u zasenak čak i muke i žrtvu Kneza života. Nebeskim dvorovima odjeknuli su prvi akordi pesme koja će se zaočiti i iznad vitlejemskih brežuljaka: »Slava na visini Bogu, i na Zemlji mir, među ljudima dobra volja!« (Luka 2,14) S dubljom radošću od one koja ih je obuzimala prilikom stvaranja novoga sveta, »pevahu zajedno zvezde jutarnje i svi sinovi Božji klikovahu«. (O Jovu 38,7)

Čoveku je otkupljenje prvi put bilo nagovešteno u presudi koja je bila izrečena sotonu u vrtu. Gospod je objavio: »I još mećem neprijateljstvo između tebe i žene i između semena tvojega i semena njezina; ono će ti na glavu stajati, a ti ćeš ga u petu ujedati!« (1. Mojsijeva 3,15) Ova presuda, izrečena u prisutnosti naših praroditelja, njima je zvučala kao obećanje. Iako je najavljivala rat između čoveka i sotone, objavljivala je da će sila velikog neprijatelja konačno biti slomljena. Adam i Eva su kao zločinci stajali pred pravednim Sudijom, očekujući kaznu koju su svojim prestupom zaslužili; ali, pre nego što im je bilo šta rečeno o životu punom teških napora i muka koji će im pasti u deo, ili o naredbi da se moraju vratiti u prah, saslušali su reči koje su im rasplamsale nadu. Iako će morati da pate pod vlašću svog moćnog protivnika, mogu se nadati konačnoj pobedi.

Kada je sotona čuo da između njega i žene, između njenog i njegovog potomstva treba da vlada neprijateljstvo, shvatio je da će njegovo delo izopačavanja ljudske prirode biti ometano; da će na neki način čovek biti osposobljen da se odupre njegovoj sili. Ipak, kada je plan spasenja bio potpunije objavljen, sotona se sa svojim anđelima počeo radovati što će, izazvavši čovekov pad, uspeti da skine Božjeg Sina s Njegovog uzvišenog položaja. On je objavio da su se njegovi planovi do tada uspešno ostvarivali na Zemlji i da će zato, kada Hristos bude uzeo ljudsku prirodu, dobiti priliku da i Njega savlada i tako spreči iskupljenje grešnoga roda. Nebeski anđeli su našim praroditeljima potpunije prikazali plan za njihovo spasenje. Adamu i njegovoj saputnici bilo je garantovano da uprkos njihovom velikom grehu neće biti prepušteni sotoninoj vlasti. Božji Sin je odlučio da svojim životom okaje njihov prestup. Biće im ponuđeno vreme milosti i oni će, ukoliko se pokaju i veruju u Hrista, ponovo moći da postanu Božja deca.

Žrtva, koja je prinesena zbog njihovog prestupa, prikazala je Adamu i Evi svetu prirodu Božjeg zakona; i oni su uvideli, kao nikada do tada, snagu greha i njegove strašne posledice. Mučeni grižom savesti i strepnjom usrdno su preklinjali da kazna ne zadesi Onoga čija je ljubav bila izvor sve njihove radosti; neka radije padne na njih i na njihovo potomstvo.

Pošto je Božji zakon, kako im je bilo rečeno, temelj Njegove vladavine i na Nebu i na Zemlji, čak ni život anđela ne bi mogao da bude prihvaćen kao žrtva za njihov prestup. Nijedan zakonski propis neće biti ukinut ili

promenjen da se izađe u susret čoveku u njegovom grešnom stanju i da jedino Božji Sin, koji je stvorio čoveka, može da obavi delo pomirenja za njega. Isto onako kao što je Adamov prestup doneo nesreću i smrt, tako i Hristova žrtva može da donese život i besmrtnost.

Ne samo čovek, već i cela Zemlja koja je zbog greha potpala pod vlast nečastivoga mora da se obnovi planom otkupljenja. Prilikom stvaranja, Adamu je bila poverena uprava nad Zemljom. Međutim, popustivši iskušenju, on je došao pod vlast sotone. »Jer koga ko nadvlada, onaj mu i robuje!« (2. Petrova 2,19) Kada je čovek postao sotonin zarobljenik, vlast koju je imao, prešla je na pobjednika. Tako je sotona postao »bog sveta ovoga«. (2. Korinćanima 4,4) On je tako uzurpirao vlast nad Zemljom koja je prvobitno bila data Adamu. Međutim, kada svojom žrtvom bude platio kaznu za greh, Hristos će ne samo otkupiti čoveka, već mu vratiti i izgubljenu vlast. Sve što je prvi Adam izgubio, Drugi će vratiti. Prorok kaže: »A ti kulo stadu, steno kćeri sionskoj, tebi će doći, doći će prva vlast!« (Mihej 4,8) I apostol Pavle ukazuje na buduće »izbavljenje tečevine na hvalu slave njegov«. (Efescima 1,14) Bog je stvorio Zemlju da bude boravište svetih, srećnih bića. Gospod »koji je saznao Zemlju i načinio je i utvrdio, nije je stvorio naprazno, nego je načinio da se na njoj nastava«. (Isaija 45,18) Ova namera će se ostvariti kada, obnovljena Božjom silom, oslobođena od greha i žalosti, ona postane večno boravište otkupljenih. »Pravednici će naslediti Zemlju i živće na njoj doveka.« (Psalam 37,29) »I više neće biti nikakve prokletinje, i presto Božji i Jagnjetov biće u njemu, i sluge njegove posluživaće ga.« (Otkrivenje 22,3) Adam, dok je još bio bez greha, imao je prednost da otvoreno razgovara sa svojim Stvoriteljem; ali, greh je razdvojio Boga i čoveka i samo je Hristovo delo pomirenja moglo da premosti provaliju i omogući prenošenje blagoslova spasenja sa Neba na Zemlju. Čoveku će i dalje biti uskraćena prednost da se neposredno pokaže pred svojim Stvoriteljem, ali Bog će saobraćati s njim preko Hrista i anđela.

Na ovaj način Adamu su bili otkriveni važni događaji u istoriji čovečanstva, od vremena kada je božanska presuda bila izrečena u Edemu, preko Potopa, pa sve do Prvog dolaska Božjeg Sina. Bilo mu je pokazano da će mnogi, iako će Hristova žrtva biti dovoljna da spase celi svet, ipak izabrati život u grehu umesto da se pokaju i budu poslušni. Iz naraštaja u naraštaj zločini će se umnožavati i prokletstvo greha sve više pritiskivaće ljudski rod, životinje i celu Zemlju. Dani čovekovog veka skraćivaće se zbog njegovog grešnog života; njegov telesni rast i njegova izdržljivost će se smanjivati, a isto će se događati i sa njegovom moralnom i intelektualnom snagom, sve dok svet ne bude pun bede svih vrsta. Zbog popuštanja prohtevima i strastima, ljudi će postati nesposobni da cene velike istine plana otkupljenja. Ipak Hristos, veran nameri s kojom je napustio Nebo, nastaviće da se zanima za ljude i da ih poziva da svoje slabosti i nedostatke sakriju u Njemu. On će zadovoljavati potrebe svih onih koji u veri budu dolazili k Njemu. I uvek će biti bar nekoliko onih koji će sačuvati znanje o Bogu i ostati neokaljani usred sveopšteg bezakonja.

Bog je odredio da prinošenje žrtava služi čoveku kao stalni podsetnik, kao pokajničko priznanje njegovih greha, ali i kao način da izrazi svoju veru u obećanog Otkupitelja. Grešnom ljudskom rodu žrtve su trebale da živo predoče svečanu istinu da je greh prouzrokovao smrt. Za Adama je prinošenje prve žrtve predstavljalo vrlo bolan obred. Njegova ruka se morala podići da uzme život koji je samo Bog mogao dati. Tada je prvi put uopšte prisustvovao smrti, a znao je da ni čovek ni životinja nikada ne bi umirali da je ostao poslušan Bogu. Dok je ubijao nevinu žrtvu, drhtao je na pomisao da će njegov greh morati da prolije krv neokaljanog Božjeg Jagnjeta. Taj prizor mu je pružio dublje i življe shvatanje o veličini njegovog prestupa, koji ništa neće moći okajati osim smrti dragog Božjeg Sina. Divio se beskrajnoj dobroti koja će dati takvu otkupninu da spase krivca. Zvezda nade obasjala je mračnu i strašnu budućnost i oslobodila je njenog krajnjeg očaja.

Međutim, plan otkupljenja imao je i širu i dublju nameru nego što je samo spasenje čoveka. Hristos nije samo zbog toga došao na Zemlju; nije došao samo zato da bi stanovnici ovog malog sveta mogli da poštuju Božji zakon onako kako on to zaslužuje, već i da pred celim svemirom opravda Božji karakter. Na ovu posledicu svoje velike Žrtve – na njen uticaj na stanovnike drugih svetova, kao i na čoveka – Spasitelj je mislio kada je neposredno pre svog raspeća rekao: »Sada je sud ovome svetu, sada će biti isteran knez ovoga sveta napolje. I kada ja budem podignut od zemlje, sve ću privući k sebi!« (Jovan 12,31.32) Hristovo delo umiranja za spasenje čoveka neće učiniti samo da Nebo postane pristupačno čoveku, već će i pred očima celog svemira opravdati Boga i Njegovog Sina zbog Njihovog postupanja prema sotoninoj pobuni. Ono će potvrditi trajnost Božjeg zakona i pokazati prirodu i posledice greha.

Od samog početka velika borba vođena je oko Božjeg zakona. Sotona se trudio da dokaže da je Bog nepravedan, da je Njegov zakon nesavršen i da interesi celog svemira zahtevaju da bude izmenjen. Napadajući Zakon, želeo je da potkopa autoritet njegovog Autora. Ova borba trebalo je da pokaže da li su Božje uredbe nesavršene i podložne promenama ili savršene i nepromenljive.

Kada je bio izbačen sa Neba, sotona je odlučio da Zemlja postane njegovo carstvo. Kada je iskušao i savladao Adama i Evu pomislio je da je stekao vlasništvo nad ovim svetom, jer su ga njegovi stanovnici, tako je tvrdio, izabrali za svog vladara. Tvrdio je da grešnik nikako ne može dobiti oprost, da su zbog toga pripadnici grešnog ljudskog roda njegovi legalni podanici i da svet pripada njemu. Međutim, Bog je dao svog dragog Sina – koji je bio jednak Njemu – da pretrpi kaznu za prestup, i na taj način stvorio mogućnost da ljudi ponovo zadobiju Njegovu naklonost i pravo da se vrate u svoj edemski dom. Hristos se zauzeo da otkupi čoveka i da izbavi svet iz sotoninog zagrljaja. Velika borba je započela na Nebu i morala je da se odluči u istom svetu, na istom tlu, koje je sotona proglasio svojim.

Celi svemir se čudio što se Hristos ponizio da spase grešnog čoveka. Što se Onaj koji je, nadzirući sve, prelazio sa zvezde na zvezdu, iz sveta u svet, svojim Proviđenjem zadovoljavajući potrebe svih vrsta živih stvorenja u prostranom delu svoga stvaranja – što se On ponizio da ostavi svoju slavu i uzme ljudsku prirodu, predstavljalo je tajnu koju su bezgrešni stanovnici drugih svetova želeli da shvate. Kada se Hristos pojavio u našem svetu u obliku čoveka, svi su bili najdublje zainteresovani da Ga prate dok je prolazio, korak po korak, okrvavljenim putem od štalice do Golgote. Nebo je beležilo uvrede i poruge koje je primao, i znalo da se sve to događalo na sotonin podsticaj. Zapažali su i razvijanje uticaja suprotstavljenih sila; kako sotona stalno nameće tamu, žalost i patnje ljudskom rodu i kako mu se Hristos suprotstavlja. Posmatrali su kako bitka između dobra i zla postaje sve oštrija, i kada je Hristos na kraju svoje agonije na krstu uzviknuo: »Svrši se!« (Jovan 19,30) pobedonosni uzvik odjeknuo je svim svetovima i samim Nebom. Veliki sukob koji je tako dugo trajao u ovom svetu, sada je bio odlučan i Hristos je pobedio. Njegova smrt odgovorila je na pitanje da li Otac i Sin imaju dovoljno ljubavi prema čoveku da pokažu samoodricanje i duh požrtvovanja. Sotona je pokazao svoj pravi karakter kao varalica i ubica. Videli su da bi se isti duh, koji je vladao sinovima ljudskim koji su bili u njegovoj vlasti, pokazao i kada bi mu bilo dozvoljeno da upravlja nebeskim silama. Zato je verni svemir jednoglasno izrazio svoju odanost Božjoj vladavini.

Da je Zakon mogao da se promeni, čovek bi mogao da se spase i bez Hristove žrtve; ali, činjenica da je bilo neophodno da Hristos žrtvuje svoj život za grešni ljudski rod dokazuje da Božji zakon nije mogao osloboditi grešnika svojih zahteva. Pokazalo se da je plata za greh smrt. Kada je Hristos umro, uništenje sotone je postalo sigurno. Međutim, da je Zakon bio ukinut na krstu, kao što mnogi tvrde, onda bi dragi Božji Sin pretrpeo agoniju i smrt na krstu samo zato da pruži sotonu upravo ono što je on tražio; tada bi knez tame pobedio, njegove optužbe protiv božanske vladavine bile bi potvrđene. Ali, već sama činjenica da je Hristos podneo kaznu za čovekove presteupe svim stvorenim bićima je predstavljala moćan dokaz da je Zakon nepromenljiv; da je Bog pravedan, milostiv i spreman na samoodricanje; i da se beskrajna pravednost i milost sjedinjuju u primeni Njegove vlasti.

5. poglavlje **KUŠANJE KAJINA I AVELJA**

(Ovo poglavlje zasnovano je na 1.Mojsijevoj 4,1-15)

Kajin i Avelj, Adamovi sinovi, imali su različite karaktere. Aveljevo srce je bilo odano Bogu; on je uviđao da je Stvoritelj pravedan i milostiv u svom postupanju prema grešnom ljudskom rodu i zahvalno je prihvatao nadu u otkupljenje. Kajin je gajio buntovnička osećanja, gundao je protiv Boga zbog prokletstva izrečenog Zemlji i ljudskom rodu posle Adamovog greha. Dozvoljavao je svojim mislima da teku istim smerom koji je sotonu doveo do pada – popuštao je želji za samouzdanjem i sumnjao u Božju pravednost i božanski autoritet.

Oba brata su bila iskušana, kao i Adam pre njih, da se vidi hoće li verovati i hoće li slušati Božju reč. Bile su im otkrivene mere za spasenje čoveka i pokazan sistem žrtava, koji je Bog uspostavio. Znali su da svojim žrtvama treba da izraze veru u Spasitelja koga su žrtve predstavljale i istovremeno priznaju da im bez Njega nema oprost; znali su da će takvim prihvatanjem božanskog plana otkupljenja pružiti dokaz da su poslušni Božjoj volji. Bez prolivanja krvi nema oprost greha; trebalo je zato da svoju veru u Hristovu krv kao u obećano sredstvo pomirenja pokažu prinoseći prvence iz stada. Osim toga, trebalo je da prvine zemaljskih plodova prinesu Gospodu kao svoju zahvalnu žrtvu.

Oba brata podigla su slične oltare i svaki od njih je doneo i svoj dar. Avelj je prineo žrtvu iz stada, u skladu s Gospodnjim nalogima. »I Gospod pogleda na Avelja i na njegov prinos.« Vatra je sevnula sa neba i spalila žrtvu.

Kajin, međutim, zanemarujući Gospodnju neposrednu i izričitu naredbu, prineo je na žrtvu samo zemaljske plodove. Zato nije stigao nikakav znak sa Neba da je njegova žrtva prihvaćena. Avelj je usrdno molio brata da izađe pred Gospoda na propisani način, ali su njegove molbe učinile da Kajin samo još odlučnije krene putem koji je izabrao. Kao starijem, bilo mu je ispod časti da primi savet mlađeg brata, pa ga je prezreo.

Kajin je izašao pred Boga gundajući, sumnjajući u obećanu žrtvu i u neophodnost prinošenja žrtava. Svojim darom nije izražavao pokajanje za greh. Smatrao je, kao i mnogi danas, da bi pokazao slabost kada bi strogo sledio put koji je Bog obeležio, kada bi se za spasenje potpuno oslonio na delo pomirenja obećanog Spasitelja. Odlučio je da se osloni na sebe, da se pojavi pred Bogom sa svojim zaslugama. Nije želeo da donese jagnje, da njegovu krv pomeša sa svojim prinosom, već da prinese s v o j e plodove, proizvode s v o g a rada! On je prineo svoju žrtvu kao da čini uslugu Bogu, očekujući da time izazove Božje odobravanje. Kajin je poslušao i podigao oltar, poslušao je i doneo žrtvu; ali je pokazao samo delimičnu poslušnost. Nedostajao je najvažniji deo, priznanje da mu je neophodan Otkupitelj.

Što se tiče rođenja i verskog vaspitanja, braća su bila ravnopravna. Obojica su bili grešnici i obojica su priznavali da Bog ima pravo na poštovanje i obožavanje. Sudeći prema spoljašnjosti, do određene granice, njihova religija je bila ista, ali, prelazenjem preko te granice pojavila se velika razlika među njima.

»Verom prinese Avelj Bogu veću žrtvu nego Kajin.« (Jevrejima 11,4) Avelj je shvatio velika načela otkupljenja. Sebe je smatrao grešnikom i uviđao da greh i kazna za greh, smrt, stoje između njegove duše i zajedništva s Bogom. Prineo je zaklanu žrtvu, žrtvovani život, i na taj način priznao zahteve prekršenog Zakona. U prolivenoj krvi gledao je buduću Žrtvu, Hrista, koji će umreti na krstu na Golgoti, i oslanjajući se na pomirenje koje će tako biti osigurano, dobio je svedočanstvo da se opravdao pred Bogom, da je njegova žrtva prihvaćena.

Kajin je imao istu priliku da sazna i prihvati iste istine koje je prihvatio Avelj. On nije pao kao žrtva neke samovoljne namere. Jedan brat nije bio izabran da bude prihvaćen pred Bogom, a drugi da bude odbačen. Avelj je izabrao veru i poslušnost; Kajin, neverstvo i pobunu. U tome je suština svega.

Kajin i Avelj predstavljaju dve vrste ljudi koje će postojati na svetu sve do kraja vremena. Jedna vrsta prihvata zasluge Žrtve koja je prinesena za greh; druga se drsko oslanja na svoje zasluge; njihova žrtva ne traži božansko posredovanje i zato nije u stanju da čoveku osigura Božju naklonost. Samo Isusovim zaslugama naši prestupi mogu da budu oprošteni. Oni koji ne osećaju nikakve potrebe za Hristovom krvlju, koji misle da bez božanske milosti svojim delima mogu osigurati božansko odobravanje, čine istu grešku koju je učinio Kajin. Ako ne budu prihvatili krv očišćenja, naći će se pod prokletstvom. Nema nijednog drugog načina da se oslobode okova greha.

Najveći deo sveta predstavlja vernike koji slede Kajinov primer, jer su skoro sve lažne religije utemeljene na istom načelu – da se čovek može osloniti na svoje napore i tako zadobiti spasenje. Neki tvrde da ljudskom rodu i nije potrebno spasenje, već razvoj – da je on u stanju da sam sebe oplemeni, uzdigne i obnovi. I kao što je Kajin nameravao da stekne božansku naklonost prinosom kojem je nedostajala krv žrtve i takvi pokušavaju da omoguće čovečanstvu da zadovolji božanska merila nezavisno od dela pomirenja. Kajinov primer pokazuje kakve moraju da budu posledice, šta čovek postaje bez Hrista. Ljudski rod nema snage da sam sebe obnovi. On ne teži da se uzdigne, da se poveže s onim što je božansko, već da se sunovrati, da se poveže sa onim što je sotonsko. Hristos je naša jedina nada. »Jer nema drugoga imena pod nebom, danoga ljudima, kojim bismo se mi mogli spasiti!« (Dela 4,12)

Istinska vera, koja se potpuno oslanja na Hrista, dokazuje se odanošću svim Božjim zahtevima. Od Adamovih dana pa sve do današnjeg vremena vođena je velika borba za odanost Božjem zakonu. Uvek je bilo onih koji su prisvajali pravo na Božju naklonost iako su kršili neku od Njegovih zapovesti. Biblija, međutim, izjavljuje da se vera usavršava delima i da je vera bez dela mrtva (Jakov 2,22.17). Onaj ko tvrdi da poznaje Boga, »a zapovesti njegove ne drži, laža je i u njemu istine nema«. (1. Jovanova 2,4)

Kada je Kajin uvideo da je njegova žrtva odbačena, naljutio se na Gospoda i na Avelja; razgnevio se na Boga što nije prihvatio ljudsku zamenu umesto žrtve koju je odredio, naljutio se na brata što je izabrao da bude poslušan Bogu, umesto da mu se pridruži u pobuni protiv Njega. Iako Kajin nije poštovao božansku zapovest, Bog ga nije ostavio, već je odlučio da razlozima odvrati čoveka koji se pokazao toliko nerazumnim. I Gospod reče Kajinu: »Što se ljutiš? Što ti se lice promenilo?« Preko anđeoskog vesnika bilo je izrečeno božansko upozorenje: »Nećeš li biti mio kada dobro činiš? A kada ne činiš dobro, greh je na vratima.« Izbor je bio prepušten Kajinu. Ako se bude oslonio na zasluge obećanog Spasitelja, ako bude poslušao Božje zahteve, uživaće Njegovu naklonost. Ali, ako bude uporno istrajavao u neverovanju i prestupu, neće imati prava da se žali što ga je Gospod odbacio.

Umesto da prizna svoj greh, Kajin je nastavio da se žali na Božju nepravdu i da zavidi i mrzi Avelja. Ljutito je prigovarao svom bratu, pokušavao je da ga uvuče u raspravu o Božjem postupanju prema njima. Krotko, ali neustrašivo i čvrsto, Avelj je branio Božju pravdu i dobrotu. Ukazao je Kajinu na njegovu zabludu i pokušao da ga ubedi da je krivica na njemu. Ukazao mu je na Božje sažaljenje, jer je poštedeo život njihovim roditeljima iako je trebalo da ih kazni trenutnom smrću, govorio mu je da ih je Bog voleo, jer inače ne bi dao svoga Sina, nevinoga i svetoga, da pretrpi kaznu koju su oni zaslužili. Sve je to doprinelo da se Kajinov gnev još više raspali. Razum i savest su mu govorili da je Avelj u pravu, ali ga je ljutilo to što se onaj koji je obično slušao njegove savete sada usuđuje da mu protivreči i što ne pokazuje nikakve simpatije prema njegovoj pobuni. Obnevideo od jarosti, ubio je brata.

Kajin je mrzeo svoga brata i ubio ga, ne zato što je Avelj činio zlo, već zato što »dela njegova behu zla, a brata mu pravedna«. (1. Jovanova 3,12) Tako su kroz sve vekove zli mrzeli one koji su bili bolji od njih. Aveljev život poslušnosti i nepokolebljive vere predstavljao je za Kajina stalni ukor. »Jer svaki koji zlo čini mrzi na videlo, i ne ide ka videlu da ne pokaraju dela njegovih.« (Jovan 3,20) Što je blistavije nebesko videlo koje odražava karakter Božjih vernih slugu, to se jasnije otkrivaju gresi bezbožnih i odlučniji postaju njihovi napori da unište one koji narušavaju njihov mir.

Ubistvo Avelja bilo je prvi primer neprijateljstva koje će, prema božanskoj najavi, vladati između zmije i ženinog potomstva – između sotone i njegovih podanika i Hrista i Njegovih sledbenika. Uz pomoć čovekovog greha sotona je zadobio vlast nad ljudskim rodом, ali će Hristos osposobiti ljude da zbacе njegov jaram. Kad god, verom u Božje Jagnje, duša pokuša da prestane da služi grehu, raspaljuje se sotonin gnev. Aveljev posvećeni život svedočio je protiv sotonine optužbe da čovek ne može da drži Božji zakon. Kada je video da ne može da upravlja Aveljevim životom, Kajin se, pokrenut duhom nečastivog, toliko razbesneo da je uništio njegov život. I gde god se pojavi neko ko će ustati da brani pravdu Božjeg zakona, isti duh će se pokazati i protiv njega. To je onaj isti duh koji je podizao lomače i potpaljivao plamen na kome su goreli Hristovi učenici. Ali, surovost kojoj su izloženi Isusovi sledbenici samo je izraz nemoći sotone i njegovih četa u naporu da ih potčini svojoj vlasti. To je izliv besa pobeđenog neprijatelja. Svaki mučenik za Hrista umro je kao pobednik. Prorok kaže: »I oni ga pobeđiše (staru zmiju koja se zove đavo i sotona) krvlju Jagnjetovom i rečju svedočanstva svojega; i ne mariše za život svoj do same smrti.« (Otkrivenje 12,11.9)

Kajin ubica uskoro je bio pozvan da odgovara za svoj zločin. »Tada reče Gospod Kajinu: gde ti je brat Avelj? A on odgovori: ne znam, zar sam ja čuvar brata svojega?« Kajin je otišao tako daleko da je izgubio svest o stalnoj Božjoj prisutnosti, o Njegovoj veličini i sveznanju. Zbog toga se poslužio lažima da prikrije svoju krivicu. Gospod se ponovo obratio Kajinu: »Šta učini? Glas krvi brata tvojega viče sa zemlje k meni.« Bog je Kajinu pružio priliku da prizna svoj greh. Kajin je imao dovoljno vremena da razmisli. Bio je svestan težine dela koje je učinio i laži koju je izgovorio da bi ga prikrilo; ali, i dalje se buntovno ponašao i kazna se više nije mogla odlagati. Božanski glas, koji je do tada izgovarao milostive pozive i preporuke, sada je izrekao strašne reči: »I sada, da si proklet na zemlji, koja je otvorila usta svoja da primi krv brata tvojega iz ruke tvoje. Kada zemlju uzradiš, neće ti više davati blaga svojega. Bićeš potukač i begunac na zemlji!«

Iako je Kajin zbog svog zločina zaslužio smrtnu kaznu, milostivi Stvoritelj ipak je poštedeo njegov život i pružio mu priliku da se pokaje. Međutim, Kajin je živeo samo da još više otvrdne u srcu, da podstiče pobunu protiv božanskog autoriteta i da postane rodonačelnik loze drskih, izopačenih grešnika. Ovaj otpadnik, pod sotoninim vođstvom, postao je kušač mnogima; svojim primerom i uticajem delovao je snažno, kvareći sve oko sebe, sve dok cela Zemlja nije postala tako izopačena i puna nasilja da je morala biti uništena.

Poštedevši život prvom ubici, Bog je celom svemiru održao predavanje o suštini velike borbe. Mračna istorija Kajina i njegovih potomaka postala je slika onoga što bi se dogodilo kada bi grešniku bilo dozvoljeno da večno živi, da nastavi svoju pobunu protiv Boga. Božje strpljenje podstaklo je grešnike da budu još drskiji i prkosniji u svom bezakonju. Petnaest stoleća posle izricanja presude Kajinu, svemir je gledao plodove njegovog uticaja i primera u zločinima i zagađenju, kojima je Zemlja bila preplavljena. Postalo je jasno da je smrtna presuda grešnom ljudskom rodu zbog kršenja Božjeg zakona, bila istovremeno i pravedna i milostiva. Što je čovek duže živeo u grehu, postajao je sve pokvareniji. Božanska presuda koja je skratila trajanje neobuzdanog bezakonja i oslobodila svet uticaja onih koji su otvrdnuli u pobuni, predstavljala je pre blagoslov nego prokletstvo.

Sotona je stalno na poslu, on ulaže krajnju snagu i nastupa pod hiljadu maski, da bi pogrešno predstavio Božji karakter i Njegovu vladavinu. Služeći se široko zamišljenim i sređenim planovima i čudesnom silom, on se trudi da stanovnike ovoga sveta podredi svojim prevarama. I Bog, svevideći i sveznajući, koji od početka predviđa

kraj, načinio je sveobuhvatne i dalekosežne planove za borbu protiv zla. On namerava, ne samo da savlada pobunu, već i da celom svemiru pokaže njenu prirodu. Božji plan se ostvarivao, prikazujući istovremeno i Njegovu pravednost i Njegovu milosrđe, savršeno potvrđujući Njegovu mudrost i Njegovu pravednost u postupanju prema zlu.

Sveti stanovnici drugih svetova s velikim zanimanjem posmatrali su događaje na Zemlji. Stanje sveta pre Potopa pokazivalo im je kakve bi bile posledice vlasti koju je sotona pokušavao da uspostavi na Nebu, kada je odbacio Hristov autoritet i Božji zakon. Oholi grešnici prepotopnog doba predstavljali su podanike kojima sotona gospodari. Sve misli čovekovog srca postale su svagda samo zle (1. Mojsijeva 6,5). Svako osećanje, svaka pobuda i svaka čovekova zamisao, bili su u ratu s božanskim načelima neporočnosti, mira i ljubavi. Bio je to primer užasne pokvarenosti koja bi zavladao kao posledica sotoninog nastojanja da Božja stvorenja oslobodi ograda Božjeg svetog zakona.

Činjenicama koje će se otkrivati u toku velike borbe, Bog će pokazivati načela po kojima se upravlja u svojoj vladavini, i koja je sotona, zajedno sa svima onima koje je prevario, lažno predstavljao. Njegovu pravednost konačno će priznati celi svet, iako će ovo priznanje doći suviše kasno da bi spasilo buntovnike. Bog uživa ljubav i odobravanje celog svemira, dok se Njegov veliki plan, korak po korak, približava konačnom ostvarenju. On će tu ljubav i odobravanje uživati i prilikom konačnog uništenja pobune. Svi će videti da su oni koji su odbacili božanske propise stali na sotoninu stranu; da su zaratili protiv Hrista. Kada bude bilo suđeno knezu ovoga sveta i kada svi koji su se ujedinili s njim budu podelili njegovu sudbinu, stanovnici celog svemira, kao svedoci na sudu, objaviće: »Pravedni su i istiniti putevi tvoji, care svetih!« (Otkrivenje 15,3)

6. poglavlje **SIT I ENOH**

(Ovo poglavlje zasnovano je na 1. Mojsijevoj 4,25 – 6,2)

Adam je dobio još jednog sina kao novog naslednika božanskog obećanja, baštinika duhovnog prvenstva. Ime Sit, koje je ovaj sin poneo, značilo je »dar« ili »nadoknada«, jer je majka objasnila: »Bog mi dade drugoga sina za Avelja, kojeg ubi Kajin«. Sit je bio otmenijeg izgleda od Kajina ili Avelja i ličio je na Adama više od ostalih njegovih sinova. Častan kao ličnost, krenuo je Aveljevim stopama. Ipak, dobrote nije nasledio ništa više nego Kajin. O Adamovom stvaranju bilo je rečeno: »Po obličju Božjemu stvori ga«, ali o čoveku posle pada u greh ovako piše: »I rodi sina po obličju svojem!« Dok je Adam bio stvoren kao bezgrešno biće, po ugledu na Boga, Sit je, kao i Kajin, nasledio grešnu prirodu svojih roditelja. Međutim, primio je i znanje o Otkupitelju i bio poučen pravednosti. Prema božanskoj milosti, služio je Bogu i poštovao Ga; trudio se, kao što bi Avelj činio da je ostao živ, da obrati misli grešnih ljudi i da ih pozove da poštuju Boga i da Mu budu poslušni.

»I Situ se rodi sin kojemu nadade ime Enos. Tada se počeo prizivati ime Gospodnje.« Verni su prizivali Boga i ranije, ali, kada su se ljudi umnožili, razlika između dveju grupa postala je izrazitija. Jedna strana je otvoreno izražavala svoju vernost Bogu, dok je druga pokazivala prezir i neposlušnost.

Pre pada u greh, naši praroditelji su svetkovali Subotu, koja je bila ustanovljena u Edemu; i posle izgnanstva iz Edema nastavili su da je poštuju. Oni su okusili gorke plodove neposlušnosti i naučili ono što svako ko gazi Božje zapovesti pre ili kasnije mora da nauči – da su božanski propisi sveti i nepromenljivi i da će kazna za prestup sigurno stići grešnika. Subotu su poštovali i svi Adamovi potomci koji su ostali verni Bogu. Kajin i njegovi sinovi, međutim, nisu svetkovali dan u koji je Bog počinuo. Oni su izabrali vreme za rad i odmor po svom nahođenju, ne obazirući se na izričitu Gospodnju naredbu.

Odmah posle božanskog prokletstva, Kajin se povukao iz očevog doma. Još u početku je kao zanimanje odabrao obrađivanje zemlje, a sada je osnovao i grad i nazvao ga imenom svog najstarijeg sina. »I otide Kajin ispred Gospoda«, odbacivši obećanje o obnavljanju Edema, da svoje imanje i svoja zadovoljstva traži u zemlji koja je stajala pod prokletstvom greha. Na taj način je kao rodonačelnik stao na čelo velike loze ljudi koji obožavaju boga ovoga sveta. Njegovi potomci su se isticali u svemu zemaljskom, materijalnom napretku, ali nisu marili za Boga. U stvari, protivili su se Njegovim namerama sa čovekom. Zločinu ubistva, čiji je Kajin bio začetak, Lameh, pripadnik petog naraštaja, dodao je i mnogoženstvo. Hvalisav i ohol, Lameh je priznao Boga,

ali samo zato da bi na temelju Kajinove osvete izvukao obećanje o svojoj sigurnosti. Avelj je živeo pastirskim životom, boraveći u šatorima i kolibama, a Sitovi potomci krenuli su istim putem, nazivajući sebe »gostima i strancima na zemlji«, tražeći »bolju zemlju, nebesku«. (Jevrejima 11,13.16)

Neko vreme ove dve grupe bile su odvojene. Kajinova loza, šireći se od mesta svog prvobitnog stanovanja, osvojila je ravnice i doline u kojima su živeli sinovi Sitovi; dok su se ovi, da bi izbegli njihov izopačeni uticaj, povukli u planine i tamo osnovali svoj dom. Sve dok je ova podvojenost trajala, sačuvali su čistotu svoje službe Bogu. Međutim, kako je vreme prolazilo, usuđivali su se, korak po korak, da prilaze stanovnicima dolina. Ovo druženje imalo je rđave posledice. Sinovi Sitovi, privučeni lepotom kćeri Kajinovih potomaka, žalostili su Boga ženeći se njima. Mnogi poštovaoci Boga bili su navedeni na greh čarima koje su im stalno bile pred očima i tako gubili svoj posebni, sveti karakter. Mešajući se s pokvarenima, postajali su slični njima po duhu i delima; kršili su ograničenja koja je postavljala sedma zapovest, »uzimajući ih za žene koje hteše«. Sinovi Sitovi »putem Kajinovim pođoše« (Juda 11); njihove misli bile su zaokupljene svetovnim napredovanjem i uživanjem, a Gospodnje zapovesti su zaboravljali. »Jer kada poznaše Boga, ne proslaviše ga kao Boga... nego zaludeše u svojim mislima i potamne nerazumno srce njihovo.« (Rimljanima 1,21) »Zato ih Bog predade u pokvaren um da čine što ne valja.« (Rimljanima 1,28) Greh se širio po Zemlji kao smrtonosna guba.

Skoro hiljadu godina Adam je živeo među ljudima i gledao posledice greha. Revnosno je pokušavao da zaustavi poplavu zla. Bilo mu je zapovedeno da svoje potomke nauči Gospodnjim putevima; zato je verno čuvao sve što mu je Bog otkrio i te pouke ponavljao naraštajima. Svojoj deci i deci svoje dece, do devetog naraštaja, opisivao je čovekovo sveto i srećno boravište u Raju, ponavljao priču o svom padu, govorio im o patnjama kojima ga je Bog učio o neophodnosti stroge poslušnosti svom zakonu, objašnjavao im milostive mere preduzete za njihovo spasenje. Ipak, samo je malo ljudi obraćalo pažnju na njegove reči. Često se suočavao s ogorčenim prigovorima zbog greha koji je doneo tolike patnje njegovom potomstvu.

Adamov život bio je pun žalosti, poniženja i skrušenosti. Kada je napustio Edem, pomisao na smrt ispunjavala ga je užasom. Prvi put se suočio sa prisutnošću smrti među pripadnicima ljudskog roda kada je Kajin, njegov prvenac, ubio svog brata. Ispunjen strašnom grizom savesti zbog svoga greha, dvostruko ražalostćen Aveljevom smrću i Kajinovim odbacivanjem, Adam se pognuo pod teretom patnje. Gledao je sveopštu pokvarenost koja je konačno izazvala uništenje sveta potopom; iako mu je smrtna kazna koju je izrekao Stvoritelj u početku strašno izgledala, pošto je skoro hiljadu godina bio svedok posledica greha, shvatio je da je Bog bio milostiv kada je učinio da životu tuge i žalosti jednom dođe kraj.

Uprkos iskvarenosti prepotopnog sveta, to doba nije bilo, kao što se često pretpostavlja, vreme neznanja i varvarstva. Tim ljudima bila je pružena prilika za visok domet moralnih i intelektualnih dostignuća. Imali su veliku fizičku i mentalnu snagu, a njihove sposobnosti da steknu religijsko i naučno znanje nisu imale premca. Bilo bi pogrešno pretpostaviti da je njihov um sazrevao kasnije samo zato što su dugo živeli; njihove mentalne snage su se rano razvijale i onima koji su gajili strah Božji i živeli u skladu s Njegovom voljom, povećavalo se znanje i mudrost čitavog života. Kada bi se ugledni naučnici našeg vremena uporedili sa svojim vršnjacima koji su živeli pre Potopa, uvideli bi da veoma zaostaju po mentalnoj i fizičkoj snazi za njima. Kada se čovekov život počeo skraćivati, a njegova fizička snaga smanjivati, opale su i njegove mentalne sposobnosti. Danas ima ljudi koji se posvećuju učenju od dvadeset do pedeset godina i svet se divi njihovim dostignućima. Ali, koliko je ograničeno njihovo znanje, kada se uporedi sa znanjem ljudi koji su svoje fizičke i mentalne sposobnosti razvijali stolećima! Istina je da su ljudi savremenog doba u prednosti, jer mogu da koriste dostignuća svojih prethodnika. Ljudi genijalnog uma, koji su planirali, proučavali i pisali, ostavili su svoja dela potomcima. Ali, čak i uz to, bar što se tiče samoga ljudskoga uma, koliko su više prednosti imali ljudi u stara vremena! Oni su stotinama godina u svojoj sredini imali čoveka koga je Bog stvorio po svom obličju, koga je sam Stvoritelj proglasio »dobrim«, čoveka koga je Bog poučio svakoj mudrosti koja se odnosi na materijalni svet! Adam je od samog Stvoritelja naučio istoriju stvaranja; bio je svedok događaja devet stoleća; i on je prenosio znanje svojim potomcima. Pretpotopni ljudi nisu imali knjige, nisu imali pisane izveštaje; ali, osim svoje velike fizičke i mentalne snage, imali su i snažno pamćenje, bili su sposobni da shvate i zapamte sve što bi im bilo rečeno i da sve to kasnije nepromenjeno prenesu svom potomstvu. Stotinama godina je sedam naraštaja istovremeno živelo na Zemlji, imalo priliku da se dogovara i koristi znanje i iskustva svih ostalih.

Ljudima kasnijih naraštaja nikada više nije bila ukazivana takva prednost da znanje o Bogu steknu posmatrajući Njegova dela. To vreme nije bilo era religijske tame, već doba velike prosvetljenosti. Celi svet je mogao da uči neposredno od Adama, a Hristos i anđeli bili su učitelji onima koji su se bojali Boga. Postojao je i tihi svedok za istinu, vrt Gospodnji, koji je stolećima ostao među ljudima. Na vratima Raja, koja su čuvali heruvimi, otkrivala se

Božja slava i tu su se okupljali i prvi vernici. Tu su podizali oltare i prinosili žrtve. Tamo su i Kajin i Avelj doneli svoj prinos i tu je Bog odlučio da razgovara s njima.

Nevernici nisu mogli da odriču postojanje Edema dok je još bio svima na vidiku, i dok su na njegovom ulazu stražarili anđeli. Redosled stvaranja, pitanje vrta, istorija dva njegova drveta tako usko povezana sa čovekovom sudbinom, sve su to bile neoborive činjenice. Postojanje Boga i Njegov vrhovni autoritet, Njegov obavezujući zakon, sve su to bile istine koje ljudi nisu mogli da ospore dok je Adam bio među njima.

Uprkos sveopštem bezakonju, održala se loza svetih ljudi koje je zajedništvo s Bogom tako uzdiglo i oplemenilo da su živeli kao da su u društvu nebeskih bića. Bili su to ljudi širokog uma i čudesnih dostignuća. Imali su veliku i svetu misiju – da izgrade pravedan karakter, da pruže primer pobožnosti, ne samo ljudima svoga vremena, već i budućim naraštajima. Samo neki, najistaknutiji među njima, spomenuti su u Bibliji; ali je Bog u svim vremenima imao svoje verne svedoke, svoje iskrene sledbenike.

O Enohu je zapisano da je poživeo šezdeset i pet godina i da je dobio sina. Posle toga je hodio sa Bogom tri stotine godina. Prvih godina Enoh je voleo Boga, bojao Ga se i držao Njegove zapovesti. On je bio pripadnik svete loze čuvara prave vere, praotaca obećanog semena. Od Adama je čuo žalosnu priču o padu u greh, ali i onu radosnu o Božjoj milosti izraženoj u obećanju, pa se oslonio na Otkupitelja koji će doći. Posle rođenja svog prvog sina, Enoh se uzdigao na viši nivo duhovnog iskustva, uspostavio je i čvršću zajednicu sa Bogom. Potpunije je shvatio odgovornosti i obaveze koje je imao kao Božje dete. Kada je video ljubav koju je dete gajilo prema svom ocu, njegovo jednostavno poverenje u očevu zaštitu; kada je osetio čežnjivu nežnost prema svom prvencu, naučio je dragocenu pouku o ljubavi koju je Bog pokazao prema ljudima darujući im svoga Sina i o poverenju koje Božja deca mogu da imaju u svog nebeskog Oca. Beskrajna, neshvatljiva Božja ljubav pokazana u Hristu postala je predmet njegovog razmišljanja i danju i noću; sa svom vatrenošću svoje duše trudio se da tu ljubav pokaže ljudima među kojima je živeo.

Enoh nije hodio s Bogom u zanosu ili u viziji, već u svim obavezama u svakodnevnom životu. Nije postao pustinjač, nije se potpuno odvojio od sveta; imao je zadatak koji je za Boga morao da obavi u svetu. U porodici i u dodiru s ljudima, kao muž i otac, kao prijatelj i građanin, uvek se pokazivao kao pouzdan, nepokolebljiv Božji sluga.

Njegovo srce bilo je u skladu s Božjom voljom; jer »hoće li dvojica ići zajedno ako se ne sastanu«? (Amos 3,3) To sveto putovanje potrajalo je tri stotine godina! Malo je hrišćana koji ne bi postali iskreniji i odaniji kada bi znali da im preostaje još samo malo vremena, ili da je Hristov dolazak pred vratima. Enohova vera postajala je, međutim, sve jača, njegova ljubav sve vatrenija – kako su stoleća proticala.

Enoh je bio čovek širokog uma, visoko obrazovan i svestranog znanja; udostojio se da primi i posebna Božja otkrivenja, jer je bio u stalnoj zajednici sa Nebom. Pošto je uvek bio svestan božanske veličine i savršenstva, ubrajao se u najponiznije među ljudima. Što je uža bila njegova veza sa Bogom, to je dublja bila njegova svest o sopstvenim slabostima i manama.

Nesrećan zbog sve veće pokvarenosti bezakonika, strahujući da bi njihovo neverstvo moglo da oslabi njegovo strahopoštovanje prema Bogu, Enoh je izbegavao stalno druženje s njima. Provodio je mnogo vremena u samoći, odajući se razmišljanju i molitvi. Tako je čekao pred Gospodom, težeći za jasnijim poznanjem Njegove volje da bi je mogao tvoriti. Za njega je molitva predstavljala disanje duše; živeo je u istinskoj atmosferi Neba. Bog je preko svetih anđela otkrio Enohu nameru da svet uništi potopom i potpunije mu objasnio svoj plan otkupljenja. Uz pomoć duha proroštva, proveo ga je kroz naraštaje koji će živeti posle Potopa i pokazao mu velike događaje u vezi sa Drugim Hristovim dolaskom i krajem sveta.

Enoha je mučilo stanje mrtvih. Izgledalo mu je da i pravednici i zli zajedno odlaze u prah i da je to kraj. Nije mogao da shvati da će pravednici živeti i posle smrti. U proročkom viđenju bila mu je objašnjena Hristova smrt i pokazan Njegov dolazak u slavi, kada će, praćen svim svetim anđelima, doći da svoj narod otkupi iz groba. Video je i iskvareni svet u vreme Hristovog drugog dolaska, video je taj hvalisavi, drski i samovoljni naraštaj, koji će odbacivati jedinoga Boga i Gospoda Isusa Hrista, gaziti Njegov zakon i prezirati Njegovo delo pomirenja. Video je pravednike, krunisane slavom i čašću, a zle prognane iz Božje blizine i uništene ognjem.

Enoh je postao propovednik pravednosti, otkrivao je ljudima ono što mu je Bog pokazao. Oni koji su se bojali Gospoda tražili su ovog svetog čoveka da bi sebi osigurali i njegove savete i njegove molitve. On je delovao i

javno, prenoseći Božje poruke svima koji su želeli da čuju reči opomene. Njegovi napori nisu bili upućeni samo sinovima Sitovim. U zemlji u kojoj je Kajin našao zaklon od Božje prisutnosti, ovaj Božji prorok je objavljivao predivne prizore koji su mu bili pokazani u viđenju. Govorio je: »Gle, ide Gospod s hiljadama svetih anđela svojih, da učini sud svima i da pokara sve bezbožnike za sva njihova bezbožna dela!« (Juda 14.15)

On je neustrašivo ukoravao greh. Dok je ljudima svoga vremena propovedao Božju ljubav u Hristu, dok ih je preklinjao da napuste zle puteve, istovremeno je ukoravao sveopšte bezakonje i opominjao ljude da će kazna sigurno stići prekršioca. Sam Hristos je svojim Duhom govorio preko Enoha; Njegov Duh se ne pokazuje samo u rečima ljubavi, saučešća i pozivanja; sveti ljudi ne izgovaraju samo ugodne reči. Bog u srce i usta svojih glasnika stavlja prodorne istine koje seku kao dvosekli mač.

Božja sila koja je delovala preko Njegovog sluga, uticala je na one koji su ga slušali. Neki su poslušali opomene i odbacili grehe; međutim, mnoštvo se rugalo svečanim porukama i još drskije nastavilo svojim zlim putevima. Sličnu vest Božje sluga treba da objave svetu u poslednje dane, iako će i ona biti dočekana s nevericom i porugom. Pretpotopni svet je odbacio opomene onoga koji je hodio s Bogom. Tako će i poslednji naraštaj olako shvatiti opomene Gospodnjih glasnika.

Iako mu je život bio pun aktivnosti, Enoh je istrajno održavao svoju vezu sa Bogom. Što je rad bio važniji i hitniji, to su stalnije i usrdnije bile njegove molitve. Nastavio je da se izdvaja, u određenim razdobljima, iz svakog društva. Pošto bi neko vreme boravio među ljudima, trudeći se da im poukama i primerom bude od koristi, on bi se privremeno povukao u samoću da utoli glad i žeđ za božanskim znanjem koje se može steći jedino na božanskom izvoru. Družeci se tako sa Bogom, Enoh je sve potpunije odražavao božansko obličje. Njegovo lice je blistalo svetim sjajem, istim sjajem kojim je blistalo Isusovo lice. Kad bi se vraćao sa ovih susreta s Bogom, čak su i bezbožnici sa strahopoštovanjem gledali pečat Neba na njegovom licu.

Bezakonje je dostiglo takve razmere da je ljudima bilo najavljeno uništenje. Kako su godine prolazile, sve dublja je bila reka ljudske krivice, navlačili se sve mračniji oblaci božanskog suda. Ali je Enoh, svedok vere, nastavljao svojim putem, opominjući, preklinjući, pozivajući, trudeći se da zaustavi poplavu krivice i zatvori brane odmazde. Iako su grešni ljudi, željni uživanja, odbacili njegove opomene, imao je svedočanstvo da ih je Bog odobrio, pa je nastavio da se ogorčeno bori protiv sveopšteg zla, sve dok ga Bog nije uklonio sa ovog grešnog sveta i uveo u čiste nebeske radosti.

Ljudi njegovog doba rugali su se ludosti čoveka koji se nije trudio da sakuplja zlato i srebro ili da nagomilava zemaljska imanja. Međutim, Enohovo srce je čeznulo za večnim riznicama. On je očekivao nebeski grad. On je gledao Cara u svoj Njegovoj slavi usred Siona. Njegov um, njegovo srce, njegovi razgovori, sve je bilo obuzeto Nebom. Što je postojeće bezakonje bivalo veće, to je iskrenija bila njegova čežnja za područjima svetlosti.

»Blago onima koji su čistoga srca, jer će Boga videti!« (Matej 5,8) Tri stotine godina Enoh je težio za čistotom srca, da bi mogao da održi sklad sa Nebom. Tri stoleća je hodio sa Bogom. Iz dana u dan je čeznuo za užim zajedništvom; sve je tešnija bila ta veza, sve dok ga Bog nije uzeo. Stajao je na pragu večnog sveta, samo ga je korak delio od zemlje blagoslovenih; a sada su se vrata otvorila, hodanje s Bogom, koje je tako dugo trajalo na Zemlji, nastavio je kada je prošao kroz vrata Svetoga Grada – kao prvi među ljudima koji je ušao u njega.

Njegov nestanak se osetio na Zemlji. Ljudima je nedostajao glas koji je odjekivao iz dana u dan, glas koji je savetovao i opominjao. Bilo je nekih, i pravednih i zlih, koji su prisustvovali njegovom odlasku. Nadajući se da je odnesen na neko od svojih usamljeničkih boravišta, oni koji su ga voleli pokrenuli su revnosnu potragu, kao što su kasnije proročki sinovi tragali za Ilijom, ali bez uspeha. Izvestili su da ga nema, jer ga je Bog uzeo.

Gospod je odnošenjem Enoha želeo da nam pruži važnu pouku. Pretila je opasnost da se ljudi prepuste obeshrabrenju zbog strašnih posledica Adamovog greha. Mnogi su bili spremni da uzviknu: »Kakve li koristi da se bojimo Gospoda i držimo sve Njegove uredbe, jer teško prokletstvo počiva na ljudskom rodu i smrt je pala u deo svima nama?« Međutim, uputstva koja je Bog dao Adamu i koja su bila prenesena Situ, uputstva koja je primenio Enoh, odagnala su tamu i mrak i ulila čoveku nadu da će, kao što je smrt ušla preko Adama, tako će preko obećanog Otkupitelja doći život i besmrtnost. Sotona je ljudima nametao verovanje da nema nagrade pravednima ili kazne zlima, i da ljudi ne mogu da se drže Božjih uredbi. Međutim, u Enohovom slučaju, Bog izjavljuje da postoji »Bog i da plaća onima koji ga traže«. (Jevrejima 11,6) Taj Bog pokazuje šta želi da učini za one koji drže Njegove zapovesti. Ljudima je bilo objavljeno da je držanje Božjih zapovesti moguće; da će, iako žive usred roda grešnoga i iskvarenoga, moći da se Božjom milošću odupru iskušenju i postanu čisti i sveti. Oni su u njegovom primeru videli blaženstvo takvog života; a njegovo vaznesenje bilo je dokaz istinitosti njegovog proročanstva o životu posle smrti, s njegovom nagradom u obliku slave i besmrtnog života poslušnima, i njegovim prokletstvom u obliku patnje i smrti prestupnicima.

Verom Enoh »bi prenesen da ne vidi smrti... jer pre nego ga premesti, dobi svedočanstvo da ugodi Bogu«. (Jevrejima 11,5) Usred sveta koji je zbog svog bezakonja bio osuđen na uništenje, Enoh je održavao tako usku zajednicu sa Bogom da nije mogao da podlegne sili smrti. Pobožni karakter ovog proroka predstavlja stanje svetosti koje moraju da dostignu svi koji će biti »otkupljeni sa Zemlje« (Otkrivenje 14,3) u vreme Hristovog drugog dolaska. I tada, kao i u svetu pre Potopa, bezakonje će preovladavati. Povodeći se za pobudama svog grešnog srca i za učenjima prevarnih filozofija, ljudi će se podići protiv autoriteta Neba. Ali, kao i Enoh, i Božji narod će težiti za čistotom srca i za usklađenošću sa Njegovom voljom, sve dok ne bude odražavao Hristov lik. Kao i Enoh, i Božji narod će opominjati svet da je Hristov drugi dolazak blizu i da će sud biti izrečen prestupnicima. Svojim posvećenim rečima i primerom on će osuditi grehe bezbožnika. I kao što je Enoh bio prenesen na Nebo pre uništenja sveta vodom, tako će i živi pravednici biti preneseni sa Zemlje pre njenog uništenja vatrom. Apostol kaže: »Jer će sam Gospod sa zapovešću, s glasom arhanđelovim, i s trubom Božjom, sići s Neba!« »Jer će zatrubiti i mrtvi će ustati neraspadljivo i mi ćemo se preobraziti.« »I mrtvi u Hristu vaskrsnuće najpre, a potom mi živi, koji smo ostali, zajedno s njima bićemo uzeti na oblake u susret Gospodu i tako ćemo svagda s Gospodom biti. Tako utešavajte jedan drugoga ovim rečima!« (1. Korinćanima 15,51.52; 1. Solunjanima 4,6-18)

7. poglavlje

POTOP

(Ovo poglavlje zasnovano je na 1.Mojsijevoj 6. i 7)

U Nojevo vreme Zemlju je pritiskalo dvostruko prokletstvo, posledice Adamovog prestupa i ubistva koje je počinio Kajin.

Sve to, međutim, nije mnogo promenilo izgled prirode. Pojavili su se očigledni dokazi raspadanja, ali je zemlja ostala plodna i prekrasna, obasuta darovima božanskog providenja. Brežuljci su bili ovenčani veličanstvenim drvećem koje je nosilo vinovu lozu otežalu od plodova. Prostrane, plodne ravnice bile su prekrivene zelenilom, odisale su mirisima hiljada cvetova. Raznovrsnih plodova zemlje bilo je u neograničenim količinama. Drveće je po veličini, lepoti i savršenstvu oblika nadmašivalo ovo današnje; drvo je bilo građeno od finih vlakana i čvrste mase, vrlo slične kamenu i gotovo isto toliko trajno. Zlata, srebra i dragog kamenja bilo je u izobilju.

I ljudski rod je zadržao veliki deo svoje prvobitne životne snage. Prošlo je tek nekoliko naraštaja otkako je Adam imao pristup drvetu koje je produžavalo život i ljudski vek se odmeravao stolicima. Da su se ti dugovečni ljudi, sa svojim izuzetnim sposobnostima planiranja i ostvarivanja, posvetili Božjoj službi, učinili bi da ime njihovog Stvoritelja postane slavno na Zemlji i ostvarili bi nameru s kojom im je dao život. Međutim, oni to nisu učinili. Bilo je i mnogo divova, visokih ljudi i veoma snažnih, poznatih po mudrosti, veštih u smišljanju najprivlačnijih i najčudesnijih dela; međutim, njihova krivica zbog popuštanja bezakonju bila je srazmerna njihovoj veštini i umnim sposobnostima.

Bog je ovim pretopotnim ljudima dao mnogo bogatih darova; ali oni su Njegovu darežljivost upotreбили da proslave sebe, Njegove darove pretvarali su u prokletstvo, vezujući se osećanjima uz darove, a ne uz Darodavca. Služili su se zlatom i srebrom, dragim kamenjem i izabranim drvetom da grade sebi stanove, trudeći se da nadmaše jedni druge lepotom svojih boravišta i veštinom gradnje. Pokušavali su da zadovolje jedino želje svojih oholih srca, da se naslađuju prizorima uživanja i iskvarenosti. Ne želeći da zadrže Boga u svojim sećanjima, uskoro su počeli da odriču Njegovo postojanje. Obožavali su prirodu umesto Boga prirode. Slavili su ljudsku genijalnost, klanjali se delima svojih ruku, i učili svoju decu da ničice padaju pred raznim likovima.

Na zelenim poljima i u senci raskošnog drveća podizali su oltare svojim idolima. Prostrani šumarci, koji su preko cele godine ostajali zeleni, bili su posvećeni obožavanju lažnih bogova. S tim šumarcima bili su povezani prekrasni parkovi, čije su duge, vijugave staze bile zasvođene rodnim drvećem svih vrsta, ukrašene slikama, snabdevene svim onim što je moglo da zadovolji čula ili probudi raskalašne želje naroda i namami da učestvuju u idolopokloničkim obredima.

Ljudi su istisnuli Boga iz svojih misli i počeli da obožavaju bića koja su izmislili. Postajali su sve izopačeniji. Psalmista opisuje posledice koje izaziva obožavanje idola. On kaže: »Takvi su oni koji ih grade i svi koji se uzdaju u njih.« (Psalam 115,8) Čovek se menja gledanjem i to je pravilo za ljudski um. On se nikad neće uzdići iznad svojih zamisli o istini, čistoti i svetosti. Ako se um nikada ne uzdigne iznad ljudskog shvatanja, ako se uz

pomoć vere nikada ne potruđi da razmišlja o beskrajnoj mudrosti i ljubavi, čovek će padati sve niže. Obožavaoci lažnih bogova svojim božanstvima pridavali su ljudske karakteristike i strasti, pa su i njihova merila karaktera spala na nivo grešnog čoveka. Zato su i postali iskvareni. »I Gospod videći da je nevaljalstvo ljudsko veliko na Zemlji i da su sve misli srca njihovih svagda samo zle... a zemlja se pokvari pred Gospodom i napuni se zemlja bezakonja.« Bog je ljudima dao svoje zapovesti kao pravilo života, ali oni su prekršili Njegov zakon i pojavili su se svi mogući gresi. Nevaljalstvo ljudi postalo je otvoreno i drsko, pravednost je bila zgažena i vika potlačenih doprla je do Neba.

Mnogoženstvo se pojavilo vrlo rano, suprotno redu koji je Bog utvrdio u početku, pokazujući svoju volju. Gospod je Adamu dao jednu ženu. Međutim, posle pada u greh, ljudi su odlučili da slede svoje grešne želje; i upravo zato je došlo do naglog umnožavanja zločina i dela dostojnih prezira. Nisu poštovane ni bračne veze ni pravo vlasništva. Ko god bi pozeleo ženu ili imanje svoga bližnjega, uzimao ih je silom, a ljudi su uživali u svojim nasilničkim delima. Naslađivali su se ubijanjem životinja; upotreba hrane od mesa činila ih je još surovijim i krvožednijim, sve dok i na ljudski život nisu počeli da gledaju zaprepašujuće ravnodušno.

Svet je bio u svojoj prvoj mladosti; ali bezakonje se već tako ukorenilo i proširilo da ga Bog više nije mogao podnositi. Rekao je: »Hoću da istrebim sa Zemlje ljude koje sam stvorio!« Izjavio je da se Njegov duh neće dovek boriti s grešnim ljudskim rodом. Ako ne budu prestali da svojim gresima zagađuju svet i njegove bogate riznice, On će ih izbrisati iz sveta koji je stvorio, a uništiće i ono čime ih je s uživanjem blagosiljao; ukloniće životinje u polju i bilje koje je davalo tako obilan prinos u hrani, pretvoriće prekrasnu zemlju u široka prostranstva pustoši i rasula.

Usred sve veće iskvarenosti, Matusal, Noje i mnogi drugi trudili su se da sačuvaju saznanje o živome Bogu i zaustave poplavu nemorala. Sto dvadeset godina pre Potopa, Gospod je preko svog svetog anđela objavio Noju svoju nameru i naredio mu da sagradi kovčeg. Dok bude gradio kovčeg, trebalo je da najavljuje da će Bog pustiti poplavu na Zemlju i uništiti bezakonike. Oni koji budu poverovali poruci, koji se, pokajanjem i promenom života budu pripremili za taj događaj, dobiće oprostjenje i biće spaseni. Enoh je objavio svojoj deci ono što mu je Bog otkrio o Potopu, a Matusal i njegovi sinovi, koji su doživeli da čuju Nojevo propovedanje, pomagali su mu prilikom građenja kovčega.

Bog je pokazao Noju tačne mere kovčega i dao mu izričita uputstva za svaku pojedinost. Ljudska mudrost ne bi mogla da isplanira tako veliku čvrstu i izdržljivu strukturu. Bog je bio planer, a Noje glavni graditelj. Kovčeg je bio načinjen kao korito broda, tako da je mogao da plovi, ali je po nekim karakteristikama bio mnogo sličniji kući. Imao je tri sprata, ali samo jedna vrata, sa strane. Svetlost je ulazila odozgo, a odeljenja su bila tako raspoređena da su sva imala dovoljno svetlosti. Kao materijal za gradnju poslužila je čempresova ili goferova građa, koja je bez truljenja mogla da opstane stotinama godina. Građenje ovako ogromnog broda bilo je sporo i naporno. S obzirom na ogromnu veličinu i građu tadašnjeg drveća, tada je u pripremu drveta bilo potrebno uložiti mnogo više truda nego danas, iako su ljudi bili mnogo snažniji nego sada. Sve što je čovek mogao da učini bilo je učinjeno da bi delo bilo savršeno, ali barka ipak nije mogla sama da izdrži vetrove koji će doći na Zemlju. Samo je Bog mogao da sačuva svoje sluge na olujnim vodama.

»Verom Noje primivši zapovest i pobojavši se onoga što još ne vide načini kovčega za spasenje doma svojega, kojim osudi sav svet i posta naslednik pravde po veri.« (Jevrejima 11,7) Dok je Noje objavljivao svoju vest opomene svetu, njegovo delo je svedočilo o njegovoj ozbiljnosti. Na taj način njegova vera se usavršila i postala vidljiva. On je celom svetu pružio primer da veruje upravo ono što je Bog kazao. Sve što je imao, uložio je u kovčeg. Kada je počeo da gradi ogromnu lađu na suvoj zemlji, sa svih strana je dolazilo mnoštvo ljudi da posmatra taj čudni prizor i čuje ozbiljne, vatrene reči tog jedinstvenog propovednika. Svaki udarac čekićem prilikom gradnje kovčega predstavljao je svedočanstvo ljudima.

U početku je izgledalo da će mnogi prihvatiti opomenu, međutim nisu se obratili Bogu s iskrenim pokajanjem. Bili su nespremni da odbace svoje grehe. Do dolaska Potopa, njihova vera je bila na probi i oni nisu položili ispit. Savladani sveopštim neverovanjem, na kraju su se pridružili svojim nekadašnjim istomišljenicima u odbacivanju svečane opomene. Neki su bili duboko uvereni i svakako bi poslušali reči opomene; ali, toliko je bilo onih koji su se rugali i smejali, da su se i oni ispunili istim duhom, oglušili se o pozive milosti i uskoro se našli među najdrskijim i najupornijim rugačima; jer niko nije tako nerazborit i ne pada tako duboko u greh kao oni koji su nekada imali svetlost, ali su odbacili uveravanja Božjega Duha.

Nisu svi pripadnici tog naraštaja, u punom smislu reči, pripadali idolopoklonicima. Mnogi su tvrdili da služe Bogu. Govorili su da su njihovi idoli samo slikovite predstave Božanstva i da preko njih ljudi mogu jasnije da

shvate božansko Biće. Pripadnici ove grupe najodlučnije su odbacivali Nojevo propovedanje. Pošto su pokušavali da Boga predstave u materijalnom obliku, njihov um je postao slep prema Njegovom veličanstvu i sili; prestali su da shvataju svetost Njegovog karaktera i posvećenu, nepromenljivu prirodu Njegovih zahteva. Kako je greh postajao sveopšta pojava, izgledao im je sve manje grešan, i oni su konačno izjavili da Božji zakon više nije na snazi; da se protivi Božjem karakteru da kažnjava grešnike i da zato Božje kazne nikada neće pogoditi Zemlju. Da su pripadnici tog naraštaja poštovali božanski zakon, prepoznali bi Božji glas u opomenama Njegovog sluga; ali, njihov um je postao tako zaslepljen odbacivanjem svetlosti da su stvarno poverovali da je Nojeva vest samo obmana.

Ni mnoštvo, ni većina nisu se našli na strani pravde! Svet se svrstao protiv Božje pravde i Njegovih zakona, a Noja je proglasio fanatikom. Sotona, navodeći Evu da bude neposlušna Bogu, pokušao je da je ubedi: »Nećete vi umreti!« (1. Mojsijeva 3,4) Veliki ljudi, svetovno usmereni, poštovani, kao i mudraci, ponavljali su to isto. Govorili su: »Božje pretnje treba samo da nas zaplaše i nikada se neće ostvariti. Ne treba da se plašite. Pretnja da će Bog uništiti svet koji je stvorio, da će kazniti bića koja je načinio, nikada se neće ispuniti. Budite mirni, ne bojte se! Noje je tvrdoglavi fanatik!« Svet je ismejivao ludosti nerazumnog starca. Umesto da svoje srce ponize pred Bogom, istrajali su u neposlušnosti i pokvarenosti, kao da im se Bog nije obratio preko svog sluga.

Međutim, Noje je stajao čvrst kao stena usred oluje. Iako okružen sveopštim prezrenjem i ismejavanjem, pokazivao je sveto poštenje i nepokolebljivu vernost. Sila je pratila njegove reči, jer se Božji glas obraćao ljudima preko svog sluga. Veza sa Bogom činila ga je jakim, ulivala mu beskrajnu snagu, jer je u toku sto dvadeset godina njegov svečani glas odjekivao u ušima pripadnika toga naraštaja, najavljujući događaje koji se, prema proceni ljudske mudrosti, nikada neće dogoditi.

Pretpotopni svet je dokazivao da se prirodni zakoni stolecima nisu menjali. Godišnja doba uvek su se smenjivala prema utvrđenom redosledu. Sve do tada kiša nikada nije padala; zemlja je natapana maglom i rosom. Reke se nikada nisu izlivala iz svojih korita, već su svoje vode spokojno nosile prema moru. Nepromenljive naredbe zadržavale su vode da ne preplavljaju obale. Međutim, ti mudraci nisu priznavali ruku Onoga koji je zadržavao vode, govoreći: »Dovde ćeš dolaziti i dalje nećeš!« (O Jovu 38,11)

Kako je vreme prolazilo bez izrazitih promena u prirodi, ljudima čija su srca ponekad drhtala od straha, počela je da se vraća sigurnost. Smatrali su, kao što i danas mnogi smatraju, da je priroda iznad Boga prirode i da su njeni zakoni tako nepokolebljivo utvrđeni da ih ni sam Bog ne može promeniti. Objašnjavajući da bi cela priroda bila izbačena iz svoga toka kada bi Nojeva poruka bila tačna, učinili su da u očima celog sveta ta poruka izgleda kao obmana – kao velika prevara. Svoj prezir prema Božjoj opomeni pokazali su tako što su se ponašali isto kao pre nego što je bila objavljena. Nastavili su da održavaju svetkovine i neumerene gozbe; jeli su i pili, sadili i gradili, kovali planove o dobitcima u budućnosti; odlazili su sve dalje u svom bezakonju, u drskom nepoštovanju Božjih zahteva, samo da bi dokazali da se ne plaše Beskonačnog. Naglašavali su da bi ugledni ljudi – mudri, razumni, veliki ljudi – svakako ustanovili o čemu je reč kada bi u Nojevim rečima bilo makar zrnce istine.

Da su stanovnici pretpotopnog sveta prihvatili opomenu i pokajali se za svoja zla dela, Gospod bi odustao od gneva, kao što je kasnije učinio u slučaju Ninevije. Međutim, svojim tvrdoglavim otporom prema ukorima savesti i opomenama Božjeg proroka ovaj naraštaj je prevršio meru bezakonja i sazreo za uništenje.

Vreme milosti koje im je bilo dodeljeno približavalo se kraju. Noje je verno sledio Božja uputstva. Kovčeg je bio završen, svaki njegov deo načinjen onako kako je Gospod naredio. Zalihe hrane za ljude i životinje bile su utovarene. Božji sluga sada je uputio svoj poslednji svečani poziv narodu. Sa čežnjom, tako dubokom da se rečima jedva mogla izraziti, on ih je preklinjao da potraže spasenje dok se još može naći. Ljudi su ponovo odbacili njegove reči, glasno izražavajući prezir, dobacujući podrugljive pošalice. Iznenada je tišina zavladała mnoštvom. Životinje svih vrsta, od najkrvoločnijih do najpitomijih, dolazile su s planina i šuma i spokojno prilazile kovčegu. Buka, slična iznenadnom udaru vetra, čula se sa svih strana kada su ptice, koje su svojom mnogobrojnošću zamračile nebo, u savršenom redu krenule prema kovčegu. Životinje su poslušale Božju zapovest, dok su ljudi ostali neposlušni. Pod vođstvom svetih anđela, ulazile su »k Noju u kovčeg, sve dvoje po dvoje, muško i žensko«, dok je čistih životinja bilo više, po sedam. Svet je zadivljeno posmatrao prizor i neke je obuzeo strah. Pozvani su filozofi da objasne ovu jedinstvenu pojavu, ali uzalud. Bila je to misterija koju nisu mogli da shvate. Međutim, ljudi su toliko otvrdnuli stalnim odbacivanjem svetlosti da čak ni taj prizor nije mogao da ostavi neki trajniji utisak. Ljudski rod je osuđen na propast, posmatrao Sunce koje je blistalo u svoj svojoj slavi, gledao prirodu odevenu u lepotu skoro jednaku edemskoj, i pokušao da odagna svoj strah neobuzdanim zabavama i svojim nasilničkim delima upravo prizove izlivanje već probuđenog Božjeg gneva.

Bog je zapovedio Noju: »Uđi u kovčeg ti i sav dom tvoj, jer te našoħ pravedna pred sobom ovoga veka!« Svet je

odbacio Nojeve opomene, ali su njegov uticaj i primer doneli blagoslov njegovoj porodici. Da bi ga nagradio za vernost i poštenje, Bog je zajedno s njim izbavio i sve članove njegove porodice. Kakvog li ohrabrenja roditeljima da se pokažu verni!

Milost je prestala da se zalaže za grešni ljudski rod. Životinje i ptice ušle su u svoja utočišta. Zajedno sa svojim domom i Noje se našao u kovčegu, »i Gospod zatvori vrata za njima«. Video se bljesak zaslepljujuće svetlosti i oblak slave, sjajniji od munje, spustio se s neba i ostao da lebdi pred ulazom u kovčeg. Masivna vrata, koja oni u kovčegu nisu mogli da zatvore, nevidljive ruke su polako privukle. Noje je bio zatvoren u kovčegu, a oni koji su odbacili božansku milost ostali su napolju, isključeni. Pečat Neba bio je stavljen na ulaz; Bog je zatvorio vrata i samo ih je On mogao otvoriti. Isto tako, kada Hristos bude završio svoje posredovanje za grešne ljude, pre dolaska na nebeskim oblacima, vrata milosti biće zatvorena. Tada božanska milost neće više obuzdavati bezakonike i sotona će uspostaviti potpunu vlast nad onima koji su odbacili milost. Oni će pokušati da unište Božji narod; ali, kao što je Noje bio zaštićen u barki, tako će i pravednici biti zaštićeni božanskom snagom.

Sedam dana pošto je Noje sa svojom porodicom ušao u kovčeg, nije bilo znakova da se približava ne vreme. Za to vreme njihova vera je bila na probi. Bilo je to vreme likovanja za svet izvan barke. Prividno odlaganje bezakonike je učvrstilo u uverenju da je Nojeva vest samo varka i da Potop nikada neće doći. Ne obazirući se na svečane prizore koje su posmatrali – životinje i ptice koje ulaze u kovčeg i anđele koji zatvaraju vrata – oni su nastavili da uživaju u svojim zabavama i bučnim gozbama, rugajući se čak i ovim značajnim dokazima božanske moći. Masovno su se okupljali oko kovčega, ismejavajući njegove stanovnike drskom smelošću koja je nadmašivala sve što su do tada činili.

Međutim, osmog dana tamni oblaci prekrili su nebo. Odjeknula je potmula grmljavina i sevnule su munje. Uskoro su počele da padaju i krupne kapi kiše. Ljudima koji do tada nisu videli tako nešto, srca su zadrhtala od straha. Svi su se potajno raspitivali: »Da nije možda Noje ipak u pravu i da je svet zaista osuđen na propast?« Nebo je postajalo sve tamnije, a kiša je sve obilnije padala. Životinje su tumarale okolo, obuzete divljim strahom, a svojim neskladnim urlicima kao da su oplakivale svoju sudbinu i udes koji je zadesio ljude. A onda, »razvališe se svi izvori velikog bezdana i otvoriše se ustave nebeske«. Izgledalo je kao da se voda iz oblaka sliva u moćnim vodopadima. Reke su preplavile svoje obale i prekrile doline. Mlazevi vode izbijali su iz zemlje i neopisivom snagom, bacali masivne stene stotinama metara u visinu. Vraćajući se, stene su se duboko zabijale u tlo.

Ljudi su prvo posmatrali uništenje onoga što su svojim rukama načinili. Njihove veličanstvene građevine, prekrasni parkovi i šumarci u kojima su obožavali svoje idole uništile su munje s neba, tako da su njihove ruševine ležale razbacane na sve strane. Oltari na kojima su prinošene i ljudske žrtve bili su oboreni, a idolopoklonici su drhtali pred silom živoga Boga, znajući da su svojom pokvarenošću i idolopoklonstvom izazvali sopstveno uništenje.

Kada se bes oluje pojačao, drveće, kuće, stene i zemlja leteli su u svim smerovima. Neopisivi užas zahvatio je i ljude i životinje. Huku vetra nadjačavali su jauci ljudi koji su prezreli božanski autoritet. I sam sotona, koji je bio primoran da ostane među sukobljenim elementima, uplašio se za svoje postojanje. On je uživao da upravlja tako moćnim rodnom i želeo je da njegovi pripadnici žive da bi nastavili da čine bezakonje i da se bune protiv Vladara Neba. Zato je sada počeo da izriče kletve protiv Boga, optužujući Ga za nepravde i surovosti. Mnogi ljudi su, povodeći se za sotonom, hulili na Boga i da je bilo moguće, svakako bi Ga zbacili s prestola moći. Drugi su, izbežumljeni od straha, pružali ruke prema kovčegu i preklinjali da uđu. Ali, njihove molbe bile su uzaludne. Savest im se konačno probudila, govoreći im da postoji Bog koji vlada na Nebu. Sada su Ga iskreno dozivali, ali Njegovo uho više nije čulo njihov vapaj. U tom strašnom trenutku shvatili su da su kršenjem Božjeg zakona izazvali svoju propast. Međutim, iako su se bojali kazne, iako su priznali svoj greh, nisu osetili pravu skrušenost, istinsko gađenje prema grehu. Da je kazna bila opozvana, oni bi nastavili da prkose Nebu. Isto tako, kada se Božji sudovi izliju na Zemlju pre nego što bude uništena ognjem, nepokajani će znati šta su i kada su pogrešili – da su prezreli Božji sveti zakon. Ipak, neće pokazati ništa više pravog pokajanja od grešnika iz starog sveta.

Neki su, iz očajanja, pokušali da prodru u kovčeg, ali je njegova čvrsta građa odolela njihovim naporima. Drugi su se hvatali za njega sve dok ih nabujala voda nije odnela ili su gubili uporište posle sudara sa stenama i drvećem. Masivni kovčeg je podrhtavao svakim vlaknom pod udarima nemilosrdnog vetra i valjao se s talasa na talas. Životinje u njemu urlicima su izražavale svoj strah i jad. Ali, usred sukobljenih elemenata ipak je nastavljao da sigurno plovi. Anđelima, koji su se isticali snagom, bilo je naređeno da ga čuvaju.

Životinje, izložene oluji, trčale su prema ljudima kao da od njih očekuju pomoć. Neki ljudi sebe i svoju decu vezivali su uz snažne životinje, znajući da će se one žilavo boriti za život i da će se penjati na najviše vrhove da bi se izbavile od vode koja nadolazi. Neki su se vezivali uz veliko drveće na vrhovima bregova ili planina; ali se drveće rušilo i zajedno sa svojim teretom od živih stvorenja padalo u razbesnele talase. Mesta koja su

obećavala sigurnost napuštana su jedno za drugim. Dok se voda sve više podizala, ljudi su utočište tražili na najvišim planinama. Često su se čovek i životinja zajednički borili da nađu tlo i zajedno nestajali u talasima. S najviših vrhova ljudi su gledali oko sebe i posmatrali beskrajni okean. Svečane opomene Božjeg sluga nisu im više izgledale kao predmet ruganja i prezira. Kako su ti osuđeni grešnici čeznuli za prilikama koje su propustili! Koliko su preklinjali da dobiju samo još jedan sat milosti, jednu novu priliku, da čuju samo jedan novi poziv s Nojevih usana! Ali, slatki glas milosti više nikada neće čuti. Ljubav, ništa manje od pravednosti, zahtevala je da Božji sudovi učine kraj grehu. Osvetnički talasi prekrili su poslednje utočište i oni koji su prezirali Boga nestali su u mračnim dubinama.

»Jer navalice neće da znaju da su nebesa bila otvorena i zemlja iz vode i usred vode Božjom rečju. Zato tadašnji svet bi vodom potopljen i pogibe, a sadašnja nebesa i zemlja tom istom reči zadržana su te se čuvaju za dan strašnoga suda i pogibli bezakonih ljudi.« (2. Petrova 3,5-7) Nova oluja dolazi. Zemlju će još jednom pohoditi Božji gnev opustošenja kojim će biti uništeni i greh i grešnici.

Gresi koji su izazvali osvetu protiv stanovnika prepotopnog sveta postoje i danas. Strah Božji je proteran iz ljudskih srca, a prema Njegovom zakonu postupa se ravnodušno i prezrivo. Krajnja posvetovljenost tadašnjeg naraštaja može se uporediti sa stanjem današnjeg naraštaja. Hristos je rekao: »Jer kako što pred potopom jeđahu i pijahu, ženjahu se i udavahu do onoga dana kada Noje uđe u kovčeg, i ne osetiše dok ne dođe potop i odnese sve, tako će biti i dolazak Sina čovečjega.« (Matej 24,38.39) Bog nije osudio prepotopne stanovnike zato što su jeli i pili; On im je i dao plodove zemlje u izobilju da bi zadovoljio njihove fizičke potrebe. Njihov greh bio je u tome što su te darove uzimali ne osećajući zahvalnost prema Darodavcu, što su se izopačili popuštajući prohtevima bez ikakvog ograničenja. Bilo im je dozvoljeno da sklapaju brakove. Brak je božanska ustanova; bila je to jedna od prvih ustanova koje je Bog uspostavio. On je dao posebna uputstva o braku, odevajući ga svetosti i lepotom; ali su ta uputstva bila zaboravljena; brak je bio izopačen i prilagođen zadovoljavanju strasti. Slično je i danas. U onome što je dozvoljeno, preteruje se do krajnosti. Prohtevi se zadovoljavaju bez ograničenja. Oni koji se predstavljaju kao Hristovi sledbenici danas jedu i piju s pijanicama, iako njihova imena stoje u počasnim crkvenim izveštajima. Neumerenost otupljuje moralne i duhovne snage i priprema put za popuštanje nižim strastima. Mnoštvo ljudi ne oseća nikakvu moralnu obavezu da obuzda svoje čulne prohteve i tako postaju robovi strasti. Ljudi žive da bi zadovoljili svoja čula; žive samo za ovaj svet i za ovaj život. Razuzdanost prožima sve društvene slojeve. Poštenje se žrtvuje na oltaru raskoši i razmetanja. Oni koji žure da steknu bogatstvo izvrću pravdu i tlače siromahe, a robove i ljudske duše i sada kupuju i prodaju. Prevare, podmićivanja i krađe ima podjednako i u visokim i nižim krugovima i niko ih ne osuđuje. Novine su pune izveštaja o ubistvima – o zločinima koji se čine tako hladnokrvno i bez razloga da izgleda kao da je svako osećanje čovekoljublja nestalo iz ljudskog srca. Surovosti su postale tako uobičajene da o njima niko ne raspravlja niti koga iznenađuju. Duh anarhije prožima sve narode i njegovi izlivi, koji s vremena na vreme užasavaju svet, predstavljaju samo dokaz o zapretenim vatrama strasti i bezakonja koje će, kada jednom izmaknu kontroli, opustošiti Zemlju i napuniti je jadom. Slika koju nam nadahnuta Reč daje o stanovnicima prepotopnog sveta potpuno tačno predstavlja stanje prema kojem se savremeno društvo ubrzano kreće. Čak i sada, u ovom stoleću, i u takozvanim hrišćanskim zemljama, događaju se zločini isto onako crni i strašni kao i oni zbog kojih su bili uništeni grešnici staroga sveta.

Pre Potopa Bog je poslao Noja da opomene svet, da povede ljude na pokajanje i tako im omogući da izbegnu propast koja im preti. Pošto se vreme Hristovog drugog dolaska približava, Bog šalje svoje sluga da opomenu svet da se pripremi za taj veliki događaj. Mnoštvo ljudi neprestano krši Božji zakon i zato ih On u svojoj milosti sada poziva da poštuju njegove svete propise. Svima koji odbace svoje grehe, koji se pokaju pred Bogom i pokažu veru u Hrista nudi se pomilovanje. Ali, mnogi smatraju da odbacivanje greha zahteva suviše velike žrtve. Pošto njihov život nije u skladu s čistim načelima Božje moralne vladavine, oni odbacuju Njegove opomene i ne priznaju autoritet Njegovog zakona.

Od mnoštva stanovnika Zemlje pre Potopa samo je osam duša prihvatilo i poslušalo Božji poziv upućen preko Noja. Sto dvadeset godina je propovednik pravednosti upozoravao svet na uništenje, ali njegova vest bila je odbačena i prezrena. Tako će biti i sada. Pre nego što Zakonodavac bude došao da kazni neposlušne, prestupnici će biti pozvani na pokajanje, pozvani da priznaju svoje podanstvo Bogu, ali će većina odbaciti opomenu. Apostol Petar kaže: »I ovo znajte najpre da će u poslednje dane doći rugači koji će živeti po svojim željama i govoriti: gde je obećanje o njegovu dolasku? Jer otkako oci pomreše sve stoji tako, od početka stvorenja!« (2. Petrova 3,3.4) Zar ne čujemo kako ove reči ponavljaju, ne samo oni koji su otvoreno stali uz bezbožnike, već i mnogi koji se pojavljuju na propovedaonicama? Takvi uzvikuju: »Nema razloga da se uznemiravamo. Pre nego što Hristos bude došao celi svet treba da se obrati i da pravednost caruje hiljadu

godina! Mir, mir! Sve se događa kao što se od početka događalo. Neka se niko ne uzbuđuje zbog uznemirujućih vesti tih zloslutnika!« Međutim, ova nauka o milenijumu nije u skladu sa učenjem Hrista i Njegovih apostola. Isus je postavio značajno pitanje: »Sin čovečji kada dođe, hoće li naći veru na Zemlji?« (Luka 18,8) I, kao što smo već videli, sam izjavljuje da će stanje na Zemlji biti slično stanju u Nojevo vreme. Pavle nas upozorava da možemo očekivati da će se bezakonje umnožiti kada se kraj bude približio: »A Duh razgovetno govori da će u poslednja vremena odstupiti neki od vere, slušajući lažne duhove i nauke đavolske!« (1. Timotiju 4,1) Apostol naglašava da će »u poslednje dane nastati vremena teška«. (2. Timotiju 3,1) On daje i strašnu listu greha koji će postojati među onima koji imaju obličje pobožnosti.

Kada se vreme milosti približilo kraju, stanovnici prepotopnog sveta prepustili su se uzbuđljivim zabavama i svetkovinama. Oni koji su bili uticajni i imali moć uložili su veliki napor da misli ljudi zaokupe veseljem i uživanjima, da ne bi prihvatili poslednju svečanu opomenu. Zar ne vidimo da se sve to ponavlja u naše vreme? Dok Božje sluge propovedaju vest da je kraj svemu pred vratima, svet je zaokupljen zabavama i trkom za uživanjima. Uzbuđenja koja se stalno nižu jedno za drugim izazivaju ravnodušnost prema Bogu i onemogućuju ljudima da se prepuste uticaju istina koje ih jedino mogu izbaviti od propasti.

U Nojevo vreme filozofi su izjavljivali da svet ne može biti uništen vodom; a danas ima naučnika koji se trude da dokažu da svet ne može biti uništen vatrom – da bi to bilo nespojivo s prirodnim zakonima. Međutim, Bog prirode, Stvoritelj koji upravlja njenim zakonima, može da se posluži delima svojih ruku da bi ostvario svoje namere.

Kada su veliki i mudri ljudi na opšte zadovoljstvo dokazali da svet ne može da bude uništen vodom, kada je strahovanje naroda bilo utišano, kada su Nojevo proročanstvo svi proglašavali zabludom, a njega fanatikom – tada je došlo Božje vreme! »Taj dan razvališe se svi izvori velikoga bezdana i otvoriše se ustave nebeske!« Rugači su nestali u talasima Potopa. Uprkos svoj svojoj oholoj filozofiji, ljudi su prekasno ustanovili da je njihova mudrost samo ludost, da je Zakonodavac veći od prirodnih zakona i da Svemogući ima dovoljno sredstava za ostvarenje svojih namera. »I kao što je bilo u vreme Nojevo... tako će biti i u onaj dan kada će se javiti Sin čovečji!« (Luka 17,26.30) »Ali će doći dan Gospodnji kao lupež noću, u koji će nebesa s hukom proći, i stihije će se od vatre raspasti, i zemlja i dela što su na njoj izgoreće!« (2. Petrova 3,10) Kada zaključci filozofa budu odagnali strah od Božjih sudova, kada verske vođe budu najavljivale duga razdoblja mira i napretka, kada svet bude zaokupljen svojim poslovima i uživanjima, sađenjem i građenjem, gošćenjem i uživanjem, kada bude odbacivao Božje opomene i rugao se Njegovim vesnicima – tada će iznenada doći pogibao i nijedan neće pobeći (1. Solunjanima 5,3)!

...

II Deo

VREME POSLE

8. poglavlje POSLE POTOPA

(Ovo poglavlje zasnovano je na 1.Mojsijevoj 7,20. do 9,17)

Voda se podigla petnaest lakata iznad najviših planina. Porodici u kovčegu često se činilo da im preti sigurna propast, jer je pet dugih meseci njihov brod bio bacan tamo-amo, prividno prepušten milosti vetra i talasa. Bilo je to teško iskušenje; ali Nojeva vera nije se pokolebala, jer je dobio obećanje da će Božja ruka upravljati krmom. Kada je voda počela da opada, Gospod je učinio da kovčeg doplovi na mesto zaštićeno planinama, koje je Njegova sila sačuvala. Planine su bile blizu jedna drugoj i kovčeg je uplovio u tu tihu luku, zaštićen od čudi beskrajnog okeana. Sve je to predstavljalo veliko olakšanje za umorne, olujama gonjene putnike. Noje i njegova porodica jedva su čekali da se voda povuče, jer su želeli da ponovo hodaju suvom zemljom. Četrdeset dana pošto su se pokazali vrhovi planina, poslali su gavrana, pticu s velikom sposobnošću zapažanja, da otkrije ima li suve zemlje. Ne našavši ništa osim vode, ta ptica nastavila je da izleće iz kovčega i da se vraća. Posle sedam dana pustili su i golubicu, ali se ona, ne našavši mesta na koje bi se spustila, vratila u kovčeg. Noje je onda čekao još sedam dana i ponovo pustio golubicu. Kada se te večeri vratila s maslinovim listom u kljunu, nastalo je veliko veselje. Kasnije, »Noje otkri krov na kovčegu, i ugleda zemlju suhu«. Međutim, nastavio je strpljivo da čeka u kovčegu. Kao što je ušao po Gospodnjoj zapovesti, tako je sada čekao poseban nalog da izađe.

Konačno se anđeo spustio s Neba, otvorio masivna vrata i pozvao patrijarha i njegove ukućane da izađu na zemlju i izvedu iz kovčega sva živa stvorenja. U radosti zbog izbavljenja Noje nije zaboravio Onoga čije ga je milostivo staranje sačuvalo. Njegovo prvo delo posle izlaska iz barke bilo je da sagradi oltar i da na njemu prinese na žrtvu od svake čiste životinje i ptice, pokazujući tako svoju zahvalnost Bogu za izbavljenje i svoju veru u Hrista, kao u veliku Žrtvu. Ove žrtve bile su ugodne Bogu, i donele su blagoslov, ne samo patrijarhu i njegovoj porodici, već i svima koji će živeti na Zemlji. »I Gospod omirisa miris ugodni i reče u srcu svom: neću više kleti Zemlje s ljudi... od sada, dokle bude Zemlje, neće nestajati setve ni žetve, studeni ni vrućine, leta ni zime, dana ni noći.« Ovo je bila pouka svim budućim naraštajima. Noje je izašao na opustošenu zemlju, ali, pre nego što je podigao sebi kuću, sagradio je oltar Bogu. Njegovo stado stoke je bilo malo, i bilo je sačuvano uz velike napore; ali je on ipak radosno odvojio jedan deo za Gospoda u znak priznanja da sve pripada Bogu. Na isti način, i mi se moramo postarati da prvo prinesemo svoje darove Bogu. Svaki put kada On pokaže svoju milost i ljubav prema nama, trebalo bi da Mu izrazimo svoju zahvalnost i priznanje, delima pobožnosti i prilozima za Njegovo delo.

Da svako naoblačenje i svaka kiša ne bi ljude ispunjavali stalnim užasom i strahom od ponovnog potopa, Gospod je Nojevu porodicu ohrabrio obećanjem: »A ja evo postavljam zavet svoj s vama... niti će više biti potopa da zatre zemlju... metnuo sam dugu svoju u oblake da bude znak zaveta između mene i zemlje. Pa kada oblake navučem na zemlju, videće se duga u oblacima... opomenuću se večnoga zaveta između Boga i svake duše žive.«

Koliko je Bog bio ljubazan i pun saučešća prema svojim palim stvorenjima kada je odlučio da stavi prekrasnu dugu u oblake kao zalag svoga zaveta s ljudima! Gospod je izjavio da će se setiti svoga zaveta kada god bude pogledao dugu. To ne znači da će ga ikada zaboraviti; već da nam se obraća našim jezikom da bismo ga bolje razumeli. Bog je u stvari želeo da kasnijim naraštajima, kada ih deca budu zapitala za značenje veličanstvenog luka koji premošćuje nebesa, roditelji mogu da ponove priču o Potopu i da im kažu da je Svevišnji zategao luk i stavio ga u oblake kao zalag da voda više nikada neće preplaviti Zemlju. Duga je trebalo da iz naraštaja u naraštaj svedoči o Božjoj ljubavi prema čoveku i jača njegovu poverenje u Boga.

I na Nebu znak duge okružuje presto i natkriljuje Hristovu glavu. Prorok kaže: »Kao duga u oblaku kada je kiša, takva na oči beše svetlost unaokolo (prestola). To beše viđenje slave Božje na očima.« (Jezekilj 1,28) Jovan u

Otkrivenju izjavljuje: »I gle, presto stajaše na Nebu i na prestolu seđaše Neko... i oko prestola beše duga po viđenju kao smaragd.« (Otkrivenje 4,2.3) Kada čovek zbog svog velikog bezakonja izazove božanske sudove, Spasitelj, posredujući pred Ocem u njegovu korist, ukazuje na luk u oblacima, na dugu oko prestola i iznad svoje glave, kao na zalag Božje milosti prema grešniku koji se kaje.

Sa ohrabrenjem koje je dao Noju u vezi sa Potopom, sam Bog je povezao jedno od najdragocenijih obećanja svoje milosti: »Jer kao što se zakleh da potop više neće doći na Zemlju, tako se zakleh da se neću razgneviti na tebe, niti ću te ukoravati. Ako će se i gore pomaknuti, i humovi se pokolebati, opet se milost moja neće odmaknuti od tebe i zavet mira mojega neće se pokolebati, veli Gospod, koji ti je milostiv!« (Isaija 54,9.10) Dok je gledao snažne krvoločne zveri koje su zajedno s njime izašle iz kovčega, Noje se uplašio da će one uništiti njegovu porodicu, koja je imala svega osam duša. Međutim, Bog je svome sluzi poslao anđela s ohrabrujućom porukom: »I sve zveri zemaljske i sve ptice nebeske i sve što ide po zemlji i sve ribe morske neka vas se boje i straše; sve je predano u vaše ruke. Što god se miče i živi, neka vam bude za jelo, sve vam to dadoh kao zelenu travu!« Pre toga vremena Bog nije dozvolio čoveku da se hrani mesom; nameravao je da se ljudski rod potpuno osloni za zemaljske proizvode; ali sada, kada je svaka zelena biljka bila uništena, dozvolio im je da jedu meso čistih životinja koje su bile sačuvane u kovčegu.

Posle Potopa celokupna površina Zemlje izmenila je izgled. Treće strašno prokletstvo zadesilo je Zemlju kao posledica greha. Kada je voda počela da se povlači, prostrano, muljevito more širilo se oko bregova i planina. Na sve strane videla su se mrtva tela ljudi i životinja. Gospod nije mogao da dozvoli da se raspadaju i zagađuju vazduh, pa je Zemlju pretvorio u veliku grobnicu. Snažan vetar koji je poslao da osuši Zemljinu površinu, nosio je vodu takvom silinom da je ponekad odnosio i vrhove planina, nagomilavajući drveće, stene i zemlju preko mrtvih tela. Na isti način srebro i zlato, skupoceno drvo i drago kamenje, kojima je svet bio bogat i ukrašen pre Potopa i koje su stanovnici idolopoklonički obožavali, nestali su čoveku s vidika i postali mu nedostupni. Naime, silovitim delovanjem vode preko te riznice nanosena je zemlja i kamenje, a stvorene su čak i čitave planine. Bog je video da što više bogatstva i blagostanja daje grešnim ljudima, oni sve više kvare svoje puteve pred Njim. Oni su obožavali blaga koja su trebala da ih navedu da slave velikodušnog Davaoca, ali istovremeno su prezirali i vređali Boga.

Zemljina površina bila je neopisivo naružena i opustošena. Planine, nekada tako prekrasne i savršeno skladno uobličene, sada su postale krševite i nepravilnih oblika. Kamenje, grebeni i nazubljene stene sada su bili razbacani po površini Zemlje. Na mnogim mestima nestalo je bregova i planina, kao da ih nikada nije ni bilo; umesto planinskih lanaca prostirale su se ravnice. Ove promene bile su na nekim mestima izrazitije nego na drugim. Tamo gde su se nekada nalazile najbogatije riznice zlata, srebra i dragog kamenja, mogle su se videti i najteže posledice prokletstva. Nenaseljene predele i zemlje u kojima zločini nisu bili tako brojni, prokletstvo je mnogo blaže pogodilo.

U to vreme bile su pokopane i beskrajne šume. One su se do sada pretvorile u ogromne naslage uglja, ali i velike količine nafte koje se danas koriste. Ugalj i nafta često se pale i gore ispod površine zemlje. Na taj način stene se zagrevaju, krečnjak pali, a gvozdена ruda topi. Delovanje vode na krečnjak samo još raspaljuje žestinu ogromne vreline i izaziva zemljotrese, vulkane i erupcije. Kada vatra i voda dođu u dodir sa naslagama stena i rude, nastaju snažne podzemne eksplozije, koje odjekuju kao prigušena grmljavina. Vazduh postaje vreo i zagušljiv. Slede vulkanske erupcije i pošto one često ne daju dovoljno oduška usijanim elementima, Zemlja se grči, tlo se diže i spušta kao talasi na moru, pojavljuju se velike pukotine i ponekad zbog toga nestaju i gradovi i sela, pa čak i planine. Ove čudesne pojave, neposredno pre Drugog Hristovog dolaska i kraja sveta, postajace sve češće i strašnije, kao znak njegove bliske propasti.

Dubine Zemlje su Gospodnji arsenali, iz kojih On izvlači oružje koje će upotrebiti za uništenje staroga sveta. Voda koja izbija iz zemlje sjediniće se s vodom s neba da obavi delo pustošenja. Od vremena Potopa, vatra i voda bile su Božje oruđe za uništenje iskvarenih gradova. Ovi sudovi bili su izliveni da bi se oni koji olako shvataju Božji zakon i gaze Njegov autoritet, mogli navesti da zadrhte pred Njegovom silom i da priznaju Njegovu pravednu vrhovnu vlast. Dok su ljudi posmatrali zapaljene planine kako izbacuju oganj i plamen i reke otopljene lave koja isušuje reke, prekriva naseljene gradove, na sve strane razara i pustoši, i najodvažnije srce bilo je užasnuto, a nevernici i hulnici naterani da priznaju Božju beskrajnu moć.

Govoreći o ovakvim prizorima, stari proroci izjavljuju: »O, da bi razderao nebesa i sišao, da se rastope gore od tebe. Kao što se na ognju razgori granje, i voda uzavri od ognja, da ime tvoje poznaju neprijatelji tvoji i da narodi zadrhte od tebe. Kada si činio strahote kojima se ne nadasmo, ti si silazio, i gore se rastapahu od tebe.« (Isaija

64,1-3) »Put je Gospodnji u vihoru i buri i oblaci su prah od nogu njegovih. Zaprećuje moru i isušuje ga i sve reke isušuje.« (Naum 1,3.4)

Mnogo strašnije pojave od onih koje je svet do sada video dogodiće se prilikom Drugog Hristovog dolaska. »Gore se tresu od njega, i humovi se rastapaju, a zemlja gori pred njim i vasiona i sve što živi u njoj. Pred gnevom njegovim ko će se održati? I ko će se opreti jarosti gneva njegova?« (Naum 1,5.6) »Gospode, savij nebesa svoja i siđi, dotakni se gora i zadimiće se. Sevni munjom i razagnaj ih, pusti strele svoje i raspi ih!« (Psalam 144,5.6)

»I daću čudesa gore na nebu i znake dole na zemlji, krv i oganj i pušenje dima.« (Dela 2,19) »I biše sevanja munja i gromovi i glasovi, i bi veliko tresenje zemlje kakvo nikada ne bi otkako su ljudi na Zemlji, toliko tresenje, tako veliko.« »I sva ostrva pobegoše i gore se ne nađoše. I grad veliki kao glava pade s neba na ljude.« (Otkrivenje 16,18.20.21)

Kada se munje s neba budu sjedinile s vatrom na Zemlji, planine će planuti kao peć i izbacivaće vrele reke lave, prekrivajući parkove i polja, sela i gradove. Uzavrele istopljene mase, koje će se sručivati u reke, učiniće da njihova voda proključa i da neopisivom snagom izbacuje masivne stene, rasturajući ih po tlu. Reke će presušiti. Zemlja će se grčiti; na sve strane pojaviti će se strašni zemljotresi i erupcije.

Tako će Bog uništiti bezakonike na Zemlji. Pravednici će, međutim, biti sačuvani usred svih tih komešanja, kao što je Noje bio sačuvan u kovčegu. Bog će biti njihovo Utočište i pod krilima Njegovim naći će zaklon. Psalmista kaže: »Višnjega si izabrao sebi za utočište, neće te zlo zadesiti!« (Psalam 91,9.10) »Jer bi me sakrio u kolibi svojoj u zlo doba, sklonio bi me pod krovom šatora svojega!« (Psalam 27,5) Božje obećanje glasi: »Kada me ljubi izbaviću ga, zakloniću ga, kada je poznao ime moje!« (Psalam 91,14)

9. poglavlje

DOSLOVNA SEDMICA

Kao i Subota, sedmica je nastala prilikom stvaranja, a sačuvana je i prenesena preko biblijske istorije sve do naših dana. Sam Bog odmerio je prvu sedmicu – uzor svim budućim sedmicama sve do kraja vremena. Kao i sve ostale, i ona se sastojala doslovno od sedam dana. Šest dana bilo je iskorišćeno za delo stvaranja; a sedmoga dana Bog se odmorio, blagoslovio taj dan i odvojio ga kao dan odmora za čoveka.

U Zakonu koji je objavljen na Sinaju, Bog je potvrdio sedmicu i činjenice na kojima ona počiva. Pošto je izdao zapovest: »Sećaj se dana od odmora da ga svetkuješ«, pošto je naveo šta treba činiti prvih šest dana i šta ne treba činiti sedmoga, Bog je izneo razlog takvog prihvatanja sedmice, ukazujući na svoj primer: »Jer je za šest dana stvorio Gospod nebo i zemlju, more i što je god u njima, a u sedmi dan počinu; zato je blagoslovio Gospod dan od odmora i posvetio ga.« (2. Mojsijeva 20,8-11) Ovaj razlog izgleda prekrasno i uverljivo, ako prihvatimo da su dani stvaranja doslovno bili dani. Šest prvih dana u svakoj sedmici čoveku treba da služe kao radni dani, jer ih je i Bog u prvoj sedmici iskoristio za delo stvaranja. Sedmoga dana čovek treba da se uzdrži od rada, u znak sećanja na Stvoriteljevo odmaranje. Međutim, pretpostavka da su događaji u prvoj sedmici trajali hiljadama godina udara neposredno u temelje četvrte zapovesti. Ona predstavlja Stvoritelja kao Zapovednika koji naređuje ljudima da prihvate sedmicu od doslovno sedam dana kao uspomenu na beskrajna, neodređena razdoblja, a to nije u skladu s načinom Njegovog postupanja prema svojim stvorenjima. Ona predstavlja neodređeno i skriveno, ono što je On vrlo jasno objavio. To je u stvari neverstvo u svom najpodmuklijem i najopasnijem obliku; njegova suština je tako prikrivena da ga prihvataju i propovedaju i mnogi koji tvrde da veruju u Bibliju.

»Rečju Gospodnjom nebesa se stvoriše i duhom usta njegovih sva vojska njihova... jer On reče i postade, On zapovedi i pokaza se!« (Psalam 33,6.9) Biblija ne priznaje nikakva duga razdoblja u kojima se Zemlja polako izvlačila iz haosa. O svakom uzastopnom danu stvaranja sveti izveštaji beleže da se sastojao od večeri i jutra, kao i svi ostali dani koji su sledili. Pri kraju svakoga dana naveden je i rezultat Stvoriteljevog delovanja. Na kraju izveštaja o prvoj sedmici zapisana je izjava: »To je postanje neba i zemlje, kada postaše, kada Gospod Bog stvori zemlju i nebo.« (1. Mojsijeva 2,4) Ni ova izjava ne podupire ideju da su dani stvaranja bili drugačiji od običnih, doslovnih, dana. Svaki dan je nazvan danom stvaranja ili postanja, jer je za to vreme Bog stvorio ili

proizveo novi delić svoga stvaralačkog dela.

Geolozi tvrde da se u samoj zemlji može naći dovoljno dokaza da je ona mnogo starija nego što kazuju Mojsijevi izveštaji. Otkrivene su kosti ljudi i životinja, ratna oruđa, okamenjeno drveće i drugo, sve mnogo veće od onoga što danas postoji ili što je postojalo već hiljadama godina, pa se izvodi zaključak da je Zemlja bila nastanjena mnogo pre vremena koje je naznačeno u izveštajima o stvaranju i da su ti prvobitni stanovnici pripadali rasi koja je bila mnogo viša od današnjih ljudi. Ova razmišljanja navela su mnoge navodne poštovaoce Biblije da prihvate gledište da su dani stvaranja bili nepregledna, neodređena razdoblja.

Geologija, međutim, ne može da dokaže ništa čime bi pobila biblijski izveštaj. Oni koji toliko poverenja poklanjaju njenim otkrićima nemaju ni približnu predstavu o veličini ljudi, životinja i biljaka pre Potopa ili o veličini tadašnjih promena. Ostaci pronađeni u zemlji potvrđuju da su tada vladale drugačije okolnosti, ali se to vreme može ustanoviti jedino na temelju nadahnutih izveštaja. U izveštaju o Potopu, nadahnuće je objasnilo ono što geologija ne može da protumači. U Nojevo vreme zatrpano je mnoštvo ljudi, životinja i biljaka, mnogo većih od sadašnjih. Na taj način su za kasnije naraštaje sačuvani dokazi da su prepotopni stanovnici nastradali prilikom Potopa. Bog je želeo da pronalaženje ovih ostataka doprinese jačanju poverenja u nadahnete izveštaje; ali su ljudi, svojim ispraznim mudrovanjima, učinili istu grešku kao i stanovnici pre Potopa – ono što im je Bog dao kao blagoslov, oni su zloupotrebom pretvorili u prokletstvo.

Sotona se lukavo trudi da navede ljude da veruju u bajke nevernika; jer tako može da im prikrije značenje Božjeg zakona, koji je sam po sebi vrlo jasan, i da ih ohrabri da se bune protiv Božje vladavine. Njegovi napori posebno su usmereni protiv četvrte zapovesti, jer ona jasno ukazuje na živoga Boga, Stvoritelja neba i Zemlje. Mnogi se trude da delo stvaranja objasne kao posledicu prirodnih uzroka; ljudska razmišljanja prihvataju čak i takozvani hrišćani, uprkos jasnim biblijskim činjenicama. Mnogi se protive istraživanju proročanstava, posebno Danila i Otkrivenja, izjavljujući da su tako nerazumljiva da ih niko ne može shvatiti, a istovremeno prihvataju pretpostavke geologa, koje se suprote Mojsijevim izveštajima. Ako je ono što nam je Bog otkrio njima tako teško shvatljivo, zašto, toliko nedosledno prihvataju obične pretpostavke o onome što nam On nije otkrio?

»Što je tajno, ono je Gospoda Boga našega, a javno je naše i sinova naših doveka, da bismo izvršavali sve reči ovoga zakona.« (5. Mojsijeva 29,29) Kako je stvarao, Bog nikada nije otkrio čoveku; nauka nije u stanju da istraži tajne Svevišnjega. Njegova stvaralačka moć je neshvatljiva koliko i Njegovo postojanje.

Bog je dozvolio da se preko nauke i umetnosti na svet izlije obilje svetlosti; ali, kada takozvani naučnici priđu ovim temama s pretežno ljudskog stanovišta, sigurno će nastati pogrešni zaključci. Možda se nagađanje izvan onoga što nam je Bog otkrio može smatrati bezazlenom zabavom ukoliko se naše teorije ne protive činjenicama koje nalazimo u Bibliji; ali, oni koji zanemaruju Božju reč i za Njegova stvaralačka dela traže objašnjenja zasnovana na naučnim načelima, izlaze bez mape i kompasa na pučinu nepoznatog okeana. I najveći umovi, ukoliko se u istraživanju ne rukovode Božjom rečju, spotaknuće se u svojim pokušajima da odrede odnos između nauke i otkrivenja. Pošto je Stvoritelj sa svojim delima tako visoko iznad njihove moći shvatanja da nisu u stanju da Njegova dela objasne prirodnim zakonima, oni biblijske izveštaje proglašavaju nepouzdanim. Oni koji sumnjaju u pouzdanost izveštaja Staroga i Novoga zaveta, biće navedeni da krenu još jedan korak dalje i posumnjaju i u postojanje Boga; a onda, izgubivši oslonac, biće prepušteni razbijanju o hridine neverstva.

Takvi ljudi izgubili su jednostavnost svoje vere. Čvrsta vera u božanski autoritet Božje svete reči mora se sačuvati. Biblija se ne sme podvrgavati ispitivanju na temelju ljudskih naučnih ideja. Ljudsko znanje je nepouzdan vodič. Nevernici koji čitaju Bibliju s ciljem da nađu greške, mogu, zato što nisu savršeno razumeli ili nauku ili otkrivenje, početi da tvrde da su pronašli protivrečnosti među njima, ali, ako se pravilno shvate, nauka i otkrivenje su u savršenom skladu. Mojsije je pisao pod vođstvom Božjega Duha, a pravilno postavljena geološka teorija nikada neće tvrditi da je pronašla nešto suprotno njegovim izjavama. Svaka istina, i u prirodi i u otkrivenju, dosledna je samoj sebi u svom celokupnom ispoljavanju.

U Božjoj reči postavljena su mnoga pitanja na koja ni najumniji znalci nikada neće odgovoriti. Pažnja nam se skreće na ta pitanja da bismo shvatili da čak i među najobičnijim pojavama u svakodnevnom životu ima toliko toga što svojim ograničenim umom nikada nećemo uspeti potpuno da shvatimo, iako se hvalimo svojom sveobuhvatnom mudrošću!

Naučnici ipak smatraju da mogu da shvate Božju mudrost, ono što je On učinio ili može da učini! Preovlađuje ideja da je Bog ograničen zakonima koje je sam proglasio. Ljudi ili odriču ili zanemaruju Njegovo postojanje, ili pokušavaju da objasne sve, čak i delovanje Njegovog Duha na ljudsko srce; zato više ne poštuju Njegovo ime i ne plaše se Njegove moći. Oni ne veruju u natprirodno, ne razumevajući Božje zakone ili Njegovu beskrajnu

moć da preko njih sprovodi svoju volju. Onako kako se obično upotrebljava, izraz »prirodni zakoni« obuhvata samo ono što je čovek bio u stanju da otkrije na području zakona koji upravljaju fizičkim svetom; ali, kako je ograničeno to znanje i kako je beskrajno područje na kome Stvoritelj može da deluje u skladu sa svojim zakonima, ostajući potpuno nedokučiv za um smrtnika!

Mnogi tvrde da materija sadrži životodavnu snagu – da su materiji data neka svojstva i da joj je onda prepušteno da deluje služeći se svojom unutrašnjom energijom; da priroda deluje u skladu s utvrđenim zakonima u koje se ni sam Bog ne može mešati. To je lažna nauka, i Božja reč je ne podržava. Priroda je sluškinja svoga Stvoritelja! Bog ne ukida svoje zakone niti deluje suprotno njima, već se neprestano služi njima kao oruđima. Priroda svedoči o postojanju jedne inteligencije, o prisutnosti sile, aktivne energije, koja deluje preko prirodnih zakona i zajedno s njima. U prirodi se oseća neprestano delovanje Oca i Sina. Hristos kaže: »Otac moj stalno radi, radim i ja!« (Jovan 5,17. Čarnič)

U svojoj himni koju je zabeležio Nemija, Leviti su pevali: »Ti si sam Gospod, ti si stvorio nebo, nebesa nad nebesima, i svu vojsku njihovu, zemlju i sve što je na njoj... ti oživljavaš sve to.« (Nemija 9,6) Što se tiče ovoga sveta, Božje delo stvaranja je dovršeno. »Ako su dela i bila gotova od postanja sveta!« (Jevrejima 4,3) Međutim, svoju energiju On ulaže u održavanje dela stvaranja. Puls ne udara niti dah sustiže dah zato što mehanizam koji je jednom bio pokrenut nastavlja da deluje zahvaljujući svojoj unutrašnjoj energiji; već svaki dah, svaki otkucaj srca, predstavlja dokaz sveobuhvatnog staranja Onoga po kojem »živimo, mičemo se i jesmo«. (Dela 17,28) Ni Zemlja, iz godine u godinu, ne donosi svoje obilne rodove, niti nastavlja da kruži oko Sunca zahvaljujući svojoj unutrašnjoj sili. Božja ruka upravlja planetama i održava ih na određenim putanjama njihovog stalnog kretanja preko nebesa. On »izvodi vojsku svega toga na broj i zove svako po imenu i velike radi sile njegove i jake moći ne izostaje nijedno«. (Isaija 40,26) Njegovom silom vegetacija buja, pojavljuje se lišće i cveće cveta. On »čini da raste na gorama trava« (Psalam 147,8) i da doline budu plodonosne. »Sve zverje šumsko... traži od Boga sebi hranu« i svako živo stvorenje, od najmanjeg insekta do čoveka, svakoga dana zavisi od Njegovog brižnog providenja. Psalmista to sjajno opisuje: »Sve tebe čeka... daješ im, primaju, otvaraš ruku svoju, site se dobra.« (Psalam 104,20.21.27.28) Njegova reč upravlja elementima; On prekriva nebo oblacima i šalje kišu na zemlju. »Daje sneg kao vunu, sipa pepeo kao inje.« (Psalam 147,16) »Kada pusti glas svoj, buče vode na nebesima, podiže paru s krajeva zemaljskih, pušta munje s daždom, i izvodi vetar iz staja njegovih.« (Jeremija 10,13) Bog je temelj svega. Svaka istinska nauka je u skladu s Njegovim delima; svako pravo obrazovanje navodi na poslušnost Njegovoj vladavini. Nauka otkriva nova čuda našim vidicima; ona stremlje u visine, istražuje nove dubine; ali, njena istraživanja ne donose ništa što bi se protivilo božanskom otkrivenju. Neznanje se može truditi da podrži lažna gledišta o Bogu pozivajući se na nauku, ali knjiga prirode i pisana Reč osvetljavaju jedna drugu. Na taj način smo pozvani da obožavamo Stvoritelja i gajimo razumno poverenje u Njegovu reč.

Nijedan ograničeni um nije u stanju da potpuno shvati postojanje, moć, mudrost ili dela Beskonačnoga. Sveti pisac kaže: »Možeš li ti tajne Božje dokučiti? Ili dokučiti savršenstvo Svemogućega? To su visine nebeske, šta ćeš učiniti? Dublja je od pakla, kako ćeš poznati? Duža od zemlje, šira od mora!« (O Jovu 11,7-9) Ni najmoćniji zemaljski um nije u stanju da shvati Boga. Ljudi mogu stalno istraživati, stalno učiti i opet će se pred njima pružati beskraj.

Dela stvaranja svedoče o Božjoj sili i veličini. »Nebesa kazuju slavu Božju i dela ruku njegovih glasi svod nebeski.« (Psalam 19,1) Oni koji prihvate pisanu Reč kao svog savetnika i u nauci će naći pomoć da razumeju Boga. »Jer što se na njemu ne može videti, od postanja sveta moglo se poznati i videti na stvorenjima, i njegova večna sila i božanstvo, da nemaju izgovora.« (Rimljanima 1,20)

10. poglavlje

VAVILONSKA KULA

*(Ovo poglavlje zasnovano je na
1.Mojsijevoj 9,25-27. i 11,1-9)*

Da bi ponovo naselio opustošenu Zemlju, koju je Potop tek nedavno očistio od moralne iskvarenosti, Bog je sačuvao samo jednu porodicu, dom Noja, čoveka kome je rekao: »Jer te našoah pravedna pred sobom ovoga veka!« (1. Mojsijeva 7,1) Među trojicom Nojevih sinova ubrzo su se pojavile iste razlike kao među ljudima pre

Potopa. Sim, Ham i Jafet, od kojih je očekivano da budu začetnici novog ljudskog roda, simbolično su predstavljali karakter svojih potomaka.

Pod uticajem božanskog nadahnuća, Noje je prerekao istoriju tri velika ogranka ljudskog roda koja su nastala od ova tri praoca čovečanstva. Prateći Hamovo potomstvo, preko sina umesto preko oca, on je izjavio: »Proklet da je Hanan i da bude sluga slugama braće svoje!« Hamov neuobičajeni prestup pokazao je da u njegovoj duši već dugo nije bilo sinovskog poštovanja, a otkrio je i bezbožnost i podlost svog karaktera. Ove opake osobine pojavile su se i u karakteru Hanana i njegovog potomstva, koje su zbog stalnih prestupa stizale Božje kazne. Sa druge strane, poštovanje koje su prema svome ocu pokazali Sim i Jafet, držeći se tako i božanskih uredaba, donelo je svetliju budućnost njihovim potomcima. O tim sinovima bilo je objavljeno: »Blagosloven da je Gospod Bog Simov, i Hanan da mu bude sluga. Bog da raširi Jafeta da živi u šatorima Simovim i Hanan da im bude sluga!« Simovom ogranku pripadao je izabrani narod, Božji zavet, obećani Otkupitelj. Gospod je bio Bog Simov. Od njega su potekli Avram i izrailjski narod, iz kojeg je došao Hristos. »Blago narodu u kojeg je Gospod Bog.« (Psalam 144,15) »Bog da raširi Jafeta da živi u šatorima Simovim.« Jafetovi potomci trebalo je da posebno učestvuju u blagoslovima Jevanđelja.

Hananovo potomstvo je prihvatilo najizopačenije oblike neznaboštva. Iako ih je prorokovo prokletstvo osudilo na robovanje, izvršenje je stolecima odlagano. Bog je podnosio njihovo bezbožništvo i njihovu iskvarenost sve dok nisu prekoračili granice božanskog strpljenja. Tek tada izgubili su slobodu i postali robovi Simovih i Jafetovih potomaka.

Nojevo proročanstvo nije bilo nikakva samovoljna gnevna optužba, niti izražavanje naklonosti. Ono nije određivalo ni karakter ni sudbinu njegovih sinova, ali je otkrivalo posledice životnog puta koji su sami izabrali i karaktera koji su sami izgradili. Bilo je to najavljivanje onoga što Bog namerava da učini s njima i njihovim potomcima, u skladu s njihovim karakterom i ponašanjem. Po pravilu, deca nasleđuju prirodu i sklonosti svojih roditelja i povode se za njihovim primerom; na taj način se gresi roditelja preko dece prenose iz naraštaja u naraštaj. Na isti način Hamovu iskvarenost i nepoštovanje roditelja nasledili su njegovi potomci, izazivajući prokletstvo koje ih je pratilo u mnogim naraštajima. »Jedan grešnik kvari mnogo dobra.« (Propovednik 9,18) S druge strane, kako je bogato nagrađeno poštovanje koje je Sim ukazao ocu; kakvi se slavni i sveti ljudi pojavljuju u njegovom potomstvu! »Zna Gospod dane bezazlenima... i na natražju je njegovu blagoslov.« (Psalam 37,18.26) »I tako znaj da je Gospod Bog tvoj Bog, Bog veran, koji drži zavet svoj i milost svoju do tisuću kolena.« (5. Mojsijeva 7,9)

Neko vreme su se Nojevi potomci zadržavali među planinama na kojima se zaustavio kovčeg. Ali, kada se njihov broj umnožio, otpad je uskoro stvorio razdor među njima. Oni koji su želeli da zaborave svoga Stvoritelja i odbace ograde Njegovog zakona osećali su da im primer i učenje njihovih bogobojaznih suseda predstavljaju stalni ukor, pa su posle nekog vremena rešili da se odvoje od Božjih sledbenika. U skladu s time preselili su se u senarsku ravnicu, na obale Eufrata. Bili su privučeni lepotom položaja i plodnošću tla, pa su odlučili da ovu ravnicu učine svojim domom.

Planirali su da podignu grad i u njemu kulu tako zastrašujuće visine da izazove divljenje sveta. Ove poduhvate su planirali kako bi sprečili ljude da se raseju i osnivaju nova naselja. Iako je Bog naredio ljudima da se rašire po svoj Zemlji, da je nasele i pokore, graditelji Vavilona želeli su da sačuvaju jedinstvo svoje zajednice i utemelje monarhiju koja bi na kraju obuhvatila celu Zemlju. Tako bi njihov grad postao prestonica svetskog carstva; njegova slava budila bi divljenje i poštovanje sveta i proslavila njegove osnivače. Veličanstvena kula, koja bi dosegala do neba, trebalo je da stoji kao spomenik snage i mudrosti svojih graditelja i da sećanje na njihovu slavu sačuva za sve naraštaje.

Stanovnici senarske ravnice nisu verovali Bogu, kada se zavetovao da neće više pustiti Potop na Zemlju. Mnogi među njima odbacivali su Božje postojanje i Potop pripisivali delovanju prirodnih sila. Drugi su verovali u vrhovno biće i da je ono uništilo pretpotopni svet, ali su se njihova srca, kao nekada Kajinovo, pobunila protiv Njega. Kula je trebalo da im posluži kao utočište u slučaju nove poplave. Podižući građevinu na mnogo veću visinu od one koju su dosegle vode Potopa, mislili su da izbegnu svaku opasnost. Pošto bi se uzdizala sve do oblaka, smatrali su da će tako uspeti da otkriju i uzrok Potopa. Trebalo je da celokupni poduhvat još više podstakne oholost graditelja, da odvрати misli budućih naraštaja od Boga i da ih navede na idolopoklonstvo. Kada je kula već bila skoro završena, u jednom njenom delu nastanili su se njeni graditelji; drugi delovi, sjajno namešteni i ukrašeni, bili su posvećeni idolima. Ljudi su se radovali svom uspehu i hvalili bogove srebrne i zlatne, dižući se protiv Vladara neba i Zemlje. Delo koje je tako uspešno napredovalo, iznenada je stalo. Anđeli

su bili poslani da ometu namere graditelja. Kula je već imala dostojanstvenu visinu i graditelji na vrhu više nisu mogli da se neposredno sporazumevaju s radnicima u podnožju; zato su na različitim visinama bili postavljeni ljudi da prenose zahteve za materijalom i druge poruke koje su se odnosile na posao. Dok su poruke tako prenošene od jednoga drugome, dolazilo je do zabune tako da je stizao materijal koji nije bio naručen i da su potpuno suprotna uputstva stizala onima kojima su bila upućena. Tako je nastala zbrka, ljudi su očajavali. Posao je potpuno stao. Više nije bilo sklada ni saradnje. Graditelji jednostavno nisu bili u stanju da objasne neobične međusobne nesporazume i u svom gnevu i razočaranju optuživali su jedni druge. Njihov savez završio se sukobima i krvoprolićem. Munje s neba, kao dokazi Božjeg nezadovoljstva, oborile su gornji deo kule i bacile ga na zemlju. Ljudi su morali da priznaju da postoji Bog koji vlada na Nebu.

Sve do toga vremena svi ljudi govorili su istim jezikom; a sada su se oni koji su razumeli jedni druge počeli okupljati; jedni su krenuli u jednom, a drugi u drugom smeru. »Tako ih Gospod rasu odande po svoj zemlji.« Ovo raseljavanje bilo je način da se naseli Zemlja. Božja namera tako je ostvarena istim sredstvima koja su ljudi želeli da iskoriste da bi sprečili njeno ostvarenje.

Kakve su gubitke doživeli oni koji su ustali protiv Boga! On je nameravao da ljudi, odlazeći u razne krajeve Zemlje, osnuju države i narode, ponesu i poznanje o Njegovoj volji, tako da svetlost istine može da obasja nesmanjenim sjajem i buduće naraštaje. Noje, verni propovednik pravednosti, živio je još tri stotine i pedeset godina posle Potopa, Sim još pet stotina godina, pa su tako njihovi potomci imali priliku da se upoznaju s Božjim zahtevima i izveštajima o Njegovom postupanju prema njihovim očevima. Međutim, nisu želeli da slušaju te neprihvatljive istine, nisu imali želje da zadrže Boga u svom sećanju, a i jezičke prepreke su im u velikoj meri onemogućile vezu sa onima koji su im mogli preneti istinu.

Graditelji Vavilona gajili su duh gunđanja protiv Boga. Umesto da se sa zahvalnošću sećaju Njegove milosti prema Adamu i Njegovog milostivog zaveta sa Nojem, žalili su se na Njegovu strogost kojom je prve ljude isterao iz Edema i kada je uništio svet Potopom. Međutim, dok su gunđali protiv Boga kao samovoljnog i surovog vladara, prihvatili su vladavinu najsurovijih tirana. Sotona se trudio da prezru žrtve koje su simbolički predstavljale Hristovu smrt; i pošto je ljudski um bio pomračen idolopoklonstvom, naveo ih je da te žrtve i prinose zamene prinošenjem svoje dece na oltarima svojih bogova. Kada su se ljudi odvratili od Boga, božanske karakteristike – pravednost, neporočnost i ljubav – bile su zamenjene tlačenjem, nasiljem i surovostima.

Stanovnici Vavilona želeli su da uspostave upravu nezavisnu od Boga. Među njima je bilo i onih koji su se bojali Gospoda, ali su ih bezakonici zaveli lažima i privukli svojim planovima. Bog je zbog tih vernih odlagao izlivanje svojih sudova i pružao im priliku da razotkriju njihovu pravu prirodu. Dok se to događalo, sinovi Božji su se trudili da ih odvrate od njihovih namera, ali oni su svim srcem kao jedan stali iza poduhvata kojim su izazivali Boga. Da su nastavili da ga nesmetano ostvaruju, svet bi još u svojim ranim danima postao potpuno izopačen. Njihov savez je bio utemeljen na pobuni; bilo je to carstvo osnovano radi uzdizanja čoveka, carstvo u kojem Bog ne bi uživao ni vlast ni čast. Da taj savez nije bio onemogućen, razvila bi se moćna sila koja bi proterala pravednost – a s njom i mir, sreću i sigurnost – sa Zemlje. Božanske uredbe, koje su »svete, pravedne i dobre« (Rimljanima 7,12), ljudi su se potrudili da zamene zakonima koji su odgovarali njihovim sebičnim i surovim srcima.

Oni koji su se bojali Gospoda tražili su od Njega da se umeša. »I Gospod siđe da vidi grad i kulu što zidahu sinovi čovečji.« Ispunjen milošću prema svetu, On je omeo nameru graditelja kule i srušio spomenik njihovoj drskosti. Iz milosti im je pomešao jezike, sprečivši tako njihove buntovničke namere. Bog dugo podnosi čovekovu izopačenost, daje ljudima dovoljno prilika da se pokaju; ali beleži sve njihove pokušaje da se odupru autoritetu Njegovih pravednih i svetih zakona. S vremena na vreme nevidljiva ruka koja drži vladalački skiptar pruža se da zaustavi bezakonje. Tako je pružen neoborivi dokaz da je Stvoritelj svemira, Onaj čijoj mudrosti i ljubavi i istini nema kraja, vrhovni Vladar neba i Zemlje i da se niko nekažnjeno ne može usprotiviti Njegovoj moći.

Planovi graditelja Vavilona završili su se sramno i porazno. Spomenik njihovoj oholosti postao je spomenik njihovoj ludosti. A ipak, ljudi nastavljaju da idu istim putem – oslanjaju se na sebe i odbacuju Božji zakon. To je ponašanje koje je sotona pokušao da nametne na Nebu; ono isto koje je prihvatio Kajin prinoseći svoj dar. I danas ima graditelja kule. Nevernici objavljuju svoje teorije utemeljene na navodnim naučnim zaključcima, a odbacuju otkrivenu Božju reč. Oni se usuđuju da izriču sudove o Božjoj moralnoj vladavini; preziru Njegov zakon i ističu da im je dovoljan ljudski razum. A onda, pošto »nema odmah osude za zlo delo... srce sinova ljudskih kipi u njima da čine zlo«. (Propovednik 8,11)

U takozvanom hrišćanskom svetu mnogi odbacuju jasna biblijska učenja i grade svoje verovanje na ljudskim težnjama i prijatnim bajkama, oslanjajući se na svoju kulu kao na sredstvo da se popnu do neba. Ljudi s divljenjem upijaju reči sposobnih govornika koji tvrde da prestupnik neće umreti, da se spasenje može obezbediti bez poslušnosti Božjem zakonu. Kada bi ti navodni Hristovi sledbenici prihvatili Božja merila, to bi ih dovelo do jedinstva; ali, sve dok se ljudska mudrost bude uzdizala iznad Božje svete Reči, biće podela i razdora. Postojeća zbrka sukobljenih verovanja i sekti prikladno je predstavljena pojmom »Vavilon« (Otkrivenje 14,8; 18,2), kojim proročanstvo obeležava posvetovljene Crkve poslednjih dana.

Mnogi pokušavaju da sebi stvore nebo nagomilavajući bogatstvo i moć. »Podsmevaju se, pakosno govore o nasilju, oholo govore« (Psalam 73,8), gaze ljudska prava i ne poštuju božanski autoritet. Oholi mogu privremeno zadobiti veliku moć, mogu biti uspešni u svemu što preduzimaju, ali će na kraju doživeti samo razočaranje i bedu.

Vreme Božje istrage je pred vratima. Najviši će sići da vidi ono što su sagradili sinovi čovečji. Njegova vrhovna moć će se pokazati; dela ljudske oholosti biće oborena. »S neba gleda Gospod, vidi sve sinove ljudske. S prestola na kojem sedi, pogleda na sve koji žive na zemlji.« »Gospod razbija namere neznabošcima, uništava pomisli narodima. Namera je Gospodnja tvrda dovek, misli srca njegova od kolena na koleno.« (Psalam 33, 13.14.10.11)

11. poglavlje

POZIVANJE AVRAMA

(Ovo poglavlje zasnovano je na 1.Mojsijevoj 12)

Posle raseljavanja iz Vavilona idolopoklonstvo je ponovo postalo skoro sveopšta pojava, pa je Gospod konačno dopustio otvrdnulim prestupnicima da idu svojim zlim putevima, a On je izabrao Avrama, iz Simove loze, i učinio ga čuvarem svoga Zakona za sve buduće naraštaje. Avram je odrastao usred sujeverja i neznaboštva. Čak je i dom njegovog oca, u kojem se još sačuvalo znanje o Bogu, popustio zavodničkim uticajima svoje okoline i počeo, osim Gospodu, da služi i drugim bogovima. Međutim, prava vera nije smela da se ugasi. Bog je uvek čuvao mali ostatak koji mu je služio. Adam, Sit, Enoh, Matusal, Noje, Sim, u neprekidnom nizu, čuvali su kroz vekove dragocena otkrivenja Njegove volje. Tarin sin preuzeo je ovo sveto nasleđstvo. Idolopoklonstvo ga je mamilo sa svih strana, ali uzalud. Veran među nevernima, neiskvaren usred sveopšteg otpada, on je nepokolebljivo služio jedinom pravom Bogu. »Gospod je blizu svih koji ga prizivaju, svih, koji ga prizivaju u istini.« (Psalam 145,18) On je Avramu otkrivao svoju volju i davao jasna uputstva o zahtevima svoga Zakona i o spasenju koje će biti omogućeno preko Hrista.

Avramu je bilo obećano mnogobrojno potomstvo i nacionalna veličina, posebno cenjena među ljudima toga vremena: »Učiniću od tebe veliki narod, i blagosloviću te, i ime tvoje proslaviću, i ti ćeš biti blagoslov.« Tome je dodato i uveravanje, koje je nasledniku vere bilo dragocenije od svega, da će iz njegove loze doći Otkupitelj sveta: »I u tebi će biti blagoslovena sva plemena na Zemlji.« Međutim, kao prvi uslov za ispunjenje obećanja, zahtevan je ispit vere, tražena je žrtva.

Avramu je bila objavljena Božja poruka: »Idi iz zemlje svoje i od roda svojega i iz doma oca svojega u zemlju koju ću ti ja pokazati!« Da bi ga Bog mogao osposobiti za svoje veliko delo čuvanja svetih proročanstava, Avram je morao da se odvoji od prijatelja iz mladosti. Uticaj rođaka i drugova ometao bi vaspitanje koje je Gospod nameravao da pruži svome sluzi. Sada, kada se Avram, u posebnom smislu, povezao s Nebom, morao je da boravi među strancima. Njegov karakter je morao da bude poseban, morao je da se razlikuje od celog sveta. On ni svoje ponašanje nije mogao da objasni prijateljima tako da ga ispravno shvate. Ono što je duhovno samo se duhovnim može razumeti, pa zato ni njegovi idolopoklonički rođaci nisu mogli da shvate njegove pobude i postupke.

»Verom poslušna Avram kad bi pozvan da iziđe u zemlju koju je hteo da primi u nasleđstvo i iziđe ne znajući kuda ide.« (Jevrejima 11,8) Avramova potpuna poslušnost jedan je od najizrazitijih dokaza vere koji se može naći u celoj Bibliji. Za njega, vera je bila »tvrdo čekanje onoga čemu se nadamo i dokazivanje onoga što ne vidimo«. (Jevrejima 11,1) Oslanjajući se na božansko obećanje, bez najmanjeg vidljivog dokaza da će se ono

ispuniti, on se odrekao doma, rodbine i rodne zemlje i pošao, ne znajući kuda, putem kojim ga je Bog vodio. »Verom dođe Avram u zemlju obećanu, kao u tuđu, i u kolibama življaše s Isakom i Jakovom, sunaslednicima obećanja toga.« (Jevrejima 11,9)

Proba Avramu nije bila laka, niti je mala žrtva tražena od njega. Veoma snažne veze vezivale su ga uz njegovu zemlju, njegovo pleme i njegov dom. Ali, on nije oklevao da poslušao poziv. Nije postavljao nikakva pitanja o obećanoj zemlji – ni da li je zemlja plodna ni da li je klima ugodna; nudi li zemlja prihvatljive uslove, pruža li priliku za nagomilavanje bogatstva. Bog je rekao i Njegov sluga je morao da sluša; najdraže mesto na Zemlji za njega je bilo mesto koje mu je Bog odredio.

I danas mnoge proveravaju kao nekada Avrama. Oni ne čuju Božji glas koji im se neposredno obraća s Neba, već ih On poziva preko učenja svoje Reči i okolnosti kojima upravlja svojim providenjem. Od njih se možda traži da odbace karijeru koja im obećava bogatstvo i čast, da se odreknu odgovarajućeg i korisnog društva, da se odvoje od rođaka, da krenu putem koji naizgled nudi jedino samoodricanje, nevolje i žrtve. Bog im je odredio posao koji treba da obave; ali bi im lagodan život i uticaj prijatelja i rođaka onemogućio da steknu osobine neophodne za uspeh. On ih poziva da se odvoje od ljudskog uticaja i podrške, navodi ih da osete potrebu za Njegovom pomoći, da se samo na Njega oslone, tako da im se On može otkriti. Ko je spreman da se na poziv Providenja odrekne omiljenih planova i poznatog okruženja? Ko će prihvatiti nove dužnosti i otići u neistražena područja da Božji posao obavlja neustrašivo i drage volje, smatrajući da mu je svaki gubitak koji pretrpi za Hrista u stvari dobitak? Onaj koji je spreman da to učini ima Avramovu veru i deliće s njim »večnu i od svega pretežniju slavu« prema kojoj »stradanja sadašnjega vremena nisu ništa«. (2. Korinćanima 4,17; Rimljanima 8,18)

Poziv s Neba zatekao je Avrama u Uru Haldejskom iz koga se poslušno preselio u Haran. Do tog mesta pratila ga je i porodica njegovog oca, koja je svom idolopoklonstvu dodavala i služenje pravom Bogu. Tu je Avram ostao sve do Tarine smrti. Međutim, božanski glas pozvao ga je sa očevog groba i naredio mu da krene dalje. Njegov brat Nahor sa svojim domom priklonio se dotadašnjem boravištu i svojim idolima. Osim Sare, Avramove žene, samo je još Lot, sin davno preminulog Arana, odlučio da podeli s patrijarhom teškoće njegovog lutalačkog života. Društvo koje je krenulo iz Mesopotamije ipak je bilo veliko. Avram je već imao velika stada ovaca i krda stoke, što je na Istoku predstavljalo bogatstvo, a bio je okružen i mnogobrojnom četom robova i plaćenika. Odlazeći iz zemlje svojih otaca da se više nikada ne vrati, uzeo je sve što je imao, krenuo je »sa svim blagom koje behu stekli i sa svim dušama koje behu dobili u Haranu«. Mnogi od njih imali su ciljeve više od obične službe i zadovoljavanja ličnih interesa. Boraveći u Haranu, i Avram i Sara naučili su druge da prihvate pravoga Boga i da Mu služe. Ti ljudi su se sada pridružili patrijarhovom domu i pratili ga u zemlju obećanja. »I pođoše u zemlju hanansku i dođoše u nju.«

Prvo mesto na kojem su se zaustavili bio je Sihem. Avram je podigao svoj logor pod senkom hrastova, u širokoj, travom obrasloj Moreškoj dolini, punoj maslinovih šumaraka i bogatih izvora, između brda Evala s jedne strane i brda Garizima s druge. Zemlja u koju je patrijarh ušao bila je lepa i dobra – zemlja »u kojoj ima dosta potoka i izvora i jezera, što izviru po dolinama i po brdim«, zemlja »izobilna pšenicom i ječmom i vinovom lozom i smokvama i šipcima, od koje biva ulje i medom«. (5. Mojsijeva 8,7,8) Međutim, za sledbenika pravoga Boga, duboka senka nadvijala se nad brežuljcima obraslim šumom i plodnim ravnica. »A behu tada Hananeji u zemlji.« Avram je stigao na cilj svojih nada, našao je zemlju naseljenu stranim narodom i punu idolopoklonstva. U šumarcima su bili podignuti oltari lažnim bogovima, a ljudske žrtve prinošene su na obližnjim brežuljcima. Iako je verovao božanskim obećanjima, s teškim predosećanjima je podigao svoj šator. Ali, »javi se Gospod Avramu i reče: tvojemu potomstvu daću zemlju ovu!« Njegova vera je ojačala ovim dokazom da je Bog blizu, da nije prepušten na milost i nemilost bezakonicima. »I Avram načini ovde žrtvenik Gospodu koji mu se javi.« I dalje putnik, uskoro se preselio na mesto u blizini Vetilja, ponovo podigao oltar i prizvao ime Gospodnje.

Avram, »prijatelj Božji«, pruža nam dragoceni primer. Njegov život je bio život molitve. Kada god bi podigao šator, u njegovoj neposrednoj blizini podizao bi i oltar i pozivao sve u logoru da prisustvuju jutarnjoj i večernjoj žrtvi. Kada je uklanjao šator, oltar bi ostavljao. Kasnije, kad god bi neki od nomada Hananejaca koji su slušali Avramove reči stigao do oltara, znao je ko je na tom mestu bio pre njega; kada je podigao svoj šator, popravljao bi oltar i molio se živome Bogu.

Avram je nastavio da putuje prema jugu i ponovo je njegova vera bila na probi. Nebo je uskratilo kišu, potoci u dolinama prestali su da teku, trava u ravnica se sušila. Ovce i govoda nisu više nalazili paše i celom logoru je zapretila smrt od gladi. Da li je sada patrijarh posumnjao u vođstvo Providenja? Da li se sada čežljivo sećao obilja na haldejskim ravnica? Svi su napeto iščekivali šta će Avram učiniti, dok se nevolja za nevoljom obarala na njega. Sve dok je izgledalo da je njegova vera čvrsta, smatrali su da ima nade; bili su sigurni da je Bog njegov Prijatelj i da ga još vodi.

Avram nije mogao da objasni postupke Proviđenja; iako se njegova očekivanja još nisu ostvarila, čvrsto se držao obećanja: »Blagosloviću te i ime tvoje proslaviću i ti ćeš biti blagoslov!« Svesrdno se moleći, razmišljao je kako da sačuva život svojih ljudi i svoga stada, ali nije dozvoljavao da okolnosti pokolebaju njegovu veru u Božju reč. Da bi izbegao glad, spustio se u Egipat. On se nije odrekao Hanana, niti se u svojoj nevolji vratio u haldejsku zemlju iz koje je došao i u kojoj nije vladala oskudica hleba; privremeno utočište potražio je sasvim blizu Obećane zemlje, nameravajući da se uskoro vrati u kraj u koji ga je Bog poslao.

Gospod je u svom proviđenju dozvolio da ova nevolja snađe Avrama da bi mu pružio pouku o pokornosti, strpljenju i veri – pouku koja će biti zabeležena na blagoslov svima koji će kasnije biti pozvani da pretrpe nevolje. Bog svoju decu vodi putem koji ona ne poznaju, ali ne zaboravlja niti odbacuje one koji se uzdaju u Njega. On je dozvolio da nevolja snađe Jova, ali ga nije zaboravio. On je dozvolio da voljeni Jovan bude prognan na usamljeni Patmos, ali ga je tu posetio Božji Sin i on je gledao prizore pune besmrtno slave. Bog dozvoljava da nevolje snađu pripadnike Njegovog naroda, da bi se čvrstinom i poslušnošću sami duhovno obogatili i da bi svojim primerom poslužili drugima kao izvor snage. »Jer ja znam misli koje mislim za vas, govori Gospod, misli dobre, a ne zle, da vam dam posledak kakav čekate.« (Jeremija 29,11) Upravo nevolje koje najsurovije kušaju našu veru i doprinose da smatramo da nas je Bog zaboravio, treba da nas približe Hristu, da učine da sav svoj teret položimo pred Njegove noge i osetimo mir koji nam umesto toga daje.

Bog je nevoljom uvek kušao svoj narod. Upravo vrelina peći razdvaja trosku od pravog zlata hrišćanskog karaktera. Isus posmatra probu; On zna šta je potrebno da se pročisti dragoceni metal tako da odražava sjaj Njegove ljubavi. Upravo ostrim nevoljama i iskušenjima Bog disciplinuje svoje slugu. On vidi da neki među njima imaju sposobnosti potrebne za napredovanje Njegovog dela, zato ih stavlja na probu; u svom proviđenju stavlja ih u položaj u kome se iskušava njihov karakter i otkrivaju nedostaci i slabosti za koje ni oni sami nisu znali. On im daje priliku da isprave svoje nedostatke i da se pripreme za Njegovu službu. Pokazuje im njihove slabosti i uči ih da se oslone na Njega; jer im je On jedina pomoć i jedina sigurnost. Na taj način se ostvaruje Njegov cilj, a oni vaspitavaju, uvežbavaju i disciplinuju, pripremaju da ostvare veliku nameru radi čijeg ostvarenja su i dobili određene sposobnosti. Kada ih Bog pozove na posao, oni su spremni i nebeski anđeli mogu se ujediniti s njima u poslu koji se mora završiti na Zemlji.

Za vreme boravka u Egiptu, Avram je pokazao da nije oslobođen od ljudskih slabosti i nedostataka. Prikrivajući činjenicu da je Sara njegova žena, pokazao je nepoverenje u božansku zaštitu, nedostatak čvrste vere i hrabrosti, osobine koje je tako često i sjajno pokazivao. Sara je bila lepa i on nije sumnjao da će tamnoputi Egipćani poželeti lepu strankinju i da se, da bi je dobili, neće ustezati da ubiju njenog muža. Smatrao je da neće biti kriv za laž ako predstavi Saru kao svoju sestru, jer je ona i bila kćer njegovog oca, ali ne i njegove majke. Međutim, ovo prikriivanje njihovog stvarnog odnosa bilo je obmana. Nikakvo zastranjivanje od stroge čestitosti ne može dobiti Božje odobravanje. Avramov nedostatak vere doveo je Saru u veliku opasnost. Vladar Egipta, obavešten o njenoj lepoti, naredio je da je dovedu u njegovu palatu, nameravajući da se oženi njom. Međutim, Gospod je, u svojoj velikoj milosti, zaštitio Saru, šaljući svoje sudove na vladarsku porodicu. Monarh je saznao istinu i, ozlojeđen zbog prevare, ukorio je Avrama i vratio mu ženu, govoreći: »Šta mi to učini?... Zašto si kazao sestra mi je, te je uzeh za ženu? Sada, eto ti žene, uzmi je, pa idi!«

Vladar je bio naklonjen Avramu; čak ni sada faraon nije hteo da dozvoli da se nanese bilo kakvo zlo njemu i njegovoj pratnji, već je naredio stražarima da ih otprate u sigurnost, izvan područja njegove vlasti. U to vreme bili su na snazi zakoni koji su zabranjivali Egipćanima da se zbližavaju sa stranim pastirima da jedu i piju s njima. Faraon je otpustio Avrama ljubazno, bio je velikodušan prema njemu, ali mu je naredio da napusti Egipat, jer se nije usuđivao da mu dozvoli da ostane. U neznanju mogao je da mu nanese veliku uvredu, ali Bog se umešao i sprečio vladara da učini tako veliki greh. Faraon je u ovom strancu gledao čoveka koga Bog nebeski visoko ceni, pa se pobojavao da u svom carstvu ima osobu koja očigledno uživa božansku naklonost. Ako bi Avram ostao u Egiptu, njegovo sve veće bogatstvo i ugled svakako bi izazvali zavist i pohlepu Egipćana; moglo bi mu se dogoditi neko zlo za koje bi se vladar smatrao odgovornim i koje bi ponovo navuklo božanski sud na vladarevu kuću.

Opomena faraonu poslužila je kao zaštita Avramu u njegovim kasnijim odnosima s neznabožačkim narodima; događaj nije mogao ostati tajna, pa su svi shvatili da će Bog kome Avram služi zaštititi svoga slugu i da će osvetiti svaku povredu koja mu bude učinjena. Opasno je vređati dete nebeskog Vladara. Psalmista govori o ovom poglavlju Avramovog iskustva kada naglašava, govoreći o izabranom narodu: »Ne dade nikome da im naudi i ukoravaše njih radi careve: ne dirajte u pomazanike moje i prorocima mojim ne činite zla!« (Psalam 105,14.15)

Postoji zanimljiva sličnost između Avramovog iskustva u Egiptu i onoga koje je steklo njegovo potomstvo posle mnogo stoleća. U oba slučaja otišli su u Egipat zbog gladi i tamo privremeno boravili. Izlivanje božanskih sudova zbog njih, uplašilo je Egipćane i, obogaćeni darovima neznabožaca, izašli su iz Egipta.

12. poglavlje

AVRAM U HANANU

*(Ovo poglavlje zasnovano je na
1.Mojsijevoj 13. do 15; 17,1-16.18)*

Avram se vratio u Hanan »vrlo bogat stokom, srebrom i zlatom«. I Lot je bio s njim. Ponovo su stigli u Vetilj i razapeli svoje šatore u blizini oltara koji su nekada podigli. Uskoro su otkrili da veliko bogatstvo znači i velike teškoće. Dok su ih progonile muke i nevolje živeli su složno, ali blagostanje je donelo i opasnost od sukoba. Pašnjaka nije bilo dovoljno za njihova stada, pa su im pastiri stalno dolazili i tražili da rešavaju njihove međusobne sporove. Postalo je očigledno da se moraju razdvojiti. Avram je bio stariji od Lot, nadmoćniji po položaju, po bogatstvu, po ugledu; ipak prvi je predložio plan da se sačuva mir. Iako mu je sam Bog darovao celu zemlju, velikodušno se odrekao svog prava.

Rekao je: »Nemoj da se svađamo ja i ti, ni moji pastiri i tvoji pastiri, jer smo braća. Nije li ti otvorena cela zemlja? Odeli se od mene. Ako ćeš ti nalevo, ja ću nadesno; ako li ćeš ti nadesno, ja ću nalevo.«

U ovom slučaju pokazao se na delu Avramov plemeniti, nesebični duh. Koliki bi u sličnim okolnostima, bez obzira na opasnosti, uporno tražili svoja prava i prednosti! Koliki su se domovi upravo zbog toga raspali! Kolike su se crkve podelile, doprinoseći time da Božje delo postane predmet poruge i podsmeha među bezakonicima! »Nemoj da se svađamo ja i ti«, rekao je Avram, »jer smo braća«, ne samo po krvnom srodstvu, već i kao sledbenici pravog Boga! Božja deca po celom svetu su jedna porodica i isti duh ljubavi i pomirljivosti treba da ih prožima. »Bratskom ljubavlju budite jedan prema drugome ljubazni. Čašću jedan drugoga većim činite.« (Rimljanima 12,10) To je učenje našeg Spasitelja. Gajenje ljubaznosti prema svakome, bez razlike, spremnosti da drugima činimo ono što bismo želeli da oni nama čine, uklonilo bi bar polovinu zala iz života. Duh samouzvišenja je sotonski duh; ali će srce u kome vlada Hristova ljubav biti prožeto onom vrstom velikodušnosti koja ne traži svoje. Takvi će poslušati božanski nalog: »Ne gledajte svaki za svoje, nego i za druge!« (Filipljanima 2,4)

Iako je Lot za svoje blagostanje mogao zahvaliti samo vezi sa Avramom, nije pokazao nikakvu zahvalnost prema svom dobročinitelju. Učtivost je zahtevala da izbor prepusti Avramu, ali je Lot umesto toga pokušao da sebično iskoristi sve ponuđene prednosti. »Tada Lot podiže oči svoje i sagleda svu ravnicu Jordansku, kako je celu natapaše reka, beše kao vrt Gospodnji, kao zemlja Misirska, sve do zagora.« Jordanska dolina bila je najplodnije područje u celoj Palestini, podsećala je na izgubljeni Raj i po lepoti i plodnosti bila jednaka ravnica koja je natapao Nil i koje su tek nedavno napustili. Bilo je i gradova, bogatih i lepih, koji su obećavali uspešnu trgovinu na svojim prenatrpanim tržnicama. Zaslepljen izgledima za svetovni dobitak, Lot je prevideo moralna i duhovna zla s kojima će se suočiti u tom kraju. Stanovnici ravnice »behu nevaljali i grešahu Gospodu veoma«, ali on o svemu tome ništa nije znao, ili je znao, a nije obraćao pažnju. »I Lot izabra sebi svu ravnicu Jordansku«, »premeštajući šatore svoje do Sodoma«. Kako je rđavo predviđao strašne posledice tog sebičnog izbora!

Posle rastanka s Lotom, Gospod je Avramu ponovo obećao celu zemlju. Ubrzo se Avram preselio u Hevron, podigao svoje šatore pod hrastovima u Mamriji i u blizini sagradio oltar Gospodu. Na svežem vazduhu tih visoravni, obraslih gustim maslinama i vinogradima, prošaranih njivama sa ustalasanom pšenicom, s prostranim pašnjacima na okolnim brežuljcima, on je boravio zadovoljan jednostavnim, patrijarhalnim životom, prepuštajući Lotu opasno izobilje sodomske doline.

Među okolnim narodima Avram je uživao ugled moćnog kneza i mudrog i sposobnog glavarara. Nije se trudio da svoje susede isključi iz područja svoga uticaja. Svojim životom i karakterom, upadljivo različitim od života i karaktera obožavalaca idola, širio je snažan uticaj u korist prave vere. Njegova odanost Bogu bila je nepokolebljiva, svojom ljubaznošću i velikodušnošću budio je poverenje, dok je zbog prijateljstva i prirodne veličine uživao poštovanje i čast.

Svoju religiju nije smatrao dragocenim blagom koje se mora ljubomorno čuvati i u kojem može da uživa jedino njegov vlasnik. Istinskoj religiji ne može se tako prilaziti, jer bi takav duh bio suprotan načelima Jevanđelja. Sve dok Hristos boravi u srcu niko ne može da sakrije svetlost Njegove prisutnosti niti da je pomrači. Upravo suprotno, ono će iz dana u dan postajati sve sjajnije, kako se magla sebičnosti i greha koja obavija dušu, bude povlačila pred svetlim zracima Sunca pravедnosti.

Pripadnici Božjeg naroda su Njegovi predstavnici na Zemlji i On želi da postanu svetionici u moralnoj tami ovoga sveta. Rasejani po svoj Zemlji, u gradovima, palankama i selima, oni su Božji svedoci, kanali preko kojih On poznanje svoje volje i čuda svoje milosti prenosi nevernom svetu. Prema Njegovom planu svi koji imaju udela u velikom spasenju treba da budu Njegovi misionari. Pobožnost hrišćana predstavlja merilo po kojem svetovni ljudi procenjuju Jevanđelje. Nevolje koje se strpljivo podnose, blagoslovi koji se zahvalno primaju, krotost, ljubaznost, milosrđe i ljubav, tako uobičajeni da već prelaze u naviku – sve je to svetlost koju karakter širi svetu, naglašavajući tako razliku između Jevanđelja i tame koju širi sebično i neprepođeno srce.

Bogat po veri, plemenit po velikodušnosti, nepokolebljiv po poslušnosti, skroman po jednostavnosti svog nomadskog života, Avram je bio i mudar u diplomatiji i hrabar i vešt u ratu. Iako je bio poznat kao predstavnik nove religije, tri carska brata, vladari amorejskih ravnica u kojima je boravio, pokazala su mu svoje prijateljstvo pozivajući ga da radi zajedničke sigurnosti sklope savez; zemlja je, naime, stenjala pod nasiljem i tlačenjem. Uskoro su nastale okolnosti u kojima je ovaj savez došao do izražaja.

Hodologomor, vladar Elama, četrnaest godina pre toga napao je Hanan i nametnuo mu danak. Nekoliko knezova sada se pobunilo i elamski vladar je s četiri saveznika ponovo krenuo na zemlju da je natera na pokornost. Pet hananskih careva sjedinilo je svoje snage i suočilo se s napadačem u sidimskoj dolini, ali je doživelo težak poraz. Veliki deo njihove vojske bio je razbijen, a oni koji su izbegli uništenje pobjegli su u planine da potraže utočište. Pobjednici su opustošili gradove u ravnici i otišli s velikim plenom i mnogim zarobljenicima, među kojima je bio i Lot sa svojom porodicom.

Avram, koji je spokojno živio u hrastovim šumarcima kraj Mamrije, čuo je od nekog begunca priču o porazu i o nesreći koja je zadesila njegovog sinovca. Nije se u tom trenutku setio Lotove nezahvalnosti. Umesto toga, razbuktala se sva njegova ljubav prema rođaku, pa je odlučio da ga oslobodi. Tražeći, pre svega, božanski savet, Avram je počeo da se sprema za sukob. Okupio je iz svog logora tri stotine i osamnaest uvežbanih slugu, ljudi odanih Bogu i svom gospodaru, većih oružju. Njegovi saveznici, Mamrije, Eshol i Avnan, pridružili su mu se sa svojim četama i zajednički krenuli u poturu za napadačima. Elamljani i njihovi saveznici logorovali su u blizini Dana, na severnoj granici Hanana. Omamljeni pobjedom, ne bojeći se napada pobeđenih protivnika, odali su se piću i veselju. Patrijarh je podelio svoje snage tako da može napasti sa svih strana i po noći prodire u logor. Njegov napad, snažan i neočekivan, doneo je brzu pobjedu. Elamski car je bio ubijen, a njegovi preplašeni vojnici potpuno potučeni. Lot i njegova porodica, zajedno sa svim zarobljenicima i njihovim dobrima, bila je oslobođena, a u ruke pobjednika pao je bogat plen. Pobjeda se mogla pripisati samo Avramu, koji se borio pod Božjim vođstvom. Sledbenik Gospodnji ne samo da je učinio veliku uslugu zemlji u kojoj je živio, već se pokazao i kao hrabar ratnik. Videlo se da pravедnost ne znači kukavičluk i da je Avrama njegova religija osposobila da bude neustrašiv u odbrani pravde i prava potlačenih. Njegovo junačko delo osiguralo mu je veliki uticaj među okolnim plemenima. Prilikom povratka, u susret mu je izašao sodomski vladar sa svojom pratnjom da pozdravi pobjednika. Ponudio mu je da zadrži sav plen, a da vrati samo zarobljenike. Prema ratnom pravu, plen je zaista pripadao pobjedniku, ali je Avram krenuo u pohod bez želje za dobitkom, pa je odbio da iskoristi položaj nesrećnika, tražeći da se jedino njegovim saveznicima osigura deo na koji su imali pravo.

Kada bi se našli na takvoj probi, retki bi se poneli tako plemenito kao Avram. Retki bi se oduprli iskušenju da zadobiju bogat plen. Njegov primer predstavlja ukor sebičnim, plaćeničkim duhovima. Avram je poštovao zahteve pravde i čovekoljublja. Njegovo ponašanje predstavlja primenu nadahnutog pravila: »Ljubi bližnjega svojega kao sebe samoga.« (3. Mojsijeva 19,18) Avram je izjavio: »Dižem ruku svoju ka Gospodu Bogu Višnjemu, čije je nebo i zemlja, zaklinjući se: ni konca ni remena od obuće neću uzeti od svega što je tvoje, da ne rečeš: ja sam obogatio Avrama!« Nije želeo da im pruži priliku da pomisle da je krenuo u rat radi dobitka ili da njegovo blagostanje pripisuju svojim darovima ili naklonosti. Bog je obećao da će blagosloviti Avrama i zato je samo Njemu pripadala sva slava.

Druga osoba koja je izašla da pozdravi patrijarha bio je Melhisedek, vladar Salima, koji je izneo hleb i vino da se vojska okrepi. Kao »sveštenik Boga Višnjega« izrekao je blagoslov Avramu i zahvalio Gospodu, koji je preko svoga slugu doneo tako veliko izbavljenje. »I dade mu Avram desetak od svega.«

Avram se radosno vratio u svoj šator i svojim stadima, ali su njegov um pritiskale neprijatne misli. On je uvek bio miran čovek, koliko god je mogao klonio se neprijateljstava i sukoba; sa užasom se sećao krvoprolića kojem je prisustvovao. Narodi koje je pobedio svakako će se vratiti da ponovo napadnu Hanan i on će predstavljati poseban cilj njihove osvete. Ako tako bude umešan u međuplemenske sukobe, njegov mir biće narušen. Međutim, Hanan mu još nije pripadao, a nije imao ni naslednika, na kojem bi se obećanje moglo ispuniti.

U noćnoj viziji ponovo je začuo Božji glas, Knez nad knezovima uputio mu je reči: »Ne boj se, Avrame, ja sam ti štiti i plata je tvoja vrlo velika!« Ali, njegov um bio je toliko zaokupljen predosećanjima da više nije mogao da, kao nekada, prihvati obećanje s bezuslovnim poverenjem. Zatražio je neki vidljivi dokaz da će se ono ispuniti. Kako bi se zavetno obećanje uopšte moglo ispuniti, kada mu je uskraćen sin, taj dar od Boga? Zato je rekao: »Gospode, Gospode, šta ćeš mi dati kada živim bez dece?... pa će sluga rođen u kući mojoj biti moj naslednik!« Predložio je, u stvari, da mu poverljiv sluga Elijezer postane sin i da ga proglašuje naslednikom svoga imanja. Međutim, dobio je uveravanje da će njegovo dete biti njegov naslednik. Nebeski posetilac zatim ga je izveo iz šatora i rekao mu da pogleda bezbrojne zvezde koje svetlucaju na nebu. Kada je to učinio, začuo je reči: »Tako će biti i seme tvoje!« I »poverova Avram Bogu i primi mu se u pravdu«. (Rimljanima 4,3)

Ali, patrijarh je uporno tražio neki vidljivi zalog koji bi potvrdio njegovu veru i poslužio kao dokaz budućim naraštajima da će se Božja milostiva namera prema njemu ostvariti. Gospod je odlučio da sklopi zavet sa svojim slugom, služeći se načinom kojim su se ljudi obično služili da potvrde svoje svečane ugovore. Po božanskom nalogu, Avram je doneo junicu, kozu i ovna, svako od po tri godine, rasporio ih i položio delove jedne prema drugima. Dodao je i grlicu i golupče, ali ih nije rasporio. Kada je to učinio, s poštovanjem je prošao između delova, svečano se zavetujući Bogu na stalnu poslušnost. Pažljiv i istrajan, ostao je pored žrtava sve do zalaska Sunca, da bi ih sačuvao od ptica grabljivica koje su ih mogle oskrnaviti ili pojesti. Posle zalaska Sunca pao je u duboki san, i gle, »strah i mrak veliki obuze ga«. Ponovo je čuo Božji glas koji mu je govorio da ne očekuje da će odmah zauzeti Obećanu zemlju i otkrio mu patnje kroz koje će proći njegovi potomci pre nego što se konačno učvrste u Hananu. Bio mu je pokazan plan otkupljenja, i smrt Isusa Hrista, velike Žrtve, i Njegov dolazak u slavi. Avram je video i Zemlju obnovljenu u svojoj edemskoj lepoti, koja će mu biti data u večno nasledstvo, kao savršeno ispunjenje obećanja.

Kao zalog ovog zaveta između Boga i čoveka, zadimljena peć i plamen koji je goreo, simboli božanske prisutnosti, prošli su između raspoređenih žrtava i spalili ih. Avram je ponovo čuo glas, koji je potvrđivao da je zemlja hananska data kao dar njegovim potomcima, »od vode misirske do velike vode, vode Eufrata«.

Avram je skoro dvadeset i pet godina proveo u Hananu, kada mu se Gospod javio i rekao: »Ja sam Bog svemogući, po mojoj volji živi i budi pošten!« Pun strahopoštovanja, patrijarh je pao ničice, a glas je nastavio: »Od mene evo zavet moj s tobom da ćeš biti otac mnogim narodima.« Kao dokaz da će se ovaj zavet biti ispunjen, njegovo ime, koje je do tada glasilo Avram, bilo je promenjeno u Avraam, što znači: »Otac velikog mnoštva«. Njegova žena, koja se do tada zvala Saraja, dobila je ime Sara – »Kneginja« – jer je božanski glas najavio: »Biće majka mnogim narodima i carevi narodima izaći će od nje!«

U to vreme obred obrezanja bio je dat Avramu kao »pečat pravde vere koju imaše u neobrezanju«. (Rimljanima 4,11) Patrijarh i njegovo potomstvo na ovaj način mogli su da pokažu da odano služe Bogu, da su se odvojili od idolopoklonika i da ih je Bog prihvatio kao svoje posebno blago. Ovim obredom su se obavezivali da će ispuniti, uslove zaveta sklopljenog s Avramom, da neće sklapati brakove s neznabošcima, jer bi tako izgubili poštovanje prema Bogu i Njegovom svetom zakonu, bili bi u iskušenju da prihvate grešne običaje drugih naroda i da se odaju idolopoklonstvu.

Bog je Avramu ukazao veliku čast. Nebeski anđeli hodali su s njim i prijateljski razgovarali. Od njega nije bilo sakriveno da će se sudovi izliti na Sodom i on je preuzeo ulogu posrednika koji se pred Bogom zalaže za grešnike. Njegov razgovor s anđelima predstavlja i prekrasan primer gostoprimstva.

Jednog vrelog letnjeg podneva patrijarh je sedeo na ulazu u svoj šator, posmatrajući tihi predeo pred sobom. Odjednom je ugledao trojicu putnika koji su se približavali. Pre nego što su stigli do šatora, zaustavili su se, kao da se dogovaraju kojim putem da krenu. Ne čekajući da ga zamole za uslugu, Avram je brzo ustao, i pošto su oni očigledno krenuli u drugom smeru, požurio je za njima. Ljubazno ih je pozvao da mu ukažu čast i da se u njegovom domu okrepe. Doneo im je vodu da operu noge. Sam je odabrao hranu za njih i dok su se oni odmarali u prijatnoj hladovini, obed je bio pripremljen a on je s poštovanjem stajao, dok su se oni služili. Ovu ljubaznost Bog je smatrao dovoljno važnom da bude zabeležena u Njegovoj reči, a hiljadu godina posle toga o njoj govori i nadahnuti apostol: »Gostoljubivosti ne zaboravljajte, jer neki ne znajući iz gostoljubivosti primiše anđele na konak!« (Jevrejima 13,2)

Avram je u svojim gostima video samo tri umorna putnika, a nije ni pomišljao da bi među njima mogao da bude Onaj kojeg bi mogao da obožava ne grešeći. Međutim, sada je otkrivena prava priroda nebeskih vesnika. Iako su krenuli na put kao sluge gneva, ipak su Avramu, čoveku vere, prvo govorili o blagoslovima. Bog veoma brzo zapaža bezakonje i kažnjava prestup, ali ne uživa u odmazdi. Delo uništenja je »neobičan posao« za Onoga čija je ljubav beskrajna.

»Tajna je Gospodnja u onih koji ga se boje.« (Psalam 25,14) Avram je poštovao Boga i Bog je poštovao Avrama, davao mu je svoje savete i otkrivao svoje namere. »A Gospod reče, kako bih tajio od Avrama što ću učiniti!« »Vika je u Sodomu i Gomoru velika, i greh je njihov grdan. Zato ću sići da vidim eda li sve čine kao što vika dođe preda me; ako li nije tako, da znam!« Bog je dobro znao meru krivice Sodomljana, ali se izrazio kao čovek, da bi se pravednost Njegovih dela mogla shvatiti. Pre nego što izlije svoje sudove na prestupnike, On će sam poći da ispita njihovo ponašanje; ukoliko još nisu prešli granice božanske milosti, On će im pružiti priliku za pokajanje.

Dva nebeska vesnika su se udaljila, ostavljajući Avrama s Onim za kojeg je sada znao da je Božji Sin. Čovek vere založio se za stanovnike Sodoma. Jednom ih je spasao svojim mačem, sada je pokušavao da ih spase molitvom. Lot i njegova porodica još su živeli u gradu, i nesebična ljubav koja je nedavno pokrenula Avrama da ih izbavi od Elamljana, sada je pokušavala da ih spase, ako to bude Bogu po volji, od oluje božanske osude.

S dubokim poštovanjem i velikom poniznošću, Avram je izrekao svoju molbu: »Gle, sada bih progovorio Gospodu, ako i jesam prah i pepeo!« Tu nije bilo samopouzdanja, nije bilo hvalisanja svojom pravednošću. Nije tražio uslugu pozivajući se na svoju poslušnost ili na sopstvene žrtve radi ispunjavanja Božje volje. Kao grešnik, molio se za grešnike! Tim duhom treba da budu nadahnuti svi oni koji izlaze pred Boga. Avram je, međutim, pokazao i poverenje deteta koje nešto traži od voljenog oca. Prišao je nebeskom Vesniku i vatreno izneo svoju molbu. Iako je Lot postao stanovnik Sodoma, nije se mešao u bezakonja njegovih stanovnika. Avram je napomenuo da među mnogobrojnim građanima toga mesta sigurno ima i drugih, sledbenika pravoga Boga. Molio je: »Nemoj to činiti, ni gubiti pravednika s nepravednikom... nemoj, eda li sudija cele zemlje neće suditi pravo?« Pokušavao je to nekoliko puta. Postajući sve smeliji, jer su mu molbe bile prihvatane, nastavio je sve dok nije dobio obećanje da će celi grad biti pošteđen ukoliko se u njemu nađe samo deset pravednih osoba.

Ljubav prema dušama koje ginu pokrenula je Avrama na molitvu. Iako je mrzeo grehe tog pokvarenog grada, želeo je da se grešnici spasu. Njegovo iskreno zalaganje za Sodom pokazuje kakva nas duboka zabrinutost za sudbinu nepokajanih mora ispunjavati. Mi moramo gajiti mržnju prema grehu, ali osećati samilost i ljubav prema grešniku. Svuda oko nas su duše koje će zadesiti propast tako beznadežna, tako strašna kao ona koja je zadesila Sodom. Svakoga dana za nekoga se završava vreme milosti. Svakoga sata neko odlazi izvan domašaja milosti. A gde su glasovi opomene, gde su pozivi grešniku da izbegne svoju strašnu sudbinu? Gde su ruke ispružene da ga vrate iz naručja smrti? Gde su oni koji će se ponizno i istrajno boriti s Bogom za njega?

Avramov duh je bio Hristov duh. Božji Sin je veliki Posrednik za grešnika. Onaj koji je platio cenu za otkupljenje ljudske duše zna njenu vrednost. Iako je osećao odvratnost koju prema zlu može da oseti samo savršeno čista duša, Hristos je prema grešniku pokazivao ljubav koja se mogla začeti jedino u beskrajno dobrotom srcu. U agoniji raspeća, dok je i sam bio opterećen užasnim bremenom greha celoga sveta, On se molio za svoje klevetnike i ubice: »Oče, oprostimo im, jer ne znaju šta čine!« (Luka 23,34)

O Avramu je zapisano: »Priatelj Božji nazva se« (Jakov 2,23) i »Otac svih koji veruju!« (Rimljanima 4,11) Sam Bog je posvedočio o ovom vernom patrijarhu: »Avram je slušao glas moj i čuvao zapovesti moje, pravila moja i zakone moje!« Na drugom mestu: »Jer znam da će zapovediti sinovima svojim i domu svojem nakon sebe da se drže puteva Gospodnjih i da čine što je pravo i dobro, da bi Gospod navršio na Avramu što mu je obećao!« Avramu je bila ukazana velika čast da bude praotac naroda koji će stolicima čuvati i negovati Božju istinu za svet – naroda u kome će se blagosloviti svi narodi, jer će iz njega izaći obećani Mesija. Ipak, Onaj koji je pozvao patrijarha, smatrao ga je dostojnim te časti. Bog je progovorio. Progovorio je Onaj koji izdaleka otkriva misli, koji pravilno procenjuje ljude: »Poznajem ga!« Avram nikada neće izdati istinu iz sebičnih pobuda. On će držati zakon i postupati pravedno i po zakonu. On sam neće se jedini bojati Gospoda, već će gajiti religiju u svom domu. On će svoju porodicu poučavati u pravdi. Božji zakon biće pravilo ponašanja u njegovom domu.

Avramovo domaćinstvo imalo je više od hiljadu duša. Svi koji su prihvatili učenje da treba poštovati jednoga Boga, nalazili su svoj dom u njegovom logoru; i tu, kao u školi, primali su pouke koje će ih osposobiti da postanu predstavnici prave vere. Na njemu je počivala velika odgovornost. On je obučavao glave porodica, a oni su njegove metode upravljanja primenjivali u domovima kojima su rukovodili.

U stara vremena otac je bio upravitelj i sveštenik u svojoj porodici, imao je vlast nad svojom decom, čak i kada su već osnovala svoje domove. Od njegovih potomaka zahtevano je da u njemu gledaju svog poglavara i u verskim i u svetovnim pitanjima. Avram se trudio da sačuva ovaj patrijarhalni sistem upravljanja, jer se tako

lakše moglo sačuvati i znanje o Bogu. Bilo je neophodno da članovi domaćinstva ostanu međusobno povezani da bi podigli branu protiv idolopoklonstva, koje se veoma proširilo i duboko ukorenilo. Svim sredstvima, koja su mu stajala na raspolaganju, Avram je pokušavao da pripadnike svog plemena sačuva od mešanja s neznabošcima i prisustvovanja njihovim idolopokloničkim obredima, jer je znao da svaka bliskost sa zlom neopaženo razara načela. Pažljivo se trudio da onemogući pristup svakom obliku lažne religije i da u um svojih saplemenika utisne svest o veličanstvu i slavi živoga Boga, koji je jedini dostojan obožavanja i služenja.

Bog je mudro odredio da Njegov narod, koliko god je moguće, bude odvojen od neznabožaca, da stanuje odvojeno i da se ne ubraja u ostale narode. On je odvojio Avrama od njegovih idolopokloničkih rođaka da bi patrijarh mogao da obučava i vaspitava svoju porodicu daleko od zavodničkih uticaja kojima bi bila okružena u Mesopotamiji, tako da njegovi potomci u toku svih naraštaja mogu očuvati pravu veru u svoj njenoj čistoti.

Ljubav prema deci i članovima domaćinstva navodila je Avrama da bdi nad njihovom verom i da im prenosi znanje o božanskim uredbama kao najdragocenijem zaveštanju koje ostavlja njima, a preko njih i svetu. Svima je govorio da se nalaze pod vlašću nebeskog Boga. Zato roditelji nisu smeli da ugnjetavaju decu, niti su deca smela da odriču poslušnost roditeljima. Božji zakon je i jednima i drugima određivao dužnosti i samo je poslušnost mogla da im osigura sreću i napredak.

Svojim primerom, tihim uticajem svog svakodnevnog života, pružao im je stalnu pouku. Nepokolebljivo poštenje, velikodušnost i nesebičnu uslužnost – osobine kojima je izazivao divljenje careva – pokazivao je i u domu. Miomiris njegovog života, plemenitost i ljupkost njegovog karaktera, sve je to pokazivalo da je povezan s Nebom. On nije zanemarivao potrebe ni svog najskromnijeg slugu. U njegovom domaćinstvu nije važio jedan zakon za gospodara, a drugi za slugu; nije se carski ophodio prema bogatima, a drugačije prema siromašnima. Prema svima je postupao pravedno i saosećajno, kao prema bićima koja će zajedno s njim naslediti blagodatni života.

»Jer znam da će zapovediti... domu svojemu!« On neće grešno zapostavljati svoju dužnost da obuzdava zle sklonosti svoje dece, neće pokazivati slepu, nerazumnu, popustljivu pristrasnost, neće svest o dužnosti žrtvovati zahtevima pogrešno shvaćene ljubavi. Avram neće davati samo pravilne pouke, on će sačuvati i autoritet pravednih i nepristrasnih zakona.

Kako je malo onih koji u naše vreme slede ovaj primer! Mnogi roditelji boluju od slepe i sebične sentimentalnosti, pogrešno nazvane ljubavlju, koju pokazuju tako što deci, čije je rasuđivanje još nezrelo i strasti neobuzdane, dozvoljavaju da čine sve što žele. To je najveća surovost prema mladima i nepravda prema svetu! Roditeljska popustljivost izaziva nered u porodici i društvu. Ona podstiče mlade da se povode za svojim sklonostima, umesto da se pokore božanskim zahtevima. Tako deca odrastaju kao bića nespremna da se pokore Božjoj volji, pa onda svoj bezbožni, nepokorni duh prenose i na svoju decu i decu svoje dece. Prema Avramovom primeru roditelji treba da zapovede svom domu posle sebe. Neka se pokoravanje roditeljskom autoritetu traži i održava kao prvi korak u poslušnosti Božjem autoritetu.

Nemaran odnos prema Božjem zakonu, koji se zapaža čak i u životu verskih vođa, izaziva veliko zlo. Vrlo rasprostranjeno učenje da božanski zakoni više ne obavezuju čoveka, u svom uticaju na ljudski moral ima iste posledice kao i idolopoklonstvo. Oni koji pokušavaju da obesnaže zahteve Božjeg svetog zakona, udaraju neposredno u temelje upravljanja porodicom i društvom. Religiozni roditelji, koji propuštaju da hode po Božjim uredbama, ne zapovedaju svojim ukućanima da se drže Gospodnjih puteva, ne uzdižu Božji zakon kao životno pravilo. Njihova deca, kada osnuju svoje domove, ne osećaju obavezu da svoju decu uče onome što sami nikada nisu učili. I upravo zato ima toliko bezbožnih porodica; upravo zato je pokvarenost tako duboka i široko rasprostranjena.

Sve dok ne budu svim srcem poštovali Gospodnji zakon, roditelji neće biti spremni da zapovede svojoj deci posle sebe da se drže Gospodnjih puteva! Neophodna je reforma na tom području – vrlo duboka i sveobuhvatna reforma! Roditelji se moraju reformisati, propovednici se moraju reformisati, oni moraju uvesti Boga u svoj dom. Ukoliko žele da se stanje promeni, moraju uneti Božju reč u svoju porodicu i proglasiti je svojim savetnikom. Svoju decu treba da uče da je to Božji glas koji se njima obraća i da se on mora bezuslovno poštovati. Svoju decu treba strpljivo da uče, da ih ljubazno i neumorno uče kako da žive da bi ugodila Bogu. Deca koja potiču iz takvih domova biće spremna da se suoče sa shvatanjima nevernika. Ona će prihvatiti Bibliju kao temelj svoje vere, tako da će imati temelj koji poplava sumnje neće moći da odnese.

U mnogim domovima molitva je zanemarena. Roditelji misle da nemaju vremena za jutarnje i večernje bogoslužje. Ne mogu da odvoje nekoliko trenutaka da zahvale Bogu za Njegove obilne blagoslove – za

ugodne zrake Sunca i za pljuskove kiše od koje biljke bujaju, za zaštitu Njegovih svetih anđela. Nemaju vremena da u molitvi zatraže božansku pomoć i vođstvo i stalnu Isusovu prisutnost u svom domu. Oni odlaze na posao kao što to čine domaće životinje, volovi i konji, bez ijedne misli o Bogu ili o Nebu. Bog je njihovu dušu smatrao tako dragocenom da nije mogao da dozvoli da beznadežno propadnu, već je dao svoga Sina da svojim životom plati otkupninu za njih; a oni Njegovu veliku dobrotu cene jedva nešto više od životinja koje se neće spasiti.

Kao nekadašnji patrijarsi, tako i oni koji tvrde da ljube Boga treba da grade oltare Gospodu svuda gde podižu svoj šator. Ako je ikada bilo vreme kada je svaka kuća morala da bude dom molitve, onda je to sada. Očevi i majke često treba da podižu svoje srce Bogu, upućujući mu ponizne molbe za sebe i svoju decu. Neka otac, kao sveštenik u porodici, prinosi Bogu na oltar jutarnju i večernju žrtvu, dok se žena i deca sjedinjuju s njim u molitvi i hvali. Isus će se u takvom domu rado zadržavati.

Iz svakog hrišćanskog doma treba da svetli sveto videlo. Ljubav treba da se pokaže na delu. Ona treba da se vidi u svim međusobnim odnosima, da se iskazuje u ljubaznosti punoj obzira, u nežnoj, nesebičnoj uslužnosti. Ima domova u kojima se ovo načelo primenjuje – domova u kojima se Bog slavi, u kojima vlada najiskrenija ljubav. Iz tih domova se jutarnje i večernje molitve podižu Bogu kao slatki miris, dok se Njegova milost i Njegovi blagoslovi, kao jutarnja rosa, spuštaju na molitelje.

Dobro uređen hrišćanski dom je snažan dokaz prave hrišćanske religije – dokaz koji ni nevernici ne mogu pobiti. Svi mogu da vide uticaj na decu i da je Bog Avramov s njima. Kada bi domovi onih koji sebe smatraju hrišćanima zaista bili u skladu s pravom religijom, imali bi moćan uticaj na dobro. Oni bi zaista postali »videlo svetu«. Bog nebeski obraća se svakom vernom roditelju rečima koje su bile upućene Avramu: »Jer znam da će zapovediti sinovima svojim i domu svojem nakon sebe da se drže puteva Gospodnjih i da čine što je pravo i dobro, da bi Gospod navršio na Avramu što mu je obećao.«

13. poglavlje

PROBA VERE

(Ovo poglavlje zasnovano je na

1.Mojsijevoj 16; 17,18-20; 21,1-14; 22,1-19)

Avram je bez reči prihvatio obećanje o sinu, ali nije čekao da ga Bog ispuni u svoje vreme i na svoj način. Odlaganjem je trebalo ispitati njegovu veru u Božju silu, ali on, nažalost, nije položio ispit. Smatrajući da u tako dubokoj starosti nikako ne može roditi, Sara je predložila da Avram jednu od njenih robinja uzme za drugu ženu i tako ispuni božansku nameru. Mnogoženstvo je u to vreme bilo toliko rašireno da ga više niko nije smatrao grehom, ali zato nije prestalo da bude prekršaj Božjeg zakona i da stvara tragične posledice u odnosu na svetost i spokojstvo porodičnih odnosa. Avramov brak sa Agarom doneo je zlo, ne samo njegovom domu, već i budućim naraštajima.

Polaskana novim položajem Avramove žene, nadajući se da će postati majka velikog naroda koji će nastati od njega, Agara je postala ohola i hvalisava i počela je prezrivo da se odnosi prema gospodarici. Međusobna ljubomora počela je da nagriza mir nekad srećnog doma. Prisiljen da sluša pritužbe obeju žena, Avram se uzalud trudio da vrati nekadašnji sklad. Iako ga je uporno nagovarala da uzme Agaru, Sara mu je sada prigovarala. Želela je da otera svoju suparnicu, ali je Avram odbio, jer je Agara nosila njegovo dete, i kao što se iskreno nadao, trebalo je da mu rodi obećanog sina. Međutim, Agara je bila Sarina robinja i on je prepušta njenoj vlasti. Agarin nepokorni duh nije mogao da podnese grubost koju je svojim prkosom izazvala. »I Sara je stade zlostavljati, te ona pobeže od nje.«

Uputila se prema pustinji i dok se odmarala kraj izvora, sama i bez prijatelja, javio joj se Božji anđeo u ljudskom obliku. Obrćajući joj se kao »Agari, Sarinjoj robinji« da bi je podsetio na njen položaj i njenu dužnost, naredio je: »Vrati se gospođi svojoj i pokori joj se!« Međutim, reči ukora pratile su reči utehe: »Jer je Gospod video muku tvoju!« »Umnožiću veoma seme tvoje, da se neće moći prebrojati od množine!« Da bi se stalno podsećala na Božju milost, svoga sina trebalo je da nazove Ismailo – »Bog će čuti«.

Kada je Avramu bilo skoro stotinu godina, ponovo mu je obećan sin, uz uveravanje da će budući naslednik biti Sarino dete. Ali, Avram opet nije razumeo obećanje. Njegove misli su se odmah vratile Ismailu, jer je čvrsto verovao da će se preko njega ostvariti Božje milostive namere. Nadahnut ljubavlju prema svom sinu, Avram je uzviknuo: »Neka živ bude Ismailo pred tobom!« Obećanje mu je opet bilo ponovljeno, ali ovoga puta rečima koje nisu mogle biti pogrešno shvaćene: »Zaista, Sara, žena tvoja, rodiće ti sina i nadenućeš mu ime Isak i postaviću zavet svoj s njime!« Ipak, Bog nije zanemario ni očevu molbu: »A i za Ismaila uslišio sam te; evo, blagoslovio sam ga... i učiniću od njega veliki narod!«

Rođenje Isaka, koje je, posle dugogodišnjeg čekanja, predstavljalo ispunjenje njihovih najsmelijih nada, unelo je radost u Avramove i Sarine šatore. Međutim, za Agar u ovaj događaj značio propast njenih omiljenih slavljujubivih snova. Ismaila, koji je već bio mladić, svi u logoru su smatrali naslednikom Avramovog bogatstva i blagoslova obećanih njegovim potomcima. Sada je odjednom bio potisnut; razočarani, majka i sin su omrznuili Sarino dete. Sveopšte slavlje pojačavalo je njihovu ljubomoru, sve dok se Ismailo nije usudio da otvoreno ismeva naslednika Božjeg obećanja. Sara je u Ismailovoj neobuzdanoj prirodi naslutila stalni izvor nesuglasica, pa je zatražila od Avrama da Agar u Ismaila udalji iz logora. Patrijarh se našao u velikoj neprilici. Kako da protera Ismaila, svoga sina, koga je toliko voleo? Zbunjen, obratio se Bogu i zatražio Njegov savet. Gospod mu je, preko anđela, kazao da poslušaj Sarin zahtev; da ga ljubav prema Agaru i Ismailu ne sme u tome sprečiti, jer jedino tako može obnoviti sklad i sreću u svojoj porodici. Anđeo mu je uputio i utešno obećanje da Bog neće zaboraviti Ismaila, iako će biti odvojen od očevog doma; da će mu sačuvati život i učiniti ga praocem velikog naroda. Avram je poslušao reči anđela, iako je patio. Očevo srce je krvarilo od neizrecive tuge, dok je Agaru u njenog sina ispraćao iz svoje kuće.

Uputstvo dato Avramu o svetosti bračnog odnosa, pouka je za sva vremena. Ono objavljuje da se pravo i sreća bračne zajednice moraju pažljivo čuvati, čak i po cenu velikih žrtava. Sara je bila jedina prava Avramova žena. Nijedna druga nije imala pravo da s njom deli prednosti koje je ona uživala kao žena i majka. Ona je poštovala svog muža, i po tome je i u Novom zavetu predstavljena kao dostojan primer. Međutim, nije bila spremna da Avramovu ljubav deli s bilo kim i Gospod je nije ukorio što je zahtevala da se njena suparnica udalji. I Avram i Sara pokazali su nepoverenje u Božju moć i ta zabluda dovela je do braka s Agalom.

Bog je pozvao Avrama da postane otac vernih i njegov život je morao da posluži kao uzor vere svim kasnijim naraštajima. Međutim, njegova vera još nije bila savršena. On je iskazao nepoverenje u Boga, kada je prikrilo činjenicu da mu je Sara žena i kada se oženio Agalom. Da bi mogao da postigne najviši stepen savršenstva, Bog ga je izložio novoj probi, najtežoj kojoj je čovek ikada bio izložen. U noćnoj viziji dobio je nalog da pođe u zemlju Moriju i da tamo, na planini koju će mu Bog pokazati, prinese na žrtvu paljenicu svoga sina.

Kada je primio ovu zapovest, Avram je već imao sto i dvadeset godina. Čak i ljudi njegovog vremena smatrali su ga starcem. Kao mlad bio je snažan, sposoban da izdrži teškoće i savlada opasnosti, ali sada je već odavno nestalo svežine mladosti. Čovek pun muževne snage može hrabro da se suoči s teškoćama i nevoljama pred kojima bi njegovo srce zadrhtalo kasnije, kada ga klecave noge već počnu nositi prema grobu. Međutim, Bog je ovaj poslednji, najteži Avramov ispit odložio za vremena kada će teret godina teško pritiskati njegova pleća i kada će čeznuti da se odmori od briga i teškog rada.

Patrijarh je živeo u Virsaveji, okružen blagostanjem i poštovanjem. Bio je veoma bogat, pa je i među glavarima u zemlji uživao ugled moćnog kneza. Hiljade ovaca i grla krupne stoke prekrivalo je ravnice koje su se širile oko njegovog logora. Na sve četiri strane dizali su se šatori njegovih plaćenih ljudi, domovi stotina njegovih vernih slugu. Sin obećanja uz njega je već dorastao do muževnog doba. Izgledalo je kao da je Nebo svojim blagoslovima konačno krunisalo požrtvovni život čoveka koji je dugo i strpljivo čekao da mu se nade ostvare.

Poslušajući svoju veru, Avram je napustio zavičaj – ostavio je grobove svojih otaca i dom svoga roda. Lutao je kao stranac zemljom koju je trebalo da nasledi. Dugo je čekao rođenje obećanog naslednika. Prema Božjoj zapovesti, odvojio se od sina Ismaila. I sada, kada je sin, tako željno očekivan, ulazio u muževno doba i kada je patrijarh bio naizgled u stanju da sagleda ostvarenje svojih snova, proba, teža od svih prethodnih, bila je pred njim.

Zapovest je bila izrečena rečima koje su bolom ispunile očevo srce: »Uzmi sada sina svojega, jedinca svojega miloga, Isaka... i spali ga na žrtvu tamo, na brdu koje ću ti pokazati!« Isak je bio svetlost njegovog doma, uteha njegovih staračkih dana, a iznad svega naslednik obećanog blagoslova. Gubitak tog sina zbog bolesti ili nesrećnog slučaja slomio bi srce nežnog oca, bol bi pognuo njegovu sedu glavu; ali, njemu je bilo rečeno da krv toga sina prolje svojom rukom! Sve mu je to izgledalo užasno i nemoguće.

Sotona se našao u blizini da mu došapne da je sigurno reč o prevari, jer je sam Bog zapovedio: »Ne ubij!« Bog sigurno neće zahtevati ono što je sam nekada zabranio! Izašavši iz šatora, Avram je podigao pogled prema smirenom blistavilu vedrog neba i setio se obećanja izrečenog skoro pre pedeset godina da će njegovo potomstvo biti bezbrojno kao i zvezde. Ako je obećanje trebalo da se ispuni preko Isaka, kako bi mogao da bude osuđen na smrt? Avram je bio u iskušenju da poveruje da je žrtva obmane. Obuzet sumnjom i bolom sagnuo se do zemlje i počeo da se moli kao što se nikada do tada nije molio da se na neki način potvrdi ova zapovest ako već treba da obavi tu strašnu dužnost. Setio se anđela koji je bio poslan da mu otkrije Božju nameru da uništi Sodom, onog anđela koji mu je preneo obećanje o istom sinu Isaku, pa je otišao na mesto na kojem se već nekoliko puta sretao s nebeskim vesnicima, nadajući se da će ih opet videti i od njih primiti nova uputstva; ali nijedan se nije pojavio da ga uteši. Izgledalo mu je da tama oko njega postaje sve gušća; dok mu je Božja zapovest odjekivala u ušima: »Uzmi sada sina svojega, jedinca svojega miloga, Isaka!« Zapovest je morao da posluša i zato se nije usuđivao da okleva. Dan se približavao i morao je da krene na put.

Vrativši se u svoj šator, prišao je Isaku koji je spavao dubokim, spokojnim snom mladosti i nevinosti. Otac je za trenutak posmatrao drago lice svoga sina, a onda se drhteći okrenuo. Prišao je Sarinjoj postelji. I ona je spavala. Treba li da je probudi da još jednom zagrlji svoje dete? Treba li da joj otkrije Božji zahtev? Čeznuo je da svoj teret podeli s njom, da zajednički ponesu tu strašnu odgovornost, ali se uplašio da će mu ona stati na put. Isak je bio njena radost i njen ponos; njen život je bio povezan s njegovim, i materinska ljubav sigurno će odbiti da prinese žrtvu.

Konačno je Avram pozvao sina i rekao mu da je dobio zapovest da na udaljenoj planini prinese žrtvu. Isak je često odlazio s ocem da se moli kraj nekog od mnogobrojnih oltara kojima je bilo obeleženo njegovo lutanje i zato ga ovaj poziv nije iznenadio. Pripreme su bile brzo završene. Drvo je prikupljeno, stavljeno na magarca i u pratnji dvojice slugu oni su napustili logor.

Jedan pored drugog, otac i sin, putovali su bez reči. Patrijarh, razmišljajući o svojoj teškoj tajni, nije imao volje da razgovara. Mislio je o ponosnoj, nežnoj majci i o trenutku kada će se sam pojaviti pred njom. Dobro je znao da će nož probosti i njeno srce, kada ga bude podigao da uzme život njenom sinu.

Taj dan – najduži dan u dotadašnjem Avramovom iskustvu – polako je prilazio kraju. Dok je njegov sin, zajedno sa slugama, spavao, on je noć proveo u molitvi, očekujući da se pojavi neki nebeski vesnik, da objavi da je kušanje završeno i da se mladić može neozleđen vratiti majci. Ali, nikakvo olakšanje nije došlo njegovoj bolnoj duši. Prošao je još jedan dugi dan, još jedna noć skrušene molitve, dok mu je u ušima stalno odjekivala zapovest koja će ga ostaviti bez naslednika. Sotona je stalno bio u blizini da nameće sumnje i neverovanje, ali se Avram odupirao njegovim nastojanjima. Dok su se trećeg jutra spremali da nastave putovanje, patrijarh je, pogledavši prema severu, ugledao obećani znak, oblak slave koji je lebdeo iznad brda Morije i shvatio da je glas koji mu je govorio dolazio s Neba.

Čak ni sada nije gundao protiv Boga, već se hrabrio razmišljajući o dokazima Gospodnje dobrote i vernosti. Ovoga sina je dobio neočekivano; pa zar Onaj koji je dao dar nema prava da ga opozove, da zatraži ono što mu pripada? U veri je ponovio obećanje: »U Isaku nazvaće ti se seme« (Jevrejima 14,18), seme bezbrojno kao što su bezbrojna zrnca peska na obali. Isak je bio dete čuda, pa zar sila koja mu je dala život ne bi mogla i da mu ga vrati? Gledajući dalje od onoga što se vidi, Avram je shvatio božansku poruku, »pomislivši da je Bog kadar i iz mrtvih vaskrsnuti«. (Jevrejima 11,19)

Ipak, niko osim Boga nije mogao da shvati koliko se otac žrtvovao prepuštajući smrti svoga sina; zato je Avram poželeo da niko osim Boga ne prisustvuje prizoru rastanka. Rekao je slugama da ostanu, govoreći: »Ja i dete idemo onamo, pa kada se pomolimo Bogu, vrtićemo se k vama!« Natovarivši drva na Isaka, na onoga koji je morao da posluži i kao žrtva, uzeo nož i vatru, pa su zajedno krenuli prema vrhu planine, dok se mladić pitao odakle će se, tako daleko od stada, pojaviti žrtva. Konačno je progovorio: »Oče... eto ognja i drva, a gde je jagnje za žrtvu?« O, koliko je teška ova proba! Kako se nežno ime »Oče moj« duboko urezalo u Avramovo srce! Ne još – nije još mogao da mu kaže! »Bog će se, sinko, postarati za jagnje sebi na žrtvu«, jedva je rekao. Na izabranom mestu sagradili su oltar i položili drva na njega. A onda, drhtavim glasom, Avram je sinu preneo božansku poruku. Zaprepašćeni Isak saznao je svoju sudbinu, ali se nije opirao. Mogao je da izbegne smrt, da je tako odlučio; od bola skrhan starac, iscrpljen trodnevnom duševnom borbom, ne bi mogao da se usprotivi volji snažnog mladića. Međutim, Isak je bio vaspitan da sluša, spremno i s poverenjem, i kada mu je bila otkrivena Božja namera, pokorio se. On je delio Avramovu veru i smatrao je da mu je ukazana čast da svoj život priloži na žrtvu Bogu. Nežno je pokušao da ublaži bol svoga oca, da ojača njegovu nemoćnu ruku koja ga je vezivala uz oltar.

A onda su bile izgovorene poslednje reči pune ljubavi, prolivene poslednje suze, zagrlili su jedan drugoga poslednjim zagrljajem. Otac je podigao nož da ubije sina, ali je njegova ruka iznenada bila zaustavljena. Jedan Božji anđeo je s neba pozvao patrijarha: »Avrame, Avrame!« Brzo je odgovorio: »Evo me!« Ponovo se začuo glas: »Ne diži ruke svoje na dete i ne čini mu ništa, jer sada poznah da se bojiš Boga, kada nisi požalio sina svojega, jedinca svojega, mene radi!«

Onda je Avram ugledao iza sebe ovna koji se »zapleo u česti rogovima«, i brzo je prineo novu žrtvu »mesto sina svojega«. Pun radosti i zahvalnosti, dao je novo ime tom svetom mestu: »Jahve-jire«, »Gospod će se postarati«.

Bog je na brdu Moriji još jednom ponovio svoj zavet, potvrđujući svečanom zakletvom da će blagosiljati Avrama i njegovo potomstvo u svim budućim naraštajima: »Sobom se zakleh, kaže Gospod, kada si tako učinio, i nisi požalio sina svojega, jedinca svojega, zaista ću te blagosloviti i seme tvoje veoma umnožiti da ga bude kao zvezda na nebu i kao peska na bregu morskome i naslediće seme tvoje vrata neprijatelja svojih. I blagosloviće se u semenu tvojemu svi narodi na Zemlji, kada si poslušao glas moj!«

Avramovo veliko delo vere stoji kao stub od ognja, koji osvetljava puteve Božjih slugu u svim budućim vekovima. Avram se nije trudio da nađe izgovor i ne poslušava Božju volju. Za vreme tog trodnevnog putovanja imao je dovoljno vremena da razmisli i posumnja u Boga da je želeo da sumnja. Mogao je da tvrdi da će ga zbog žrtvovanja sina proglasiti ubicom, drugim Kajinom; da će zbog toga i njegovo propovedanje biti odbačeno i prezreno, pa tako umanjena i njegova moć da čini dobro svojim bližnjima. Možda je mogao da potraži da zbog starosti bude oslobođen poslušnosti. Međutim, patrijarh nije pokušao da se opravda nijednim izgovorom. Avram je bio čovek; njegove strasti i sklonosti su bile slične našima; ali, on se nije zaustavljao da pita kako će se obećanje ispuniti ukoliko Isak bude žrtvovan. Nije zastajao da se prepire sa svojim bolnim srcem. Znao je da je Bog dobar i pravedan u svojim zahtevima, pa je doslovno izvršavao zapovest.

»Avram verova Bogu i primi mu se u pravdu i prijatelj Božji nazva se.« (Jakov 2,23) Pavle kaže: »Poznajte, dakle, da su ono sinovi Avramovi koji su od vere.« (Galatima 3,7) Avramova vera iskazala se delima. »Avram, otac naš, ne opravda li se delima kada prinese Isaka, sina svojega, na oltar? Vidiš li da vera pomože delima njegovim, i kroz dela savršeni se vera?« (Jakov 2,21.22) Ima mnogo onih koji ne uspevaju da shvate odnos između vere i dela. Oni kažu: »Samo veruj u Hrista i bićeš siguran. Ne moraš se uopšte truditi da držiš Zakon!« Međutim, istinska vera pokazuje se u poslušnosti. Hristos je kazao nevernim Jevrejima: »Kada biste bili deca Avramova, činili biste dela Avramova.« (Jovan 8,39) Govoreći o ocu vernih, Gospod je izjavio: »Avram je slušao glas moj, i čuvao naredbe moje, zapovesti moje, pravila moja i zakone moje.« (1. Mojsijeva 26,5) Apostol Jakov dodaje: »Vera, ako nema dela, mrtva je po sebi.« (Jakov 2,17) Jovan, koji je toliko razmišljao o ljubavi, kaže nam: »Jer je ovo ljubav Božja da zapovesti Njegove držimo.« (1. Jovanova 5,3)

Preko simbola i obećanja, Bog »napred objavi Avramu: u tebi će se blagosloviti svi neznabošci.« (Galatima 3,8) Patrijarhova vera oslonila se na Otkupitelja koji će doći. Hristos je rekao Jevrejima: »Avram, otac vaš, bio je rad da vidi dan moj, i vide i obradova se.« (Jovan 8,56) Ovan, žrtvovan umesto Isaka, predstavljao je Božjeg Sina, koji će se žrtvovati umesto nas. Kada je čovek bio osuđen na smrt zbog prestupa Božjeg zakona, Otac je, gledajući svoga Sina, rekao grešniku: »Budi živ, našao sam otkup za tebe!«

Da bi Avramu zauvek objasnio suštinu Jevanđelja, ali i da bi okušao njegovu veru, Bog mu je zapovedio da žrtvuje svoga sina. Agonija kroz koju je prolazio u toku mračnih dana svoga strašnog iskušenja bila je dozvoljena da bi utemeljen na ličnom iskustvu shvatio bar nešto od veličine žrtve koju je beskrajni Bog prineo za čovekovo otkupljenje. Nijedna druga proba ne bi Avramu nanela takve duševne muke kao zahtev da žrtvuje svoga sina. Bog je dao svoga Sina da prođe kroz agoniju smrti i sramote. Anđeli koji su pratili poniženje i duševnu borbu Božjega Sina nisu smeli da se mešaju, kao što se dogodilo u Isakovom slučaju. Nije bilo glasa koji bi povikao: »Sada je dosta!« Da bi spasao izgubljeni rod, Car slave je žrtvovao svoj život. Može li se pružiti neki jači dokaz beskrajnog Božjeg saučešća i Njegove ljubavi? »Koji, dakle, svoga sina ne poštede nego ga predade za sve vas, kako, dakle, da vam s njime sve ne daruje?« (Rimljanima 8,32)

Žrtva koja je zahtevana od Avrama nije tražena samo zbog njegovog ličnog dobra, niti samo zbog dobra budućih naraštaja, već je trebalo da posluži kao pouka bezgrešnim bićima koja žive na Nebu i na ostalim svetovima. Područje sukoba između Hrista i sotone – područje na kome se ostvaruje i plan spasenja – predstavlja uxbenik svemiru. Pošto je Avram pokazao nedostatak vere u Božja obećanja, sotona ga je optužio pred anđelima i pred Bogom da je propustio da ispuni uslove zaveta i da je zato nedostojan Njegovih

blagoslova. Bog je želeo da pred celim Nebom dokaže vernost svoga sluge, da prikaže da ne može prihvatiti ništa manje od savršene poslušnosti, i da svima njima potpunije objavi plan spasenja.

Nebeska bića posmatrala su prizor kušanja Avramove vere i provere Isakove poslušnosti. Proba je bila mnogo teža od Adamove. Da bi poštovali zabranu koja im je bila izrečena naši praroditelji nisu morali da se izlažu nikakvim patnjama, dok je zapovest od Avrama tražila najbolnju žrtvu. Celo Nebo je sa divljenjem i čuđenjem posmatralo Avramovu nepokolebljivu poslušnost. Celo Nebo je odalo priznanje njegovoj odanosti. Sve sotonine optužbe pokazale su se kao lažne. Bog je objavio svom sluzi: »Sada poznah da se bojiš Boga kada nisi požalio sina svojega, jedinca svojega mene radi!« Božji zavet, potvrđen Avramu zakletvom pred stanovnicima drugih svetova, svedoči da će poslušnost biti nagrađena.

Čak je i anđelima bilo teško da razumeju tajnu otkupljenja – da shvate da Zapovednik Neba, Božji Sin, mora da umre za grešnog čoveka. Kad je Avramu bila izrečena zapovest da žrtvuje svoga sina, sva nebeska bića su s velikom pažnjom počela da prate događaje. S najvećom ozbiljnošću posmatrala su svaku pojedinost. Kada je na Isakovo pitanje: »A gde je jagnje za žrtvu paljenicu«, Avram odgovorio: »Bog će se postarati za jagnje sebi za žrtvu«, kada je očeva ruka bila zaustavljena dok se spremala da žrtvuje sina, kada je ovan za koga se Bog postarao bio prinesen na žrtvu umesto Isaka – tada je blistava svetlost obasjala tajnu otkupljenja, pa su čak i anđeli mnogo jasnije razumeli prekrasni plan koji je Bog načinio za čovekovo spasenje (1. Petrova 1,12).

14. poglavlje

UNIŠTENJE SODOMA

(Ovo poglavlje zasnovano je na 1.Mojsijevoj 19)

Najlepši grad u jordanskoj dolini bio je Sodom, smešten u ravnici koja je po plodnosti i lepoti bila »kao vrt Gospodnji«. Tu je bujala raskošna tropska vegetacija. Bilo je palmi, maslina, vinove loze; preko cele godine širio se prijatni miris cveća. Polja su donosila bogatu žetvu, a stada ovaca i goveda pasla su po okolnim brežuljcima. Umetnost i trgovina doprinosili su bogatstvu ponosnog grada u ravnici. Blaga Istoka ukrašavala su njegove palate, a pustinjski karavani donosili su skupocenu robu i snabdevali njegove trgove. Uz malo truda i rada mogla se zadovoljiti svaka životna potreba, a cela godina izgledala je kao neprekidni niz svetkovina.

Sveopšte izobilje je povod za razmetanje i oholost. Nerad i bogatstvo čine da srce koje se nikada nije suočavalo s nestašicom ili tugom postane tvrdo i neosetljivo. Bogatstvo i obilje slobodnog vremena bude želju za uživanjima, pa su i ljudi u Sodomu počeli da se odaju zadovoljavanju svojih čula. Prorok kaže: »Evo, ovo beše bezakonje sestre tvoje Sodoma: u ponosu, u izobilju hleba i bezbrižnom miru beše ona i kćeri njene, a ne pomagahu siromahu i ubogome, nego se ponosiše i činiše gadove preda mnom, zato ih zatrh kad videh.« (Jezekilj 16,49.50) Ljudi više od svega žele bogatstvo i izobilje slobodnog vremena, a upravo to rađa grehe koji su izazvali propast gradova u ravnici. Njihov beskoristan, besposličarski život omogućio je sotoni da ih uhvati u zamke svojih iskušenja, tako da su izopačili božanski lik u sebi i postali sličniji sotoni nego Bogu. Besposličenje je najveće prokletstvo koje može da zadesi čoveka, jer ga poroci i zločini prate u stopu. Ono oduzima snagu umu, uzopačuje rasuđivanje, ponižava dušu. Sotona čeka u zasedi, spreman da se baci na one koji su neoprezni, koji mu dok besposliče pružaju priliku da im priđe sakriven nekom privlačnom maskom. Svoje najveće uspehe sotona postiže kada se ljudima približi u njihovim slobodnim trenucima.

U Sodomu je vladalo razuzdano i raskalašno veselje, ljudi su odlazili na gozbe i pijanke. Najporočnije i najsurovije strasti zadovoljavali su bez ikakvog ograničenja. Otvoreno su izazivali Boga, prkosili Njegovom zakonu i uživali u nasilju. Iako su imali primer pretpotopnog sveta, iako su znali da se Božji gnev pokazao prilikom njegovog uništenja, ipak su izabrali isti put bezakonja.

U vreme Lotovog dolaska u Sodom, pokvarenost još nije dostigla sveopšte razmere i Bog je u svojoj milosti dozvolio da zraci svetlosti probiju tamu moralne izopačenosti. Kada je Avram izbavio zarobljenike od Elamljana, stanovnici Sodoma su obratili pažnju na pravu veru. Avram ni do tada nije bio nepoznat u njihovom gradu, ali su mu se ljudi rugali zato što obožava nekog nevidljivog Boga. Međutim, njegova pobeda nad mnogo nadmoćnijim snagama, njegovo velikodušno postupanje prema zarobljenicima i plenu, stvorili su promene, sada su mu se ljudi divili i čudili. Iako su uzdizali njegovu veštinu i hrabrost, bili su svesni da je pobedio zahvaljujući božanskoj

sili. Njegov plemenit i nesebičan duh, tako stran sebičnim stanovnicima Sodoma, predstavljao je dodatni dokaz nadmoćnosti religije kojoj je svojom hrabrošću i odanošću služio na čast.

Melhisedek, izgovarajući blagoslov nad Avramom, izrazio je priznanje Gospodu kao Izvoru njegove snage i Začetniku njegove pobjede: »Blagosloven da je Avram Bogu Višnjemu, čije je nebo i zemlja. I blagosloven da je Bog Višnji, koji predade neprijatelje tvoje u ruke tvoje.« (1. Mojsijeva 14,19.20) Bog je govorio tim ljudima preko svoga Providenja, ali su oni posljednji zrak svetlosti odbacili, kao što su učinili i sa svim prethodnim.

Posljednja noć spuštala se nad Sodomom. Oblaci osvete svojom senkom već su obuhvatali osuđeni grad, ali ljudi to nisu primećivali. Dok su se anđeli u misiji uništenja približavali gradu, ljudi su sanjali o blagostanju i uživanjima. Posljednji dan im je ličio na sve ostale. Veče je pokrivalo prizore mira i spokojsva. Predeli neuporedive lepote kupali su se u zracima Sunca na zalasku. Svežina večeri izmamila je stanovnike grada, a mnogobrojni ljubitelji uživanja lutali su u želji da iskoriste svaki trenutak.

U sumrak, dva stranca približila su se gradskim vratima. Bilo je očigledno da su to putnici koji žele da negde provedu noć. Niko u ovim skromnim ljudima nije mogao da prepozna moćne vesnike božanskog suda, a razuzdano, bezbrižno mnoštvo nije ni sanjalo da će svojim ponašanjem prema nebeskim glasnicima te noći dostići vrhunac bezakonja zbog čega je njihov ponosni grad bio osuđen na propast. Ipak, jedan čovek ukazao je strancima pažnju i pozvao ih u svoj dom. Lot nije znao ko su oni, njemu su uslužnost i gostoljublje prešli u naviku, postali deo njegove religije – bile su to pouke koje je naučio iz Avramovog primera. Da nije pokazao duh uslužnosti, možda bi bio ostavljen da propadne sa ostalim Sodomljanima. Mnogi domovi, zatvarajući svoja vrata strancima, odbacili su i Božje vesnike, koji bi im doneli blagoslov i nadu i mir.

Svako delo u životu, ma koliko beznačajno, opredeljuje nas ili za dobro ili za zlo. Vernost ili nemarnost u onome što izgleda kao najnezatnija dužnost može da nam otvori vrata životnih blagoslova ili njegovih najvećih nesreća. Na sitnicama se proverava karakter. Bog odobrava jednostavna dela svakodnevnog samoodricanja, učinjena radosna srca. Ne smemo da živimo za sebe, već za druge. Svoj život možemo pretvoriti u blagoslov jedino zaboravljajući sebe, pokazujući ljubaznost i spremnost da drugima pritekemo u pomoć. Male pažnje, jednostavne usluge, uglavnom sačinjavaju zbir životne sreće, dok njihovo zanemarivanje izaziva pretežni deo ljudske bede.

Gledajući kako stanovnici Sodoma zlostavljaju strance, Lot je smatrao svojom dužnošću da ih sačeka na ulazu i da im ponudi utočište u svom domu. Sedeo je kraj gradskih vrata kada su se putnici pojavili i spazivši ih, ustao je da ih dočeka. Ljubazno se poklonivši, rekao je: »Hodite, gospodo, u kuću slugu svojega, i prenočite!« Izgledalo je kao da će oni odbiti njegovu ponudu, jer su odgovorili: »Ne, nego ćemo prenočiti na ulici!« Hteli su da postignu dvostruki cilj – da iskušaju Lotovu iskrenost i pokažu da ne poznaju stanovnike Sodoma, da pretpostavljaju da mogu bezbedno prenočiti na gradskim ulicama. Lot je bio još odlučniji da ih ne prepusti milosti svetine. Navaljivao je sve dok nisu popustili i zajedno s njim pošli prema njegovom domu.

Nadao se da će svoje namere prikriti od besposličara na gradskim vratima tako što će strance obilaznim putem odvesti kući; međutim, njihovim oklevanjem i odbijanjem, njegovim upornim navaljivanjem, privukli su pažnju posmatrača, pa se gomila bezakonika okupila pred kućom pre nego što su se povukli na počinak. Bilo je to nepregledno mnoštvo mlađih i starijih ljudi, raspaljeno vatrom najnižih nagona. Stranci su se upravo raspitivali o karakteru grada i Lot ih je opominjao da te noći nikako ne izlaze na ulicu, kad se začula vika i odjeknuli zahtevi mnoštva da im se gosti izvedu i predaju.

Znajući da bi mnoštvo, ako se odluči na nasilje, lako moglo da provali u kuću, Lot je izašao da pokuša da pregovara: »Nemojte, braćo, činiti zla!« Upotrebio je naziv »braćo« da bi ih podsetio na susedske obaveze, nadajući se da će ih smiriti i naterati da se postide svojih bezbožnih namera. Ali, njegove reči su delovale kao dolivanje ulja na vatru. Njihova pomama pretvorila se u olujni urlik. Rugali su se Lotu da pokušava da im sudi i zapretili da će prema njemu postupati gore nego što su nameravali da postupe prema njegovim gostima. Navalili su prema njemu i rastrgli bi ga na komade da ga Božji anđeli nisu izbacili. Nebeski vesnici »digoše ruke i uvukoše Lota u kuću i zatvoriše vrata«. Događaji koji su usledili otkrili su pravu prirodu gostiju koje je primio u kuću. »A ljudi što bejahu pred vratima kućnim ujedanput oslepiše od najmanjega do najvećega, te ne mogahu naći vrata.« Da nisu bili pogođeni dvostrukom slepoćom i da nisu imali tako tvrda srca, udarac koji im je Bog zadao ispunio bi ih strahom i naveo da odustanu od svojih zlih namera. Ova njihova poslednja noć nije bila obeležena većim gresima od mnogih prethodnih noći, ali je milost, koju su tako dugo prezirali, sada prestala da ih poziva. Stanovnici Sodoma konačno su prekoračili granice božanskog strpljenja, »nevidljivu granicu između

Božjeg strpljenja i Njegovog gneva«. Oganj božanske osvete samo što se nije raspalio u Sidimskoj dolini. Anđeli su otkrili Lotu cilj svoje misije: »Hoćemo da zatremo ovo mesto, jer je vika njihova velika pred Gospodom, pa nas posla Gospod da ga zatremo.« Stranci koje je Lot pokušavao da zaštiti, sada su obećavali da će zaštititi njega i da će izbaviti i sve članove njegove porodice koji budu pobjegli iz bezbožnog grada. Svetina se umorila i razišla, pa je Lot krenuo da upozori svoju decu. Ponovio im je reči anđela: »Ustajte, idite iz mesta ovoga, jer će sada zatrti Gospod grad ovaj!« Međutim, njima se činilo da se Lot šali. Smejali su se onome što su nazivali njegovim sujevnim strahom. Njegove kćeri potpale su pod uticaj svojih muževa. Veoma su dobro živeli u mestu u kome su se nalazili. Nisu videli nikakve znake opasnosti. Sve je izgledalo kao što je uvek bilo. Imali su velika imanja, i nisu mogli da poveruju da bi prekrasni grad Sodom mogao da bude uništen.

Lot se žalostan vratio kući i ispričao priču o svom neuspehu. Onda su mu anđeli naredili da ustane, da uzme svoju ženu i dve kćeri koje su još stanovale u kući i da napusti grad. Oklevao je. Iako su ga užasavala nasilnička dela koja je svakodnevno posmatrao, nije imao pravu predstavu o ponižavajućem i odvratnom bezakonju koje je vladalo u ovom bezbožnom gradu. Nije shvatao strašnu neophodnost da će Božji sudovi učiniti kraj grehu. Neka od njegove dece prionula su uz Sodom, a njegova žena je odbijala da pođe bez njih. Pomisao da napusti one koje je smatrao najmilijima na Zemlji bila je suviše teška da bi je mogao podneti. Bilo mu je već dovoljno teško da se odrekne svog raskošnog doma i celokupnog bogatstva koje je stekao svojim radom u toku celog života i opet postane bedni nomad. Omamljen tugom, oklevao je, nespreman da krene. Da nije bilo Božjih anđela, svi bi izgubili živote prilikom uništenja Sodoma. Nebeski vesnici uhvatili su njega i njegovu ženu i njegove kćeri za ruke i izveli ih iz grada.

Anđeli su ih ostavili i vratili se u Sodom da dovrše svoje delo uništenja. Drugi – Onaj isti s kojim je Avram pregovarao – približio se tada Lotu. U svim gradovima u ravnici nije pronađeno ni deset pravednika; ali, odgovarajući na patrijarhovu molbu, jedini čovek koji se bojao Boga bio je istrgnut iz ognja uništenja. Zapovest je bila izrečena s neugodnom žestinom: »Izbavi dušu svoju i ne obziri se natrag; u celoj ovoj ravnici da nisi stao. Beži na ono brdo da ne pogineš!« Oklevanje i odlaganje sada bi se moglo pokazati kao sudbonosno. Ako bace samo jedan čežnjivi pogled na osuđeni grad, zastanu samo za trenutak iz žalosti za prekrasnim domom, mogli su da izgube život. Oluja božanskog gneva čekala je jedino da se ovi jadni begunci dovoljno udalje.

Ali Lot, zbunjen i uplašen, zaklinjao se da ne može da učini ono što mu je rečeno, jer se boji da će ga zadesiti neko zlo i da će poginuti. Dok je živio u tom pokvarenom gradu, okružen neverstvom, njegova vera je oslabila. Knez Neba je bio uz njega, a on se ipak plašio za svoj život kao da Bog, koji je već pokazao toliko ljubavi prema njemu, koji se već toliko starao o njemu, neće nastaviti da ga štiti. Trebalo je da se potpuno poveri Božjem Glasniku, stavljajući svoju volju i svoj život u Gospodnje ruke, ne sumnjajući ništa, ne pitajući ništa. Ali, kao i mnogi drugi, pokušao je da sam pronađe izlaz: »Eno grad blizu; onamo se može uteći, a mali je! Da bežim onamo, ta mali je, te ću ostati živ?« Grad koji je spominjao zvao se Valaka, a kasnije je nazvan Sigor. Bio je udaljen samo nekoliko kilometara od Sodoma i kao i Sodom iskvaren i osuđen na uništenje. Lot je, međutim, tražio da mesto bude pošteđeno, govoreći da ne traži mnogo i njegova želja bila je uslišena. Gospod mu je obećao: »Eto, poslušaću te i zato, i neću zatrti grada za koji reče.« O, koliko je velika Božja milost prema Njegovim zalutalim stvorenjima!

Ponovo mu je bila upućena svečana zapovest da požuri, jer se vatrena stihija može odlagati samo još kratko vreme. Međutim, jedan od begunaca usudio se da pogleda osuđeni grad i pretvorio se u trajni podsetnik na božansku kaznu. Da Lot nije oklevao da poslušati anđeosko upozorenje, da je zaista požurio da pobjegne prema planinama, bez preklinjanja ili žaljenja, i njegova žena uspela bi da se izbavi. Uticaj njegovog primera spasao bi je od greha kojim je zapečatila svoju sudbinu. Ali, njegovo kolebanje i oklevanje navelo ju je da olako shvati božansko upozorenje. Iako je telom bila u ravnici, njeno srce je priraslo uz Sodom, pa je nestala zajedno s njim. Pobunila se protiv Boga zato što je u svoj sud i uništenje uključio njeno imanje i njenu decu. Iako je dobila veliku prednost da bude pozvana da izađe iz pokvarenog grada, smatrala je da je Bog bio surov prema njoj, jer je bogatstvo godinama prikupljano morala da prepusti vatrenoj stihiji. Umesto da zahvalno prihvati izbavljenje, drsko se osvrnula, želeći da živi životom onih koji su odbacili božansko upozorenje. Njen greh je potvrdio da je nedostojna života, jer nije zahvalila što joj je sačuvan.

Moramo paziti da ne uzimamo olako ono što je Bog milostivo učinio za naše spasenje. Ima hrišćana koji kažu: »Nije mi stalo do spasenja ukoliko sa mnom ne budu spaseni moj bračni drug i moja deca!« Oni misle da im Nebo ne bi bilo Nebo bez onih koji su im tako dragi. Međutim, da li oni koji gaje takvo osećanje pravilno shvataju svoj odnos prema Bogu, uzimaju li u obzir veliku dobrotu i milost koju je pokazao prema njima? Zar su zaboravili da su vezani najčvršćim vezama ljubavi, časti i odanosti za službu svom Stvoritelju i Otkupitelju? Pozivi milosti

upućeni su svima i pošto naši prijatelji odbijaju usrdne pozive Spasiteljeve ljubavi, hoćemo li ih i mi odbaciti? Otkupljenje naše duše je skupo plaćeno. Hristos je platio beskrajnu cenu za naše spasenje i niko ko ceni vrednost te velike žrtve ili vrednost svoje duše neće prezreti Božju ponuđenu milost samo zato što su je drugi odbacili. Sama činjenica da su drugi zanemarili Božje pravedne zahteve treba da nas pokrene na još veću revnost, tako da sami proslavimo Boga i pozovemo sve na koje možemo da utičemo da prihvate Njegovu ljubav. »I kada sunce ogranu po zemlji, Lot dođe u Sigor.« Izgledalo je kao da blistavi zraci jutra nagoveštavaju blagostanje i mir gradovima u ravnici. Aktivni život počinjao je na ulicama; ljudi su išli svaki svojim putem, jedni na posao, a drugi u potragu za zadovoljstvima. Lotovi zetovi su ismejivali strah i opomene slaboumnog starog čoveka. Iznenada i neočekivano, kao munja iz vedra neba, oluja se razbesnela. Gospod je učinio da sumpor i oganj padnu s neba na gradove i plodnu ravnicu; palate i hramovi, skupocena zdanja, parkovi i vinogradi i obesno, raspojasano mnoštvo željno uživanja, koje je još prethodne noći vređalo glasnike Neba – sve je nestalo u plamenu. Dim od požara dizao se u nebo kao dim iz velike peći. Prekrasna Sidimska dolina pretvorila se u pustoš, u zemlju koja više nikada neće biti izgrađena ni nastanjena – da svedoči svim naraštajima o neizbežnosti Božjeg suda nad prestupnicima.

Plamenovi koji su progutali gradove u ravnici bacaju svoj odsjaj opominjući ljude sve do naših dana. Oni prenose strašnu i svečanu pouku da je Božje strpljenje prema prestupnicima veoma veliko, ali i da postoji granica koju ljudi ne smeju preći u svom grehu. Kada tu granicu jednom dostignu, prestaju pozivi milosti i počinje služba Božjega gneva.

Otkupitelj sveta izjavio je da postoje i veći gresi od onih zbog kojih su uništeni gradovi Sodom i Gomor. Oni koji čuju vest Jevanđelja koja poziva grešnike na pokajanje i koji je ne prihvate, krivlji su pred Bogom od stanovnika Sidimske doline. Još je veća krivica onih koji tvrde da poznaju Boga i drže Njegove zapovesti, a odriču se Hrista svojim karakterom i svojim svakodnevnim životom. U svetlosti Spasiteljeve opomene, sudbina Sodoma je svečani prekor, ne samo onima koji su krivi za provalu greha, već i onima koji se igraju nebeskom svetlošću i prednostima koje su im ukazane.

Verni Svedok je objavio Crkvi u Efesu: »No imam na tebe što si ljubav svoju prvu ostavio. Opomeni se, dakle, odakle si spao i pokaj se i prva dela čini, ako li ne, doći ću ti skoro, i dignuću svečnjak tvoj s mesta njegova, ako se ne pokaješ.« (Otkrivenje 2,4.5) Spasitelj očekuje odgovor na svoju ponudu ljubavi i oprostjenja s mnogo nežnijim saosećanjem od onoga koje pokreće srce zemaljskih roditelja da oprostite svom zalutalom, napaćenom sinu. On doziva zalutaloga: »Vratite se k meni i ja ću se vratiti vama!« (Malahija 3,7) Ali, ako zalutali uporno odbija da poslušna glas koji ga poziva nežnom ljubavlju punom sažaljenja, na kraju će biti ostavljen u tami. Srce koje je dugo preziralo Božju milost, otvrdnjava u grehu i postaje otporno prema uticaju Božje milosti. Strašna će biti sudbina one duše za koju će sažaljivi Spasitelj konačno izjaviti: »Udružio se s lažnim bogovima, ostavi ga!« (Osija 4,17) Na dan strašnoga suda biće mnogo lakše gradovima u ravnici nego onima koji su upoznali Božju ljubav, a ipak se odvratili od nje i počeli da traže zadovoljstva u svetu greha.

Vi koji prezirete pozive milosti, mislite na dugi niz brojeva koji su protiv vas zapisani u nebeskim knjigama; koje čuvaju podatke o bezakonju naroda, porodica i pojedinaca. Bog može da trpi dugo sve dok se knjige vode, sve dok upućuje pozive na pokajanje i dok nudi oprostjenje; međutim, dolazi vreme kada će računati biti zaključeni, kada će svaka duša doneti svoju odluku, kada će, po ličnom izboru, sudbina svakog čoveka biti zapečaćena. Tada će biti dat znak da se presuda izvrši.

Stanje u današnjem religijskom svetu pruža dovoljno razloga da se objavi znak za uzbunu. Ljudi se igraju Božjom milošću. Mnoštvo odbacuje Gospodnji zakon »učeci naukama i zapovestima ljudskim«. (Matej 15,9) Neverovanje prevladava u mnogim Crkvama na našoj Zemlji; ne neverovanje u najširem smislu – otvoreno odbacivanje Biblije – već neverovanje koje je odeveno u hrišćansko ruho, iako potkopava veru u Bibliju kao u božansko otkrivenje. Prazni formalizam zamenio je nekadašnju vatrenu odanost i životodavnu pobožnost. Posledica je prevladavanje otpada i čulne telesnosti. Hristos je izjavio: »Kao što je bilo u dane Lotove... tako će biti i u onaj dan kada će se javiti Sin čovečji!« (Luka 17,28.30) Svakodnevni izveštaji o događajima svedoče o ispunjenju Njegovih reči. Svet je skoro sazreo za uništenje. Uskoro će se izliti Božji sudovi, uskoro će nestati i greha i grešnika.

Naš Spasitelj kaže: »Ali se čuvajte da kako vaša srca ne otežaju žderanjem i pijanstvom i brigama ovoga sveta i da vam onaj dan ne dođe iznenada, jer će doći kao zamka na sve koji žive po svoj zemlji. Stražite, dakle, jednako i molite se Bogu da biste se udostojili uteći od svega ovoga što će se zbiti, i stati pred Sinom čovečijim.« (Luka 21,34-36)

Pre uništenja Sodoma, Bog je Lotu poslao poruku: »Izbavi dušu svoju i ne obziri se natrag, i u celoj ovoj ravnici da nisi stao; beži na ono brdo da ne pogineš!« Isti taj glas opomene čuli su i Hristovi učenici pre razaranja Jerusalima: »A kada vidite da Jerusalim opkoli vojska, onda znajte da se približilo vreme da opusti. Tada koji budu u Judeji, neka beže u gore!« (Luka 21,20.21) Nisu smeli da oklevaju prikupljajući bilo šta od svoje imovine, već su morali što brže da pobegnu.

Postojao je izlaz: odlučno odvajanje od bezakonika, bežanje i spasavanje života. Tako je bilo u Nojeve dane, isto tako s Lotom, tako je bilo s učenicima pre razaranja Jerusalima, a tako će biti i u poslednje dane. Ponovo se čuje Božji glas koji upućuje vest opomene, pozivajući svoj narod da se odvoji od sveopšteg bezakonja. U viđenju o Vavilonu, »gradu velikom, koji ima carstvo nad carevima zemaljskim« (Otkrivenje 17,18), proroku Jovanu bilo je predstavljeno stanje pokvarenosti i otpada koje će postojati u religijskom svetu u poslednje dane. Pre njegovog uništenja, trebalo je da odjekne poziv s Neba: »Izdižite iz nje, narode moj, da se ne pomešate u grehe njene i da vam ne naude zla njena!« (Otkrivenje 18,4) Kao u Lotove i Nojeve dane, mora da nastupi jasno odvajanje od greha i grešnika. Između Boga i sveta ne može biti nikakvog kompromisa, ne može biti osvrtnja i vraćanja da bi se osigurala zemaljska blaga. »Ne možete Bogu služiti i mamonu!« (Matej 6,24)

Kao stanovnici Sidimske doline, ljudi i danas sanjaju o blagostanju i miru. »Izbavi dušu svoju«, glasi opomena Božjih anđela, ali se čuju i drugi glasovi koji govore: »Ne uzbuđujte se, nemate razloga za uzbunu!« Mnoštvo uzvikuje: »Mir i sigurnost«, dok Nebo najavljuje brzo i skoro uništenje prestupnika. U noći koja je prethodila njihovom uništenju, gradovi u ravnici bučno su se odavali uživanjima, rugajući se strahovanjima i opomenama Božjeg vesnika; ali rugači su nestali u plamenu, te iste noći vrata milosti bila su zauvek zatvorena za pokvarene, bezbrižne stanovnike Sodoma. Ljudi se ne mogu doveka rugati Bogu; ne mogu se dugo s Njim šaliti. »Evo, ide dan Gospodnji ljuti, s gnevom i jarošću, da obrati zemlju u pustoš i da istrebi grešnike iz nje.« (Isaija 13,9) Najveći deo sveta odbaciće Božju milost i doživeće zato brzu i neopozivu propast. Ali, oni koji poslušaju opomenu boraviće »u zaklonu Višnjega« i nastavaće »u senci Svemogućega«. Njegova istina biće im štit i ograda. Njima je upućeno obećanje: »Duga života nasitiću ga i pokazaću mu spasenje svoje!« (Psalam 91,1.4.16)

Lot je kratko vreme proveo u Sigoru. Ovde je, kao i u Sodomu, vladalo bezakonje, pa se bojao da ostane, smatrajući da će i taj grad biti uništen. I zaista, ubrzo je i Sigor doživeo sudbinu gradova u ravnici, kao što je Bog od početka nameravao. Lot se preselio u planine i živeo je u pećini, lišen svega zbog čega se usudio da svoju porodicu izloži uticaju pokvarenog grada. Ali, sodomsko prokletstvo pratilo ga je i ovde. Grešno ponašanje njegovih kćeri mora se pripisati uticaju pokvarenog društva u tom bezbožnom gradu. Njegova moralna pokvarenost toliko se utkala u njihov karakter da više nisu bile u stanju da razlikuju dobro od zla. Lotovo jedino potomstvo, Moavci i Amonci, bili su iskvarena, idolopoklonička plemena, buntovnici protiv Boga i ogorčeni neprijatelji Njegovog naroda.

Kakve li ogromne razlike između Avramovog i Lotovog života! Nekada su bili prijatelji, molili se kod istog oltara, živeli jedan pored drugog u svojim šatorima; a koliko su se sada razlikovali njihovi putevi! Lot je izabrao Sodom zbog zadovoljstava i materijalnih dobitaka koje je pružao. Napuštajući Avramov oltar i njegove svakodnevne žrtve živome Bogu, dozvolio je svojoj deci da se mešaju s pokvarenim idolopoklonicima; ali u svom srcu ipak je sačuvao strah Božji, jer je za njega u Pismu rečeno da je pravednik, da se njegova pravedna duša žalostila zbog bezbožnih razgovora koje je slušao svakog dana, zbog nasilja i zločina koje nije mogao da spreči. Bio je spasan na kraju »kao glavnja istrgnuta iz ognja« (Zaharija 3,2), ali lišen imanja, žene i dece, morao je da živi u pećinama, kao zver i da pod stare dane trpi sramotu. Ostavio je svetu ne pravedno potomstvo, već dva idolopoklonička plemena, koja su se neprijateljski odnosila prema Bogu i ratovala protiv Božjeg naroda sve dok se nije prepunila čaša njihovog bezakonja i tako bili prepušteni uništenju. Zaista je strašne posledice imao jedan jedini nerazumni postupak!

Mudri čovek kaže: »Ne muči se da se obogatiš i prođi se svoje mudrosti!« »Lakomac zatire svoju kuću, a ko mrzi na poklone živ će biti!« (Priče 23,4; 15,27) I apostol Pavle dodaje: »A koji hoće da se obogate, upadaju u napasti i zamke i u mnoge lude i škodljive želje koje potapaju čoveka u propast i pogibao.« (1. Timotiju 6,9) Kad se preselio u Sodom, Lot je iskreno nameravao da se čuva bezakonja i da to zapovedi i svojim potomcima. Doživeo je, međutim, strašan poraz. Uticaji nemoralnih oko njega potkopavali su njegovu veru, dok su se zahvaljujući vezi koju su njegova deca uspostavila sa stanovnicima Sodoma njihovi interesi, bar delimično, poklapali s njegovim. Posledice su bile očigledne.

Mnogi i sada upadaju u istu zabludu. Birajući svoje boravište više gledaju na prolazne prednosti nego na

moralne i društvene uticaje kojima će biti izloženi i oni i njihova porodica. Biraju prekrasnu, plodnu okolinu ili se sele u neki napredan grad, u nadi da će obezbediti veće blagostanje; ali njihova deca okružena iskušenjima, često sklapaju prijateljstva koja nepovoljno utiču na jačanje pobožnosti i oblikovanje pravednog karaktera. Atmosfera labavog morala, neverovanja, ravnodušnosti prema verskim pitanjima, ima mnogo izgleda da nadvlada uticaj roditelja. Primeri bune protiv roditeljskog i božanskog autoriteta mladima stoje stalno pred očima; mnogi sklapaju veze s nevernima i bezbožnicima i tako svoju sudbinu povezuju s Božjim neprijateljima. Kad biramo boravište, Bog bi želeo da, pre svega, razmotrimo moralne i verske uticaje kojima ćemo biti izloženi i mi i naša porodica. Možda ćemo se pri tome naći u teškom položaju, jer mnogi ne mogu da izaberu okolinu kakvu bi želeli, ali kud god da nas dužnost pošalje, Bog će nas osposobiti da ostanemo neiskvareni, ukoliko strážimo i molimo se Bogu, i oslanjamo na Hristovu milost. Međutim, ne smemo sebe nepotrebno izlagati nepovoljnim uticajima na oblikovanje hrišćanskog karaktera. Kada se svojevolejno izložimo atmosferi svetovnosti i neverstva, žalostimo Boga i proterujemo svete anđele iz svog doma.

Oni koji svojoj deci obezbede svetovno bogatstvo i čast žrtvujući njihove večne interese, na kraju će ustanoviti da su te prednosti strašan gubitak. Slično Lotu, videće da su im deca uništena, a da su i oni jedva spasili svoju dušu. Njihovo životno delo je propalo; njihov život se pretvorio u užasan promašaj. Da su bili istinski mudri, njihova deca uživala bi nešto manje svetovnog blagostanja, ali bi sigurno ostvarila pravo na besmrtno nasleđe. Nasledstvo koje je Bog obećao svom narodu ne nalazi se na ovom svetu. Avram nije na ovoj planeti imao zemlje »ne dade mu nasledstva u njoj ni stope«. (Dela 7,5) Imao je veliko blago, služio se njime na slavu Bogu i na dobro svojih bližnjih; ali, ovaj svet nije smatrao svojim domom. Gospod ga je pozvao da napusti svoje idolopokloničke zemljake i obećao mu Hanansku zemlju u večno nasledstvo; ali, ni on, ni njegov sin, ni sin njegovog sina, nisu je dobili. Kada mu je bilo potrebno mesto da sahrani svog pokojnika, morao je da ga kupi od Hananejaca. Njegov jedini posed u Obećanoj zemlji bila je u kamenu isklesana grobnica u pećini u Makpeli. Međutim, Božja reč nije izneverila, niti se konačno ispunila kada su Jevreji zauzeli Hanan. »Avramu i semenu njegovu rečena biše obećanja.« (Galatima 3,16) Trebalo je da sam Avram dobije nasledstvo. Može izgledati da se ispunjenje Božjeg obećanja dugo odlaže – jer je »jedan dan pred Gospodom kao hiljadu godina i hiljadu godina kao jedan dan« (2. Petrova 3,8); može izgledati da Gospod okleva da ga ispuni, ali će u određeno vreme »zacelo doći i neće odocniti«. (Avakum 2,3) Dar, obećan Avramu i njegovom potomstvu, nije bila samo Hananska zemlja, već cela Zemlja! Tako tvrdi apostol: »Jer obećanje Avramu i potomstvu njegovu da bude naslednik sveta, ne bi zakonom nego pravdom vere.« (Rimljanima 4,13) Biblija jasno govori da se obećanja Avramu moraju ispuniti u Hristu. Svi koji su Hristovi istovremeno su i »seme Avramovo i po obećanju naslednici« (Galatima 3,29), nasleđiće »nasledstvo nepropadljivo, koje neće istrunuti ni uvenuti« – Zemlju oslobođenu od prokletstva greha (1. Petrova 1,4). »A carstvo i vlast i veličanstvo carsko pod svim nebom daće se narodu svetaca Višnjega.« (Danilo 7,27) »A smerni će naslediti zemlju i naslađivaće se množinom mira.« (Psalam 37,11)

Bog je Avramu dao priliku da vidi to nepropadljivo nasledstvo i on se zadovoljio tom nadom. »Verom dođe Avram u zemlju obećanu kao u tuđu i u kolibama življaše s Isakom i s Jakovom, sunaslednicima obećanja toga, jer čekaše grad koji ima temelje, kojemu je zidar i tvorac Bog.« (Jevrejima 11,9.10)

O Avramovom potomstvu je napisano: »U veri pomreše svi ovi ne primivši obećanja, nego ga videvši izdaleka i poklonivši mu se, priznavši da su gosti i došljaci na Zemlji.« (Jevrejima 11,13) I mi ovde moramo boraviti kao gosti i stranci ukoliko želimo da steknemo »bolje... to jest nebesko«. (Jevrejima 11,16) Oni koji pripadaju Avramovim potomcima, tražiće grad koji je on očekivao, »kojemu je zidar i tvorac Bog«.

15. poglavlje **ISAKOVA ŽENIDBA**

(Ovo poglavlje zasnovano je na 1. Mojsijevoj 24)

Avram je već bio star i očekivao je smrt; ipak, preostao mu je još jedan zadatak koji je morao da obavi da bi se moglo ispuniti obećanje o njegovom potomstvu. Prema božanskoj odluci, Isak je bio određen da nasledi oca kao čuvar Božjeg zakona i praotac izabranog naroda, ali je mladić još bio neoženjen. Stanovnici Hanana bili su idolopoklonici i Bog je zabranio pripadnicima svoga izabranog naroda da sklapaju brakove s njima, jer bi takvi brakovi donosili otpadnike. Patrijarh se plašio da će njegov sin biti izložen nemoralnim uticajima. Avramova

trajna vera u Boga i pokornost Njegovoj volji našli su se u Isakovom karakteru; međutim, mladić je bio osoba snažnih osećanja, ali blag i popustljiv po prirodi. Kada bi se vezao sa osobom koja se ne boji Boga, izložio bi se opasnosti da žrtvuje načela da bi sačuvaao porodični sklad. Prema Avramovom mišljenju izbor Isakove žene bilo je sudbonosno pitanje; zato je želeo da ga oženi devojkom koja ga neće udaljavati od Boga.

U stara vremena bračne ugovore za svoju decu obično su sklapali roditelji, a taj običaj poštovan je i među obožavaocima pravoga Boga. Ni od koga se nije tražilo da stupi u brak s osobom koju ne bi mogao da voli, ali kada bi poklanjali svoja osećanja, mladi su se oslanjali na mišljenje svojih iskusnih, bogobojaznih roditelja. Smatrano je da bi roditeljima bila nanesena velika sramota, da bi deca učinila čak i zločin, kada bi se usprotivila volji svojih roditelja.

Isak, oslanjajući se na mudrost i ljubav svoga oca, bio je srećan da mu prepusti problem, verujući da će ga sam Bog usmeravati prilikom odlučivanja. Patrijarhove misli pozabavile su se rođacima svoga oca u zemlji Mesopotamiji. Iako se nisu sasvim oslobodili idolopoklonstva, poznavali su pravog Boga i služili mu. Isak nije mogao da napusti Hanan da bi otišao k njima, ali bi se među njima, možda, mogla naći devojka koja bi napustila svoj dom i zajedno s njim na pravi način služila živome Bogu. Avram je ovaj važan zadatak poverio »sluzi svojem najstarijem«, pobožnom, iskusnom i razumnom čoveku, koji mu je već dugo godina verno služio. Zahtevao je od sluge da se svečano zakune pred Bogom da Isaku neće dovesti ženu »između kćeri ovih Hananeja među kojima živim«, nego da će naći devojku iz Nahorove porodice u Mesopotamiji. Obavezao ga je da Isaka ne odvede tamo. Ako ne bude mogao da nađe devojku koja bi bila spremna da napusti svoju rodbinu biće oslobođen zakletve. Patrijarh ga je u ovom teškom i osetljivom zadatku, ohrabrio uveravanjem da će Bog njegovu misiju krunisati uspehom. Rekao je: »Gospod Bog nebeski, koji me je uzeo iz doma oca mojega i iz zemlje roda mojega... on će poslati anđela svojega pred tobom da dovedeš ženu sinu momu odande!«

Izasanik je bez oklevanja krenuo na put. Uzeo je deset kamila za svoje saputnike i pratnju nevesti, koja će doći s njim, natovario ih poklonima namenjenim nevesti i njenim prijateljicama, i pošao na dugo putovanje preko Damaska i dalje, do bogatih ravnica koje se protežu do velikih reka na Istoku. Stigavši u Haran, »grad Nahorov«, zaustavio se izvan gradskih zidina, u blizini studenca na koji su žene predveče dolazile po vodu. Obuzimale su ga teške misli. Njegov izbor imaće značajne posledice, ne samo za dom njegovog gospodara, već i za buduće naraštaje. Kako da učini mudar izbor među strankinjama? Sećajući se Avramovih reči da će Bog poslati svoga anđela ispred njega, iskreno se pomolio za srećan ishod. U porodici svoga gospodara navikao je na ljubaznost i gostoljublje, pa se pomolio da mu jedno ljubazno delo ukaže na devojku koju je Bog izabrao.

Jedva da je uspeo da uputi molitvu, a odgovor je već stigao. Među ženama koje su se okupile oko studenca, jedna je svojom ljubaznošću privukla njegovu pažnju. Kada je odlazila sa studenca s krčagom na ramenu, stranac ju je presreo i zatražio malo vode. Ljubazno mu je ponudila da zahvati vode i za njegove kamile. Bila je to služba koju su čak i kneževske kćeri obično obavljale za stada svojih očeva. Traženi znak je bio dobijen. Devojka »beše vrlo lepa«, a njena spremnost da učini uslugu svedočila je o njenom dobrom srcu i aktivnoj, energičnoj prirodi. Sve do tada božanska ruka je bila s njim. Pošto je njenu uslugu nagradio bogatim darovima, poslanik je počeo da se raspituje o njenoj porodici i čuvši da je kćerka Vatuila, Avramovog sinovca, »savivši se, pokloni se Gospodu«.

Čovek je zatražio prenoćište u domu njenoga oca i izražavajući zahvalnost izjavio da dolazi u Avramovo ime. Vrativši se kući, devojka je ispričala šta joj se dogodilo, i Lavan, njen brat, odmah je požurio da dovede stranca i njegovu pratnju u svoj dom i da ih ugosti.

Elijezer nije hteo da sedne za sto sve dok im ne ispriča zašto je došao, sve dok im ne kaže kako se molio, dok im ne otkrije šta se sve događalo. A onda je rekao: »Ako ćete, dakle, učiniti ljubav i veru gospodaru momu, kažite mi; ako li nećete, kažite mi, da idem na desno ili na levo!« Odgovor je glasio: »Od Gospoda je ovo došlo, mi ti ne možemo kazati ni zlo ni dobro. Eto, Reveka je u tvojoj vlasti, uzmi je pa idi, i neka bude žena sinu tvojemu gospodaru, kao što kaza Gospod!«

Pošto je porodica pristala, upitali su i Reveku da li je spremna da ide tako daleko od svog roditeljskog doma i da se uda za Avramovog sina. Ona je na osnovu svega što se dogodilo poverovala, da ju je Bog izabrao da bude Isakova žena, pa je odgovorila: »Hoću!«

Sluga, predosećajući radost svoga gospodara zbog uspešno obavljene misije, nestrpljivo je želeo da krene; već sledećeg jutra pošli su kući. Avram je boravio u Virsaveji, a Isak, koji je čuvao stada u okolini, vratio se u oćev

šator da sačeka poslanika iz Harana. »A beše izašao Isak u polje pred veče da se pomoli Bogu i podigavši oči svoje ugleda kamile kako idu. I Reveka, podigavši oči svoje, ugleda Isaka, te skoči s kamile i reče sluzi: ko je onaj čovek što ide preko polja pred nas? A sluga reče: ono je gospodar moj! I ona uze pokrivalo i pokri lice. I pripovedi sluga Isaku sve što je završio. I odvede je Isak u šator Sare, majke svoje, i uze Reveku i ona mu posta žena i omile mu. I Isak se uteši za majkom svojom.«

Avram je bio svestan posledica sklapanja brakova između onih koji se boje Boga i onih koji to ne čine, od Kajinovitih dana pa sve do svog vremena. Znao je posledice svoga braka sa Agarom, ali i posledice Ismailovog i Lotovog braka. Nedostatak Avramove i Sarine vere doveo je do rođenja Ismaila, do mešanja pravedničkog semena s bezbožničkim. Očev uticaj na sina bio je potkopan uticajem majčinih idolopokloničkih rođaka i Ismailovim bračnim vezama s neznabožičkim ženama. Agarina ljubomora i ljubomora žena, koje je ona izabrala Ismailu, predstavljala je prepreku koju je Avram uzaludno pokušavao da savlada.

Pouke koje je Ismailo u ranom detinjstvu primao od Avrama delovale su na njegovo srce, ali se pod uticajem njegovih žena u porodici učvrstilo idolopoklonstvo. Odvojen od oca, ogorčen zbog sukoba i suparništva u domu lišenom ljubavi i strahopoštovanja prema Bogu, Ismailo je bio prinuđen da izabere život divljeg, pljačkaškog pustinjaškog poglavice, čija će se ruka »dizati na svakoga i svačija na njega«. (1. Mojsijeva 16,12) U kasnijim godinama on se pokajao zbog svojih zlih puteva i vratio očevom Bogu, ali se karakterni žig koji je utisnuo svom potomstvu nije mogao izbrisati. Njegovi potomci bili su moćan, ali žestok neznabožički narod, koji je uvek uznemiravao i mučio Isakove potomke.

Lotova žena je bila sebična i bezbožna i svojim uticajem je uspela da svog muža odvoji od Avrama. Da nije bilo nje, Lot ne bi ostao u Sodomu, lišen saveta mudrog, bogobojznog patrijarha. Pod uticajem svoje žene i prijatelja koje je stekao u tom nemoralnom gradu, Lot bi bio otpadnik od Boga da nije bilo prethodnog vernog Avramovog poučavanja. Lotov brak i njegov izbor Sodoma za boravište bili su prve karike u lancu događaja koji su doneli zlo mnogim naraštajima.

Nijedna bogobojzna osoba ne može se bez opasnosti vezati za osobu koja to nije. »Hoće li dvojica ići zajedno ako se ne sastanu?« (Amos 3,3) Sreća i blagostanje u braku zavise od jedinstva bračnih drugova; ali, vernici i nevernici veoma se razlikuju u ukusima, sklonostima i namerama. Oni služe različitim gospodarima, među kojima ne može da bude sloge. Bez obzira na to koliko su čista i prava nečija načela, uticaj nevernog bračnog druga uvek će ga udaljavati od Boga.

Onaj koji je bračnu zajednicu osnovao pre obraćenja, obraćenjem je prihvatio još čvršću obavezu da bude veran svom bračnom drugu, bez obzira na razlike u verskim shvaćanjima; Božji zahtevi moraju biti iznad svih zemaljskih odnosa, makar se zbog toga hrišćanin morao izložiti nevoljama i zlostavljanju. Duhom ljubavi i krotkosti, ova vernost svojim uticajem može da zadobije nevernu stranu. Međutim, Biblija zabranjuje brakove hrišćana s nevernicima. Gospodnje uputstvo glasi: »Ne vucite u tuđem jarmu nevernika!« (2. Korinćanima 6,14.17.18)

Bog je ukazao Isaku veliku čast kada ga je izabrao da bude naslednik obećanja preko kojeg će celi svet biti blagosloven; ipak, kada mu je bilo četrdeset godina, pokorio se odluci svoga oca da svog iskusnog, bogobojznog slugu ovlasti da mu izabere suprugu. Taj brak, onako kako je opisan u Bibliji, predstavlja prekrasnu sliku porodične sreće: »I odvede je Isak u šator Sare, majke svoje, i uze Reveku i ona mu posta žena i omile mu. I Isak se uteši za majkom svojom.«

Kakve li razlike između Isaka i ponašanja mladih u naše vreme, čak i onih koji sebe smatraju hrišćanima! Mladi ljudi danas često misle da se samo njih dotiče kome će pokloniti svoju ljubav – da je to pitanje u koje se ni Bog ni roditelji ne smeju ni na koji način mešati. Mnogo pre istinske mentalne zrelosti misle da su dorasli da životnog saputnika biraju bez pomoći roditelja. Posle samo nekoliko godina bračnog života obično uviđaju da su pogrešili, ali je tada uglavnom prekasno da se spreče kobne posledice, jer isti nedostatak mudrosti i samosavlđivanja, koji je doveo do pre nagljenog izbora, sada doprinosi da se zlo pogoršava, sve dok se bračni odnos ne pretvori u bolni jaram. Mnogi su na taj način uništili svoju sreću u ovom životu i svoju nadu u budući život.

Ako bilo koju odluku treba pažljivo razmatrati, ako se ikada treba savetovati sa starijima i iskusnijima, onda to treba činiti prilikom sklapanja braka; ako ćemo Bibliju ikada prihvatiti kao neophodnog savetnika, ako ćemo u molitvi ikada tražiti božansko vođstvo, onda to moramo činiti pre nego što se s nekim povežemo za celi život.

Roditelji nikada ne smeju izgubiti iz vida da su odgovorni za sreću svoje dece. Isakovo prihvatanje očeve odluke bilo je rezultat vaspitanja koje ga je osposobilo da spremno prihvati život poslušnosti. Avram je zahtevao od svoje dece da poštuju njegov roditeljski autoritet, ali je svojim primerom pokazivao da taj autoritet ne teži da uspostavi sebičnu ili samovoljnu kontrolu, već da je utemeljen na ljubavi i da ima u vidu njihovo dobro i njihovu sreću.

Očevi i majke treba da shvate da su dužni da tako usmeravaju naklonosti svoje dece da ona svoju ljubav poklone onima koji će im biti pravi životni saputnici. Treba da smatraju svojom dužnošću da rečima i primerom, uz pomoć božanske milosti, još od najranijih godina, tako oblikuju karakter svoje dece da ona ostanu čista i plemenita i da vole ono što je pravo i dobro. Slični se međusobno privlače; slični se međusobno cene. Neka se ljubav prema istini, neporočnosti i dobroti od prvih dana usađuje u dečju dušu; neka mladi traže društvo onih koji imaju te osobine!

Neka se roditelji trude da svojim karakterom i odnosima predstave ljubav i dobrotu svog nebeskog Oca. Neka naši domovi budu obasjani Sunčevom svetlošću. To će našoj deci više značiti od imanja i novca. Neka se ljubav prema domu razvija u njihovim srcima, tako da se kasnije u životu sećaju doma svoga detinjstva kao mesta mira i sreće, mesta sličnog Nebu. Svi članovi doma nemaju isti karakter i prirodu, pa će im se zato pružiti mnogobrojne prilike da pokažu strpljenje i popustljivost; ali, ljubaviju i samosavlađivanjem svi se mogu povezati vezama najčvršćeg jedinstva.

Istinska ljubav je uzvišeno i sveto načelo, potpuno različito od ljubavi koja se budi pod uticajem nagona i koja iznenada umire, kada se stavi na ozbiljnu probu. Vernim obavljanjem dužnosti u roditeljskom domu mladi treba da se pripreme za svoj dom. Neka pokažu samoodricanje i ljubaznost, uslužnost i hrišćansko saosećanje. Tako će se održati toplina ljubavi u srcu i onaj koji izađe iz takvog doma i stane na čelo svoje porodice znaće kako da usreći svoju izabranicu. Brak, umesto da bude kraj njihove ljubavi, biće tek početak.

16. poglavlje

JAKOV I ISAV

(Ovo poglavlje zasnovano je na 1.Mojsijevoj 25,19-34; 27)

Isakovi blizanci, Jakov i Isav, izrazito su se razlikovali i po karakteru i po kasnijem životu. Ovu različitost preokupio je Božji anđeo još pre njihovog rođenja. Kada je, odgovarajući na Revekino zabrinuto pitanje, objavio da će joj biti poklonjena dva sina, otkrio joj je i njihovu buduću istoriju i rekao da će obojica postati rodonačelnici moćnih naroda, ali da će jedan biti veći od drugoga i da će stariji služiti mlađemu.

Isav je odrastao uživajući da zadovoljava svoje prohteve, interesujući se samo za sadašnjost. Nespreman da prihvati ograničenja, uživao je u divljoj slobodi lova, tako da je već rano odabrao poziv lovca. Bio je očevo ljubimac. Tihog, miroljubivog pastira privukle su smelost i životna snaga starijeg sina koji je neustrašivo lutao planinama i pustinjama, vraćajući se kući sa lovinom za oca i sa uzbudljivim pričama iz svog pustolovnog života. Jakov, promišljen, vrdan, brižljiv, koji je više mislio o budućnosti nego o sadašnjosti, zadovoljavao se da živi u kući, da bude zaokupljen brigom o stoci i obrađivanjem zemlje. Njegova majka cenila je Njegovu strpljivu istrajnost, štedljivost i opreznost. Njegova osećanja bila su duboka i snažna, a njegove nežne, neumorne pažnje više su doprinosile njenoj sreći od Isavove hvalisavosti i povremene ljubaznosti. Jakov je bio Revekin omiljeni sin.

Isak i Reveka temeljili su sve svoje želje i nade na obećanjima upućenim Avramu i potvrđenim njegovom sinu. Isav i Jakov su znali za ta obećanja. Bili su poučeni da je prvenaštvo vrlo važno, da ono podrazumeva ne samo pravo na nasleđivanje svetovnog imanja, već i pravo na duhovne prednosti. Onaj ko ga dobije postaje sveštenik u porodici i iz njegovog potomstva pojaviće se Otkupitelj sveta. Sa druge strane, prvenaštvo je podrazumevalo i neke obaveze. Onaj koji nasledi njegove prednosti svoj život treba da posveti službi Bogu. Kao i Avram, mora da bude poslušan božanskim zahtevima. U svom braku, u porodičnim odnosima, u javnom životu, treba da se upravlja prema Božjoj volji.

Isak je svojim sinovima objavio te prednosti i uslove i jasno naglasio da Isav, kao stariji, ima pravo na prvenaštvo. Međutim, Isav nije bio sklon pobožnosti, nije ga privlačio verski život. Zahtevi koji su pratili duhovno prvenaštvo izgledali su mu kao neprijatna, čak i mrska ograničenja. Božji zakon, kojim je bio uslovljen božanski zavet s Avramom, Isav je proglašavao ropskim jarmom. Sklon raskalašnosti, čeznuo je za slobodom da čini ono što mu srce želi. Sreću je nalazio u moći i bogatstvu, u gozbama i veselju. Hvalisao se neograničenom slobodom svog divljeg, skitačkog života. Reveka se sećala reči anđela i mnogo bolje, nego njen muž poznavala karakter svojih sinova. Bila je duboko uverena da je nasledstvo božanskih obećanja namenjeno Jakovu. Ponavljala je Isaku reči anđela; ali, očeva ljubav pripadala je starijem sinu i nije napuštao svoje namere.

Jakov je od majke saznao za božanski nagoveštaj da pravo prvenaštva treba da pripadne njemu i snažno je želeo da stekne prednosti koje ono donosi. Nije čeznuo za očevim materijalnim bogatstvom, duhovno pravo prvenaštva bilo je njegov cilj. Da razgovara sa Bogom kao što je to činio pravedni Avram, da prinosi žrtve pomirnice za svoju porodicu, da bude praotac izabranog naroda i obećanog Mesije, da nasledi nepropadljivo blago sadržano u blagoslovima zaveta – to su bile prednosti i časti koje je on najusrdnije želeo. Stalno je razmišljao o budućnosti, pokušavao da prepozna njene nevidljive blagoslove.

S prikriivenom čežnjom slušao je što im je otac govorio o duhovnom pravu prvenaštva; pažljivo je pamtio sve što je o tome slušao i od majke. Danju i noću to je zaokupljalo njegove misli, sve dok se nije pretvorilo u osnovnu težnju njegovog života. Ali, iako je tako pokazao da više ceni večne od prolaznih blagoslova, Jakov još nije imao praktično iskustvo sa Bogom kome je služio. Njegovo srce još nije bilo preporođeno božanskom milošću. Smatrao je da se obećanje koje se odnosi na njega ne može ispuniti, sve dok Isav zadržava pravo prvenaštva i stalno je pokušavao da pronađe neki način da stekne blagoslove koje je njegov brat tako malo cenio, a koji su njemu izgledali tako dragoceni.

Kada je jednoga dana Isav došao kući iznemogao i umoran od lova i zatražio da jede ono što je Jakov upravo pripremao, ovaj je, imajući stalno na umu samo jednu misao, iskoristio povoljnu priliku i ponudio da zadovolji njegovu glad ako mu prepusti pravo prvenaštva. »Evo hoću da umrem, pa šta će mi prvenaštvo«, povikao je lakomisleni lovac, naviknut da popušta svojim prohtevima. Odrekao se svog prava prvenaštva za tanjir crvenog variva, potvrđujući pogodbu zakletvom. U najmanju ruku, za vrlo kratko vreme mogao je u šatorima svoga oca da dobije hranu, ali da bi zadovoljio svoje trenutne prohteve nerazborito je prodao slavno nasledstvo koje je sam Bog obećao njegovim precima. Sva njegova pažnja bila je usmerena sadašnjosti. Bio je spreman da žrtvuje nebesko radi zemaljskog, da zameni buduće dobro za trenutno zadovoljstvo.

»Tako Isav nije mario za prvenaštvo svoje.« Kada se oslobodio prvenaštva, osetio je olakšanje. Sada mu više ništa nije stajalo na putu; mogao je da čini sve što je hteo! Za to divlje zadovoljstvo, pogrešno nazvano slobodom, koliki i danas prodaju svoje pravo na nasledstvo, čisto i neokaljano, večno nasledstvo na nebesima! Uvek podložan vidljivim i zemaljskim zadovoljstvima, Isav je uzeo dve žene između kćeri Hetovih. One su obožavale lažne bogove i njihovo idolopoklonstvo predstavljalo je težak udarac za Isaka i Reveku. Isav je prekršio jedan od uslova zaveta, kojim su zabranjivani brakovi između pripadnika izabranog naroda i neznabožaca; ali Isak je ostajao nepokolebljiv u svojoj odluci da mu prizna pravo prvenaštva. Revokino ubeđivanje, Jakovljena uporna želja da dobije blagoslov, Isavova ravnodušnost prema obavezama prvenaštva, sve to nije uspevalo da promeni očevu odluku.

Godine su prolazile sve dok Isak, star i slep, očekujući smrt, nije shvatio da više ne može odlagati izricanje blagoslova svom starijem sinu. Znajući da će se Reveka i Jakov tome protiviti, rešio je da tu svečanu ceremoniju tajno obavi. U skladu s običajem da se za takve prilike priređuje gozba, patrijarh je naredio Isavu: »Iziđi u planinu te mi ulovi lova i zgotovi mi jelo po mojoj volji... da te blagoslovi duša moja dok nisam umro!«

Reveka je prozrela njegovu nameru. Bila je duboko uverena da je suprotna onome što je Bog otkrio kao svoju volju. Isak je bio u opasnosti da navuče na sebe božansko nezadovoljstvo i da svom mlađem sinu uskrati položaj na koji ga je Bog pozvao. Uzalud je pokušavala da ubedi Isaka, pa je sada odlučila da pribegne lukavstvu.

Čim je Isav otišao, Reveka je počela da ostvaruje svoje namere. Ispričala je Jakovu šta se dogodilo, naglašavajući potrebu za brzim delovanjem kojim bi bilo sprečeno da blagoslovi, konačno i neopozivo, budu izrečeni Isavu. Uveravala je sina da će primiti blagoslov kao što je Bog obećao ukoliko bude sledio njena uputstva. Jakov se nije odmah složio s planom. Misao da će prevariti oca, dovodila ga je u veliku nepriliku. Smatrao je da će takvim grehom pre navući prokletstvo nego blagoslov. Međutim, njegovo ustručavanje uskoro je bilo savladano i on je nastavio da izvršava uputstva svoje majke. Nije nameravao da izgovori izričitu laž, ali kada se konačno našao pred ocem učinilo mu se da je otišao suviše daleko, da mu više nema povratka, i tako

je prevarom stekao željeni blagoslov.

Jakov i Reveka ostvarili su nameru, ali su svojom prevarom navukli na sebe samo nevolju i tugu. Bog je rekao da Jakov treba da dobije pravo prvnaštva i On bi svoju reč ispunio da su imali strpljenja i vere da čekaju da On radi za njih. Ali, kao i mnogi koji danas govore da su Božja deca, bili su nespremni da izvršenje prepuste Njegovim rukama. Reveka se gorko kajala zbog pogrešnog saveta koji je dala svome sinu; on ga je odvojio od nje i ona više nikada nije ugledala njegovo lice. Od trenutka kada je primio pravo prvnaštva, Jakov je bio opterećen teškim kajanjem. Zgrešio je protiv oca, brata, samoga sebe i Boga. U jednom kratkom času učinio je delo zbog kojeg se kajao celoga života. Ovaj prizor kasnije mu se uvek vraćao u sećanje, kad god bi bezakonje njegovih sinova mučilo njegovu dušu.

Čim je Jakov napustio očev šator, pojavio se Isav. Iako je prodao svoje pravo prvnaštva i potvrdio pogodbu svečanom zakletvom, bio je sada čvrsto odlučan da dobije njegove blagoslove kojima bi mu bilo osigurano starešinstvo u porodici i nasleđivanje dvostrukog dela očevog imanja. To su bili blagoslovi koje je on mogao da ceni. Obratio se ocu: »Ustani, oče, da jedeš što ti je sin ulovio, pa da me blagoslovi duša tvoja!« Drhteći od iznenađenja i očajanja, slepi stari otac je shvatio da je prevaren. Njegove duge i s ljubavlju negovane nade su se raspršile i on je sada istinski učestvovao u razočarenju koje je obuzelo njegovog starijeg sina. Odjednom je shvatio da je Bog svojim providenjem osujetio njegovu nameru i postigao ono što je on hteo da spreči. Setio se reči koje je anđeo izgovorio Reveki i, uprkos grehu za koji je Jakov sada bio kriv, sagledao je u njemu čoveka koji je najprikladniji da ostvari Božje namere. Dok su reči blagoslova bile na njegovim usnama osećao je da govori nadahnut Božjim Duhom, pa je sada, poznavajući sve okolnosti, potvrdio blagoslov koji je i nehotice izrekao Jakovu: »On će i ostati blagosloven!«

Isav je olako shvatao blagoslove, dok je izgledalo da su mu nadohvat ruke, ali ih je poželeo sada kada su mu zauvek bili oduzeti. Sve snage njegove strastvene, nagle prirode su se probudile, tako da je osetio veliku žalost i užasan gnev. Uzviknuo je obuzet gorčinom: »Blagoslovi i mene, oče!... Nisi li i meni ostavio blagoslov?« Međutim, obećanje se nije moglo povući. Pravo prvnaštva koje je tako olako prodao nije mogao ponovo dobiti. »Za jedan zalogaj hrane«, za trenutno zadovoljenje apetita kome je uvek popuštao, Isav je prodao svoje nasledstvo; ali, kada je uvideo svoju grešku, bilo je prekasno da ponovo stekne blagoslov. »Pokajanje ne nađe mesta, ako ga i sa suzama tražaše!« (Jevrejima 12,16.17) Isavu nije bila uskraćena prednost da pokajanjem potraži Božju naklonost, ali više nije bilo načina da vrati pravo prvnaštva. Nije bio tužan zato što je shvatio da je pogrešio, ne zbog samog greha već zbog posledica svoga greha.

Zbog ravnodušnosti prema božanskim blagoslovima i zahtevima, Isav je u Bibliji nazvan »opoganjenim« (Jevrejima 12,16). On predstavlja one koji olako vrednuju otkupljenje koje je Hristos položio za njih i koji su spremni da žrtvuju svoje nebesko nasledstvo da bi stekli propadljiva zemaljska blaga. Mnoštvo ljudi živi samo za sadašnjost, ne misleći o budućnosti, ne brinući se za budućnost. Slično Isavu, i oni uzvikuju: »Jedimo i pijmo, jer ćemo sutra umreti!« (1. Korinćanima 15,32) Njima upravljaju nagoni, i umesto da obuzdavaju sebe, oni se odriču i onoga što je najdragocenije. Ako se nečega moraju odreći, zadovoljavanja izopačenog apetita ili nebeskih blagoslova obećanih jedino onima koji se odriču sebe i boje Boga, oni će dozvoliti da prevagnu zahtevi apetita, a Boga i Nebo će prezreti. Koliki, čak i među onima koji tvrde da su hrišćani, popuštaju prohtevima koji štete zdravlju i otupljuju osetljivost duše! Kada im se ukaže na dužnost da se očiste od svake nečistote duha i tela i da postanu savršeno sveti u strahu Božjem, oni se vređaju. Shvataju da ne mogu zadovoljiti te štetne prohteve i istovremeno zadobiti Nebo, pa odlučuju, pošto je put u večni život već tako strm, da više neće ni ići njime.

Mnoštvo ljudi prodaje svoje pravo prvnaštva da bi zadovoljilo svoje čulne strasti. Žrtvuju zdravlje, slabe svoje mentalne sposobnosti, gube Nebo, samo zato da bi zadovoljili svoje trenutne prohteve – da bi popuštali slabostima kojima sebe ponižavaju i slabe. I kao što se Isav prekasno osvestio i uvideo svu ludost svoje prenapljene razmene da bi mogao da vrati ono što je izgubio, tako će u veliki dan Gospodnji biti i sa onima koji su svoje nebesko nasledstvo menjali za sebična zadovoljstva.

17. poglavlje

JAKOVLJEVO BEŽANJE I IZGNANSTVO

(Ovo poglavlje zasnovano je na 1.Mojsijevoj 28. do 31)

Jakov je napustio očev dom i postao begunac, uplašen da će mu gnevni Isav oduzeti život. Ipak je na put poneo očev blagoslov, jer mu je Isak ponovio zavetno obećanje i kao nasledniku zapovedio da potraži sebi suprugu u porodici svoje majke, u Mesopotamiji. Krenuo je na svoj usamljениčki put obuzet teškim brigama. Imajući samo štap u ruci morao je da pređe stotine kilometara kroz zemlju naseljenu divljim skitačkim plemenima. Mučen grižom savesti i strahom, trudio se da izbegne ljude da mu gnevni brat ne bi ušao u trag. Plašio se da je zauvek izgubio blagoslove koje je Bog nameravao da mu da; a i sotona se našao u blizini da ga muči iskušenjima.

Drugoga dana putovanja veče ga je zateklo daleko od očevog šatora. Osećao se kao prognanik, a znao je da za sve svoje nevolje može okriviti samo svoje pogrešne postupke. Tama očajanja obuzela je njegovu dušu, pa se jedva usuđivao da uputi svoje molitve Bogu. Bio je očajnički usamljen da je više nego ikada u životu osećao potrebu za Božjom zaštitom. Plačući i s dubokom skrušenošću priznao je svoj greh i zatražio neki dokaz da nije potpuno odbačen. Ipak, njegovo izmučeno srce još nije našlo utehu. Izgubio je poverenje u sebe, a plašio se da ga je odbacio i Bog njegovih otaca.

Međutim, Bog nije zaboravio Jakova. Njegova milost je i dalje tražila svog zalutalog, sumnjičavog slugu. Pun saučešća, Gospod je Jakovu otkrio ono što mu je najviše trebalo – Spasitelja. Jakov je grešio, ali mu je srce bilo puno zahvalnosti kada je video da postoji način da ponovo stekne Božju naklonost.

Umoran od putovanja, begunac je legao na zemlju i umesto uzglavlja stavio kamen pod glavu. Dok je spavao usnio je lestvice, blistave i sjajne, koje su podnožjem bile oslonjene na zemlju, dok im je vrh dosezao do neba. Anđeli su se po njima penjali i silazili; a iznad njih je stajao Gospod slave, koji je progovorio s Neba: »Ja sam Gospod Avrama, oca tvojega, i Bog Isakov!« Zemlju na kojoj je ležao kao prognanik i begunac, Gospod je obećao njemu i njegovom potomstvu, uz uveravanje: »Svi narodi na zemlji blagosloviće se u tebi i u semenu tvojemu!« Ovo obećanje bilo je dato Avramu i Isaku, a sada je ponovljeno Jakovu. I tada, uzimajući u obzir njegovu sadašnju usamljenost i teško očajanje, Bog mu je uputio reči utehe i ohrabrenja: »I evo, ja sam s tobom, i čuvaću te kuda god pođeš i dovešću te natrag u ovu zemlju; jer te neću ostaviti dokle god ne učinim što ti rekoh!«

Gospod je znao kakvim će pokvarenim uticajima Jakov biti izložen, kakvim opasnostima okružen. U svojoj milosti, On je ovom skrušenom prognaniku pokazao budućnost tako da može da shvati namere koje ima s njim i da bi se pripremio za borbu protiv iskušenja koja će se sigurno javiti dok bude živio među idolopoklonicima i spletkarima. Tako će uvek imati pred očima visoka merila koja treba da zadovolji, dok će ga saznanje da Bog preko njega želi da ostvari svoje namere stalno podsticati da ostane veran.

U ovom viđenju Jakovu je bio pokazan plan otkupljenja, ali ne potpuno, jer mu je bilo otkriveno samo ono što je bilo važno za njega u to vreme. Tajanstvene lestvice, koje su mu pokazane u snu, bile su one iste koje je Hristos spomenuo prilikom razgovora s Natanailom: »Od sada ćete videti nebo otvoreno i anđele Božje gde se penju i silaze k Sinu čovečijemu!« (Jovan 1,51) Sve dok se nije pobunio protiv Božje vladavine, čovek je održavao nesmetanu vezu s Bogom. Ali, greh Adama i Eve odvojio je Zemlju od Neba, tako da čovek više nije mogao da razgovara sa svojim Stvoriteljem. Ipak, svet nije bio prepušten samom sebi niti ostavljen bez nade. Lestvice predstavljaju Hrista, Posrednika preko kojeg će se veza ponovo uspostaviti. Službeni anđeli ne bi mogli da održavaju vezu s grešnim ljudima, da On svojim zaslugama nije premostio provaliju koju je greh načinio. Slabog i bespomoćnog čoveka, Hristos je povezao sa izvorom beskrajne snage.

Sve je to bilo pokazano Jakovu u snu. Iako je odmah shvatio deo tog otkrivenja, njegove velike i tajanstvene istine morao je da proučava čitavog života da bi mu one postepeno postajale sve jasnije.

Jakov se prenuo iza sna, okružen dubokom noćnom tišinom. Blistave prilike iz njegovog viđenja su nestale. Njegovom pogledu nudili su se jedino nejasni obrisi usamljenih brežuljaka koji su ga okružavali, i nebo puno sjajnih zvezda iznad njega. Ali, ispunjavalo ga je svečano saznanje da je Bog s njim. Njegova nevidljiva prisutnost osećala se na ovom usamljenom mestu. Jakov je prošaputao: »Zacelo je Gospod na ovom mestu, a ja ne znadoh!... Ovde je doista kuća Božja, a ovo su vrata nebeska!«

»I usta Jakov ujutru rano i uze kamen što beše metnuo sebi pod glavu i utvrdi ga za spomen i preli ga uljem.« U skladu s običajem obeležavanja važnih događaja, Jakov je podigao spomenik Božjoj milosti, tako da je kasnije, kad god bi prolazio ovim krajem, mogao zastati da se pomoli Gospodu na tom svetom mestu, koje je nazvao Vetilj ili »Božja kuća«. Sa dubokom zahvalnošću ponovio je obećanje da će Bog biti s njim, a onda je dao i svečani zavet: »Ako Bog bude sa mnom i sačuva me na putu kojim idem i da mi hleba da jedem i odela da se oblačim, i ako se vratim u miru u dom oca svojega, Gospod će mi biti Bog, a kamen ovaj koji utvrdih za spomen biće dom Božji, i što mi god daš, od svega ću deseto dati tebi!«

Jakov ovde nije pokušavao da ugovori uslove pod kojima će služiti Bogu. Gospod mu je već obećao blagostanje i njegov zavet bio je izraz iskrene zahvalnosti za uveravanje u Božju ljubav i milost. Jakov je osećao da Bog ima neka prava na njega i da ih on mora priznati, ali da nećim mora uzvratiti i za posebne znake božanske naklonosti koja mu je bila ukazana. Tako i svaki blagoslov koji dobijamo zahteva da nećim uzvratimo Začetniku svakog našeg dobra. Hrišćanin bi trebalo da često razmatra svoj protekli život i da se sa zahvalnošću seća svih dragocenih iskustava koja je stekao sa Bogom: kako mu je Bog pomagao u nevoljama, kako je pred njim otvarao vrata, kada je sve izgledalo mračno i odbojno, kako ga je osvežavao u trenucima kada je već gubio svest. Sva ta iskustva treba da smatra dokazima neprestanog staranja nebeskih anđela. Imajući u vidu sve ove nebrojene blagoslove, hrišćanin treba da se pita iz dubine svog poniznog i zahvalnog srca: »Šta ću vratiti Gospodu za sva dobra koja mi je učinio?« (Psalam 116,12)

Svoje vreme, svoje sposobnosti, svoju imovinu, treba da posvetimo isključivo Onome koji nam je sve te blagoslove predao na upravljanje. Kad god je neko posebno delo izbačeno obavljeno u našu korist, kad god smo dobili neki novi i neočekivani izraz Božje naklonosti, treba da izrazimo zahvalno priznanje Božjoj dobroti, ne samo rečima, već kao Jakov, darovima i priložima Njegovom delu. I kao što neprestano dobijamo blagoslove od Boga, tako treba neprestano i da dajemo.

Jakov je rekao: »I što mi god daš, od svega ću deseto dati tebi!« Ali, hoćemo li se mi, koji uživamo potpunu svetlost i sve prednosti iz Jevanđelja, zadovoljiti time što Bogu dajemo manje od onih koji su živeli u pređašnja, manje blagoslovena vremena? Zar ne bi trebalo, pošto su blagoslovi koje uživamo mnogo veći, da se i naše obaveze u odgovarajućoj meri povećaju? Međutim, koliko su neodgovarajuća naša merila, koliko uzaludni pokušaji da uz pomoć matematičkih pravila, vremenom, novcem i ljubavlju, procenimo ljubav tako nemerljivu i dar tako neshvatljive vrednosti? Deseti deo za Hrista! O, mršave li nagrade, sramotne li naknade za ono što je tako skupo plaćeno! Sa krsta na Golgoti, Hristos poziva na neograničeno posvećenje. Sve što imamo, sve što jesmo, treba da bude posvećeno Bogu!

S novom i trajnom verom u Božja obećanja, siguran u prisutnost i vođstvo nebeskih anđela, Jakov je nastavio putovanje »u zemlju istočnu«. (1. Mojsijeva 29,1) Ali, koliko se njegov dolazak razlikovao od dolaska Avramovog poslanika pre skoro stotinu godina! Sluga je došao s povorkom pratilaca na kamilama, s bogatim darovima u zlatu i srebru, a sin je stigao kao usamljeni putnik ranjavih nogu, bez igde ičega osim štapa u ruci. Kao nekada Avramov poslanik, i Jakov je zastao kraj studenca i tu se sreo s Rahiljom, Lavanovom mlađom kćerkom. Ovoga puta Jakov je njoj učinio uslugu, odvalivši kamen sa studenca i napojivši stoku. Pošto se predstavio kao rođak, bio je srdačno primljen u Lavanovom domu. Iako je došao bez imanja i bez pratnje, nekoliko sedmica je bilo dovoljno da pokaže marljivost i veštinu, pa ga je Lavan nagovorio da ostane. Bilo je dogovoreno da će služiti sedam godina i tako dobiti Rahiljinu ruku.

U ta stara vremena običaj je zahtevao od mladoženja da u skladu sa svojim mogućnostima, pre nego što se odobri bračni sporazum, ocu svoje žene plati dogovorenu svotu novca ili njenu vrednost u drugim dobrima. Na to se gledalo kao na osiguranje bračne veze. Očevi su smatrali da sreću svojih kćeri ne mogu poveriti ljudima koji nisu u stanju da izdržavaju porodicu. Ako nisu pokazali dovoljno sposobnosti i energije da upravljaju poslovima ili da steknu stoku i zemlju, plašili su se da će se i kasnije pokazati kao nedostojni. Međutim, postojao je način da se ispitaju i oni koji nisu mogli da plate za ženu. Njima je bilo dozvoljeno da rade za oca devojke koju su voleli, a dužina je zavisila od visine zahtevane cene. Ako je prosac bio veran u svojoj službi i ako bi se pokazao dostojnim i u drugom pogledu, dobijao bi kćerku za ženu; i obično bi novac koji je dobio od mladića otac davao devojci kao miraz. Međutim, u slučaju Rahilje i Lije, Lavan je sebično zadržao miraz koji im je pripadao; one su mislile na to kada su, neposredno pre odlaska iz Mesopotamije, kazale: »Prodao nas je, pa je i naš novac jednako jeo!«

Taj stari običaj, iako je ponekad bio zloupotrebljavan, kao u Lavanovom slučaju, ipak je davao dobre rezultate. Kada je od prosaca zahtevano da rade da bi stekli nevestu, sprečavani su prenačljeni brakovi i pružala

mogućnost da se ispita dubina njihovih osećanja, kao i njihova sposobnost da se postaraju za svoju porodicu. U naše doba mnoga zla nastaju kao rezultat suprotnog ponašanja. Budući bračni drugovi pre braka često nemaju dovoljno mogućnosti da upoznaju navike i sklonosti svog partnera i zato, bar što se tiče svakodnevnog života, ostaju potpuni stranci sve do trenutka kada sjedine svoje živote kod oltara. Mnogi shvataju, ali prekasno, da nisu prilagođeni jedno drugome i doživotna nesreća je rezultat njihove zajednice. Žena i deca često trpe zbog lenjosti i nesposobnosti ili poročnih navika muža i oca. Da je karakter prosca bio ispitan pre braka, u skladu s nekadašnjim običajem, sprečena bi bila velika nesreća.

Jakov je sedam godina verno služio za Rahilju i godine službe »učiniše mu se kao nekoliko dana, jer je ljubljša«. Međutim, sebični i pohlepni Lavan, želeći da zadrži tako dragocenog pomoćnika, surovo ga je prevario podmećući mu Liju umesto Rahilje. Činjenica da je i Lija učestvovala u prevari, navela je Jakova da pomisli da je nikada neće zavoleti. Na njegov ozlojeđeni prigovor Lavan je odgovorio ponudom da služi narednih sedam godina za Rahilju. Otac je, osim toga, zahtevao da Lija ne bude odbačena, jer bi to osramotilo porodicu. Jakov je tako bio u vrlo bolnom i teškom položaju; konačno je odlučio da zadrži Liju i da se oženi i Rahiljom. Rahilja je uvek ostala njegova najvoljenija žena; ali je prednost koju joj je davao izazivala zavist i ljubomoru, i njegov život je bio zagorčan suparništvom sestara-žena.

Jakov je ostao u Mesopotamiji dvadeset godina, radeći za Lavana, koji je, ne obazirući se na rodbinske veze, pokušavao da sve prednosti iz ove saradnje iskoristi za sebe. Zahtevao je četrnaest godina napornog rada za svoje dve kćeri, a u preostalom razdoblju deset puta je Jakovu menjao platu. Ipak, Jakov je služio vredno i odano. Njegove reči, upućene Lavanu za vreme njihovog poslednjeg razgovora, živo opisuju neumorne napore radi zaštite interesa svog lakomog gospodara: »Evo dvadeset godina bejah kod tebe, ovce tvoje i koze tvoje ne jaloviše se, a ovnova iz stada tvojega ne jedoh. Što bi zverje zaklalo nisam ti donosio, sam sam podmirivao; od mene si iskao što bi mi bilo ukradeno danju ili noću. Danju me ubijaše vrućina, a noću mraz, i san mi ne padaše na oči.«

Bilo je neophodno da pastiri čuvaju svoja stada i danju i noću. Bili su izloženi opasnosti od drskih razbojnika, ali i od divljih zveri, kojih je bilo mnogo i koje su često priređivale prave pokolje u stadu koje nije bilo dobro čuvano. Jakov je imao mnogo pomoćnika koji su zajedno s njim čuvali velika Lavanova stada, ali je on bio odgovoran za sve. U nekim razdobljima bilo je neophodno da i sam neprekidno bude sa stadima, da ih u toku sušne sezone čuva da ne propadnu od žeđi, a u toku najhladnijih meseci da ne promrznu od oštih noćnih mrazeva. Jakov je bio glavni pastir; sluge pod njegovim zapovedništvom bile su potpastiri. Ako je neka ovca bila izgubljena, glavni pastir snosio je štetu, pa je zato pozivao sluge kojima je poveravao staranje o stadu na strogu odgovornost, ukoliko ga ne bi zatekao u najboljem stanju.

Život vrednog i opreznog pastira, njegovo nežno saosećanje prema bespomoćnim stvorenjima koja su mu poverena, nadahnutim piscima je poslužio da prikažu neke od najdragocenijih istina Jevanđelja. Hristos i Njegov odnos prema Njegovom narodu prikazan je kao odnos pastira prema stadu. Posle pada u greh, On je video da je Njegovo stado osuđeno da propadne na mračnim stazama greha. Da bi spasao te zalutale ovce, On je ostavio čast i slavu Očevog doma. Sam o tome kaže: »Tražiću izgubljenu i dovešću natrag odagnanu, ranjenu ću zaviti i bolesnu okrepiti.« »Zato ću izbaviti stado svoje da ne bude više grabež.« »I zveri zemaljske neće ih jesti!« (Jezekilj 34,16.22.28) Čuje se Njegov glas kojim poziva u svoj tor, koji je »utočište i zaklon od poplave i od dažda«. (Isaija 4,6) On se neumorno stara o stadu. On jača onemoćale, olakšava patnje, podiže jaganjce u svoje naručje, nosi ih na svojim grudima. Njegove ovce ga vole. »A za tuđinom neće da idu, nego beže od njega, jer ne poznaju glasa tuđega.« (Jovan 10,5)

Hristos kaže: »Pastir dobri dušu svoju polaže za ovce. A najamnik, koji nije pastir, kojem nisu ovce svoje, vidi vuka gde ide i ostavlja ovce i beži i vuk razgrabi ovce i raspudi ih. Najamnik beži, jer je najamnik i ne mari za ovce. Ja sam pastir dobri i znam svoje i moje mene znaju.« (Jovan 10,11-14)

Hristos, glavni Pastir, staranje o svojim ovcama poverio je svojim slugama kao potpastirima; On ih poziva da pokažu istu brižnost koju je On pokazao, da osećaju svetu odgovornost prema poslu koji im je On poverio. On ih je svečano obavezao da budu verni, da pasu stado, da jačaju slabe, da oživljavaju iznemogle i da ih štite od proždrljivih vukova.

Da bi spasao svoje stado, Hristos je položio svoj život; On svoje pastire poziva da se povedu za primerom ljubavi koji im je tako ostavio. Ali, »najamnik, koji nije pastir, kojem nisu ovce svoje«, nije istinski zainteresovan za ovce: on uglavnom radi za platu i misli samo na sebe. Njemu je na umu sopstvena korist, umesto interesa poverenog posla; u vreme opasnosti i nevolje, on će pobeći i ostaviti stado.

Apostol Petar preporučuje potpastirima: »Pasite stado Božje, koje vam je predato, i nadgledajte ga, ne silom, nego dragovoljno, i po Bogu, niti za nepravedne dobitke, nego iz dobra srca, niti kao da vladate narodom, nego bivajte ugledi stadu.« (1. Petrova 5,2.3) Pavle kaže: »Pazite, dakle, na sebe i na sve stado u kojemu vas Duh Sveti postavi vladikama da pasete crkvu Gospoda i Boga, koju steče krvlju svojom. Jer ja ovo znam da će po odlasku mome ući među vas teški vuci koji neće štedeti stada.« (Dela 20,28.29)

Sve one koji brige i odgovornosti, koje spadaju u dužnost vernog pastira, proglašavaju nepoželjnim teretom, apostol opominje: »Ne silom, nego dragovoljno i po Bogu, niti za nepravedne dobitke, nego iz dobra srca!« (1. Petrova 5,2) Sve takve neverne sluge Dobri Pastir bi najradije otpustio s posla. Hristova Crkva je otkupljena Njegovom krvlju i svaki pastir mora da shvati da su ovce, poverene njegovom staranju, plaćene beskrajnom Žrtvom. Svaka od njih mora da mu bude neizrecivo dragocena i da zato ulaže neumorne napore da je održi u zdravlju i napretku. Pastir koji je nadahnut Hristovim duhom slediće Njegov primer samoodricanja, neprestano će se truditi za blagostanje stada koje mu je povereno, nastojeći da ono pod njegovom upravom stalno napreduje.

Od svakog će biti zatraženo da položi tačan račun o svojoj službi. Učitelj će zahtevati od svakog pastira: »Gde je stado koje ti je predano, stado slave tvoje?« (Jeremija 13,20) Svaki koji se nađe veran, dobiće bogatu nagradu. Apostol o tome kaže: »I kada se javi poglavar pastirski, primićete venac slave koji neće uvenuti!« (1. Petrova 5,4)

Kada se Jakov umorio od služenja Lavanu, odlučio je da se vrati u Hanan, pa je rekao svom tastu: »Pusti me da idem u svoje mesto i u svoju zemlju. Daj mi žene moje za koje sam ti služio i decu moju da idem, jer znaš kako sam ti služio.« Međutim, Lavan ga je nagovorio da ostane, objašnjavajući: »Vidim da me je blagoslovio Gospod tebe radi!« Uvideo je da mu se imovina umnožava pod Jakovljevom upravom.

Jakov se složio rečima: »Jer je malo bilo što si imao, dokle ja ne dođoh, ali se sada umnožilo veoma!« Međutim, kako je vreme prolazilo, Lavan je postao ljubomorani na sve veće Jakovljevo blagostanje, jer se ovaj »obogati vrlo, te imaše mnogo stoke i sluga i sluškinja i kamila i magaraca«. I Lavanovi sinovi su postali zavidni kao i njihov otac i njihove zlobne primedbe doprle su do Jakova: »Jakov uze sve što beše našega oca i od onoga što beše našega oca steče sve ovo blago!« »I vide Jakov da lice Lavanovo nije prema njemu kao pre.«

Jakov bi svog lukavog rođaka napustio odavno da se nije plašio susreta sa Isavom. Sada je shvatio da mu opasnost pretila i od Lavanovih sinova, koji će, smatrajući da imaju pravo na njegovo bogatstvo, možda pokušati da ga dobiju silom. Našao se u velikoj nevolji i nedoumici, ne znajući kojim putem da krene. Međutim, sećajući se Božjeg milostivog obećanja izrečenog kod Vetilja, izneo je svoj slučaj pred Boga i od Njega zatražio savet. U snu je dobio odgovor na svoju molitvu: »Vrati se u zemlju otaca svojih i u rod svoj, i ja ću biti s tobom!«

Lavanova odsutnost pružila mu je priliku. Ovce i stoku je brzo prikupio i poslao pred sobom, pa je zajedno sa ženama, decom i slugama prešao preko Eufrata i žurno krenuo prema Galadu na granicama Hanana. Posle tri dana Lavan je saznao za njegov odlazak i krenuo u poteru. Stigao ih je sedmoga dana. Bio je razjaren od gneva, rešen da ih natera na povratak. Nije sumnjao u svoj uspeh, jer je njegova četa bila mnogo snažnija od Jakovljeve. Begunci su zaista bili u velikoj opasnosti.

To što nije ostvario svoju neprijateljsku nameru treba pripisati činjenici da se Bog umešao da zaštiti svoga slugu. Sam Lavan je to priznao: »Mogao bih vam dosaditi, ali Bog oca vašega reče mi noćas, govoreći: čuvaj se da ne govoriš s Jakovom ni lepo ni ružno«, što je značilo da ga ne primorava na povratak, ali i ne nagovara laskavim obećanjima.

Lavan je zadržao miraz svojih kćeri i uvek se lukavo i surovo ponašao prema Jakovu. Međutim, sa dvoličnošću koja mu je bila svojstvena, počeo je da ga ukorava zbog tajnog odlaska, jer, navodno, kao otac nije imao priliku da priredi oproštajnu gozbu ili da se makar samo pozdravi sa svojim kćerima i njihovom decom.

U svom odgovoru Jakov je jasno opisao Lavanovo sebično i lakomo ponašanje i pozvao ga da prizna da mu je verno i pošteno služio. Rekao je: »Da nije Bog oca mojega, Bog Avramov i strah Isakov bio sa mnom, ti bi me zacelo otpustio prazna. Ali je Bog video nevolju moju i trud ruku mojih, pa te ukori noćas!«

Lavan nije mogao da porekne istinitost činjenica koje je Jakov izneo i predložio je da sklope ugovor o miru. Jakov se saglasio, pa su zajednički podigli kameni spomenik kao uspomenu na taj događaj. Ovaj kameni stub Lavan je nazvao Mispa – »Stražarska kula«, govoreći: »Nek Gospod gleda između mene i tebe, kada ne uzmognemo videti jedan drugoga!«

»Još reče Lavan Jakovu: gledaj ovu gomilu i gledaj ovaj spomenik, koji podigoh između sebe i tebe. Svedok je ova gomila i svedok je ovaj spomenik da ni ja neću preći preko ove gomile k tebi ni ti k meni da nećeš preći preko ove gomile i spomenika ovoga na zlo! Bog Avramov i bogovi Nahorovi, bogovi oca njihova, neka sude među nama!« »I Jakov se zakle strahom oca svojega Isaka.« Da bi potvrdili ugovor, napravili su gozbu. Cela noć je prošla u ugodnom druženju, a pred zoru su Lavan i njegova pratnja krenuli natrag. Ovim rastankom prekinute su sve veze između sinova Avramovih i stanovnika Mesopotamije.

18. poglavlje

NOĆ BORBE

(Ovo poglavlje zasnovano je na 1.Mojsijevoj 32. i 33)

Iako je iz Padan-Arama pošao po božanskoj naredbi, mnoge zle slutnje progonile su Jakova, kada se ponovo našao na putu kojim je kao begunac prolazio dvadeset godina pre toga. Stalno mu je pred očima bio njegov greh, nije mogao da zaboravi kako je prevario oca. Znao je da je njegovo dugogodišnje izgnanstvo neposredna posledica tog greha, o tome je mislio dan i noć, muke na koje ga je stavljala griža savesti zagorčavale su mu putovanje. Kada su se u daljini pojavili brežuljci njegove rodne zemlje, srce patrijarhovo bilo je duboko uzbuđeno. Cela prošlost živo mu je bila pred očima. Zajedno sa sećanjima na učinjeni greh, javila se i uspomena na dokaze Božje naklonosti i na obećanja o božanskoj pomoći i vođstvu.

Kako se približavao kraju puta, tako su ga misli na Isava ispunjavale sve mračnijim predosećanjima. Posle Jakovljevog odlaska, Isav je proglasio sebe jedinim naslednikom očevog imanja. Vest o Jakovljevom dolasku mogla je kod njega izazvati strah da mlađi brat dolazi da zatraži svoj deo nasledstva. Ukoliko bi se odlučio na to, Isav je bio u stanju da Jakovu nanese veliku štetu. Na nasilje ga nije mogla nagnati ne samo želja za osvetom, već i težnja da osigura nesmetano uživanje bogatstva na koje je već tako dugo gledao kao na svoje.

Gospod je ponovo pružio Jakovu dokaz svog božanskog staranja. Dok je prolazio južno od gore Galada, činilo se kao da dve čete nebeskih anđela kao zaštita idu ispred i iza njega, krećući se zajedno s njegovom povorkom. Jakov se setio vizije kod Vetilja od pre mnogo vremena i njegovo zabrinuto srce se ohrabrilu, kada je dobio dokaz da će Božji vesnici, koji su mu ulili nadu i odvažnost prilikom odlaska iz Hanana, ponovo biti zaštitnici prilikom povratka. Zato je rekao: »Ovo je oko Božji, i prozva ono mesto Mahanaim«, što znači, Dve čete ili Dva logora.

Ipak, Jakov je osetio da i sam nešto mora da učini za svoju sigurnost. Zato je poslao glasnike s pomirljivim porukama i pozdravima svom bratu. Odabrao je i tačne reči kojima treba da se obrate Isavu. Pre rođenja blizanaca bilo je prorečeno da će stariji služiti mlađem. U slučaju da sećanje na te reči još progoni Isava, Jakov je naredio svojim slugama, koje je slao »gospodaru svojem Isavu« da ga pozdrave u ime »sluge njegovog Jakova« i da tako uklone strah da se on, bedni prognanik, vraća da zahteva deo očevog nasledstva. Vrlo pažljivo sročio je svoju poruku: »Imam volova i magaraca, ovaca i sluga i sluškinja, i poslah da javim tebi, gospodaru svojem, eda bih našao milost pred tobom!«

Međutim, sluge su se vratile s veću da se Isav približava s četiri stotine ljudi i da nije poslao nikakav odgovor na prijateljsku poruku. Izgledalo je da dolazi da bi se osvetio. Užas je zavladao u logoru. »A Jakov se uplaši vrlo i zabrinu se.« Nije više mogao natrag, a plašio se da ide napred. Njegovi ljudi, nenaoružani i bespomoćni, bili su potpuno nespremni za oružanu borbu. Zato ih je podelio na dve grupe, nadajući se da će bar jedna uspeti da pobegne, ako druga bude napadnuta. Iz svojih velikih stada izabrao je i poslao velikodušne darove Isavu, prateći ih prijateljskim porukama. Učinio je sve da popravi zlo koje je učinio bratu i spreči opasnost koja mu je pretila, a onda je ponizno i pokajnički zatražio božansku zaštitu: »Bože... koji si mi kazao: vrati se u zemlju svoju i u rod svoj, i ja ću ti biti dobrotvor! Nisam vredan tolike milosti i tolike vere što si učinio sluzi svojem, jer samo sa štapom svojim pređoh preko Jordana, a sada sam gospodar od dve čete. Izbavi me iz ruke brata mojega, iz ruke Isavove, jer se bojim da ne dođe i da ne ubije mene i majku s decom!«

Upravo tada su stigli do potoka Javoka i pošto se noć spuštala, Jakov je prebacio svoju porodicu preko gaza na drugu obalu, dok je on sam ostao na ovoj strani. Odlučio je da noć provede u molitvi i želeo je da bude sam sa Bogom. Bog je mogao da omekša srce Isavu. I On je bio jedina patrijarhova nada.

Sve to dešavalo se na usamljenom, planinskom području, punom divljih zveri i kojim su se kretali razbojnici i ubice. Sam i nezaštićen, Jakov se u dubokom očajanju bacio na zemlju. Bila je već ponoć. Sve što mu je u životu bilo drago, nalazilo se daleko od njega, izloženo opasnosti i smrti. Najstrašnija od svega bila mu je pomisao da je svojim grehom navukao ovu opasnost na ta nevina bića. Usrdno i sa suzama uputio je svoju molitvu Bogu. Iznenada je osetio snažnu ruku na svojim plećima. Pomislio je da neki neprijatelj ugrožava njegov život, pa je pokušao da se istrigne iz zagrljaja svog napadača. U tami dva borca su se trudila da steknu prednost nad protivnikom. Nije se čula nijedna reč, ali je Jakov ulagao krajnje napore i nijednog trenutka nije prestajao da pruža otpor. Dok se tako borio za svoj život, svest o krivici tištala mu je dušu, pred očima su mu bili gresi, koji su ga odvajali od Boga. Ali, u toj velikoj nevolji setio se Božjeg obećanja i celim srcem zatražio je Njegovu milost. Borba je nastavljena skoro do zore, kada je stranac stavio svoj prst na Jakovljevu butinu i time ga potpuno onesposobio. Patrijarh je tek tada prepoznao svoga protivnika. Shvatio je da se sukobio s nebeskim vesnikom i da mu zato ni nadljudski naponi nisu mogli osigurati pobjedu. Bio je to Hristos, »Anđeo zaveta«, koji se sada otkrio Jakovu. Patrijarh je bio nemoćan, osećao je neizdržljive bolove, ali njegov zahvat nije popuštao. Pun pokajanja i slomljen, čvrsto se držao Anđela, »plakao i molio mu se« (Osija 12,4), tražeći blagoslov. Morao je da bude siguran da mu je greh oprostjen. Fizički bol nije bio dovoljan da mu skrene misli od tog cilja. Njegova odlučnost bivala je sve čvršća, njegova vera sve jača i istrajnija, što je borba duže trajala. Anđeo je pokušao da se oslobodi, tražio je od Jakova: »Pusti me, zora je!« Jakov je odgovorio: »Neću te pustiti dok me ne blagosloviš!« Da se sada radilo o hvalisavoj, drskoj samouverenosti, Jakov bi smesta bio uništen; međutim, bile su to reči čoveka koji priznaje svoju nedostojnost, a ipak se uzda u Boga, siguran da će On ostati veran svom zavetu.

Jakov se »u sili svojoj borio s Bogom«. (Osija 12,4) Poniznošću, pokajanjem i predanjem, ovaj grešni smrtnik odoleo je Veličanstvu Neba. On se svojom drhtavom rukom uhvatio za Božja obećanja i srce Beskrajne Ljubavi nije moglo da odbije grešnikov vapaj.

Zabluda koja je navela Jakova da prevarom stekne pravo prvenstva bila mu je sada potpuno jasna. Nije se pouzdao u Božja obećanja, već je pokušao da svojim naporima postigne ono što bi Bog učinio u svoje vreme i na svoj način. Kao znak da mu je greh oprostjen, umesto imena koje je podsećalo na njegov greh dobio je novo, koje je podsećalo na njegovu pobjedu. Anđeo je rekao: »Od sada se nećeš zvati Jakov, nego Izrailj, jer si se junački borio s Bogom i ljudima i odoleo si!«

Jakov je primio blagoslov za kojim je čeznula njegova duša. Bio mu je oprostjen greh koji je brata istisnuo, a oca prevario. Najteži trenuci u njegovom životu preselili su se u prošlost. Sumnja, zbunjenost i griža savesti zagorčavali su njegovo postojanje, ali sada se sve promenilo; godilo mu je saznanje da se pomirio s Bogom. Jakov se više nije plašio susreta s bratom. Bog, koji mu je oprostio greh, mogao je da pokrene i Isavovo srce da prihvati njegovu poniznost i njegovo pokajanje.

Dok se Jakov borio s Anđelom, drugi nebeski vesnik je bio poslan Isavu. U snu, Isav je pratio svoga brata koji je dvadeset godina proveo kao prognanik iz očevog doma, bio je svedok njegovog bola kada je čuo za majčinu smrt, video je da ga okružuju čete Božje vojske. Ispričao je san svojim vojnicima i zapovedio im da Jakovu ne čine nikakvo zlo, jer je s njime Bog njegovog oca.

Dve povorke konačno su se približile jedna drugoj; pustinjski poglavica na čelu svojih ratnika, i Jakov sa svojim ženama i decom, okružen pastirima i sluškinjama i praćen nepreglednim stadima krupne i sitne stoke. Oslanjajući se na svoj štap, patrijarh je izašao u susret četi vojnika. Bio je bled i iznemogao od nedavne borbe, hodao je polako i naporno, zaustavljajući se na svakom koraku; ali je njegovo lice zračilo radošću i mirom. Ugledavši iznemoglog paćenika, »Isav istrča pred njega, i pade mu oko vrata, i celiva ga i obojica se zaplakaše«. Dok su posmatrali ovaj prizor, čak su i srca Isavovih surovih vojnika bila dirnuta. Iako im je ispričao svoj san, nisu mogli da objasne promenu u ponašanju svog zapovednika. Iako su bili svedoci patrijarhove nemoći, nisu ni pomišljali da se upravo u njegovoj slabosti krije njegova snaga.

U noći svoje muke na Jakovu, kada mu je izgledalo da se suočio sa smrću, Jakov je shvatio koliko je uzaludno očekivati pomoć od ljudi, koliko je nerazumno uzdati se u ljudsku snagu. Video je da pomoć može dobiti jedino od Onoga protiv koga je tako teško grešio. Nemoćan i nedostojan, pozivao se na Božje obećanje da će biti milostiv grešniku koji se kaje. To obećanje je bilo temelj njegove sigurnosti da će mu Bog oprostiti i da će ga primiti. Pre će nebo i Zemlja proći, nego što će Njegova reč izneveriti. Ta izvesnost ga je održavala za vreme tog strašnog sukoba.

Jakovljevo iskustvo iz te noći sukoba i muka predstavlja probu kroz koju će Božji narod morati da prođe neposredno pre Hristovog drugog dolaska. Prorok Jeremija, kome je u svetoj viziji bilo pokazano to vreme, kaže: »Čusmo viku od prepadanja, straha, a mira nema... u svih se promenila lica i pobledela. Jaoh! jer je veliki ovaj dan, nije bilo takvoga, i vreme je muke Jakovljeve, ipak će se izbaviti iz nje!« (Jeremija 30,5-7)

Kada Hristos bude prestao da posreduje za čoveka, počće ovo vreme nevolje. Tada će već biti odlučan slučaj svake duše i više neće biti krvi pomirenja koja čisti od greha. Kada Hristos bude napustio svoju službu čovekovog Posrednika pred Bogom, biće objavljena svečana izjava: »Ko čini nepravdu, neka još čini nepravdu; i ko je pogan, neka se još pogani; i ko je pravedan, neka još čini pravdu i ko je svet neka se još sveti.« (Otkrivenje 22,11) Tada će Božji Duh, koji je zadržavao događaje, biti povučen sa Zemlje. Kao što je Jakovu njegov gnevni brat pretio smrću, tako će i pripadnici Božjeg naroda biti u opasnosti od bezakonika koji će pokušavati da ih unište. I kao što se patrijarh cele noći borio da bi se izbavio iz Isavove ruke, tako će i pravednici vikati Bogu dan i noć, tražeći izbavljenje od neprijatelja koji ih okružuju.

Sotona je optuživao Jakova pred Božjim anđelima, tvrdeći da ima pravo da ga uništi zbog njegovog greha; on je uticao na Isava da krene na svog brata; u dugoj noći patrijarhove borbe, on se trudio da mu nametne osećanje krivice da bi ga obeshrabrio i naveo da izgubi poverenje u Boga. Kada se Jakov u svojoj mucu uhvatio za Anđela, kada je sa suzama u očima zavapio k Njemu; da bi ispitao njegovu veru, nebeski Vesnik ga je podsetio na greh i pokušao da se odvoji od njega. Jakov, međutim, nije dozvolio da bude odbačen. Znao je da je Bog milostiv, pa se oslonio na Njegovu milost. Ukazao je na svoje pokajanje i tražio da bude izbavljen. Dok je razmatrao svoj život, skoro je počeo da očajava, ali se čvrsto uhvatio za Anđela i usrdno i bolno vapio sve dok njegova molitva nije bila uslišena.

Takvo će biti iskustvo i Božje dece u njihovoj konačnoj borbi sa silama zla. Bog će proveravati njihovu veru, izdržljivost, njihovo poverenje u Njegovu silu da ih izbavi. Sotona će pokušavati da ih uplaši namećući im misao da je njihov slučaj beznadežan; da su njihovi gresi suviše veliki da bi mogli da budu oprosteni. Oni će biti duboko svesni svojih nedostataka, pa će razmatrajući svoj život gotovo izgubiti nadu. Ali, sećajući se veličine Božje milosti, i svog iskrenog pokajanja, oni će se pozvati na Njegova obećanja koja je preko Hrista dao bespomoćnim pokajnicima. Njihova vera neće oslabiti zato što njihove molitve neće biti odmah uslišene. Oni će se uhvatiti za Božju snagu, kao što se Jakov uhvatio na Anđela, i njihova duša govoriće: »Neću te pustiti dok me ne blagosloviš!«

Da se Jakov nije pokajao za svoj greh u kome je prevarom stekao pravo prvnaštva, Bog ne bi uslišio njegovu molitvu niti bi milostivo sačuvao njegov život. Tako će biti i u vreme nevolje. Kada bi pripadnici Božjeg naroda u to vreme imali neke nepriznate grehe, kojih bi se setili u trenutku straha i teskobe, bili bi savladani; očajanje bi potkopalo njihovu veru i ne bi imali smelosti da se mole Bogu za izbavljenje. Međutim, iako će biti duboko svesni svoje nedostojnosti, neće se setiti nijednog svog prikrivenog bezakonja. Njihovi gresi biće izbrisani Hristovom krvlju pomirenja i neće im se više vraćati u sećanje.

Sotona mnoge navodi da veruju da će Bog olako preći preko njihovog neverstva u manje važnim životnim pitanjima; ali, svojim postupcima prema Jakovu, Gospod je pokazao da ne može odobriti ni podneti greh. Sve one koji pokušavaju da opravdaju ili prikriju svoje grehe, koji dozvoljavaju da u nebeskim knjigama ostanu zapisani kao nepriznati i neoprosteni, sotona će savladati. Što je uzvišenije njihovo ispovedanje vere, što je časniji položaj koji zauzimaju, to je strašnije njihovo ponašanje u Božjim očima i sigurniji uspeh njihovog velikog protivnika.

Jakovljevi slučaj, međutim, dokaz je da Bog neće odbaciti one koji su prevarom bili navedeni na greh, ali su se vratili Njemu s iskrenim pokajanjem. Upravo je predajom sebe i istinskom verom Jakov zadobio ono što je propustio da zadobije boreći se svojom snagom. Bog je poučio svog slugu da mu samo Božja sila i milost mogu obezbediti blagoslove za kojima je težio. Tako će biti i sa onima koji žive u poslednje dane. Kada ih okruže opasnosti, kada očajanje obuzme njihovu dušu, moraće da se potpuno oslone na zasluge službe pomirenja. Mi sami za sebe ne možemo ništa učiniti. U svoj svojoj bespomoćnoj nedostojnosti moramo se osloniti na zasluge razapetog i vaskrslog Spasitelja. Niko nikad neće propasti ako se bude tako ponašao. Dugi, crni niz naših prestupa nalazi se pred očima Beskonačnoga. Spisak je potpun; nijedno naše bezakonje nije zaboravljeno. Ali, Onaj koji je čuo vapaj svojih slugu u prošlosti, čuće i molitve vere i oprostiti naša bezakonja. On je to obećao i On će ispuniti svoju reč.

Jakov je pobedio zato što je bio istrajan i odlučan. Njegovo iskustvo svedoči o snazi istrajne molitve. Upravo sada moramo da naučimo lekciju o uspešnoj molitvi, o nepokolebljivoj veri. Najveće pobede Hristove Crkve ili

hrišćanina pojedinačno nisu one koje su postignute sposobnostima ili obrazovanjem, bogatstvom ili naklonošću čoveka. To su pobeđe koje su postignute u Božjoj prijemnoj dvorani, kada se iskrena, usrdna vera hvata za moćnu i silnu Božju ruku.

Ko nije spreman da odbaci svaki greh i da usrdno traži Božji blagoslov, neće ga ni dobiti. Međutim, svi oni koji se oslone na Božja obećanja, kao što je to učinio Jakov, koji budu isto tako ozbiljni i istrajni kao što je on bio, uspeće kao što je on uspeo. »Akamoli Bog neće odbraniti izabranih svojih koji ga mole dan i noć? Kažem vam da će ih odbraniti brzo.« (Luka 18,7.8)

19. poglavlje

POVRATAK U HANAN

(Ovo poglavlje zasnovano je na 1. Mojsijevoj 34. 35. i 37)

Prešavši preko Jordana, »dođe Jakov zdravo u grad Sihem u zemlji Hananskoj«. (1. Mojsijeva 33,18) Na taj način je bila uslišena patrijarhova molitva u Vetilju da ga Bog ponovo u miru vrati u njegovu zemlju. Neko vreme boravio je u Sihemskoj dolini. Na tom mestu Avram je, pre više od sto godina, podigao svoj prvi logor i sagradio svoj prvi oltar u Obećanoj zemlji. Tu i Jakov »kupi komad zemlje, gde razape šator svoj, od sinova Emora, oca Sihemova, za sto novaca. I načini onde žrtvenik i nazva ga: Silni Bog Izrailjev«. (1. Mojsijeva 33,18.19) Kao i Avram, i Jakov je pored svog šatora podigao oltar Gospodu i pozivao članove svog domaćinstva na prinošenje jutarnje i večernje žrtve. Na tom mestu je iskopao i studenac na koji je, sedamnaest stoleća posle toga došao Sin i Spasitelj Jakovljevi, da se odmori u vreme podnevne žege i da svojim začuđenim slušaocima priča o izvoru »vode koja teče u život večni«. (Jovan 4,14)

Boravak Jakova i njegovih sinova kod Sihema bilo je prekinuto nasiljem i krvoprolićem. Jedina kćer u porodici doživela je sramotu i žalost, dva brata bila su umešana u ubistvo, a ceo grad prepušten razaranju i pokolju u znak odmazde za nezakonito delo brzopletog mladića. Povod koji je imao tako užasne posledice pokrenula je želja Jakovljeve kćeri »da izađe da gleda devojke u onom kraju«, da se usudi da potraži društvo bezbožnika. Onaj koji traži zadovoljstva među onima koji se ne boje Boga zalazi na sotonino tlo i izlaže se njegovim iskušenjima.

Simeun i Levije nisu bili bez razloga podmuklo surovi, ali je njihovo postupanje prema Sihemljanima ipak bilo strašan greh. Oni su svoje namere brižljivo skrivali od Jakova koga su užasnuli glasovi o njihovoj osveti. Duboko potresen zbog podmuklosti i nasilja svojih sinova, samo je rekao: »Smetoste me i omraziste me narodu ove zemlje... u mene ima malo ljudi, pa ako se skupe na me, hoće me ubiti, te ću se istrebiti i ja i dom moj!« Međutim, bol i gnušanje nad njihovim krvavim delom pokazao je rečima, kojima ga je, posle gotovo pedeset godina, opisao dok je ležao na samrtničkoj postelji u Egiptu: »Simeun i Levije, braća, mačevi su im oružje nepravdi. U tajne njihove da ne ulazi duša moja, sa zborom njihovim da se ne sastavlja slava moja... proklet da je gnev njihov, što beše nagao, i ljutina njihova, što beše žestoka!« (1. Mojsijeva 49,5-7)

Jakov je osetio da ima razloga da pokaže duboku skrušenost. Surovost i lažljivost došla je do izražaja u karakteru njegovih sinova. Bilo je lažnih bogova u logoru, a idolopoklonstvo se u izvesnoj meru učvrstilo čak i među članovima njegovog domaćinstva. Ako Gospod bude postupao prema njima u skladu s njihovim zaslugama, zar ih neće prepustiti osveti okolnih naroda?

Dok se Jakov tako povijao pod teretom nevolja, Gospod ga je uputio prema jugu, prema Vetilju. Pomisao na to mesto podsetila je patrijarha ne samo na viziju o anđelima i na Božje obećanje o milosti, nego i na zavet koji je dao na tom mestu da će Gospod biti njegov Bog. Odlučio je da će, pre nego što krene prema tom svetom mestu, svoje domaćinstvo očistiti od prljavštine idolopoklonstva. Zato je svima u logoru dao uputstvo: »Bacite tuđe bogove što su u vas, i očistite se i preobucite se, pa da se dignemo i da idemo gore u Vetilj da načinim onde žrtvenik Bogu koji me je čuo u dan nevolje moje i bio sa mnom na putu kojim sam išao!«

Uzbuđen, Jakov im je ispričao priču o svojoj prvoj poseti Vetilju, kada je kao usamljeni putnik napustio očeve šatore i pobegao da se spase, i o tome kako mu se Gospod javio u noćnoj viziji. Dok je opisivao kako je Bog

prelepo postupao prema njemu, omekšalo je njegovo srce, a i njegova deca su došla pod uticaj sile koja ih je ukrotila; Jakov se poslužio najuspešnijim načinom da ih pripremi da zajedno s njim služe Bogu kada budu stigli u Vetilj. »I dadoše Jakovu sve bogove tuđe koji bejahu u njihovim rukama i oboce koje imahu u ušima; i Jakov ih zakopa pod hrastom kod Sihema.«

Bog je učinio da strah obuzme stanovnike zemlje, tako da nisu ni pokušali da se osvete za pokolj u Sihemu. Putnici su nesmetano stigli u Vetilj. Ovde se Gospod ponovo javio Jakovu i obnovio mu svoje zavetno obećanje. »I Jakov metnu spomenik na istom mestu gde mu Bog govori, spomenik od kamena.«

U Vetilju, Jakov je morao da ožali gubitak osobe koja je dugo bila poštovani član očeve porodice – Revekine dojkine Devore, koja je pratila svoju gospodaricu iz Mesopotamije do zemlje Hananske. Ova starica bila je za Jakova dragocena veza s detinjstvom, a posebno s majkom koja ga je volela tako snažno i nežno. Devora je bila sahranjena s tako dubokom žalošću da je hrast, pod kojim je bio njen grob, dobio ime Alon-Vakut, »Hrast plača«. Ne bi smelo da ostane nezapaženo da je uspomena na njenu vernu službu i na žalost za ovim prijateljem porodice bila proglašena dostojnom da se zabeleži na stranicama Božje reči.

Od Vetilja do Hevrona putovali su samo dva dana, ali su ta dva dana donela Jakovu veliku žalost – umrla je Rahilja. Dva puta po sedam godina služio je Jakov nje radi, ali je zbog ljubavi prema njoj to breme bilo lako. Kako je duboka i trajna bila ta ljubav pokazalo se posle mnogo godina kada je Jakov u Egiptu ležao na smrtničkoj postelji i kada je Josif došao da poseti oca. Stari patrijarh je, osvrćući se na svoj život, rekao: »Jer kada se vratih iz Padana, umre mi Rahilja u zemlji Hananskoj na putu; kada beše još malo do Efrate i pogrebah je na putu u Efratu, a to je Vitlejem.« (1. Mojsijeva 48,7) Iz porodične istorije i svog dugog i napornog života, Jakov se setio jedino gubitka Rahilje.

Pre smrti Rahilja je rodila drugog sina. Poslednjim dahom, dete je nazvala Venonije, »Sin moje žalosti«. Međutim, otac ga je prozvao Venijamin, »Sin s moje desne strane« ili »Moja snaga«. Rahilja je sahranjena na mestu na kojem je umrla. Uspomena na nju ovekovečena je spomenikom podignutim na grobu. Na putu prema Efrati još jedan mračni zločin uprljao je istoriju Jakovljeve porodice i postao uzrok da Ruvim, najstariji sin, izgubi prednosti i počasti prvenaštva.

Konačno, Jakov se našao na kraju svoga puta: »Dođe k Isaku, ocu svojem, u Mamriju, u Kirijat-Arvu, koja je Hevron, gde Avram i Isak behu došljaci.« Ovde je uz svoga oca proveo poslednje godine njegovog života. Isaku, onemoćalom i slepom, pažnja dugo odsutnog sina bila je uteha u godinama usamljenosti i žalosti. Jakov i Isav ponovo su se sreli pored očeve smrtničke postelje. Nekada je stariji brat iščekivao taj trenutak kao priliku da se osveti, ali su se u međuvremenu njegova osećanja potpuno promenila. Jakov, vrlo zadovoljan duhovnim blagoslovima prvenaštva, prepustio je starijem bratu očevu bogatstvo – jedino nasleđstvo koje je Isav tražio i cenio. Nije ih više razdvajala mržnja ili zavist, ali su se ipak morali rastati, jer se Isav preselio na goru Sir. Osim uzvišenijeg dobra za kojim je Jakov težio, Bog, u kome je obilje blagoslova, dao mu je i zemaljsko bogatstvo. Imanje dvojice braće »beše vrlo veliko, te ne mogahu živeti zajedno, niti ih zemlja u kojoj behu došljaci mogaše nositi od množine stoke njihove«. Ovo razdvajanje bilo je u skladu s onim što je Bog nameravao s Jakovom. Pošto su se toliko razlikovali po verskom opredeljenju, za braću je bilo bolje da žive odvojeno.

Isav i Jakov dobili su istu pouku u Božjem poznanju; imali su istu mogućnost da drže Njegove zapovesti i steknu Njegovu naklonost, ali to je učinio samo jedan od njih. Krenuli su različitim životnim stazama i njihovi putevi su se sve više razilazili.

Bog nije samovoljno odlučio da Isavu uskrati blagoslove spasenja. Darovi Njegove milosti preko Hrista dostupni su svima. Sam čovek, po svom izboru, odlučuje hoće li propasti. Bog je u svojoj Reči objavio uslove pod kojima svaka duša može biti izabrana za večni život – da, verujući u Hrista, bude poslušna Božjim zapovestima. Bog je objavio koji je karakter u skladu s Njegovim zakonom i svako ko bude zadovoljio merila imaće pravo da uđe u Njegovo carstvo slave. Sam Hristos je rekao: »Ko veruje Sina, ima život večni; a ko ne veruje Sina, neće videti života.« (Jovan 3,36) »Neće svaki koji mi govori: Gospode, Gospode! ući u carstvo nebesko, no koji čini po volji Oca mojega koji je na nebesima.« (Matej 7,21) U Otkrivenju, On objavljuje: »Blago onima koji tvore zapovesti njegove, da im bude vlast na drvo života, i da uđu na vrata u grad.« (Otkrivenje 22,14) Što se tiče čovekovog spasenja, to je jedini izbor o kome govori Božja reč.

Svaka duša koja svoje spasenje gradi sa strahom i drhtanjem, biće izabrana. Svaki koji stavi na sebe sve oružje

Božje i koji se bude borio u ispravnoj borbi vere, biće izabran. Svaki koji bude stražio i molio se Bogu, koji bude pretraživao Pismo, koji bude bežao od iskušenja, biće izabran. Svaki koji bude imao postojanu veru i koji bude poslušan svakoj reči koju Bog izgovori, biće izabran. Otkupljenje je dostupno svima; blagoslov otkupljenja uĀivaće samo oni koji ispune uslove.

Isav je prezreo blagoslove zaveta. On je više cenio prolazno nego duhovno blago, pa je i dobio ono što je Źeleo. On se svojim slobodnim izborom odvojio od BoŹjeg naroda. Jakov je izabrao nasledstvo vere. Pokušao je da ga stekne lukavstvom, izdajstvom i laŹima; ali Bog je dozvolio da mu greh posluŹi za popravljanje. Ipak, uprkos svim gorkim iskustvima u kasnijim godinama, Jakov se nikada nije pokolebao niti je odbacio svoj izbor. Shvatio je da se ljudskim veštinama i lukavstvima ne mogu steći blagoslovi; da je na taj naĉin ratovao protiv Boga. Iz one noći rvanja pored Javoka, Jakov je izašao kao drugi ĉovek. Njegovo samopouzdanje bilo je iskorenjeno. Nekadašnje lukavstvo od tada više nije postojalo. Umesto prepređenošću i prevarom, njegov Źivot bio je obeleŹen jednostavnošću i istinom. Nauĉio je lekciju jednostavnog oslanjanja na ruku Svemoguĉega, usred nevolja i stradanja u skromnoj poniznosti pokorio se BoŹjoj volji. NiŹi elementi njegovog karaktera izgoreli su u peći ognjenoj, pravo zlato je bilo pretapano, sve dok se u Jakovu nije pojavila nepomešana Avramova i Isakova vera.

Jakovljevi greh i dogaĉaji, koje je taj greh izazvao, imali su svoje neizbeŹne negativne posledice – širili su uticaj koji je svoje gorke plodove pokazivao u karakteru i Źivotu njegovih sinova. Kada su ti sinovi dorasli do muŹevnog doba, ispoljili su se ozbiljni nedostaci. Posledice mnogoŹenstva videle su se i u domu. To strašno zlo doprinelo je da su skoro presušili izvori prave ljubavi, svojim uticajem olabavilo je najsvetije meĉusobne veze. Ljubomora nekoliko majki zagorĉavala je porodiĉne odnose, deca su odrastala svaĉalaĉki raspoloŹena, nesposobna da podnesu nadzor, a oĉev Źivot bio je pomuĉen strahovanjima i Źalošću.

Ipak, jedan od njih potpuno se razlikovao od ostalih – stariji Rahiljin sin Josif, ĉija je retka spoljašnja lepota odraŹavala unutrašnju lepotu uma i srca. Neporoĉan, Źivahan i pun veselja, deĉak je pruŹao dokaze o svojoj moralnoj ĉvrstini i ozbiljnosti. Bio je poslušan oĉevim poukama, uŹivao je da sluša Boga. Vrline kojima se kasnije isticao u Egiptu – ljubaznost, vernost, istinoljubivost – veĉ su se pokazivale u njegovom svakodnevnom Źivotu. Pošto mu je majka umrla, oseĉajno se ĉvršće vezao uz oca, a i Jakovljevo srce prionulo je uz ovo dete koje mu se rodilo u starosti. Zavoleo je »Josifa najvećma izmeĉu svih sinova svojih«.

Upravo je ova naklonost postala uzrok mnogih patnji i Źalosti. Jakov je nemudro pokazivao da mu je do Josifa najviše stalo i time je izazvao ljubomoru ostalih sinova. Kada je Josif, videći da se braća rĉavo ponašaju, postao vrlo uznemiren i usudio se da im nežno prigovori, samo je izazvao njihovu još veću mrŹnju i odbojnost. Nije mogao da podnese da ih mirno gleda kako greše Bogu, pa je problem izneo ocu, nadajući se da će ih on svojim autoritetom navesti da se poprave.

Jakov je paŹljivo izbegavao da svojom strogošću i oštrinom izazove njihov gnev. Duboko uzbuĉen, izrazio je svoju zabrinutost za sudbinu svoje dece, preklinjao ih je da pokaŹu poštovanje prema njegovoj sedoj kosi, da ne obešĉašćuju njegovo ime i iznad svega, da ne sramote Boga takvim nepoštovanjem Njegovih propisa. Postiĉeni što je njihovo nevaljalstvo otkriveno, mladići su se naizgled pokajali, ali su u stvari samo prikrili svoja prava oseĉanja, koja su upravo zbog ovog razobliĉavanja postala još ogorĉenija.

Kada je otac nerazborito darovao Josifu skupoceni ogrtaĉ, kakav su obiĉno nosile istaknute liĉnosti, braća su taj postupak shvatila kao novi dokaz njegove pristrasnosti. Posumnjala su da on namerava da zaobiĉe svoju stariju decu i da pravo prvenaštva prenese na Rahiljinog sina. Njihova mrŹnja postala je još jaĉa, kada im je deĉak jednoga dana ispriĉao san koji je usnio. Rekao im je: »Vezasmo snoplje u polju, pa moj snop usta i ispravi se, a vaši snopovi iĉahu unaokolo i klanjahu se snopu mojemu.«

»Da nećeš još biti car nad nama i zapovedati nam«, uzviknula su braća, puna zavisti i gneva.

Uskoro je usnio novi san sliĉnog sadrŹaja, pa je i njega ispriĉao braći: »Usnih opet san, a to se sunce i mesec i jedanaest zvezda klanjahu meni.« I ovaj san je isto tako brzo protumaĉen kao i prvi. Otac, koji se tu zadesio, prekorio ga je reĉima: »Kakav je to san što si snio? Eda li ćemo doći ja i majka tvoja i braća tvoja da se klanjamo tebi do zemlje?« Uprkos prividnoj strogosti svojih reĉi, Jakov je verovao da je Gospod Josifu otkrio budućnost.

Dok je deĉak stajao pred svojom braćom, a njegovo prekrasno lice blistalo nadahnuto Duhom, nisu mogli da mu se ne dive; ali nisu odlučili da ostave svoje zle puteve, veĉ su još više omrznuli neporoĉnost koja je osuĉivala njihove grehe. Isti duh koji je pokretao Kajina razgoreo se u njihovim srcima.

Josifova braća morala su da se kreću od mesta do mesta da bi našli pašu za svoja stada i često su mesecima bili udaljeni od svog doma. Posle događaja koji su upravo opisani, otišli su na mesto koje je njihov otac kupio u blizini Sihema. Prošlo je neko vreme. Pošto se nisu javljali, otac je počeo da se pribjava za njihovu bezbednost, sećajući se njihove nekadašnje surovosti prema Sihemljanima. Poslao je zato Josifa da ih nađe i da mu donese vesti o njima. Da je znao šta sinovi osećaju prema Josifu, ne bi se usudio da ga samog pošalje k njima, međutim, oni su svoju mržnju brižljivo prikrivali.

Radosna srca Josif se rastao od svoga oca. Nijedan od njih nije ni slutio šta će se sve zbiti pre njihovog ponovnog sastanka. Kada je, posle dugog i samotnog putovanja, Josif stigao do Sihema, nije mogao da nađe ni braću ni njihova stada. Raspitujući se za njih, saznao je da su otišli u Dotaim. Do tada je već prevalio više od osamdeset kilometara, a sada je morao da pređe novih dvadeset i pet, ali je požurio, zaboravljajući umor. Gonila ga je želja da razagna očeva strahovanja, ali i da vidi braću, koju je, uprkos njihovoj neljubaznosti, voleo. Braća su ga spazila dok se približavao; ali ni pomisao na dugi put koji je prešao da bi ih video, na umor i glad, na njegovo pravo da uživa njihovo gostoprinstvo i bratsku ljubav, nije mogla da ublaži gorčinu njihove mržnje. Pogled na ogrtač, na taj dokaz očeve ljubavi, učinio je da se žestoko razgneve. »Gle, evo onoga što sne sanja«, povikali su rugajući se. Zavist i osvetoljubivost, osećanja koja su dugo potajno gajili, sada su ih potpuno obuzela. »Hajde sada da ga ubijemo«, kazali su jedan drugome, »i da ga bacimo u koju od ovih jama, pa ćemo kazati: ljuta ga je zverka izjela! Onda ćemo videti šta će biti od njegovih snova!«

Da nije bilo Ruvima, ostvarili bi svoju zamisao. On se ustručavao da učestvuje u ubistvu svoga brata, pa je predložio da Josifa živoga bace u neku jamu. Potajno je, međutim, nameravao da ga spase i vrati ocu. Nagovorivši ostale da pristanu, Ruvim se udaljio iz društva, bojeći se da neće uspeti da vlada svojim osećanjima i da će njegove prave namere biti otkrivene.

Josif im je prišao, nesvestan opasnosti, radostan što se njegova duga potraga završila, ali, umesto očekivanih pozdrava, dočekali su ga srditi i osvetoljubivi pogledi od kojih se uplašio. Bacili su se na njega i strgnuli mu ogrtač s ramena. Poruge i pretnje svedočile su o njihovim ubilačkim namerama. Njegove molbe ostale su neuslišene. Bio je u potpunoj vlasti ovih razgnevljenih ljudi. Grubo su ga odvukli do neke jame, gurnuli ga u dubinu i, uverivši se da dečak ne može da se izvuče, ostavili ga da umre od gladi, dok su oni seli da jedu. Međutim, neki među njima nisu imali mira; osveta im nije donela zadovoljstvo koje su očekivali. Uskoro su ugledali grupu putnika koja im se približavala. Bio je to karavan Ismailjaca s druge obale Jordana, koji je natovaren začинима i drugom robom išao prema Egiptu. Juda je sada predložio da svoga brata prodaju tim neznabožačkim trgovcima umesto da ga ostave da umre. Iako će ga uspešno ukloniti sa svoga puta, ostaće čisti od njegove krvi, »jer nam je brat, naše je telo«, govorio je Juda. Svi su se složili s ovim predlogom i Josif je brzo izvučen iz jame.

Kada je ugledao trgovce, strašna istina mu je pukla pred očima. Postati rob bila je sudbina gora od smrti. U agoniji užasa obraćao se svojoj braći, preklinjući jednoga za drugim, ali bez uspeha. Neki su bili dirnuti, puni sažaljenja, ali se nisu usuđivali da bilo šta kažu, plašeći se poruge ostalih; svi su naime osećali da su otišli predaleko da bi se mogli povući. Kada bi poštediti Josifa, on bi se svakako požalio ocu, koji ne bi mogao da pređe preko surovosti koju su pokazali prema njegovom najmilijem sinu. Ostali su gluvi za njegova preklinjanja i predali ga u ruke neznabožačkim trgovcima. Karavan je nastavio put i uskoro im se izgubio sa vidika.

Ruvim se vratio do jame, ali Josifa nije bilo. Užasnut, optužujući samoga sebe, rastrgao je odeću, potrčao braći i uzviknuo: »Nema deteta, a ja, kuda ću?« Saznavši za Josifovu sudbinu, nemoćan da ga izbavi, bio je primoran da zajedno sa ostalima pokuša da prikrije svoju i njihovu krivicu. Zaklavši jare, zamočili su Josifov ogrtač u krv i odneli ga ocu, govoreći da su ga našli u polju i da se boje da je pripadao njihovom bratu. Kazali su: »Vidi je li haljina sina tvojega ili nije?« Iako su se plašili ovog trenutka, ipak nisu bili spremni za veliku tugu, za potpuno predanje bolu, koje su morali da gledaju. »A on je pozna i reče: sina je mojega haljina; ljuta ga je zverka izjela; Josif je doista raskinut!« Uzalud su sinovi i kćeri pokušavali da ga uteše. On je iscepao »haljine svoje i vezao kostret oko sebe i tužio za sinom svojim dugo vremena«. Vreme naizgled nije moglo da ublaži njegovu tugu. »S tugom ću u grob leći za sinom svojim«, uzvikivao je, pun očajanja. Mladići, užasnuti onim što su učinili, bojeći se očevih prekora, nastavili su da u svom srcu kriju svest o svojoj krivici, koja je i njima samima izgledala veoma velika.

20. poglavlje JOSIF U EGIPTU

(Ovo poglavlje zasnovano je na 1.Mojsijevoj 39. i 41)

U međuvremenu, Josif je sa svojim vlasnicima putovao prema Egiptu. Dok se karavan kretao na jug, prema granicama Hanana, dečak je u daljini mogao da prepozna brežuljke iza kojih su bili šatori njegovog oca. Gorko je plakao misleći u svojoj usamljenosti i nevolji na to drago biće. Ponovo se u mislima vratio na prizor u Dotaimu. Video je razljućenu braću i osetio na sebi njihove surove poglede. U ušima su mu odjekivale njihove jetke, uvredljive reči, kojima su dočekivali njegove očajničke molbe. Uzdrhtala srca gledao je u budućnost. Koliko se promenio njegov položaj – nežno negovani sin postao je prezreni i bespomoćni rob! Sam i bez prijatelja, kakva ga je sudbina očekivala u stranoj zemlji u koju odlazi? Za neko vreme, Josif se potpuno predao neizmernom bolu i užasu.

Međutim, prema Božjem providenju, čak je i ovo iskustvo trebalo da mu posluži na blagoslov. Za nekoliko sati naučio je ono čemu ga inače ni godine ne bi mogle naučiti. Njegov otac, snažan i nežan kao i njegova ljubav, naneo mu je štetu svojom pristrasnošću i popustljivošću. Davanjem prednosti koje nije bilo mudro, razbesneo je braću i naveo ih na surovo delo koje ga je odvojilo od njegovog doma. Posledice očevog ponašanja videle su se i u njegovom karakteru. Mane nije suzbijao i sada je trebalo da ih popravlja. Smatrao je da je dovoljan samome sebi i da ima pravo da bude strog prema drugima. Naviknut na nežno očevo staranje, osećao je da nije spreman da se suoči s teškoćama svog novog položaja, s gorkim, surovim životom stranca i roba.

A onda su se njegove misli okrenule Bogu njegovog oca. Još u detinjstvu naučio je da Ga voli i poštuje. Često je u očevom šatoru slušao priču o viziji koju je Jakov imao dok je kao prognanik i begunac odlazio iz svog doma. Slušao je o obećanjima koje je Gospod dao Jakovu i o tome kako su se ispunila – kako su se u trenutku potrebe pojavili Božji anđeli da ga pouče, uteše i zaštite. Saznao je za Otkupitelja koga je Bog u svojoj velikoj ljubavi obećao ljudima. Sve te dragocene pouke sada su mu se živo vratile u sećanje. Josif je poverovao da će Bog njegovih otaca biti i njegov Bog. I upravo tada i u tim okolnostima on je sebe potpuno predao Gospodu, moleći se da Čuvar Izrailjev bude s njim u zemlji njegovog izgnanstva.

Njegova duša je ustreptala od čvrstine odluke da se pokaže veran Bogu – da se u svim okolnostima ponaša kao podanik nebeskog Vladara! On će nepodeljenog srca služiti Bogu; odlučno će se suočavati sa svim nevoljama svog položaja i verno obavljati sve svoje dužnosti. Iskustvo tog jednog dana predstavljalo je prekretnicu u Josifovom životu. Užasna katastrofa preobrazila je razmaženo dete i učinila od njega promišljenog, hrabrog i samopouzdanog čoveka.

Kada su stigli u Egipat, Josif je bio prodat Petefriju, zapovedniku carske garde, u čijoj službi je ostao deset godina. Ovde je bio okružen iskušenjima posebnog karaktera. Idolopoklonstvo je vladalo svuda oko njega. Obožavanje lažnih bogova bilo je praćeno raskošnošću i carskim sjajem, podržavano bogatstvom i kulturom najcivilizovanijeg naroda toga vremena. Ipak, Josif je sačuvao svoju jednostavnost i svoju odanost Bogu. Poročni prizori, koji su privlačili oko i uho, množili su se oko njega, ali on je bio sličan čoveku koji ne vidi i ne čuje. Svojim mislima nije dozvoljavao da se zadržavaju na zabranjenim temama. Želja da stekne naklonost Egipćana nije ga navodila da zapostavi svoja načela. Da je to učinio, iskušenja bi ga savladala, međutim, nije se stideo religije svojih otaca, nije ni pokušavao da prikrije činjenicu da je Gospodnji sledbenik.

»I Gospod beše s Josifom, te bi srećan... i gospodar njegov vide da je Gospod s njime i da sve što radi Gospod vodi u napredak.« Petefrijevo poverenje u Josifa raslo je iz dana u dan i on ga je konačno postavio za upravnika, poverio mu je upravu nad celim svojim imanjem. »I ostavi u Josifovim rukama sve što imaše i ne razbiraše ni za što, osim jela koje jeđaše.«

Upadljiv napredak koji je pratio sve što je bilo povereno Josifovom staranju, nije bio neposredna posledica čuda, već su njegova marljivost, staranje i trud bili nagrađeni božanskim blagoslovom. Josif je svoj uspeh pripisivao božanskoj naklonosti, pa je čak i njegov gospodar idolopoklonik to prihvatio kao objašnjenje svog neuporedivog blagostanja. Međutim, bez upornog, pravilno usmerenog napora, Josif nikada ne bi postigao uspeh. Bog se proslavio vernošću svoga sluga. Želeo je da se Njegov sledbenik svojom neporočnošću i poštenjem potpuno razlikuje od obožavalaca idola – da na taj način svetlost nebeske milosti zasija usred tame neznaboštva.

Josifova plemenitost i vernost zadobili su srce zapovednika carske garde, koji ga je počeo smatrati više sinom nego robom. Upoznao je mladića s uglednim i učenim ljudima i on je tako stekao znanja iz nauke, jezika i poslovnih odnosa – obrazovanje neophodno budućem upravitelju Egipta.

Međutim, Josifova vera i poštenje morali su da budu stavljeni na tešku probu. Žena njegovog gospodara pokušala je da navede mladića da prekrši Božji zakon. Sve do tada on je bio izvan domašaja nemoralnosti koja je vladala u toj neznabožačkoj zemlji; ali, kako da se suoči sa ovim iskušenjem, tako iznenadnim, tako snažnim, tako zavodljivim? Josif je dobro znao kakve će biti posledice odbijanja. S jedne strane, to je značilo prikrivanje, sticanje prednosti i nagradu; a sa druge, sramoćenje, zatvaranje i, možda, smrt. Njegov život zavisio je od odluke u tom trenutku? Hoće li načela pobediti? Hoće li Josif i dalje ostati veran Bogu? Anđeli su zabrinuto pratili zbivanja.

Josifov odgovor otkriva snagu religijskog načela. On ne želi da izneveri poverenje svoga gospodara na Zemlji i bez obzira na posledice želi da ostane veran svom nebeskom Gospodaru! Pod budnim okom Boga i svetih anđela mnogi uzimaju slobodu za koju neće biti krivi pred svojim bližnjim, ali je Josif prvo pomislio na Boga. »Kako bih učinio tako grdno zlo i Bogu zgrešio«, kazao je on.

Kada bi nam prešlo u naviku da mislimo da Bog vidi i čuje sve što činimo i kažemo, da vodi veran izveštaj o svakoj našoj reči i svakom delu, i da ćemo za sve to jednom odgovarati, mi bismo se plašili da grešimo. Neka se mladi uvek sećaju da gdegod da se nalaze i šta god da čine, da su uvek u Božjoj prisutnosti. Ni jedan deo našeg ponašanja ne može izbeći posmatranje. Mi ne možemo sakriti svoje puteve od Svemogućega. Ljudski zakoni, iako ponekad oštri, često se mogu kršiti bez otkrivanja počinitelaca, pa tako delo ostaje nekažnjeno. Ali s Božjim zakonom nije tako. Ni najdublja ponoćna tama ne može sakriti krivca. On može misliti da je sam, ali svako delo prati neki nevidljivi svedok. Stvarne pobude njegovog srca dostupne su božanskom ispitivanju. Svako delo, svaka reč, svaka misao, sve je to verno zabeleženo kao da je reč o jedinom stanovniku celoga sveta na koga je usmerena pažnja celoga Neba.

Josif je stradao zbog poštenja, jer ga je zavodnica iz osvete optužila za lažnu krivicu i zato je bio bačen u tamnicu. Da je Petefrije stvarno poverovao optužbama koje je njegova žena podigla protiv Josifa, mladi Jevrejin bi izgubio život; ali skromnost i čestitost, kojima se bez izuzetka odlikovalo njegovo dotadašnje ponašanje, svedočili su o njegovoj nevinosti; ipak, da bi ugled doma njegovog gospodara bio sačuvan, on je prepušten sramoti i okovima.

U početku su tamničari vrlo surovo postupali sa Josifom. Psalmista kaže: »Okovima stegoše noge njegove, gvožđe tištaše dušu njegovu. Dok se steče reč njegova i reč Gospodnja proslavi ga.« (Psalam 105,18.19) Međutim, Josifov pravi karakter je zablistao čak i u mraku tamnice. Ostao je čvrst u svojoj veri i u strpljenju; godine verne službe bile su mu surovo plaćene, ali ga to nije učinilo mrzovoljnim ili nepoverljivim. On je plenio spokojstvom čiste savesti, a svoj slučaj prepustio je Bogu. Nije se žalio na nepravde, već je zaboravljao svoju žalost pokušavajući da olakša terete drugih. Nalazio je sebi posla, čak i u tamnici. Bog ga je pripremao za veću, korisnu službu u školi nevolje i on nije odbijao neophodnu obuku. U tamnici, gledajući posledice tlačenja i tiranije, delovanje zločina, naučio je pouku o pravедnosti, saučešću i milosrđu i to ga je pripremila da mudro i sažaljivo primenjuje vlast.

Josif je postepeno sticao poverenje čuvara tamnice i na kraju mu je bio poveren nadzor nad svim zatvorenicima. Upravo je uloga koju je odigrao u tamnici – čestitost njegovog svakodnevnog života i saosećanje prema onima koji su u nevolji i mucu – pripremila put njegovom kasnijem blagostanju i časti koju je uživao. Svaki zrak svetlosti kojim smo obasjali staze drugih, obasjava i našu stazu. Svaka ljubazna i saosećajna reč koju smo uputili žalosnima, svako delo koje je olakšalo patnje potlačenih, svaki dar ponuđen nevoljnima, ukoliko su pobude bile dobre, donosi blagoslov davaocu.

Glavni carev hlebar i glavni peharnik bili su bačeni u tamnicu zbog neke krivice i tako su dospeli pod Josifov nadzor. Jednoga jutra, zapazivši da su tužni, on je ljubazno počeo da se raspituje za uzrok. Saznao je da su obojica sanjala značajne snove i da bi želeli da čuju njihovo tumačenje. »A Josif im reče: šta znače nije li u Boga? Ali, pripovedite mi!« Kada je svaki od njih ispričao svoj san, on je objavio njihovo značenje: za tri dana peharnik će biti vraćen na svoj položaj, stavljaće čašu u faraonovu ruku kao i do tada, ali će glavni hlebar biti pogubljen po carevoj zapovesti. U oba slučaja, događaji su se odigrali onako kako su bili najavljeni.

Carev peharnik obećao je Josifu duboku zahvalnost, i za ohrabrujuće tumačenje sna i za mnoga dela ljubazne pažnje; prihvatajući ponudu, Josif je, pošto je na najdirljiviji način opisao svoje nepravdno tamnovanje, zatražio da njegov slučaj bude iznesen pred faraona. »Ali, nemoj zaboraviti mene kada budeš u dobru, učini milost i pomeni za me Faraonu i izvadi me iz ove kuće, jer su me ukrali iz zemlje Jevrejske, a ovde nisam ništa učinio da me bace u ovu jamu.« Glavni peharnik je doživeo da se san ispuni, u svakoj pojedinosti; ali, kad mu je

bila vraćena careva naklonost, nije se setio svog dobročinitelja. Još dve godine Josif je ostao u tamnici. Nada koja se bila razgorela u njegovom srcu polako se gasila, a ostalim nevoljama pridružio se i gorki ujed nezahvalnosti.

Međutim, božanska ruka spremala se da otvori tamnička vrata. Egipatski car jedne noći usnio je dva sna, koja su se očigledno odnosila na isti događaj i naizgled najavljivala neku veliku katastrofu. Nije mogao da im odredi značenje, ali su ga oni stalno uznemiravali. Vračari i mudraci iz njegovog carstva nisu mogli da mu daju nikakvo tumačenje. Careva zbunjenost i zabrinutost je rasla, dok se strah širio palatom. Opšta uznemirenost podsetila je glavnog peharnika na okolnosti koje su pratile njegov san; vratilo mu je i sećanje na Josifa, a s njim i kajanje zbog zaboravnosti i nezahvalnosti. Odmah je obavestio cara kako je jevrejski zatvorenik protumačio san njemu i glavnom hlebaru i kako se njegovo tumačenje obistinilo.

Za faraona je bilo poniženje da zaobiđe vračare i mudrace u svom carstvu i zatraži savet od stranca i roba, ali ovoga puta bio je spreman da prihvati i pomoć najnižega da bi svom uznemirenom umu pružio olakšanje. Smesta su poslali po Josifa; on je skinuo tamničku odeću i skratio kosu, koja mu je u zatočeništvu izrasla. Onda su ga izveli pred cara.

»A Faraon reče Josifu: usnih san, pa mi niko ne ume da kaže šta znači; a za tebe čujem da umeš kazivati sne! A Josif odgovori Faraonu i reče: to nije u mojoj vlasti; Bog će javiti dobro Faraonu!« Josifov odgovor faraonu otkriva njegovu poniznost i veru u Boga. On je skromno odbio čast da u sebi krije neku uzvišenu mudrost. »To nije u mojoj vlasti!« Samo Bog može da objasni te tajne!

Faraon je onda ispričao svoje sne: »Usnih, a ja stojim kraj reke na obali. I gle, iz reke iziđe sedam krava debelih i lepih, te stadoše pasti po obali. I gle, iza njih iziđe sedam drugih krava, rđavih, i vrlo ružnih i mršavih, kakvih nisam video u celoj zemlji Misirskoj. I ove krave mršave i ružne pojedoh one sedam debelih. I kada im biše u truhu, ne poznavah se da su im u truhu, nego opet behu onako ružne kao pre. U tome se probudih. Pa opet usnih, a to sedam klasova izraste iz jednoga stabla jedrih i lepih, a iza njih isklia sedam malih, tankih i šturih. I ovi tanki klasovi proždreše onih sedam lepih. I ovo pripovedih gatarima, ali mi nijedan ne zna kazati šta znači!«

»A Josif reče Faraonu: oba su sna Faraonova jednaka; Bog javlja Faraonu šta je naumio.« Sedam sledećih godina biće godine velikog obilja. Polja i vrtovi rađaće obilnije nego ikada. Posle ovog razdoblja nastaće sedam godina gladi. »I zaboraviće se sve obilje u zemlji... jer će glad satrti zemlju.« Ponavljanje sna je dokaz sigurnosti i blizine njegovog ispunjenja. Josif je nastavio: »Nego neka sada potraži Faraon čoveka mudra i razumna, pa neka ga postavi nad zemljom Misirskom. I neka gleda Faraon da postavi starešine po zemlji i pokupi petinu po zemlji Misirskoj za sedam rodni godina; neka skupljaju od svakoga žita za rodni godina koje idu, i neka snesu pod ruku Faraonovu svakoga žita u sve gradove, i neka čuvaju, da se nađe hrane zemlji za sedam godina gladnih, kada nastanu, da ne propadne zemlja od gladi.«

Tumačenje je bilo tako prihvatljivo i održivo, preporučene mere tako razborite i oštroumne da se u njihovu pravilnost nije moglo sumnjati. Ali, kome poveriti ostvarenje predloženog plana? Od mudrog izbora zavisio je opstanak naroda. Car je bio uznemiren. Neko vreme razmatrao je ovo pitanje. Glavni peharnik obavestio ga je o Josifovoj mudrosti i veštini koju je pokazao dok je upravljao tamnicom; bilo je očigledno da raspolaže natprosečnim upravljačkim sposobnostima. Peharnik, sada svestan svoje krivice, pokušao je da se iskupi zbog svoje ranije nezahvalnosti najtoplije preporučujući svoga dobročinitelja; kasnija careva proveravanja pokazala su da je njegov izveštaj bio tačan. U celom carstvu jedino je Josif bio dovoljno mudar da ukaže na opasnost koja pretila narodu i predloži neophodne mere da bi se ona uspešno savladala, pa je car bio duboko uveren da niko nije sposobniji od njega da ih ostvari. Bilo je očigledno da je uz njega božanska sila i da nijedan od carevih visokih državnih službenika nije sposobniji od njega da u ovoj krizi upravlja državnim poslovima. Činjenica da je samo Jevrejin i rob nije mnogo značila, kada se ima na umu njegova očigledna mudrost i zdravo rasuđivanje. »Možemo li naći čoveka kakav je ovaj, u kojemu bi bio Duh Božji«, upitao je car svoje savetnike.

Odluka o postavljenju bila je donesena i Josifu je preneseno zaprepašujuće saopštenje: »Kada je tebi Bog javio sve ovo, nema nikoga tako mudra i razumna kao što si ti. Ti ćeš biti nad domom mojim i sav će ti narod moj usta ljubiti; samo ću ovim prestolom biti veći od tebe!« Car je naredio da se Josifu daju oznake njegovog visokog zvanja. »I skide Faraon prsten s ruke svoje i metnu ga Josifu na ruku, i obuče ga u haljinu od tankoga platna i obesi mu zlatnu verižicu o vrat. I posadi ga na kola koja behu druga za njegovima i zapovedi da pred

njim viču: klanjajte se!«

»Postavi ga gospodarem nad domom svojim i zapovednikom nad svim što imaše, da vlada nad knezovima njegovim po svojoj volji i starešine njegove da urazumljuje!« (Psalam 105,21.22) Iz tamnice Josif je bio unapređen u upravitelja nad celom egipatskom zemljom. Bio je to vrlo ugledan položaj, ali opterećen teškoćama i opasnostima. Niko se ne može popeti visoko, a da se ne izloži riziku. Kao što oluja ostavlja nisko cveće u dolini, dok istovremeno obara dostojanstveno drveće na vrhu planine, tako i oni koji su sačuvali svoje poštenje dok su živeli jednostavnim životom mogu biti oboreni u provaliju iskušenjima koja napadaju uspešne i poštovane u svetu. Međutim, Josifov karakter izdržao je probu nevolje kao i probu blagostanja. On je pokazivao istu vernost Bogu, kada se našao u faraonovom dvoru kao što je to činio dok je bio u zatvoreničkoj ćeliji. I dalje je bio stranac u neznabožačkoj zemlji, odvojen od svojih rođaka, sledbenik pravoga Boga; ali je bio duboko uveren da božanska ruka upravlja njegovim koracima, pa je, neprestano se oslanjajući na Boga, verno obavljao sve dužnosti svoga visokog zvanja. Preko Josifa pažnja faraona i egipatskih velikodostojnika bila je usmerena pravome Bogu; pa su oni, iako idolopoklonici, naučili da poštuju načela koja su se otkrivala u životu i karakteru ovog Gospodnjeg sledbenika.

Kako je Josif uspeo da stekne takvu primernu čvrstinu karaktera, takvo poštenje i takvu mudrost? U svojim ranim godinama uvek se pitao šta mu je dužnost, a ne šta bi želeo da čini; a poštenje, jednostavno poverenje, plemenita priroda mladog bića doneli su svoje plodove u obliku dela odraslog čoveka. Neporočan i skroman život doprineo je snažnom razvoju njegovih fizičkih i intelektualnih sposobnosti. Veza s Bogom preko Njegovih dela i razmišljanje o velikim istinama koje su poverene onima koji su sačuvali veru, sve to uzdiglo je i oplemenilo njegovu duhovnu prirodu, proširilo i izoštrilo njegov um bolje od ikog drugog proučavanja. Verno obavljanje dužnosti na svakom položaju, od najnižeg do najuzvišenijeg, osposobilo je sve njegove snage da obave najvišu službu. Onaj koji živi u skladu sa Stvoriteljevom voljom omogućuje najpravičniji i najplemenitiji razvoj svoga karaktera. »Gle, strah je Božji mudrost, i uklanjati se oda zla jeste razum.« (O Jovu 28,28)

Retki su oni koji shvataju koliko nevažne sitnice u životu utiču na razvijanje karaktera. U stvari, ništa od onoga sa čime se srećemo u životu nije zaista nevažno. Različite okolnosti s kojima se iz dana u dan suočavamo treba da iskušaju našu vernost i da nas osposobe za veće odgovornosti. Poštujući načela u svakodnevnim poslovima, psihički se privikavamo da zahteve dužnosti uzdižemo iznad svojih zadovoljstava ili svojih sklonosti. Tako disciplinovan um ne koleba se između dobra i zla, ne podrhtava kao trska na vetru; on je veran dužnosti, jer je navikao da bude uz vernost i istinu. Vernošću u onome što je najmanje, on stiče snagu da bude veran u onome što je veliko.

Častan karakter je vredniji od zlata iz Ofira. Bez njega se niko ne može uzdići do časti i slave. Međutim, karakter se ne nasleđuje. On se ne može kupiti. Moralno savršenstvo i plemenite duhovne osobine ne nastaju slučajno. Ni najdragoceniji darovi nemaju vrednosti ukoliko se ne iskoriste. Oblikovanje plemenitog karaktera je delo celog života i mora se postići samo marljivim i istrajnim naporima. Bog daje prilike; uspeh zavisi od njihovog korišćenja.

--kraj--